孫 子

Sun Zi

兵 法

bīng fǎ

Sun Zi

Soturin laki

Art of war

SUOMENTANUT,
TULKINNUT
JA TOIMITTANUT
OTTO BURMAN

2017

Esipuhe

Tämän käännöksen olen kirjoittanut itselleni kehittääkseni omaa kykyäni sietää työelämää vielä 2020-luvulla.

Mielestäni tämä sopii niin esimiehille kuin alaisille, erityisesti business-sotureille, johtamiseen liittyvien seikkojen ikiaikaiseksi ymmärrykseksi.

Pohdintatyön aloitin jo 1980-luvun lopulla kun minua koulittiin projektipäälliköksi Tietotehtaalla. Vuosien karttuessa olen saanut kokemusta erilaisista johtajista sekä organisaatioista. 1990-luvulla käsiini sattui Clausewitsin vom Krieg suomenkielisenä versiona (saksankielinen tiiliskivi oli ollut isäni eteisen kirjahyllyssä aina). Strategiaoppeja tulvi tuolloin työelämässä jatkuvana virtana 1990-luvun lamasta aina 2008 alkaneeseen taantumaan.

Kiinalaiseen ajatteluun paneuduin syvällisemmin tutustumalla aluksi Tai Jin liikesarjoihin 2000-luvun alkuvuosina. Käytyäni Kiinassa useilla työmatkoilla tutustumassa kouluihin ja ammatilliseen koulutukseen sain lisää virikkeitä käännöstyötäni varten. Löydettyäni Matti Nojosen uuden käännöksen 2005-luvun jälkeen ja luettuani ruotsiksi ilmestyneen Sun Zis krigskonst (Pettresson ym. 2012) päätin paneutua syvällisesti alkuperäisiin teksteihin. Käännökset olen toteuttanut nykyaikaisilla kaikille avoimilla tietoteknisillä välineillä. Vuosia kestänyt käännösprojekti on nyt päätöksessä.

Tervehdin satavuotiasta Suomea tällä tuhatvuotisella viisaudella.

Helsingissä 23.2.2017

Otto Burman
tietojenkäsittelyn lehtori,
KL, FK, ekonomi, CSM, JET, NTM

Sisällys

Esipuhe 2
Sisällys 3
1 Ennakointi - jì 15
計 篇 第 一 jì piān dì yī 15
1.1 Sun Zi kertoi soturien merkityksestä 17
1.2 Viisi tarkastelukulmaa 18
1.3 Tasapainon tie - dao 19
1.4 Taivas 20
1.5 Maasto 20
1.6 Johtaminen 21
1.7 Ohjeet ja määräykset 21
1.8 Viiden seikan merkitys 22
1.9 Tuloksena tilannearvio 23
1.10 Tiedän kumpi voittaa 23
1.11 Palkkaa tai erota 25
1.12 Ennakointi näkyy 26
1.13 Voima 26
1.14 Harhauttaminen 27
1.15 Teeskenteleminen 27
1.16 Yllättäminen 28
1.17 Älä kerro muille 30
1.18 Laskelmointi 30
1.19 Ilmeinen voitto tai tappio 31
2 Taistelu – zuò zhàn 33
作 戰第篇 二 zuò zhàn piān dì èr 33
2.1 Sun Zi kertoi varustautumisesta 35
2.2 Kulut 36

2.3 Pitkittyminen 37
2.4 Viivytteleminen 39
2.5 Ei ole kansallinen etu 39
2.6 Voiton ehto 40
2.7 Kutsunnat 41
2.8 Etäisyys 42
2.9 Hinnat 42
2.10 Tyhjiö 43
2.11 Kansallinen varallisuus 44
2.12 Ruokavarojen hankinta 45
2.13 Edun arvo 45
2.14 Viha ja voitto 46
2.15 Valtaaminen vahvistaa 47
2.16 Nopea voitto 48
2.17 Kohtalon kysymys 49
3 Suunnittele hyökkäys - móu gōng 50
謀 攻 篇 第 三 móu gōng piān dì sān 50
3.1 Sun Zi kertoi lainalaisuudet 52
3.2 Taistelutta voittaminen 53
3.3 Suunnitelmat ensin 54
3.4 Vihonviimeisin keino 55
3.5 Pitkittyminen 55
3.6 Katastrofi 56
3.7 Todellinen taistelutaito 57
3.8 Nopea toteutus 58
3.9 Yli- ja alivoiman lait 59
3.10 Taipumatonkin vangitaan 61
3.11 Sisäinen murtuminen 61
3.12 Hallitsijan tietämättömyys 62
3.13 Käskyjen kyseenalaistaminen 64
3.14 Ongelman laajenenminen 65
3.15 Hukattu mahdollisuus 65

3.16 Viisi viisautta ... 66
3.17 Voiton tie - dao ... 67
3.18 Tunne itsesi ... 68
4 Näkyväksi tekeminen - xíng ... 70
形 篇 第 四 xíng piān dì sì ... 70
4.1 Sun Zi kertoi kamppalijoista ... 72
4.2 Voittaminen ... 73
4.3 Ei ole ihme ... 73
4.4 Voitto saadaan ... 74
4.5 Hyökkäys ... 74
4.6 Puolustautuminen ... 75
4.7 Kaikki tietävät ... 76
4.8 Helpot voitot ... 78
4.9 Syy voittoon ... 78
4.10 Erehtymättömyys ... 79
4.11 Virheettömyys ... 79
4.12 Etukäteen voittaminen ... 80
4.13 Todellinen taito ... 81
4.14 Laki ja toimintaohjeet ... 82
4.15 Voimatasapaino ... 83
4.16 Musertaa ... 83
4.17 Näkyväksi veden lailla ... 84
5 Voima - shì ... 86
勢 篇 第 五 shì piān dì wǔ ... 86
5.1 Sun Zi kertoi kuinka täysi täyttää tyhjän ... 87
5.2 Voiton varmistaminen ... 89
5.3 Jatkuva yllätyksellisyys ... 89
5.4 Ikuinen kehä kiertyy ... 90
5.5 Viisi sointua ... 91
5.6 Viisi väriä ... 91
5.7 Viisi makua ... 92
5.8 Jatkuva muutos ... 93

5.9 Odottamaton ja odotettu ... 93
5.10 Voima ja hetki ... 94
5.11 Luja, tehokas ja nopea ... 95
5.12 Jousen viritys ja vapauttaminen ... 95
5.13 Sekavassa kaaoksessa ... 96
5.14 Näkyy pyörre ... 96
5.15 Järjestelyt, rohkeus ja paremmuus ... 97
5.16 Laskelmat, voima sekä näkyväksi tekeminen ... 98
5.17 Toimintaan pakottaminen ... 98
5.18 Houkutellaan eduilla ... 99
5.19 Voiman muodostuminen ... 99
5.20 Puu ja kivi ... 100
5.21 Liikkumaton ja liike ... 101
5.22 Voima on tätä ... 102
6 Vale vai tosi - xū shí ... 103
虛實 篇 第 六 xū shí piān dì liù ... 103
6.1 Sun Zi kertoi joutilaista ja raatajista ... 105
6.2 Liikkuminen ... 105
6.3 Etu tai ongelma ... 106
6.4 Vaikuta ... 107
6.5 Yllätä ... 107
6.6 Vaivaton taival ... 108
6.7 Hyökkäyksen hetki ... 109
6.8 Luja puolustus ... 109
6.9 Suojaamaton on kohde ... 110
6.10 Taitava puolustautuja ... 110
6.11 Kohtalon hallinta ... 111
6.12 Ennakoiva toiminta ... 112
6.13 Valitse hetki ... 113
6.14 Yhtenäistä joukot ... 114
6.15 Hajauttaminen ... 116
6.16 Varautuminen ... 118

6.17 Lukumäärä ... 119
6.18 Paikka ja aika ... 119
6.19 Etäisyys ... 120
6.20 Voiton menettäminen ... 122
6.21 Voitto on mahdollinen ... 122
6.22 Voimainkoitoksen estäminen ... 123
6.23 Selvitä suunnitelmat ... 123
6.24 Näkymätön näkyväksi ... 125
6.25 Hillitse ja estä ... 126
6.26 Ääretön määrä ... 127
6.27 Näkyvä kuin vesi ... 127
6.28 Salaperäisen mysteerinen ... 129
6.29 Muutos pysyy ... 130
7 Taisteluttaminen - jūn zhēng ... 132
軍 爭 篇 第 七 jūn zhēng piān dì qī ... 132
7.1 Sun Zi kertoi valmistautumisesta ... 134
7.2 Epäsuora ja suora toiminta ... 135
7.3 Eduilla houkuttelu ... 135
7.4 Tavoitteena ... 136
7.5 Jatkuva muonitus ... 137
7.6 Välimatka ... 138
7.7 Häviö, tappio ja tuho ... 140
7.8 Tietämättömyys ... 141
7.9 Toimien perusta ... 142
7.10 Oltava kuin ... 143
7.11 Vallatut alueet ... 144
7.12 Epäsuorat kiertotiet ... 145
7.13 Viestintä ... 145
7.14 Joukkojen yhtenäistäminen ... 146
7.15 Silmät ja korvat ... 148
7.16 Sisäinen energia ja mielen hallinta ... 149
7.17 Sisäinen energia Qi - 氣 (气) qì ... 149

7.18 Vältä vastustajan Qin energiaa ... 150
7.19 Mielen tasapaino - 心 xīn ... 151
7.20 Voima - 力 lì ... 151
7.21 Erilaisuuden hallinta ... 152
7.22 Taisteluttamisen laki ja toimintaohjeet ... 153
8 Yhdeksän muutostekijää - jiǔ biàn ... 156
九 變 篇 第 八 jiǔ biàn piān dì bā ... 156
8.1 Sun Zi kertoi erilaisista tekijöistä ... 157
8.2 Älä ryhdy ... 158
8.3 Yhdeksän tekijää ... 159
8.4 Ajattele ... 161
8.5 Hyödyt ja haitat ... 162
8.6 Aiheuta ja poista ... 163
8.7 Soturin toimintaohjeita ... 163
8.8 Viisi vaaraa ... 165
8.9 Tuho ja katastrofi ... 166
8.10 Pohdittava syitä ... 166
9 Kuljeta joukot - xíng jūn ... 168
行 軍 篇 第 九 xíng jūn piān dì jiǔ ... 168
9.1 Sun Zi kertoi vuoristosta ... 170
9.2 Vesistöt ... 171
9.3 Suola-aavikot ja suoalueet ... 172
9.4 Tasainen maasto ... 174
9.5 Neljä ... 175
9.6 Yin - alhaalla ja Yang - ylhäällä ... 175
9.7 Ylhäällä oikeassa selustassa ... 176
9.8 Maaston tuki ... 177
9.9 Sateen sattuessa ... 177
9.10 Vaara ... 178
9.11 Katoa ja kierrä ... 179
9.12 Muitakin vaaroja ... 180
9.13 Houkuttelun merkit ... 181

9.14 Taistelupaikan merkit ... 182
9.15 Vastustajan merkit ... 184
9.16 Miehistön merkit ... 186
9.17 Vastustaja ei ryhdy toimiin ... 190
9.18 Joukkojen kokoero ... 191
9.19 Älä kuvittele ... 191
9.20 Sitoutumaton ... 192
9.21 Sitoutunut ... 193
9.22 Lempeä wén sekä puhutteleva wǔ ... 193
9.23 Johtaminen johtaa ... 194
9.24 Kesinäinen hyväksyntä ... 195
10 Maan muotoja – dì xíng ... 197
地形篇第十 dì xíng piān dì shí ... 197
10.1 Sun Zi kertoi maastoista ... 199
10.2 Tunnettu ... 199
10.3 Yang - energiaa ... 200
10.4 Huolestuttava ... 201
10.5 Paluussa ongelmia ... 201
10.6 Tasavoimainen ... 202
10.7 Epätasapaino ... 203
10.8 Suljettava ... 204
10.9 Vaarallinen ... 205
10.10 Kaukainen ... 206
10.11 Olosuhteiden tie - dao ... 207
10.12 Soturin mielentilat ... 208
10.13 Johtajan selvitettäviä ... 208
10.14 Paikalta poistuminen ... 209
10.15 Ryntäily ... 210
10.16 Murtuma ... 210
10.17 Romahdus ... 210
10.18 Kaaos ... 211
10.19 Kukistuminen ... 212

10.20 Tappion tiet ... 213
10.21 Avuksi ja tueksi ... 214
10.22 Johtajan on tie -道 dào ... 214
10.23 Tietävä voittaa ... 215
10.24 Hallitsijan rooli ... 216
10.25 Kansallinen aarre ... 217
10.26 Kuika koet ... 218
10.27 Luonne ratkaisee ... 219
10.28 Tiedän mutta en tiedä ... 220
10.29 Toimii väsymättä ... 222
10.30 Tunne itsesi ja vihollisesi ... 223
11 Yhdeksän maapohjaa - jiǔ dì ... 224
九 地 篇 第 十 一 jiǔ dì piān dì shí yī ... 224
11.1 Sun Zi kertoi maapohjista ... 227
11.2 Irtomaa ... 228
11.3 Kevyt maasto ... 229
11.4 Kilpakenttä ... 229
11.5 Ystävyysalue ... 230
11.6 Risteysalue ... 230
11.7 Vaativa maasto ... 231
11.8 Vahingoittava maasto ... 232
11.9 Piiritysalue ... 232
11.10 Kuolemanlaakso ... 233
11.11 Seuraa, että ... 234
11.12 Todellista taistelutaitoa ... 235
11.13 Yhdistäminen ja hajauttaminen ... 237
11.14 Hän kuuntelee ... 237
11.15 Nopeus on tie ... 238
11.16 Kaukana pidetään yhtä ... 239
11.17 Pakkolunasta muona ... 240
11.18 Harjoittele liikettä ... 241
11.19 Mestarisoturi ... 241

11.20 Tavallinen soturi ... 242
11.21 Soturin toiminta ... 243
11.22 Kuolemalle ei ole sijaa ... 244
11.23 Tavarat ja vanhuus ... 245
11.24 Lähtökäskyn päivänä ... 246
11.25 Lähetä heidät ... 246
11.26 Todellista taistelutaitoa ... 247
11.27 Nopeus ja yllättävyys ... 247
11.28 Pää ja pyrstö ... 248
11.29 Kuin käärme ... 249
11.30 Kuin vasen oikeaa ... 249
11.31 Keskinäinen luottamus ... 250
11.32 Syntyy yhteisistä asioista ... 251
11.33 Käsi kädessä ... 252
11.34 Johtajan velvollisuuksia ... 252
11.35 Tietämättömät ... 253
11.36 Kukaan ei ymmärrä ... 254
11.37 Kukaan ei huomaa ... 254
11.38 Viisas elää hetkessä ... 255
11.39 Viisas käynnistää hetken ... 255
11.40 Sinne sun tänne ... 256
11.41 Ylipäällikön tehtävä ... 257
11.42 Pitää pohtia ... 257
11.43 Matkalla ... 258
11.44 Rajan ylittäminen ... 259
11.45 Komennan toimimaan ... 261
11.46 Tunteet ja toiminta ... 263
11.47 Verkostoituminen ... 263
11.48 Tietämätön ... 264
11.49 Ilman opasta ... 265
11.50 Tärkeät 4 – 5 tekijää ... 265
11.51 Soturiarmeija ... 266

11.52 Itseensä luottaen ... 267
11.53 Loukkaava käytös ... 268
11.54 Käytetään voittoon ... 269
11.55 Selviytynyt ja elossa ... 270
11.56 Miesten ongelmia ... 270
11.57 Soturin tehtäviä ... 271
11.58 Hovin yläpuolelle ... 272
11.59 Lyhyt hetki ... 273
11.60 Otsaan tatuoitu ... 274
11.61 Sisimmat sopukat ... 274
12 Tulihyökkäys - huǒ gong ... 276
火攻篇第十二 huǒ gong piān dì shí èr ... 276
12.1 Sun Zi kertoi tulihyökkäyksen kohteista ... 278
12.2 Tulen käsittely ... 279
12.3 Syttyminen ja sytyttäminen ... 279
12.4 Oikea hetki ... 280
12.5 Kuun ja taivaan jaksot ... 280
12.6 Tuuli nousee ... 281
12.7 Tulihyökkäyksen viisi tapaa ... 281
12.8 Sisäpuolelta ... 282
12.9 Odota ... 282
12.10 Tulen voimalla edetään ... 283
12.11 Ulkopuolelta ... 284
12.12 Sytytä myötätuuleen ... 284
12.13 Päivällä ja yöllä ... 285
12.14 Oma puolustus ... 285
12.15 Tuli ja vesi ... 286
12.16 Neste voi olla este ... 286
12.17 Tilit tastaan ... 287
12.18 Valistunut ja kunnioitettava ... 288
12.19 Jos et… ... 288
12.20 Raivo ja närkästys ... 289

12.21 Voitto ja liike 290
12.22 Kuolleita ei saa eläviksi 290
12.23 Harkisee ja kuulostelee 291
12.24 Rauha on tie 291
13 Vakoilijat välitilassa - yòng jiàn 293
用 間 篇 第 十 三 yòng jiàn piān dì shí sān 293
13.1 Sun Zi kertoi kuluista 295
13.2 Häiriötekijöitä 296
13.3 Äärimmäisen tunteetonta 296
13.4 Ei oikea henkilö 297
13.5 Laskelmat ja ennakointi 298
13.6 Edeltäkäsin tietäminen 299
13.7 Kysyttävä ihmisiltä 300
13.8 Vakoilijan viisi tehtävää 300
13.9 Kaikki viisi yhtaikaa 301
13.10 Erityistehtävä 302
13.11 Sisäpiiritieto 302
13.12 Riidanhaasto 303
13.13 Kuoleman kylvö 303
13.14 Henkiin jäävä 304
13.15 Salainen tehtävän luonne 305
13.16 Tiedustelun hedelmät 306
13.17 Kuinka paljon 306
13.18 Salaisuuden paljastuttua 307
13.19 Kaikki tiedot minulle 308
13.20 Tutkittava vihollisen vakoilijat 309
13.21 Tietää vakoilun tilan 310
13.22 Tietää harhautukset 311
13.23 Tietää mahdollisuudet 312
13.24 Vastavakoilun hinta 312
13.25 o muinoin vakoiltiin 313
13.26 Korkean viisauden taso 314

13.27 Soturi kokee tärkeäksi 315
JOITAKIN LÄHTEITÄ 315

1 Ennakointi - jì

計篇第一 jì piān dì yī

計 篇 第 一
計 (计) jì laskea, arvioida, suunnitella, ennakoida
篇 piān artikkeli
第一 dì yī ensimmäinen, 1.

1. 孫子曰：兵者,國之大事,死生之地,存亡之道,不可不察也。
2. 故經之以五,校之以計,而索其情：一曰道,二曰天,三曰地,四曰將,五曰法。
3. 道者,令民於上同意者也,可與之死,可與之生,民不詭也。
4. 天者,陰陽,寒暑,時制也。
5. 地者,高下,遠近,險易,廣狹,死生也。
6. 將者,智,信,仁,勇,嚴也。
7. 法者,曲制,官道,主用也。
8. 凡此五者,將莫不聞,知之者勝,不知之者不勝。
9. 故校之以計,而索其情。
10. 曰：主孰有道？將孰有能？天地孰得？法令孰行？兵眾孰強？士卒孰練？賞罰孰明？吾以此知勝負矣。
11. 將聽吾計,用之必勝,留之;將不聽吾計,用之必敗,去之。
12. 計利以聽,乃為之勢,以佐其外。
13. 勢者,因利而制權也。
14. 兵者,詭道也。
15. 故能而示之不能,用而示之不用,近而示之遠,遠而示之近。
16. 利而誘之,亂而取之,實而備之,強而避之,怒而撓之,卑而驕之,佚而勞之,親而離之,攻其不備,出其不意。
17. 此兵家之勝,不可先傳也。

18. 夫未戰而廟算勝者,得算多也;未戰而廟算不勝者,得算少也。
19. 多算勝,少算不勝,而況無算乎！吾以此觀之,勝負見矣。

1.1 Sun Zi kertoi soturien merkityksestä

1.1. Sun Zi kertoi:
Sotureilla on kansallisesti merkittäviä poliittisia sekä sosiaalisia tehtäviä, joissa elämä ja kuolema ovat toimintaympäristöinä ja joissa selviytyminen ja tappio ovat tie. Tätä ei saa olla tutkimatta tarkkaan.

1.1. Sun Tzu said: The art of war is of vital importance to the State. It is a matter of life and death, a road either to safety or to ruin. Hence it is a subject of inquiry which can on no account be neglected.

1.1. 孫子曰：兵者,國之大事,死生之地,存亡之道,不可不察也。
孫子曰 sūn zǐ yuē Sun Zi sanoo
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 者 zhě on, ovat, hän joka
國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 大 dà suuri, valtava, syvä, vanhin 事 shì asia, homma, tehtävä 大事 dàshì suurtapahtuma, suuri poliittinen merkitys , -tehtävä, sosiaalinen tehtävä
死 sǐ kuolla, kuolema 生 shēng elää, elämä, syntyä 死生 sǐshēng elämä tai kuolema 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 地 dì maa, maaperä, kenttä (地 de ennen adjektiiviä tai verbiä -sti) 存 cún olemassa, säilyä, tallettaa 亡 wáng kuolo, kuolema, häviö, tappio, tuho 存亡 cúnwáng selvityä hengissä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 道 dào tie, kulkureitti, polku
不可 bùkě ei saa, voida 不 bù ei 不可不 bùkě bù täytyy, täytyä 察 chá tutkia, tarkastella, pohtia, mietiskellä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

不可不察 bùkě bù chá täytyy mietiskellä, ei voi olla mietiskelemättä

1.2 Viisi tarkastelukulmaa

1.2. Vanhoissa kirjoituksissa mainitaankin viisi seikkaa, joita vertaillaan ja käytetään ennakointiin: ensimmäinen on tasapainon tie yinin ja yangin kesken eli dao, toinen on taivas, kolmas on maasto, neljäs on johtaminen, viidentenä ovat ohjeet ja määräykset.

1.2. The art of war, then, is governed by five constant factors, to be taken into account in one's deliberations, when seeking to determine the conditions obtaining in the field.
These are: (1) The Moral Law; (2) Heaven; (3) Earth; (4) The Commander; (5) Method and discipline.

1.2. 故經之以五,校之以計,而索其情：一曰道,二曰天,三曰地,四曰將,五曰法。 故 gù syy, siksi 經 jīng vanhat, pyhät kirjoitukset 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 五 wǔ viisi, 5
校 xiào (jiào) koulu, koeluku, verrata, upseeri 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 計 (计) jì laskea, arvioida, suunnitella, ennakoida
而 ér ja, yhtä kuin 索 suǒ tutkia, vaatia, kysyä 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 情 qíng tunne, tunteet, tilanne, intohimo
一 yī yksi, 1, yhtenäinen 曰 yuē puhua, sanoa 道 dào tie, tapa, taito
二 èr kaksi, 2 曰 yuē puhua, sanoa 天 tiān taivas
三 sān kolme, 3 曰 yuē puhua, sanoa

地 dì maasto
四 sì neljä, 4 曰 yuē puhua, sanoa 將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja, ottaa, käyttää 將 (将) qiāng tarjota, pyytää
五 wǔ viisi, 5 曰 yuē puhua, sanoa 法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, tapa, ohjesääntö

1.3 Tasapainon tie - dao

1.3. Tie, dao, tarkoittaa tasapainoa ja tunnetta, joka syntyy kansallisesta johtamisesta, jolla kansalainen omistautuu tehtävään, jossa hän kohtaa, joko kuoleman tai elämän, ilman että hän koskaan kokee tulleensa petetyksi.

1.3. The Moral Law causes the people to be in complete accord with their ruler, so that they will follow him regardless of their lives, undismayed by any danger.

1.3. 道者,令民於上同意者也,可與之死,可與之生,民不詭也。 道 dào tie, tapa, taito 者 zhě on, ovat, hän joka
令 ling käskeä, komentaa, johtaa 民 mín kansa, kansallisuus, kansalainen 於(于) yú jossakin, johonkin, pois jostakin 上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan 同意 tóngyì olla samaa mieltä 上同意 shàng tóng yì omistautua 者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
可 kě olla, kyetä 與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 死 sǐ kuolla, kuolema
可 kě olla, kyetä 與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua

之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 生 shēng elää, elämä, syntyä
民 mín kansa, kansallisuus, kansalainen 不 bù ei, epä-, 詭 (诡) guǐ pettää, huijata, ovela 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

1.4 Taivas

1.4. Taivas tarkoittaa pimeyttä ja kirkkautta, voimaa ja vastavoimaa, kesää ja talvea, sekä erilaisia aikoja ja ajanjaksoja.
1.5. Heaven signifies night and day, cold and heat, times and seasons.

1.4. 天者,陰陽,寒暑,時制也。 天 tiān päivä, taivas 者 zhě on, ovat, hän joka
陰 (阴) yīn negatiivi, nais-, naisellinen, salainen, pimeys 陽 (阳) yáng aurinko, maskuliini, valo, yang 陰陽 (阴阳) yīnyáng jin ja jang, musta ja valkea, voima ja vastavoima
寒暑 hánshǔ kesä ja talvi
時制 shízhì ajanjakso 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

1.5 Maasto

1.5. Maasto tarkoittaa toimintaympäristön olosuhteita kuten ylä- vai alapuolella, parempi vai huononmpi, kaukana vai lähellä, vaarallinen vai helppo, leveä vai kapea tai jopa elämän tai kuoleman kohtaamista.

1.5. Earth comprises distances, great and small; danger and security; open ground and narrow passes; the chances of life and death.

1.5. 地者, 高下, 遠近, 險易, 廣狹, 死生也。
地 dì maa, maaperä, maasto, paikka, toimintaympäristö

者 zhě on, ovat, hän joka
高下 gāoxià parempi-huonompi, yllä-alla, ...
遠近 yuǎnjìn kaukana-lähellä
險 xiǎn vaara, vaarallinen, karu, luja 險易 xiǎn yì vaarallinen-helppo 易 yì helppo
廣 (广)guǎng leveä 狹 (狭) xiá kapea
死 sǐ kuolla, kuolema 生 shēng elää, elämä, syntyä 死生 sǐshēng elämä ja kuolema 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

1.6 Johtaminen

1.6. Johtamisella tarkoitetaan johtajan osoittamaa viisautta, luotettavuutta, hyväntahtoisuutta, rohkeutta sekä tiukkuutta.
1.6. The Commander stands for the virtues of wisdom, sincerely, benevolence, courage and strictness.

1.6. 將者,智,信,仁,勇,嚴也。
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja, ottaa, käyttää 將 (将) qiāng tarjota, pyytää 者 zhě on, ovat, hän joka
智 zhì viisaus 信 xìn luottamus, uskoa 仁 rén humaanisuus, hyväntahtoisuus 勇 yǒng rohkeus
嚴 (严) yán suoruus, vakava, tiukka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

1.7 Ohjeet ja määräykset

1.7. Ohjeet ja määräykset koskevat virheiden hallintaa, käsky- ja komentoteitä sekä osaamisen hyödyntämistä.

1.7. By method and discipline are to be understood the marshaling of the army in its proper subdivisions, the graduations of rank among the officers, the maintenance of roads by which supplies may reach the army, and the control of military expenditure.

1.7. 法者,曲制,官道,主用也。
法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö 者 zhě on, ovat, hän joka
曲 qū väärä, virheellinen, qǔ ääni, sointu 制 zhì kontrolloida, tehdä, säännöstellä
官 guān virallinen, hallinto 道 dào tapa toimia, suunta, tie
主 zhǔ omistaja, henkilö tai asianosainen, valttikortti 用 yòng käyttää, palkata, hyödynnettävä, työteliäs 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

1.8 Viiden seikan merkitys

1.8. Käytännössä ei ole johtajaa, joka ei tietäisi näiden viiden merkitystä: Hän, joka tietää menestyy, ja tietämätön epäonnistuu.

1.8. These five heads should be familiar to every general: he who knows them will be victorious; he who knows them not will fail.

1.8. 凡此五者,將莫不聞,知之者勝,不知之者不勝。
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 此 cǐ tämä, nuo, ne 五 wǔ viisi, 5 者 zhě on, ovat, hän joka
將 (将) jiāng kenraali, valmis, valmistautunut 莫 mò älä, ei ole (kukaan) 莫不聞 (莫不闻) mò bù wén ei aavistaisi, ei haistaisi, ei tietäisi
知 zhī olla tietoinen, tiedostaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 者 zhě on, ovat, hän joka 勝 (胜) shèng voitto, voittoisa, parempi kuin
不知 bùzhī olla tietämätön 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 者 zhě on, ovat, hän joka

不勝 (不胜) bùshèng kestämätön, ei kykene

1.9 Tuloksena tilannearvio

1.9. Edellisen vuoksi testataan laskelmia ja ennakoidaan tilanteita sekä muodostetaan tilannearvio.

1.9. Therefore, in your deliberations, when seeking to determine the military conditions, let them be made the basis of a comparison, in this wise:--

1.9. 故校之以計, 而索其情。
故 gù siksi, sen vuoksi 校 jiào verrata, koelukea, testata 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 計 jì laskea, laskelma, suunnitella, suunnitelma, ennakoida, ennakointi
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 索 suǒ etsiä, vaatia, kysyä 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 情 qíng tunne, tunteet, tilanne, intohimo

1.10 Tiedän kumpi voittaa

1.10. Kerro minulle: Kumman osapuolen hallitsija johtaa kansaansa kohti hyvinvointia? Kumman osapuolen johto on valmistautunutta ja kykenevää? Kummalle toimintaympäristöt, taivas ja maa, tarjoavat mahdollisuuksia? Kumman osapuolen toimintatavat, määräykset, lait ja asetukset, koetaan toimiviksi ja oikeudenmukaisiksi? Kumman osapuolen lukumäärä ja voima on suurempaa ja voitontahto sisukkaampaa? Kumman osapuolen henkilöstö on paremmin koulutettua? Kumman osapuolen palkanmaksun perusteet, palkkiot ja rangaistukset ovat avoimesti kaikkien tiedossa? Minä tiedän kerrotun perusteella onko tuloksena voitto vai tappio.

1.10. (1) Which of the two sovereigns is imbued with the Moral law? (2) Which of the two generals has most ability? (3) With whom lie the advantages derived from Heaven and Earth? (4) On which side is discipline most rigorously enforced? (5) Which army is stronger? (6) On which side are officers and men more highly trained? (7) In which army is there the greater constancy both in reward and punishment? By means of these seven considerations I can forecast victory or defeat.

1.10. 曰:主孰有道？ 將孰有能？ 天地孰得？ 法令孰行？ 兵眾孰強？ 士卒孰練？ 賞罰孰明？ 吾以此知勝負矣。
曰：yuē puhua, sanoa 主 zhǔ omistaja, mestari, hallitsija, valtti 孰 shú joka, mikä 有 yǒu olla 道 dào tapa toimia, suunta, tie 有道 yǒudào hyvinvointi
將 (将) jiāng kenraali, valmis, valmistautunut 孰 shú joka, mikä 有 yǒu olla 能 néng kyky, kapasiteetti, olla mahdollista
天地 tiāndì taivas ja maa, toimintaympäristö 孰 shú joka, mikä 得 dé saavuttaa, mahdollistaa
法令 fǎlìng laki, asetus, määräys 令 ling käskeä, komentaa, johtaa 孰 shú joka, mikä 行 xíng vaikuttava, OK, toimii 行 xìng käyttäytyä, noudattaa 行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 孰 shú joka, mikä 強 qiáng vahva, voimakas, paras luokassaan 強 qiǎng pyrkiä, ponnistella
士卒 shìzú sotilas, alokas 卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 孰 shú joka, mikä 練 (练) liàn harjoitella, treenata
賞罰 (赏罚) shǎngfá palkinto ja rangaistus 賞 (赏) shǎng palkinto, palkkio 罰 (罚) fá rangaistus 孰 shú hän, joka, mikä 明 míng tarkka, terävä
吾 wú minä, minun 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena

以此 yǐcǐ tämän vuoksi, perusteella
知 zhī tietää, olla tietoinen
勝負 (胜负) shèngfù voitto tai tappio, taistelun tulos
矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli esim. näin olkoon

1.11 Palkkaa tai erota

1.11. Johtaja, joka ymmärtää minun tapani ennakoida, suunnittelee ja hyödyntää laskelmia, voittaa. Palkkaa hänet. Hän, joka ei ymmärrä ennakoida, väistämättä epäonnistuu. Hylkää ja erota hänet.
1.11. The general that hearkens to my counsel and acts upon it, will conquer: let such a one be retained in command! The general that hearkens not to my counsel nor acts upon it, will suffer defeat:--let such a one be dismissed!

1.11. 將聽吾計,用之必勝,留之;將不聽吾計,用之必敗,去之。
將 (将) jiàng kenraali, joukkojen komentaja, johtaa 聽 (听) tīng kuunnella, ymmärtää, totella 吾 wú minä, minua, minun 計 (计) jì laskelmointi, ennakointi
用 yòng käyttää, palkata, hyödynnettävä, työteliäs 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 勝 (胜) shèng voitto, voittoisa, lyödä, olla parempi kuin
留 liú säilyttää, pysyvä, pitää 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
將 (将) jiàng kenraali, joukkojen komentaja, johtaa 不 bù ei, epä 聽 (听) tīng kuunnella, ymmärtää, totella 吾 wú minä, minua, minun 計 (计) jì laskelmointi, ennakointi
用 yòng käyttää, palkata, hyödynnettävä, työteliäs 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 必 bì välttämättä, täytyä 敗 (败) bài laskea alas, hylätä
去 qù mennä pois, jättää, erota, irrota 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

1.12 Ennakointi näkyy

1.12. Voiton ennakoinnista ja laskelmoinnista kiinnostunut saa voimaa, joka näkyy myös olemuksesta, siis kaiken lisäksi.

1.12. While heading the profit of my counsel, avail yourself also of any helpful circumstances over and beyond the ordinary rules.

1.12. 計利以聽, 乃為之勢, 以佐其外
計 (计) jì laskelmointi, ennakointi 利 lì voitto, hyöty, etu 計利 jì lì kiinnostus, kiinnostunut 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 聽 (听) tīng kuunnella, kuulla, noudattaa, totella 以聽 yǐting kuunnella 計利以聽 jìlìyǐting kiinnostunut kuulemaan, kuuntelemaan
乃 nǎi olla, sen vuoksi 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 乃為 nǎi wèi on perustettu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 勢 shì voima, vaikutus, ulkoinen olemus, miehen sukuelin
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 佐 zuǒ olla apuna, avustaa, avustaja, tuki 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 外 wài ulkopuolella, ulko-, ulkoinen 其外 qí wài lisäksi, paitsi, ohella

1.13 Voima

1.13. Voima antaa hyötyjä ja etuja sekä voiton, mutta sen avulla voidaan myös säännöstellä ja hallita tehokkuutta.

1.13. According as circumstances are favorable, one should modify one's plans.

1.13.勢者, 因利而制權也。
勢 (势) shì teho, voima, vaikutus 者 zhě on, ovat, hän joka
因 yīn koska, sen seurauksena että

利 lì voitto, hyöty, etu
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
制 zhì kontrolloida, tehdä, säännöstellä
權 (权) quán viranomainen, teho, voima, valta
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

1.14 Harhauttaminen

1.14. Soturin, taistelijan, sotilaan ja armeijan tehtävänä on kulkea harhauttamisen polkuja.

1.14. All warfare is based on deception.

1.14. 兵者,詭道也。
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
者 zhě on, ovat, hän joka
詭 (诡) guǐ harhauttaa, petkuttaa
道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao
詭道 guǐdào harhauttaminen
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

1.15 Teeskenteleminen

1.15. Sen vuoksi valmistautunut pyrkii näyttämään olevansa valmistautumaton, kiireinen teeskentelee joutilasta, lähestyvä esittää poistuvaa ja kaukana oleva yrittää osoittaa olevansa aivan lähettyvillä.
1.15. Hence, when able to attack, we must seem unable; when using our forces, we must seem inactive; when we are near, we must make the enemy believe we are far away; when far away, we must make him believe we are near.

1.15 故能而示之不能,用而示之不用,近而示之遠,遠而示之近。
故 gù siksi, sen vuoksi
能 néng kyky, kapasiteetti, olla mahdollista
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
示 shì näyttää, esittää, paljastaa
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
不能 bù néng valmistautumaton
用 yòng käyttää, palkata, hyödynnettävä, työteliäs

而 ér ja, yhtä hyvin kuin 示 shì näyttää, esittää, paljastaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 不用 bù yòng joutilas
近 jìn lähellä, lähestyä, intiimi 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 示 shì näyttää, esittää, paljastaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 遠 (远) yuǎn kaukana, kaukainen, kauko-
遠 (远) yuǎn kaukana, kaukainen, kauko- 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 示 shì näyttää, esittää, paljastaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 近 jìn lähellä, lähestyä, intiimi

1.16 Yllättäminen

1.16. Houkuttele voitolla. Aiheuta sekasortoa. Varustaudu vilpitöntä vastaan. Väistä vahvaa. Ärsytä raivoavaa. Ylvästele vaatimattomalle. Työllistä laiska. Pysy kaukana sukulaisista. Hyökkää valmistautumattoman kimppuun. Yllätä!

1.16. Hold out baits to entice the enemy. Feign disorder, and crush him. If he is secure at all points, be prepared for him.If he is in superior strength, evade him. If your opponent is of choleric temper, seek to irritate him. Pretend to be weak, that he may grow arrogant. If he is taking his ease, give him no rest. If his forces are united, separate them. Attack him where he is unprepared, appear where you are not expected.

1.16. 利而誘之,亂而取之,實而備之,強而避之,怒而撓之,卑而驕之,佚而勞之,親而離之,攻其不備,出其不意。
利 lì voitto, hyöty, etu 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 誘(诱) yòu suostutella, houkutella, kiusata

之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
亂 (乱) luàn epäjärjestys, sekasorto, sekava mielentila, kaaos, anarkia, sekainen, sekavuus 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 取 qǔ ottaa, saada, valita 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
實 (实) shí tosi, rehellinen, todellinen, vilpitön 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
強 qiáng vahva, voimakas, paras luokassaan 強 qiǎng pyrkiä, ponnistella 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 避 bì välttää, väistää, paeta, piiloutua 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
怒 nù viha, raivo 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 撓 (挠) náo naarmu, häiritä, vaivata 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
卑 bēi vaatimaton, alhainen, nöyrä, matala 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 驕 (骄) jiāo ylpeä, arrogantti, ylimielinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
佚 yì joutilas, toimeeton, laiska 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 勞 (劳) láo uurastaa, työllistää, puurtaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
親 (亲) qīn sukulaisuus, omaa lihaa ja verta, läheinen 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 離 (离) lí erota, lähteä pois, pysytellä kaukana 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
攻 gong hyökätä, haastaa, tutkia 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 不備 (不备) bù bèi valmistautumaton
出 chū tuottaa, saada aikaan, edetä, kohdata 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 不意 bù yì odottamaton 出其不意 chūqíbùyì yllätys

1.17 Älä kerro muille

1.17. Näitä sotilasakatemian keinoja voittoon ei pitäisi levitellä.
1.17. These military devices, leading to victory, must not be divulged beforehand.

1.17. 此兵家之勝,不可先傳也。
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
家 jiā koti, talo, asunto
兵家 bīngjiā sotilaskomentaja
兵家 Bīngjiā Sotilasakatemia (475-220 eaa.)
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
勝 (胜) shèng voitto, voittoisa, lyödä, olla parempi kuin
不 bù ei, epä
可 kě olla, kyetä
不可 bùkě ei saa, ei pitäisi, ei pidä
先 xiān aikainen, etukäteen, entinen, ensin
傳 (传) chuán siirtää, levittää, välittää
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

1.18 Laskelmointi

1.18. Hän, joka ennen ottelua työhuoneessaan ennakoi voittavansa, on siis laatinut paljon laskelmia. Jos ennen ottelua työhuoneessa tehty ennakointi ei paljasta voittoa tai tappiota, niin silloin suunnittelu on riittämätöntä.
1.18. Now the general who wins a battle makes many calculations in his temple ere the battle is fought. The general who loses a battle makes but few calculations beforehand.

1.18. 夫未戰而廟算勝者,得算多也;未戰而廟算不勝者,得算少也。
夫 (伕) fū mies
夫 (伕) fú hän, he (klassinen ilmaus)
未 wèi ei vielä, ei ole
戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
廟 (庙) miào temppeli, luostari, pyhäkkö
算 suàn laskea, laskelmoida
勝 (胜) shèng voitto, voittoisa, lyödä, olla parempi kuin
者 zhě on, ovat, hän joka

得 dé saavuttaa, mahdollistaa
得 de partikkeli jolla viitataan edelliseen
算 suàn laskea, laskelmoida
多 duō paljon, usea, moni, lukuisa
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
未 wèi ei vielä, ei ole
戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
廟 (庙) miào temppeli, luostari, pyhäkkö
算 suàn laskea, laskelmoida
不勝 (不胜) bùshèng ei pysty määrittämään voittoa tai tappiota
者 zhě on, ovat, hän joka
得 dé saavuttaa, mahdollistaa
得 de partikkeli jolla viitataan edelliseen
算 suàn laskea, laskelmoida
少 shǎo vähemmän, harva, harvoin, harva; shào nuori
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

1.19 Ilmeinen voitto tai tappio

1.19. Lukuisat laskelmat takaavat voiton. Vähäisillä laskelmilla ei pärjää muille. Entä jos ei ole laatinut lainkaan laskelmia? Kun minä näin havainnoin niin kamppailun lopputulos, voitto vai tappio, on minulle varsin ilmeinen.
1.19Thus do many calculations lead to victory, and few calculations to defeat: how much more no calculation at all! It is by attention to this point that I can foresee who is likely to win or lose.

1.19. 多算勝,少算不勝,而況無算乎!吾以此觀之,勝負見矣。
多 duō paljon, usea, moni, lukuisa
算 suàn laskea, laskelmoida, laskelma
勝 (胜) shèng voitto, voittoisa, lyödä, olla parempi kuin
少 shǎo vähän, riittämätön
算 suàn laskea, laskelmoida
不 bù ei, epä
勝 (胜) shèng voitto, voittoisa, lyödä, olla parempi kuin
不勝 bùshèng ei kykene, äärimmäisen

而 ér ja, yhtä hyvin kuin
況 (况) kuàng tilanne, lisäksi, puhumattakaan
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole
算 suàn laskea, laskelmoida
乎 hū lopetuspartikkeli, epäily tai kysymys
吾 wú minä, minua, minun
以此 yǐcǐ tämä
觀 (观) guān havaita, nähdä, havainto, näkymä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
勝 (胜) shèng voitto, voittoisa, lyödä, olla parempi kuin
負 (负) fù ladata, kantaa, taakka
勝負 (胜负) shèngfù voitto tai tappio, taistelun lopputulos
見 (见) jiàn nähdä, hahmottua, muotoutua
矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli

2 Taistelu – zuò zhàn

作戰第篇二 zuò zhàn piān dì èr

作 戰第篇 二
作 zuò tehdä, toimia, suorittaa
戰 (战) zhàn sota, ottelu, taistelu
作戰 zuòzhàn taistelu, ottelu
篇 piān artikkeli
第二 dì èr toinen, 2.

1. 孫子曰：凡用兵之法,馳車千駟,革車千乘,帶甲十萬,千里饋糧,則內外之費,賓客之用,膠漆之材,車甲之奉,日費千金,然後十萬 之師舉矣。
2. 其用戰也貴勝,久則鈍兵挫銳,攻城則力屈,久暴師則國用不足。
3. 夫鈍兵挫銳,屈力殫貨,則諸侯乘其弊而起,雖有智者,不能善其後矣。
4. 故兵聞拙速,未睹巧之久也。
5. 夫兵久而國利者,未之有也。
6. 故不盡知用兵之害者,則不能盡知用兵之利也。
7. 善用兵者,役不再籍,糧不三載;取用於國,因糧於敵,故軍食可足也。
8. 國之貧於師者遠輸,遠輸則百姓貧。
9. 近師者貴賣,貴賣則百姓竭,財竭則急於丘役。
10. 力屈,財殫,中原內虛於家。
11. 百姓之費,十去其七;公家之費：破軍罷馬,甲冑矢弩,戟盾蔽櫓,丘牛大車,十去其六。

12. 故智將務食於敵。
13. 食敵一鐘,當吾二十鐘;箕杆一石,當吾二十石。
14. 故殺敵者,怒也;取敵之利者,貨也。
15. 故車戰,得車十乘已上,賞其先得者,而更其旌旗,車雜而乘之,卒善而養之,是謂勝敵而益強。
16. 故兵貴勝,不貴久。
17. 故知兵之將,民之司命,國家安危之主也。

2.1 Sun Zi kertoi varustautumisesta

2.1. Sun Zi kertoi:
Käytännön varustautumisohjeet ovat seuraavat. Kiireellä kootaan tuhat hevosnelikkoa; Tuhat nahkaista taisteluvaunua; Satatuhatta vyötä ja nahkahaarniskaa; Ruokaa tuhannen *liin* matkalle; Kustannuksia syntyy kotirintamalla ja rajan takana; Vieraiden kestitys; Materiaaleja kuten liimaa ja maalia; Palvelukseen valmiiden sotavaunujen päivän kustannus on tuhat kultarahaa; Kokonaisuudessaan, jälkeenpäin tarkasteltuna, sadantuhannen luokkaa. Tätä tarkoittaa joukkojen varustautuminen.

2.1. Sun Tzu said: In the operations of war, where there are in the field a thousand swift chariots, as many heavy chariots, and a hundred thousand mail-clad soldiers, with provisions enough to carry them a thousand li, the expenditure at home and at the front, including entertainment of guests, small items such as glue and paint, and sums spent on chariots and armor, will reach the total of a thousand ounces of silver per day. Such is the cost of raising an army of 100,000 men.

2.1. 孫子曰：凡用兵之法,馳車千駟,革車千乘,帶甲十萬,千里饋糧,則內外之費,賓客之用,膠漆之材,車甲之奉,日費千金,然後十萬, 之師舉矣。
孫子 Sūn Zǐ 曰 yuē sanoa
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 用 yòng käyttää, palkata, hyödynnettävä, työteliäs, syödä tai juoda 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, tapa, ohjesääntö
馳 (驰) chí kiirehtiä, juosta, laukata 車 (车) chē kulkuneuvo, auto, kone 車 (车) jū sotavaunu 千 qiān 1000, monta, lukuisa 駟 (驷) sì juosta, hevosnelikko
革 gé nahka, eläimen piilo 車 (车) jū sotavaunu 千 qiān 1000, monta, lukuisa 乘 shèng ratsastaa, hyödyntää, kertolasku, nelivaljakko (muin.)
帶 (带) dài tuoda, kantaa päällään, vyö 甲 jiǎ nahka-, metallihaarniska, kynsi 十萬 (十万) shíwàn 100 000

千里 qiānlǐ tuhat liitä (kiinal. maili)
里 lǐ kiinal.maili, 500 m, naapurusto
饋 (馈) kuì ruoka , tehdä lahja
糧 (粮) liáng ruoka, provisiot, vero
則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että
內外 nèiwài sisä- ja ulkopuoli, noin, ulkom. ja kotim.
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
費 (费) fèi maksaa, maksu, kulut
賓客 (宾客) bīn kè vierailijat
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
用 yòng käyttää, palkata, hyödynnettävä, työteliäs, syödä tai juoda
膠 (胶)jiāo liima, liimata
漆 qī maalata, maali, lakka
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
材 cái materiaali, puutavara, kyky
車 (车) jū sotavaunu
甲 jiǎ kynsi, suojus
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
奉 fèng palvella, tarjota ,ottaa vastaan käskyjä
日 rì aurinko , päivä
費 fèi kulu, maksu
千金 qiānjīn 1000 rahaa
然後 ránhòu jälkeen(päin)
十萬 shíwàn 100 000
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
師 (师) shī opettaja, mestari, armeijan joukot, divisioona
舉 (举) jǔ nostaa, toimia, suorittaa
矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli

2.2 Kulut

2.2. Taisteleminen maksaa ja voittaminen käy kalliiksi. Pitkittyminen johtaa joukkojen tylsistymiseen ja tukahduttaa innon. Kaupunkien piirittäminen johtaa omien voimien murtumiseen. Pitkittynyt väkivalta ja ylläpidettävät taistelujoukot aiheuttavat kansallisen ruoka- ja juomavarojen puutteen.

2.2. When you engage in actual fighting, if victory is long in coming, then men's weapons will grow dull and their ardor will be damped. If you lay siege to a town, you will exhaust your strength. Again, if the campaign is protracted, the resources of the State will not be equal to the strain.

2.2. 其用戰也貴勝, 久則鈍兵挫銳, 攻城則力屈, 久暴師則國用不足。
其 qí hänen, sen, heidän, sitä 用 yòng käyttää, palkata, hyödynnettävä, työteliäs 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin) 貴 (贵) guì kallis, arvokas, jalo 勝 (胜) shèng voitto, voittoisa, lyödä, olla parempi kuin
久 jiǔ pitkäkestoinen 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 鈍 (钝) dùn tyhmä, tylsä, tasainen 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 挫 cuò estyä, tukahduttaa, taipua 銳 (锐) ruì terävä, innokas, akuutti
攻城 gōngchéng kaupungin piiritys 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 力 lì teho, voima, vahvuus, valmiudet 屈 qū taipua, murtua, kyhjöttää
久 jiǔ pitkäkestoinen 暴 bào väkivaltainen, julma, tyrannimainen 師 (师) shī mestari, opettaja, divisioona 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen 用 yòng käyttää, palkata, työllistää, syödä tai juoda 不足 bùzú riittämätön

2.3 Pitkittyminen

2.3. Tylsistyneet soturit ovat tukahduttaneet intonsa, voimat murtuvat ja varusteet vähenevät, syntyy tilanne, jossa liittolaiset, feodaalivasallit, hyödyntävät tilannetta ja ryhtyvät petollisiin toimiin. Vaikka paikalla olisi kuinka taitavia neuvonantajia, niin ylivertaista viisasta henkilöä ei olekaan, joka voisi korjata tämän tilanteen jälkeenpäin.

2.3. Now, when your weapons are dulled, your ardor damped, your strength exhausted and your treasure spent, other chieftains will spring up to take advantage of your extremity. Then no man, however wise, will be able to avert the consequences that must ensure.

2.3. 夫鈍兵挫銳, 屈力殫貨, 則諸侯乘其弊而起, 雖有智者, 不能善其後矣。
夫 (伕) fū mies 夫 (伕) fú hän, he (klassinen ilmaus) 鈍 (钝) dùn tyhmä, tylsä, tasainen 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 挫 cuò estyä, tukahduttaa, taipua 銳 (锐) ruì terävä, innokas, akuutti
屈 qū taipua, murtua, kyhjöttää 力 lì teho, voima, vahvuus, valmiudet 殫 (殚) dān täysin, käyttää loppuun, kokonaan 貨 (货) huò tavarat, varusteet, tuotteet, varat
則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 諸侯 zhūhóu sotalordi ,feodaalivasalli, prinssi 乘 shèng ratsastaa, hyödyntää, kertolasku, nelivaljakko (muin.) 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 弊 bì vahingoksi , petos, vaihingoittaa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 起 qǐ nousta, nostaa, aloittaa toiminta
雖 (虽) suī vaikka, vaikkakin, jos 有 yǒu olla 智者 zhìzhě viisas (mies), taitava henkilö
不能 bùnéng ei voi, ei pitäisi 不 bù ei, epä 能 néng kyky, kapasiteetti, olla mahdollista 善 shàn taitava, ylivertainen virtuoosi, hyvä jossakin 其後 (其后) qíhòu seuraavaksi, myöhemmin, tämän jälkeen 矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli

2.4 Viivytteleminen

2.4. Koska taistelujoukot aavistavat omat hankaluudet nopeasti, niin ei vieläkään ole nähty viisasta viivyttelyä.

2.4. Thus, though we have heard of stupid haste in war, cleverness has never been seen associated with long delays.

2.4. 故兵聞拙速, 未睹巧之久也。
故 gù siksi, sen vuoksi 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 聞 (闻) wén kuulla, haistaa, aavistaa 拙 zhuō epämiellyttävä, hankala, kömpelö 速 sù nopea, vikkelä, vauhdikas
未 wèi ei vielä, ei ole 睹 (覩) dǔ nähdä, havaita 巧 qiǎo otollisesti, nerokas, fiksu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 久 jiǔ pitkäkestoinen 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

2.5 Ei ole kansallinen etu

2.5. Taistelijoiden pitkäkestoinen ylläpito ja yleinen, kansallinen, etu eivät ole koskaan toteutuneet samanaikaisesti.

2.5. There is no instance of a country having benefited from prolonged warfare.

2.5. 夫兵久而國利者, 未之有也。
夫 (伕) fū mies 夫 (伕) fú hän, he (klassinen ilmaus) 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 久 jiǔ pitkäkestoinen 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen 利 lì voitto, hyöty, etu 者 zhě on, ovat, hän joka
未 wèi ei vielä, ei ole 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

有 yǒu olla, olla olemassa, paikalla
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

2.6 Voiton ehto

2.6. Sen vuoksi, jos ei ole täysin tietoinen taistelijoiden ylläpidon aiheuttamista ongelmista, niin ei voi olla käsitystäkään siitä kuinka taistelijoita käytetään voittoisasti.

2.6. It is only one who is thoroughly acquainted with the evils of war that can thoroughly understand the profitable way of carrying it on.

2.6. 故不盡知用兵之害者, 則不能盡知用兵之利也。
故 gù siksi, sen vuoksi
不盡 (不尽) bùjìn ei ole täysin, loputtomasti
知 zhī tietää, olla tietoinen
用 yòng käyttää, palkata, työllistää, syödä tai juoda
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
害 hài aiheuttaa harmia, ongelmia, tuho
者 zhě on, ovat, hän joka
則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että
不能 bùnéng ei voi
盡(尽) jǐn lopettaa, käyttää loppuun
不能尽 bùnéngjǐn ei ole tyhjentävä
知 zhī tietää, olla tietoinen
用 yòng käyttää, palkata, työllistää, syödä tai juoda
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
利 lì voitto, hyöty, etu
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

2.7 Kutsunnat

2.7. Todellista joukkojen käyttötaitoa osoittavat seikat ovat: ei oteta turhaan ketään palvelukseen; ei kerätä veroja kolmea vuotta omilta kansalaisilta; verot otetaan vastustajalta, jolloin omien joukkojen muonituskin on riittävä.

2.7. The skillful soldier does not raise a second levy, neither are his supply-wagons loaded more than twice. Bring war material with you from home, but forage on the enemy. Thus the army will have food enough for its needs.

2.7. 善用兵者, 役不再籍, 糧不三載; 取用於國, 因糧於敵, 故軍食可足也。
善 shàn taitava, ylivertainen virtuoosi, hyvä jossakin 用 yòng käyttää, palkata, työllistää, syödä tai juoda 善用 shànyòng olla taitava käyttämään 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 者 zhě on, ovat, hän joka 善用兵者 shàn yòngbīng zhě todellista taistelutaitoa on
役 yì pakkotyö, asepalvelus, sota, taistelu 不再 bùzài ei pitempään, ei enempää 籍 jí rekisteri, luettelo, väestölaskenta
糧 (粮) liáng ruoka, provisiot, vero 不 bù ei, epä 三 sān kolme 載 zǎi vuotta
取 qǔ ottaa, saada, valita 取用 qǔyòng ottaa käyttöön, hyödyntää 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen
因 yīn koska, sen seurauksena että 糧 (粮) liáng ruoka, provisiot, vero 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 敵 dí vihollinen, vastustus, vastustaja
故 gù siksi, sen vuoksi 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 食 shí syödä, ateria, ruoka, muona 可 kě olla, kyetä 足 zú riittävä, riittävästi 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

2.8 Etäisyys

2.8. Valtion varat ovat kirjaimellisesti riittämättömät silloin, kun taistelujoukot kulkevat kauas. Etäinen kohde köyhdyttää sata sukukuntaa sekä tavallista kansaa.

2.8. Poverty of the State exchequer causes an army to be maintained by contributions from a distance. Contributing to maintain an army at a distance causes the people to be impoverished.

2.8. 國之貧於師者遠輸,遠輸則百姓貧。
國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 貧 (贫) pín köyhä, riittämätön 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 師 (师) shī opettaja, mestari, armeijan joukot, divisioona 者 zhě on, ovat, hän joka 遠 (远) yuǎn kaukana, kaukainen, kauko- 輸 (输) shū kuljettaa, kantaa
遠 (远) yuǎn kaukana, kaukainen, kauko- 輸 (输) shū kuljettaa, kantaa 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 百 bǎi sata, lukuisa 姓 xìng sukunimi, klaani 百姓 bǎixìng tavallinen kansa 貧 (贫) pín köyhä, riittämätön

2.9 Hinnat

2.9. Joukkojen läheisyydessä on kallista tehdä kauppaa. Korkeat hinnat uuvuttavat tavallisen kansan. Rahavarojen ja varallisuuden arvon vähentymisestä seuraa paine pakkotoimiin.

2.9. On the other hand, the proximity of an army causes prices to go up; and high prices cause the people's substance to be drained away.

2.9. 近師者貴賣, 貴賣則百姓竭, 財竭則急於丘役。
近 jìn lähellä, lähestyä, intiimi 師 (师) shī opettaja, mestari, armeijan joukot, divisioona

者 zhě on, ovat, hän joka 貴 (贵) guì kallis, arvokas 賣 (卖) mài myydä, pettää
貴 (贵) guì kallis, arvokas 賣 (卖) mài myydä, pettää 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 百姓 bǎixìng tavallinen kansa 竭 jié väsyä, uupua
財 (财) cái raha, varallisuus 竭 jié väsyä, uupua 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 急於 (急于) jíyú innokas, halukas 丘 qiū röykkiö, kukkula, kasa 役 yì pakkotyö, asepalvelus, sota, taistelu

2.10 Tyhjiö

2.10. Voimat hiipuvat. Varallisuus katoaa. Keskinen Kiina on tyhjä ja miehittämätön, asunnot ja talot ovat tyhjillään.

2.10. When their substance is drained away, the peasantry will be afflicted by heavy exactions.

2.10. 力屈, 財殫, 中原內虛於家。
力 lì voima, kyky, vaikuttavuus 屈 qū taipua, murtua, kyhjöttää
財 (财) cái raha, varallisuus 殫 (殚) dān täysin, käyttää loppuun, kokonaan
中 zhōng Kiina, keski, keskellä 原 yuán entinen, alkuperäinen 內 (内) nèi sisäosa-,-puoli 虛 (虚) xū tyhjyys, tyhjä, miehittämätön 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 家 jiā talo, koti, asunto, perhe

2.11 Kansallinen varallisuus

2.11. Tavallinen kansa maksaa kuluista kolme kymmenes osaa (kymmenestä pois seitsemän). Kansallinen varallisuus on huvennut: hajoitetut joukot, loppuunajettuja hevosia, panssareita ja haarniskoja, nuolia, jalkajousia, pertuskoja ja sotakirveitä, kilpiä, suojuksia, airoja ja meloja, kasapäin härkiä sekä käytettyjä kulkuneuvoja. Kaikki nämä muodostavat neljä kymmenesosaa (kymmenestä pois kuusi) kaikesta valtion varallisuudesta.

2.11. With this loss of substance and exhaustion of strength, the homes of the people will be stripped bare, and three-tenths of their income will be dissipated; while government expenses for broken chariots, worn-out horses, breast-plates and helmets, bows and arrows, spears and shields, protective mantles, draught-oxen and heavy wagons, will amount to four-tenths of its total revenue.

2.11. 百姓之費,十去其七;公家之費：破軍罷馬甲冑矢弩,戟盾蔽櫓,丘牛大車,十去其六。
百姓 bǎixìng tavallinen kansa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 費 fèi kulu, maksu
十 shí kymmenen, 10 去 qù mennä pois, jättää, erota, irrota 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 七 qī seitsemän, 7
公家 gōngjiā julkiset varat, valtion kassa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 費 fèi kulu, maksu
破 pò rikkoa, hajoittaa, tuhota, jakaa 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 罷 (罢) bà pysäyttää, lopettaa 馬 (马) mǎ hevonen
甲 jiǎ nahka-, metallihaarniska, kynsi 甲冑 jiǎzhòu panssari, haarniska 矢 shǐ nuoli 弩 nǔ jalkajousi, jousipyssy
戟 jǐ pertuska, keihäs ja sotakirves 盾 dùn kilpi 蔽 bì suojus 櫓 (櫓) lǔ airot, mela
丘 qiū röykkiö, kukkula, kasa

牛 niú nauta, lehmä, härkä
大 dà suuri, valtava, vanhin
車 (车) chē auto, kulkuneuvo, kone
十 shí kymmenen, 10
去 qù mennä pois, jättää, erota, irrota
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
六 liù kuusi, 6

2.12 Ruokavarojen hankinta

2.12. Sen vuoksi viisas ja valistunut ylipäällikkö hoitaa muonituksen ottamalla ruuat viholliselta.

2.12. Hence a wise general makes a point of foraging on the enemy.

2.12. 故智將務食於敵。
故 gù siksi, sen vuoksi
智者 zhìzhě viisas (mies), taitava henkilö
智 zhì viisas, viisaus, äly, älykäs
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö
務 (务) wù työ, tehtävä, homma, täytyä
食 shí syödä, ateria, ruoka, muona
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
敵 (敌) dí vihollinen, vastustaja, vastustaa

2.13 Edun arvo

2.13. Yksi viholliselta otettu muona-annos vastaa arvoltaan kahtakymmentä omaa. Kaikki viholliselta saatu, vaikka vain siivilä tai kepakko, vastaa kaksikymmenkertaista määrää mukana kannettua.

2.13. One cartload of the enemy's provisions is equivalent to twenty of one's own, and likewise a single picul of his provender is equivalent to twenty from one's own store.

2.13. 食敵一鐘,當吾二十鐘;箕杆一石,當吾二十石。
食 shí syödä, ateria, ruoka, muona
敵 (敌) dí vihollinen, vastustaja, vastustaa
一 yī yksi, 1, yhtenäinen

鐘 (钟) zhōng kello, aikayksikkö
當 (当) dāng on yhtä kuin, yhtä paljon 吾 wú minä, minun 二十 èrshí kaksikymmentä, 20 鐘 (钟) zhōng kello, aikayksikkö
箕 jī siivilä, rikkalapio 杆 (桿) gǎn tanko, keppi, keihäs 一 yī yksi, 1, yhtenäinen 石 dàn kymmenen jyvää, sata litraa 石 shí kivi, kaiverrus
當 (当) dāng on yhtä kuin, yhtä paljon 吾 wú minä, minun 二十 èrshí kaksikymmentä, 20 石 dàn kymmenen jyvää, sata litraa 石 shí kivi, kaiverrus

2.14 Viha ja voitto

2.14. Vihollisen surmaamiseen tarvitaan vihaa. Ottaminen viholliselta on voitto, joka tuo varoja ja varusteita.

2.14. Now in order to kill the enemy, our men must be roused to anger; that there may be advantage from defeating the enemy, they must have their rewards.

2.14. 故殺敵者, 怒也; 取敵之利者, 貨也。
故 gù siksi, sen vuoksi 殺敵 (杀敌) shādí surmata vihollinen 者 zhě on, ovat, hän joka
怒 nù viha, raivo 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
取 qǔ ottaa, saada, valita 敵 (敌) dí vihollinen, vastustaja, vastustaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 利 lì voitto, hyöty, etu 者 zhě on, ovat, hän joka, joka
貨 (货) huò tavarat, varusteet, tuotteet, varat 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

2.15 Valtaaminen vahvistaa

2.15. Sen vuoksi sotavaunuilla taistellessa saadaan vallattua viholliselta kymmenen nelivaljakkoa omaan käyttöön, kunhan luvataan palkkio etukäteen. Sitten vain vaihdetaan vihollisen sotaliput omiin viireihin. Erilaiset sotavaunut ovat yhtä kelpoisia kuin omamme. Sotilaatkin ovat osaavia, kunhan heitä ensin koulutetaan. Voittaminen onkin itsensä vahvistamista.

2.15. Therefore in chariot fighting, when ten or more chariots have been taken, those should be rewarded who took the first. Our own flags should be substituted for those of the enemy, and the chariots mingled and used in conjunction with ours. The captured soldiers should be kindly treated and kept. This is called, using the conquered foe to augment one's own strength.

2.15. 故車戰,得車十乘已上,賞其先得者,而更其旌旗,車雜而乘之,卒善而養之,是謂勝敵而益強。
故 gù siksi, sen vuoksi 車 (车) chē auto, kulkuneuvo, kone 車 (车) jū sotavaunu, torni (shakissa) 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
得 dé saavuttaa, mahdollistaa 得 de partikkeli jolla viitataan edelliseen 車 (车) chē auto, kulkuneuvo, kone 車 (车) jū sotavaunu, torni (shakissa) 十 shí kymmenen, 10 乘 shèng nelivaljakko, neljä (vanha) 乘 chéng ajomatka, ratsastaa, kyyti 已 yǐ jo, sitten, jälkeenpäin 上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan
賞 (赏) shǎng palkita, ihailla, palkkio 先 xiān aikainen, etukäteen, entinen, ensin 其先 qíxiān edellinen, ennen, aikaisemmin 得 dé saavuttaa, mahdollistaa 得 de partikkeli jolla viitataan edelliseen 者 zhě on, ovat, hän joka
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 更 gēng vaihtaa, korvata 更 gèng, enemmän, lisää 其 qí hänen, sen, heidän, sitä

旌旗 jīngqí sotalippu, -viiri
車 (车) chē auto, kulkuneuvo, kone 車 (车) jū sotavaunu, torni (shakissa) 雜 (杂) zá sekoitaa, sekoitettu, erilainen 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 乘 shèng nelivaljakko, neljä (vanha) 乘 chéng ajomatka, ratsastaa, kyyti 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 善 shàn taitava, osaava 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 養 (养) yǎng kasvattaa, pitää, tukea 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
是 shì olla, on, kyllä 謂 (谓) wèi sanoa, kertoa, puhua, olla nimeltään 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 敵 (敌) dí vihollinen, vastustaja, vastustaa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 益 yì voitto, etu, lisäys, lisätä 強 (强) qiáng vahva, parempi

2.16 Nopea voitto

2.16. Siksi ja sen vuoksi taistelun voitto on arvokkaampi kuin halpa viivyttely.

2.16. In war, then, let your great object be victory, not lengthy campaigns.

2.16. 故兵貴勝,不貴久。
故 gù siksi, sen vuoksi 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 貴 (贵) guì kallis, arvokas 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
不 bù ei, epä 貴 (贵) guì kallis, arvokas 久 jiǔ pitkäkestoinen

2.17 Kohtalon kysymys

2.17. Ylipäällikön tulee tiedostaa olevansa vastuussa kansalaisten kohtaloista ja olevansa kansankodin turvallisuuden takaaja.

2.17. Thus it may be known that the leader of armies is the arbiter of the people's fate, the man on whom it depends whether the nation shall be in peace or in peril.

2.17. 故知兵之將, 民之司命, 國家安危之主也。
故 gù siksi, sen vuoksi 知 zhī tietää, olla tietoinen 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö
民 mín kansa, kansallisuus, kansalainen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 司 sī olla vastuussa, kontrolloida 命 mìng kohtalo, elämä, käsky, ohje
國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen 家 jiā talo, koti, asunto, perhe 國家 guójiā kansankoti 安危 ānwēi turvallisuus, turva ja vaara 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 主 zhǔ omistaja, mestari, hallitsija, valtti 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

3 Suunnittele hyökkäys - móu gōng

謀攻篇第三 móu gōng piān dì sān

謀攻篇第三
謀 （谋）móu suunnitella, järjestellä, suunnitelma, järjestelmä **攻** gōng hyökkäys **篇** piān kirjoitelma **第三** dì sān kolmas, 3.

1. 孫子曰：凡用兵之法,全國為上,破國次之;全軍為上,破軍次之;全旅為上,破旅次之;全卒為上,破卒次之;全伍為上,破伍次之。
2. 是故百戰百勝,非善之善也;不戰而屈人之兵,善之善者也。
3. 故上兵伐謀,其次伐交,其次伐兵,其下攻城。
4. 攻城之法, 為不得已。
5. 修櫓轒轀,具器械,三月而後成,距闉,又三月而後已。
6. 將不勝其忿而蟻附之,殺士三分之一,而城不拔者,此攻之災也。
7. 故善用兵者,屈人之兵而非戰也, 拔人之城而非攻也,破人之國而非久也,
8. 必以全爭於天下,故兵不頓, 而利可全, 此謀攻之法也。
9. 故用兵之法,十則圍之,五則攻之,倍則分之,敵則能戰之,少則能逃之,不若則能避之。
10. 故小敵之堅,大敵之擒也。
11. 夫將者,國之輔也; 輔周則國必強,輔隙則國必弱。
12. 故君之所以患於軍者三：不知軍之不可以進而謂之進,不知軍之不可以退而謂之退, 是為縻軍。
13. 不知三軍之事,而同三軍之政者,則軍士惑矣;不知三軍之權,而同三軍之任,則軍士疑矣。
14. 三軍既惑且疑,則諸侯之難至矣。

15. 是謂亂軍引勝。
16. 故知勝有五：知可以戰與不可以戰者勝,識眾寡之用者勝,上下同欲者勝,以虞待不虞者勝,將能而君不御者勝。
17. 此五者,知勝之道也。
18. 故曰：知己知彼,百戰不貽;不知彼而知己,一勝一負;不知彼不知己,每戰必貽。

3.1 Sun Zi kertoi lainalaisuudet

3.1. Sun Zi kertoi:
Käytännössä sodan lainalaisuudet ovat seuraavat. Ensin koko valtio otetaan haltuun ja vallataan ja vasta toisena vaihtoehtona on tuhota kansa. Ensin koko vastustajan armeija vallataan ja vasta toisena vaihtoehtona on tuhota ja hajoittaa joukot. Ensin on pyrittävä kulkemaan sotataival yhdellä kertaa ja vasta toisena vaihtoehtona matkan toteutus pätkissä. Ensin pyritään toimimaan yhtenä rintamana ja toissijaisena tavoitteena on joukkojen hajauttaminen viiden ryhmiin.

3.1. Sun Tzu said: In the practical art of war, the best thing of all is to take the enemy's country whole and intact; to shatter and destroy it is not so good. So, too, it is better to recapture an army entire than to destroy it, to capture a regiment, a detachment or a company entire than to destroy them.

3.1. 孫子曰:凡用兵之法, 全國為上,破國次之;全軍為上, 破軍次之; 全旅為上, 破旅次之; 全卒為上,破卒次之;全伍為上,破伍次之。
孫子 Sūn Zǐ 曰 yuē sanoa, puhua, tarkoittaa, lausua
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 用 yòng käyttää, palkata, työllistää, syödä tai juoda 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisest i法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö
全 quán koko, kaikki, täysin 國 (国) guó kansa, valtio, valtio 全国 quánguó koko maa, kansallisesti 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan, ensin
破 pò rikkoa, hajoittaa, tuhota, jakaa 國 (国) guó kansa, valtio, valtio 次 cì järjestys, seuraava, toinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 次之 cì zhī toinen, toisena, seuraavana
全 quán koko, kaikki, täysin 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan, ensin
破 pò rikkoa, hajoittaa, tuhota, jakaa

軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 次之 cì zhī toinen, toisena, seuraavana
全 quán koko, kaikki, täysin 旅 lǚ matka, matkustaa, matkaaja 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan, ensin
破 pò rikkoa, hajoittaa, tuhota, jakaa 旅 lǚ matka, matkustaa, matkaaja 次之 cì zhī toinen, toisena, seuraavana
全 quán koko, kaikki, täysin 卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan, ensin
破 pò rikkoa, hajoittaa, tuhota, jakaa 伍 wǔ viisi, viiden ryhmä, joukko 次之 cì zhī toinen, toisena, seuraavana

3.2 Taistelutta voittaminen

3.2 Sen vuoksi kaikkien taisteluiden voittaminen ei ole taitavaa osaamista. Taistelutta tapahtuva vastustajan murtaminen on osoitus oikeasta soturin taituruudesta.

3.2. Hence to fight and conquer in all your battles is not supreme excellence; supreme excellence consists in breaking the enemy's resistance without fighting.

3.2. 是故百戰百勝, 非善之善也;不戰而屈人之兵,善之善者也。
是 shì olla, ok 故 gù siksi, sen vuoksi 是故 shìgù sen vuoksi 百 bǎi sata, monta 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 百戰百勝 (百战百胜) bǎi zhàn bǎishèng alati voittoisa, ainainen voitto
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 善 shàn taitava, osaava 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

善 shàn taitava, osaava 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
不 bù ei, epä 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 屈 qū taipua, murtua, kyhjöttää 人 rén mies, henkilö, kansa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
善 shàn taitava, osaava 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 善 shàn taitava, osaava 者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

3.3 Suunnitelmat ensin

3.3. Siksi ja sen vuoksi sotatoimet kohdistetaan ensin suunnitelmiin, seuraavaksi katkaistaan yhteydet liittouttoutumiin, sitten hyökätään ja vasta näiden vaiheiden jälkeen ryhdytään saartamaan linnoituksia tai kaupunkeja.

3.3. Thus the highest form of generalship is to balk the enemy's plans; the next best is to prevent the junction of the enemy's forces; the next in order is to attack the enemy's army in the field; and the worst policy of all is to besiege walled cities.

3.3. 故上兵伐謀,其次伐交,其次伐兵,其下攻城。
故 gù siksi, sen vuoksi 上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan, ensin 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 伐 fá hyökkäys, leikata, kaataa, vastustaa 謀 (谋) móu suunnitella, järjestellä suunnitelma, järjestelmä
其 qí hänen, sen, heidän, sitä 次 cì järjestyksessä, toinen, seuraava 其次 qícì seuraavaksi 伐 fá hyökkäys, leikata, kaataa, vastustaa 交 jiāo toimittaa, muodostaa ystävyyksiä
其次 qícì seuraavaksi 伐 fá hyökkäys, leikata, kaataa, vastustaa

兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
其 qí hänen, sen, heidän, sitä 下 xià, alas, myöhemmin 其下 qí xià sitten seuraavaksi, vasta 攻 gong hyökätä, tutkia, pahoinpidellä 城 chéng linna, kaupunki 攻城 gōng chéng piirittää kaupunkia

3.4 Vihonviimeisin keino

3.4. Kaupungin saartaminen tai piirittäminen on toimintaohjeena se kaikkein viimeisin keino.

3.4. The rule is, not to besiege walled cities if it can possibly be avoided.

3.4. 攻城之法, 為不得已
攻城 gōng chéng piirittää kaupunkia 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisest i法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö
為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 不 bù ei, epä 得 dé saavuttaa, mahdollistaa 得 de partikkeli jolla viitataan edelliseen 已 yǐ jo, sitten, jälkeenpäin

3.5 Pitkittyminen

3.5. Valmistetaan soutuairoja, sotavaunuja, ruumisvaunuja, työkaluja sekä kaiken maailman apparaatteja varusteineen. Kaikki kestää vähintään kolme kuukautta. Välimatkaa sisäpiirien portteihin on vielä tämän jälkeenkin kolme kuukautta lisää.

3.5. The preparation of mantlets, movable shelters, and various implements of war, will take up three whole months; and the piling up of mounds over against the walls will take three months more.

3.5. 修櫓轒轀, 具器械, 三月而後成,距闉, 又三月而後已
修 xiū rakentaa, korjata, koristaa 櫓 (櫓) lǔ soutuairot

輴 fén sotavaunut
轀 (辒) wēn ruumisauto/-vaunut
具 jù työkalu, laite
器械 qìxiè erityisvälineet, aparaatti
具器械 jù qì xiè laitteineen, varusteineen
三 sān kolme, 3
月 yuè kuu, kuukausi
三月 Sān yuè maaliskuu, kolmas kuu(kausi)
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana
而後 (而后) érhòu kuluttua
成 chéng päätös, loppu, voitto, onnistuminen
距 jù välimatka, etäisyys
闉 yīn sisäportti
又 yòu vielä, uudestaan
三 sān kolme, 3
月 yuè kuu, kuukausi
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
後 (后) hòu myöhemmin, jälleeen, takana
而後 (而后) érhòu kuluttua
已 yǐ jo, sitten, jälkeenpäin

3.6 Katastrofi

3.6. Ylipäällikkö ei voita ja vihollinen ärsyttää, jolloin lähetetään muureille miehiä kuin muurahaisia. Tuloksena on, että omista valiojoukoista yksi kolmesta teurastetaan eikä muureja saada ylitettyä. Tämä hyökkäys johtaa katastrofiin.

3.6. The general, unable to control his irritation, will launch his men to the assault like swarming ants, with the result that one-third of his men are slain, while the town still remains untaken. Such are the disastrous effects of a siege.

3.6. 將不勝其忿而蟻附之,殺士三分之一,而城不拔者,此攻之災也

將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö
不 bù ei, epä
勝 (胜) shèng voitto, voittaa
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
忿 fèn viha, suuttumus, närkästys, ärsyyntyä
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
蟻 yǐ muurahainen
附 fù liittää, kiinnittää
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
殺 (杀) shā murhata, tappaa, teurastaa, satuttaa
士 shì valio, erityisosaaja
三 sān kolme, 3
分 fēn osa, osuus
三分 sānfēn jonkin verran
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
一 yī yksi, 1, yhtenäinen
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
城 chéng linna, kaupunki
不 bù ei, epä
拔 vetää ylös, alas, valita, poimia
者 zhě on, ovat, hän joka
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne
攻 gong hyökätä, tutkia, pahoinpidellä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
災 zāi tuho, onnettomuus, katastrofi
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

3.7 Todellinen taistelutaito

3.7. Siksi ja sen vuoksi, todellista taistelutaitoa on, että murtaa miehen tai kansan taistelutta.

3.7. Therefore the skillful leader subdues the enemy's troops without any fighting; he captures their cities without laying siege to them; he overthrows their kingdom without lengthy operations in the field.

3.7. 故善用兵者, 屈人之兵而非戰也
故 gù siksi, sen vuoksi

善 shàn taitava, osaava 用 yòng käyttää, palkata, työllistää, syödä tai juoda 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 者 zhě on, ovat, hän joka 善用兵者 shàn yòngbīng zhě todellista taistelutaitoa on
屈 qū taipua, murtua, kyhjöttää 人 rén mies, henkilö, kansa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

3.8 Nopea toteutus

3.8. Siis, viedä miehet ylittämään muureja, on väärä tapa hyökätä. Miesten ja kansan tuhoaminen pitkäkestoisella sotatoimella on väärä tapa taistella – oikeasti! Välttämätöntä on yrittää kaikkensa voittaakseen taivaat ja maat kerralla. Siksi ja sen vuoksi, taistelu on toteutettava keskeytyksettä ja voiton on oltava täydellinen. Näin suunnitellaan hyökkäys ja se olkoon siis toimintaohje.

3.8. With his forces intact he will dispute the mastery of the Empire, and thus, without losing a man, his triumph will be complete. This is the method of attacking by stratagem.

3.8. 拔人之城而非攻也，破人之國而非久也，必以全爭於天下，故兵不頓，而利可全，此謀攻之法也。
拔 bá vetää ylös, vetäytyä, poimia 人 rén mies, henkilö, kansa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 城 chéng linna, kaupunki 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 攻 gong hyökätä, tutkia, pahoinpidellä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
破 pò rikkoa, hajoittaa, tuhota, jakaa 人 rén mies, henkilö, kansa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

國 guó maa, valtio, kansallinen
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman
久 jiǔ pitkäkestoinen
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
必 bì välttämätön, pakko
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
全 quán kaikki, koko, jokainen
爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
天 tiān päivä, taivas
下 xià alas, mennä, saapua johonkin
天下 tiānxià maa taivaan alla, koko maailma (Kiina)
故 gù siksi, sen vuoksi
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
不 bù ei, epä
頓 (顿) dùn lopettaa, keskeyttää, kerralla
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
利 lì voitto, hyöty, etu
可 kě olla, kyetä
全 kaikki, kokonaan, täysin
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne
謀 (谋) móu suunnitella, järjestellä suunnitelma, järjestelmä
攻 gong hyökätä, tutkia, pahoinpidellä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

3.9 Yli- ja alivoiman lait

3.9. Siksi ja sen vuoksi soturin toimintaohjeet ovat: Kymmenkertaisena saarra ja piiritä; Viisinkertaisena hyökkää; Kaksin- tai kolminkertaisena hajaannu; Samalukuisena voit taistella; Harvalukuisempana kykenet pakenemaan; Vähäväkisempänä ja -voimaisempana on aina mahdollista piiloutua.

3.9. It is the rule in war, if our forces are ten to the enemy's one, to surround him; if five to one, to attack him; if twice as numerous, to divide our army into two. If equally matched,

we can offer battle; if slightly inferior in numbers, we can avoid the enemy; if quite unequal in every way, we can flee from him.

3.9. 故用兵之法, 十則圍之, 五則攻之, 倍則分之, 敵則能戰之, 少則能逃之, 不若則能避之。
故 gù siksi, sen vuoksi 用 yòng käyttää, palkata, työllistää, syödä tai juoda 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö 用兵之法 yòng bīng zhī fǎ olla soturin laki ja toimintaohje
十 shí kymmenen, 10 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 圍 (围) wéi ympärillä, kiertää, piirittää 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
五 wǔ viisi, 5 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
倍 bèi enemmän, 2-,3-, kertainen, 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 分 fēn jakaa, erottaa, osittaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 分之 fēnzhī saada aikaan murtoluku
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 能 néng kykenevä, kyky kykyisyys 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
少 shǎo vähemmän, harva, harvoin, harva 少 shào nuori 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 逃 táo paeta, karata 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
不 bù ei, epä 若 ruò jos, kuin, tuntua

不若 bùruò ei yhtä kuin, ei yhtä hyvä kuin
則 (则) zé sääntö, periaate, normi
能 néng kyetä, voi mahdollisesti
避 bì välttää, piiloutua joltakin
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

3.10 Taipumatonkin vangitaan

3.10. Pienemmän, vähälukuisen vastustajan vaikakin taipumattoman, valtaa ja vangitsee lopulta suurempi.

3.10. Hence, though an obstinate fight may be made by a small force, in the end it must be captured by the larger force.

3.10. 故小敵之堅,大敵之擒也。
故 gù siksi, sen vuoksi
小 xiǎo pieni, pikkuinen, vähäinen, nuori
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
堅 (坚) jiān vahva, kiinteä, taipumaton
大 dà suuri, valtava, isän veli
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
擒 qín kaapata, vangita, vallata
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

3.11 Sisäinen murtuminen

3.11. Ylipäällikkö, joka on valmistautunut, suojaa kansaa ja luo suojaavan piirin, joka on vahva. Murtuma suojapiirissä tekee maasta ja kansasta hauraan ja heikon.

3.11. Now the general is the bulwark of the State, if the bulwark is complete at all points; the State will be strong; if the bulwark is defective, the State will be weak.

3.11. 夫將者, 國之輔也; 輔周則國必強, 輔隙則國必弱。
夫 fú tämä, hän, se

夫 fū aviomies, mies, työmies 將 (将) jiàng kenraali, ylipäällikkö 將 (将) jiāng valmis, valmistautunut 者 zhě on, ovat, hän joka
國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 輔 (辅) fǔ avustaa, täydentää, suojaava 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
輔 (辅) fǔ avustaa, täydentää, suojaava 周 zhōu tehdä piiri, auttaa taloudellisesti 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen 必 bì välttämätön, pakko, olla 必強 bì qiáng olla, tulee olemaan vahva
輔 (辅) fǔ avustaa, täydentää, suojaava 隙 xì murtaa, jakaa, särö, kauna 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen 必 bì välttämätön, pakko 弱 ruò heikko, voimaton, nuori, hauras 必弱 bì ruò olla, tulee olemaan heikko

3.12 Hallitsijan tietämättömyys

3.12. Sen vuoksi hallitsija aiheuttaa vaikeuksia sotajoukoille kolmella tavalla: Ei tiedä että joukot eivät kykene toimintaan ja kuitenkin käskee etenemään. Ei tiedä että joukot eivät kykene toimintaan ja kuitenkin käskee perääntymään. Tai muutoin sitoo sotajoukkojen toimintaa.

3.12. There are three ways in which a ruler can bring misfortune upon his army:-- (1) By commanding the army to advance or to retreat, being ignorant of the fact that it cannot obey. This is called hobbling the army.

3.12. 故君之所以患於軍者三： 不知軍之不可以進而謂之進, 不知軍之不可以退而謂之退, 是為縻軍。
故 gù siksi, sen vuoksi 君 jūn monarkki, kuningas, hallitsija

之所以 zhīsuǒyǐ syy miksi
患 huàn kärsiä, vaikeuksia, vaara, huoli
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin a
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
者 zhě on, ovat, hän joka
三 sān kolme, 3

不 bù ei, epä
知 zhī tietää, olla tietoinen
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti不 bù ei, epä
可 kě olla, kyetä
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
不可以 bùkěyǐ ei voi, ei saa(ta)
退 tuì vetäytyä, vähetä, astua taakse
退而 (进而) tuì nér vetäytyä
謂 (谓) wèi sanoa, nimetä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisest
i進 (进) jìn etukäteen, saapua, tulla, edetä

不 bù ei, epä
知 zhī tietää, olla tietoinen
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti不 bù ei, epä
可 kě olla, kyetä
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
不可以 bùkěyǐ ei voi, ei saata
退而 (进而) tuì nér vetäytyä
謂 (谓) wèi sanoa, nimetä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
退 tuì vetäytyä, vähetä, astua taakse

是 shì olla, oikea, ok
為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin
縻 mí sitoa
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot

3.13 Käskyjen kyseenalaistaminen

3.13. Ei tiedä kolmen armeijakunnan tehtäviä eikä kolmen armeijakunnan hallintotapaa. Tästä seuraa, että alipäällystön päät menevät sekaisin. Eikä tiedä kolmen armeijakunnan valtaa ja oikeuksia eikä myöskään kolmen armeijakunnan vastuita ja velvollisuuksia. Tästä seuraa, että alipäällystö alkaa kyseenalaistamaan ja epäilemään.

3.13. (2) By attempting to govern an army in the same way as he administers a kingdom, being ignorant of the conditions which obtain in an army. This causes restlessness in the soldier's minds.

3.13. 不知三軍之事, 而同三軍之政者, 則軍士惑矣; 不知三軍之權, 而同三軍之任, 則軍士疑矣。
不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 三軍 (三军) sanjūn kolme armeijakuntaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 事 shì asia, seikka, tapahtuma, tehtävä
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 同 tong kuten, sama, samanlainen 三軍 (三军) sanjūn kolme armeijakuntaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 政 zhèng poliittinen, politiikka, hallinto 者 zhě on, ovat, hän joka
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 軍士 (军士) jūnshì kersantti, alipäällystö 惑 huò mennä sekaisin, sekoittaa pää 矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli
不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 三軍 (三军) sanjūn kolme armeijakuntaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 權 quán viranomainen, valta, oikeus
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 同 tong kuten, sama, samanlainen 三軍 (三军) sanjūn kolme armeijakuntaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 任 rèn määrittää, nimetä, vastuu

則 (则) zé sääntö, periaate, normi
軍士 (军士) jūnshì kersantti, alipäällystö
疑 yí epäillä, kyseenalaistaa
矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli

3.14 Ongelman laajenenminen

3.14. Heti kun kaikki kolme armeijakuntaa alkavat hämmästellä, epäillä sekä kyseenalaistamaan toimia, niin seurauksena on että naapuurivaltiot, liittolaiset ja feodaalivasallit, tulevat aiheuttamaan ongelmia.

3.14. But when the army is restless and distrustful, trouble is sure to come from the other feudal princes.

3.14. 三軍既惑且疑, 則諸侯之難至矣。
三軍 (三军) sanjūn kolme armeijakuntaa
既 jì jo, siitä hetkestä,
惑 huò sekoittaa, hämmästellä
且 qiě ja lisäksi, vielä
疑 yí epäillä, kyseenalaistaa
則 (则) zé sääntö, periaate, normi
諸侯 zhūhóu sotalordi ,feodaalivasalli, prinssi
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
難 (难) nán vaikea, työläs, ongelma
至 zhì saapua, kunnes
矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli

3.15 Hukattu mahdollisuus

3.15. Tämän sanotaan olevan sellainen sekasotku, jossa sotajoukot heittävät hukkaan voittomahdollisuuden.

3.15. This is simply bringing anarchy into the army, and flinging victory away.

3.15. 是謂亂軍引勝。
是 shì olla

謂 wèi sanoa
亂 (乱) luàn kaaos, sekaannus, sekavuus
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
引 yǐn venyttää
勝 (胜) shèng voitto, voittaa

3.16 Viisi viisautta

3.16. Kertomuksista tiedetään, että voittoon on viisi viisautta: Hän, joka tiedostaa milloin voi otella ja milloin ei, voittaa; Hän, joka tunnistaa yli- ja alivoiman hyödyt, voittaa; Hän, joka saa johtajat ja alaiset tahtomaan samaa, voittaa; Hän, joka valmistautuu kohtaamaan valmistautumattoman, voittaa; Ylipäällikkö, joka kykenee hillitsemään hallitsijaa, voittaa.

3.16. Narrated experience tells us thatto win a battle there are five main reasons: He, who is awarewhen to fight and when not to,will to be the winner.He, who findsthe number and take advantage of the lack of the situation,will to be the winner.He, who receivesleaders and subordinates, as well asyoung and old, will the same thing,will to be the winner.He, who is preparing to unprepared to face,will to be the winner.Commander, which is capable of to be the ruler of the ruler,will to be the winner.

3.16. 故知勝有五: 知可以戰與不可以戰者勝, 識眾寡之用者勝, 上下同欲者勝,以虞待不虞者勝,將能而君不御者勝。
故 gù siksi, sen vuoksi 知 zhī tietää, olla tietoinen 故知 gùzhī ystävä vuosien takaa 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 有 yǒu olla 五 wǔ viisi, 5
知 zhī tietää, olla tietoinen 可 kě olla, kyetä 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua 不可 kě ei olla, kykenemätön 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 不可以 bùkěyǐ ei voi, ei saa(ta) 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka

勝 (胜) shèng voitto, voittaa
識 (识) shí havaita, ymmärtää, tietää 眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 寡 guǎ harva, yksinäinen, leski 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 用 yòng käyttää, palkata, työllistää, syödä tai juoda 者 zhě on, ovat, hän joka 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
上下 shàngxià ylös ja alas, vanha ja uusi 同 tong kuten, sama, samanlainen 欲 (慾) yù haluta, kaivata, tahtoa 者 zhě on, ovat, hän joka 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 虞 yú varoitettu, huolehtia, olla huolissaan 待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 不 bù ei, epä 虞 yú varoitettu, huolehtia, olla huolissaan 不虞 bùyú odottamaton 者 zhě on, ovat, hän joka 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 君 jūn monarkki, kuningas, hallitsija 不御 yù ei hallita, epäkeisarillinen 者 zhě on, ovat, hän joka 勝 (胜) shèng voitto, voittaa

3.17 Voiton tie - dao

3.17. Nämä viisi seikkaa rakentavat tietoisuuden voittamisesta ja muodostaa siis kirjaimellisesti tien, jota tulee seurata.

3.17 These five aspects are building awareness and paving the road, which should be followed.

3.17. 此五者, 知勝之道也。
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 五 wǔ viisi, 5 者 zhě on, ovat, hän joka
知 zhī tietää, olla tietoinen 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

3.18 Tunne itsesi

3.18. Siksi ja sen vuoksi on todettava seuraavaa: Jos tunnet itsesi ja tunnet muut, niin sadankaan taistelun jälkeen ei jaeta perintöäsi; Jos et tunne muita, mutta tunnet itsesi, niin taistelun tuloksena on joko voitto tai tappio; Jos et tunne muita etkä edes itseäsi, niin taistelu väistämättä johtaa perintösi jakoon.

3.18. Hence the saying: If you know the enemy and know yourself, you need not fear the result of a hundred battles. If you know yourself but not the enemy, for every victory gained you will also suffer a defeat. If you know neither the enemy nor yourself, you will succumb in every battle.

3.18.故曰：知己知彼,百戰不貽;不知彼而知己,一勝一負;不知彼不知己,每戰必貽。
故 gù siksi, sen vuoksi 曰 yuē sanoa, puhua, tarkoittaa, lausua
知 zhī tietää, olla tietoinen 己 jǐ itse, itsensä 知 zhī tietää, olla tietoinen 彼 bǐ tämä, tämän, nuo, muut, toiset 知己知彼 zhījǐzhībǐ tunne itsesi, tunne vihollisesi
百 bǎi, sata, lukuisa 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 不 bù ei, epä 貽 (贻) yí luovuttaa, antaa perinnöksi
不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen

彼 bǐ tämä, tämän, nuo, muut, toiset 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 知 zhī tietää, olla tietoinen 己 jǐ itse, itsensä
一 yī yksi, 1, yhtenäinen 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 一 yī yksi, 1, yhtenäinen 負 (负) fù ladata, kantaa, taakka, voitettu
不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 彼 bǐ tämä, tämän, nuo, muut, toiset 不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 己 jǐ itse, itsensä
每 měi jokainen, kaikki 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 必 bì välttämätön, pakko 貽 (贻) yí luovuttaa, antaa perinnöksi

4 Näkyväksi tekeminen - xíng

形篇第四 xíng piān dì sì

形 篇 第 四
形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla, tulla näkyväksi, näkyväksi tekeminen, nimetä, näkyvä, muoto, näkyväksi tekeminen, maine, nimeäminen 篇 piān esiintyä kirjoitelma 第四 dì sì neljäs, 4.

1. 孫子曰：昔之善戰者,先為不可勝,以侍敵之可勝, 不可勝在己,可勝在敵。
2. 故善戰者,能為不可勝,不能使敵之必可勝。
3. 故曰：勝可知,而不可為。
4. 不可勝者,守也;可勝者,攻也。
5. 守則不足,攻則有餘。
6. 善守者,藏於九地之下;善攻者,動於九天之上,故能自保而全勝也。
7. 見勝不過眾人之所知,非善之善者也;戰勝而天下曰善,非善之善者也,
   故舉秋毫不為多力,見日月不為明目,聞雷霆不為聰耳。
8. 所謂善者,勝於易勝者也。
9. 故善戰之勝也,無智名,無勇功, 故其戰勝不忒。
10. 不忒者,其所措必勝,勝已敗者也。
11. 故善戰者,立於不敗之地,而不失敵之敗也。
12. 是故勝兵先勝而後求戰,敗兵先戰而後求勝。
13. 善用兵者,修道而保法,故能為勝敗之政。
14. 兵法：一曰度,二曰量,三曰數,四曰稱,五曰勝。

15. 地生度,度生量,量生數,數生稱,稱生勝。
16. 故勝兵若以鎰稱銖,敗兵若以銖稱鎰。
17. 勝者之戰民也,若決積水於千仞之谿者,形也。

4.1 Sun Zi kertoi kamppalijoista

4.1. Sun Zi kertoi:
Muinoin oli taitavia kamppalijoita, jotka ensin näyttivät siltä, että eivät voineet voittaa taistelua. He esittivät vastustajan olevan kykenevä voitoon. Itse et voi voittaa valmistautumattomana, mutta kykenet voittamaan valmistautumattoman.

4.1. Sun Tzu said: The good fighters of old first put themselves beyond the possibility of defeat, and then waited for an opportunity of defeating the enemy. To secure ourselves against defeat lies in our own hands, but the opportunity of defeating the enemy is provided by the enemy himself.

4.1. 孫子曰：昔之善戰者, 先為不可勝, 以侍敵之可勝; 不可勝在己, 可勝在敵。
孫子 Sūn Zǐ 曰 yuē sanoa, puhua, tarkoittaa, lausua
昔 xī muinoin, aiemmin 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 善 shàn taitava, osaava 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka
先 xiān aikainen, etukäteen, entinen, ensin 為 wèi (为) toimia jonakin, tulla joksikin 不可 bùkě ei voi, ei kykene, ei pidä 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 侍 shì esitellä, tarjota, palvella 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 可 kě olla, kyetä 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
不可 bùkě ei voi, ei kykene, ei pidä 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 在 zài olla, osoitaa toiminnan olevan kesken 己 jǐ itse, itsensä
可 kě olla, kyetä 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 在 zài olla, osoitaa toiminnan olevan kesken 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava

4.2 Voittaminen

4.2. Siksi ja sen vuoksi taitava kamppailija voi ja kykenee olla voittamatta. Ei pidä ryhtyä kamppailemaan kuin vasta silloin kun on pakko kyetä voittoon.

4.2. Thus the good fighter is able to secure himself against defeat, but cannot make certain of defeating the enemy.

4.2. 故善戰者, 能為不可勝, 不能使敵之必可勝。
故 gù siksi, sen vuoksi 善 shàn taitava, osaava 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka
能 néng kyetä, voi mahdollisesti 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 不可 bùkě ei voi, ei kykene, ei pidä 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
不能 bùnéng ei kyetä, ei voi 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 必 bì välttämätön, pakko 可 kě olla, kyetä 勝 (胜) shèng voitto, voittaa

4.3 Ei ole ihme

4.3. Siksi sanotaan, että voitto ei ole mikään ihme, eikä sitä pidä sellaiseksi tulla.

4.3. Hence the saying: One may know how to conquer without being able to do it.

4.3. 故曰：勝可知,而不可為。
故 gù siksi, sen vuoksi 曰 yuē sanoa, puhua, tarkoittaa, lausua
勝 (胜) shèng voitto, voittaa 可 kě olla, kyetä

知 zhī tietää, olla tietoinen 可知 kězhī tiedettävissä, ilmeinen, ei ihme
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不可 bùkě ei voi, ei kykene, ei pidä 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin

4.4 Voitto saadaan

4.4. Voitto ei siis synny puolustamalla, suojautumalla ja vartioimalla. Voitto saadaan opiskelemalla, hyökkäämällä ja voimankäytöllä.

4.4. Security against defeat implies defensive tactics; ability to defeat the enemy means taking the offensive.

4.4. 不可勝者,守也;可勝者,攻也。
不可 bùkě ei voi, ei kykene, ei pidä 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 者 zhě on, ovat, hän joka
守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
可 kě olla, kyetä 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 者 zhě on, ovat, hän joka
攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

4.5 Hyökkäys

4.5. Puolustus, suojautuminen ja vartiointi ovat säännönmukaisesti riittämättömiä toimia. Hyökkäys on normi ja välttämätön lisätoimi.

4.5. Standing on the defensive indicates insufficient strength; attacking, a superabundance of strength.

4.5. 守則不足,攻則有餘。

守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 不足 zú riittämätön, ei riittävästi
攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 有 yǒu olla 餘 (馀) yú ylijäämä, ekstra, jäljellä

4.6 Puolustautuminen

4.6. Taitava ja osaava puolustautuja kaivautuu maan alle yhdeksänteen helvettiin. Taitava ja osaava hyökkääjä nousee kaiken yläpuolelle taivaan yhdeksänteen korkeuteen. Siispä kyky itsensä suojaamiseen ja puolustamiseen johtaa kokonaisvaltaiseen ja täydelliseen voittoon.

4.6. The general who is skilled in defense hides in the most secret recesses of the earth; he who is skilled in attack flashes forth from the topmost heights of heaven. Thus on the one hand we have ability to protect ourselves; on the other, a victory that is complete.

4.6. 善守者, 藏於九地之下; 善攻者, 動於九天之上, 故能自保而全勝也。
善 shàn taitava, osaava 守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida 者 zhě on, ovat, hän joka
藏 cáng piiloutua, varastoida 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 九 jiǔ yhdeksän, 9 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 之下 zhīxià alle, alla
善 shàn taitava, osaava 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 者 zhě on, ovat, hän joka
動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 九 jiǔ yhdeksän, 9 天 tiān päivä, taivas 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan 之上 zhīshàng päälle, yläpuolelle
故 gù siksi, sen vuoksi 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 自 zì itse, joltakin 保 bǎo puolustautua, suojautua, vartioida 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 全 quán kaikki, kokonaan 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

4.7 Kaikki tietävät

4.7. Kaikki tietävät miten voitetaan. Taitamattomasta tulee taitavaksi kutsuttu, kun ottelu on voitettu. Voittajaa kaikki kutsuvat ”taitavaksi”. Taitamattomasta on tullut taitava. Sadonkorjuu syksyllä tuskin osoittaa suurta kyvykkyyttä tai voimaa. Nähdä aurinko tai kuu ei osoita tarkkaa silmää tai terävää katsetta. Kuulla ukkosen jylinä ei osoita hyvää kuuloa tai nopeaa oivaltamista.

4.7. To see victory only when it is within the ken of the common herd is not the acme of excellence. Neither is it the acme of excellence if you fight and conquer and the whole Empire says, "Well done!" To lift an autumn hair is no sign of great strength; to see the sun and moon is no sign of sharp sight; to hear the noise of thunder is no sign of a quick ear.

4.7. 見勝不過眾人之所知, 非善之善者也; 戰勝而天下曰善, 非善之善者也, 故舉秋毫不為多力, 見日月不為明目, 聞雷霆不為聰耳。
見 (见) jiàn nähdä, hahmottua, muotoutua 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 過 (过) guò sopeutua, selviytyä, elää, mennä tai päästä yli, kuolla 不過 (不过) bùguò vain, mutta, kuitenkin 知 zhī tietää, olla tietoinen 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 眾人之所知 zhòngrénzhīsuǒzhī kaikki tietävät
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 善 shàn taitava, osaava 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 善 shàn taitava, osaava

者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 战胜 zhànshèng voittaa, vallita, kukistaa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 天下 tiānxià maa taivaan alla, koko maailma (Kiina) 曰 yuē sanoa, puhua, tarkoittaa, lausua 善 shàn taitava, osaava
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 善 shàn taitava, osaava 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 善 shàn taitava, osaava 者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
故 gù siksi, sen vuoksi 舉 (举) jǔ nostaa, toimia, suorittaa 秋 qiū syksy, sadonkorjuun aika 舉秋 jǔqiū syksyyn, syksyllä 毫 háo hieno hius, sivellin 不 bù ei, epä 毫不 háobù tuskin, ei pätkääkään 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 多 duō paljon, usea, moni, lukuisa 力 lì voima, kyky, vaikuttavuus
見 (见) jiàn nähdä, hahmottua, muotoutua 日 rì aurinko , päivä 月 yuè kuu, kuukausi 不為 (不为) bù wèi ei ole 明 míng tarkka, terävä 目 mù silmä, katse, nähdä
聞 (闻) wén kuulla, haistaa, aavistaa 雷霆 léitíng ukkosen jyrinä 不為 (不为) bù wèi ei ole 聰 (聪) cōng nopea kuullessaan, viisas 耳 ěr korva, käsitellä

4.8 Helpot voitot

4.8. Niin kutsuttu ”*taitava*” soturi voittaa helposti.

4.8. What the ancients called a clever fighter is one who not only wins, but excels in winning with ease.

4.8. 所謂善者, 勝於易勝者也。
所謂善 suǒwèi shàn niin kutsuttu hyvä 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka
勝 (胜) shèng voitto, voittaa 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 易 yì helppo, yksinkertainen 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

4.9 Syy voittoon

4.9. Syy miksi taitava soturi voittaa, ei ole hänen viisautensa taso tai määrä tai rohkeutensa saavutukset ja maine. Syy hänen voittoonsa on hänen erehtymättömyytensä.

4.9. Hence his victories bring him neither reputation for wisdom nor credit for courage. He wins his battles by making no mistakes.

4.9. 故善戰之勝也,無智名,無勇功, 故其戰勝不忒。
故 gù siksi, sen vuoksi 善 shàn taitava, osaava 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 智 zhì viisaus, tieto 名 míng kuuluisa, luokitella ihmisiä
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 勇 yǒng rohkeus

功 gōng maine, saavutus, tulos
故 gù siksi, sen vuoksi 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 不 bù ei, epä 忒 erehtyä, liiallinen

4.10 Erehtymättömyys

4.10. Erehtymättömyys on sitä, että järjestää itselleen varman voiton. Voitto voidaan myös jälkeenpäin menettää.

4.10. Making no mistakes is what establishes the certainty of victory, for it means conquering an enemy that is already defeated.

4.10. 不忒者,其所措必勝,勝已敗者也。
不 bù ei, epä 忒 erehtyä, liiallinen 者 zhě on, ovat, hän joka
其 qí hänen, sen, heidän, sitä 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 措 cuò käsitellä, hallita, järjestää 必 bì todellakin, varmasti 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
勝 (胜) shèng voitto, voittaa 已 yǐ jo, sitten, jälkeenpäin 敗 (败) bài laskea alas, hylätä 者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

4.11 Virheettömyys

4.11. Siksi ja sen vuoksi taitava soturi asemoi itsensä maahan, ottelee virheettä eikä luovuta.

4.11. Hence the skillful fighter puts himself into a position which makes defeat impossible, and does not miss the moment for defeating the enemy.

4.11. 故善戰者,立於不敗之地,而不失敵之敗也。
故 gù siksi, sen vuoksi
善 shàn taitava, osaava
戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
者 zhě on, ovat, hän joka
立 lì seistä, vahvistaa, perustaa, asettaa
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
不 bù ei, epä
敗 (败) bài laskea alas, hylätä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
不 bù ei, epä
失 shī menettää, epäonnistua, tehdä virhe
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
敗 (败) bài laskea alas, hylätä
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

4.12 Etukäteen voittaminen

4.12. Syy kamppailun voittoon on etukäteen voittaminen ja vasta sen jälkeen otteluun ryhtyminen. Häviävä soturi ottelee ensin ja sen jälkeen pyrkii voittoon.

4.12. Thus it is that in war the victorious strategist only seeks battle after the victory has been won, whereas he who is destined to defeat first fights and afterwards looks for victory.

4.12 是故勝兵先勝而後求戰, 敗兵先戰而後求勝。
是 shì olla, ok
故 gù siksi, sen vuoksi
是故 shìgù sen vuoksi
勝 (胜) shèng voitto, voittaa
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi

先 xiān aikainen, etukäteen, entinen, ensin 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 後 (后) hòu myöhemmin, jälleeen, takana 求 qiú kerjätä, etsiä, pyytää 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
敗 (败) bài laskea alas, hylätä 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 先 xiān aikainen, etukäteen, entinen, ensin 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 後 (后) hòu myöhemmin, jälleeen, takana 求 qiú kerjätä, etsiä, pyytää 勝 (胜) shèng voitto, voittaa

4.13 Todellinen taito

4.13. Todellista taistelutaitoa on rakentaa taolaiseen ajatteluun pohjaavat toimintatavat ja vaatia toimintaohjeiden ehdotonta noudattamista. Siksi ja sen vuoksi ollaan kykeneviä valitsemaan voitto tai tappio poliittisen päätöksen mukaisesti.

4.13. The consummate leader cultivates the moral law, and strictly adheres to method and discipline; thus it is in his power to control success.

4.13. 善用兵者, 修道而保法, 故能為勝敗之政。
善 shàn taitava, osaava 用 yòng käyttää, palkata, työllistää 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 者 zhě on, ovat, hän joka 善用兵者 shàn yòngbīng zhě todellista taistelutaitoa on
修 xiū rakentaa, korjata, koristaa 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 保 bǎo puolustaa, suojata, vartioida 法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö
故 gù siksi, sen vuoksi

能 néng kyetä, voi mahdollisesti
為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin
勝 (胜) shèng voitto, voittaa
敗 (败) bài laskea alas, hylätä
勝敗 shèngbài voitto tai tappio
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
政 zhèng poliittinen, politiikka, hallinto

4.14 Laki ja toimintaohjeet

4.14. Soturin lait ja toimintaohjeet ovat: Ensin tulee arviointi; Toisesena on määrien mittaaminen; Kolmantena on kohtaloiden laskeminen; Neljäntenä tulee voimakapasiteetin sovittaminen; Viidentenä on voitto.

4.14. In respect of military method, we have, firstly, Measurement; secondly, Estimation of quantity; thirdly, Calculation; fourthly, Balancing of chances; fifthly, Victory.

4.14. 兵法：一曰度, 二曰量, 三曰數,四曰稱, 五曰勝
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö
一 yī yksi, 1, yhtenäinen 曰 yuē sanoa, puhua, tarkoittaa, lausua 度 duó arvioida, estimoida
二 èr kaksi, 2 曰 yuē sanoa, puhua, tarkoittaa, lausua 量 liáng mittaa, määrä, kapasiteetti
三 sān kolme, 3 曰 yuē sanoa, puhua, tarkoittaa, lausua 數 (数) shǔ numeroida, laskea, kohtalo
四 sì neljä, 4 曰 yuē sanoa, puhua, tarkoittaa, lausua 稱 (称) chēng tasapanoittaa, sovittaa
五 wǔ viisi, 5 曰 yuē sanoa, puhua, tarkoittaa, lausua 勝 (胜) shèng voitto, voittaa

4.15 Voimatasapaino

4.15. Toimintaympäristö määrää tarkastelun lähtökohdat. Lähtökohdista saadaan mitattua tarvittavat lukumäärät ja voimien kapasiteetit. Mitatut määrät ja kapasiteetit synnyttävät laskelmat mahdollisuuksista ja tulevista kohtaloista. Mahdollisuuksien arviointi kertoo voimien tasapainon. Voimatasapaino määrää voiton.

4.15. Measurement owes its existence to Earth; Estimation of quantity to Measurement; Calculation to Estimation of quantity; Balancing of chances to Calculation; and Victory to Balancing of chances.

4.15. 地生度, 度生量, 量生數, 數生稱, 稱生勝。
地 dì maapallo ja -perä, toimintaympäristö 生 shēng elää, elämä, syntyä 度 dù valmiudet, tarkastella
度 dù valmiudet, tarkastella 生 shēng elää, elämä, syntyä 量 liáng mitata, määrä, kapasiteetti
量 liáng mitata, määrä, kapasiteetti 生 shēng elää, elämä, syntyä 數 (数) shǔ numeroida, laskea, kohtalo
數 (数) shǔ numeroida, laskea, kohtalo 生 shēng elää, elämä, syntyä 稱 (称) chēng tasapanoittaa, sovittaa
稱 (称) chēng tasapanoittaa, sovittaa 生 shēng elää, elämä, syntyä 勝 (胜) shèng voitto, voittaa

4.16 Musertaa

4.16. Siksi ja sen vuoksi voittava soturi kokee musertavansa 24 kertaisella voimalla. Häviävä soturi murtuu 24 kertaisen painon alla.

4.16. Victorious army opposed to a routed one, is as a pound's weight placed in the scale against a single grain.

4.16. 故勝兵若以鎰稱銖, 敗兵若以銖稱鎰。
故 gù siksi, sen vuoksi

勝 (胜) shèng voitto, voittaa 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 若 olettaa, tuntua, vaikutaa, kuin 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 鎰 (镒) yì hankaus, kullan 20 kertainen painoyksikkö 稱 (称) chèn sopia, mahtua, tasapainossa 銖 (铢)zhū painoyksikkö 1/24 liang (unssi)
敗 (败) bài laskea alas, hylätä 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 若 olettaa, tuntua, vaikutaa 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 銖 (铢)zhū painoyksikkö 1/24 liang (unssi) 稱 (称) chèn sopia, mahtua, tasapainossa 鎰 (镒) yì hankaus, kullan 20 kertainen painoyksikkö

4.17 Näkyväksi veden lailla

4.17. Voitto on hänen, jonka kansa taistelee. Tämä on kuin patoutunut vesi, joka vapautuessaan virtaa tuhatmäärin vesiputouksen lailla. Tältä se siis näyttää

4.17. The onrush of a conquering force is like the bursting of pent-up waters into a chasm a thousand fathoms deep.

4.17. 勝者之戰民也, 若決積水於千仞之谿者, 形也。
勝 (胜) shèng voitto, voittaa 者 zhě on, ovat, hän joka 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 民 mín kansa, kansallisuus, kansalainen 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
若 olettaa, tuntua, vaikutaa 決 (决) jué päättää, määrittää, rikkoa 積 (积) jī kasvaa, karttua, kerääntyä 水 shuǐ vesi, neste

於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
千 qiān 1000, monta, lukuisa
仞 rèn mittayksikkö
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
谿 (溪) xī vuoripuro, puro
者 zhě on, ovat, hän joka
形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla, tulla näkyväksi, näkyväksi tekeminen, nimetä, näkyvä, muoto, näkyväksi tekeminen, maine, nimeäminen
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

5 Voima - shì

勢 篇 第 五 shì piān dì

勢 篇 第 五
勢 (势) shì teho, voima, edellytykset, vaikuttaa, suunta 篇 piān kirjoitelma 第五 dì wǔ viides, 5.

1. 孫子曰：凡治眾如治寡,分數是也;鬥眾如鬥寡,形名是也;三軍之眾,可使必受敵而無敗,奇正是也;兵之所加,如以碬投卵者,虛實是也。
2. 凡戰者,以正合,以奇勝。
3. 故善出奇者,無窮如天地,不竭如江河。
4. 終而復始,日月是也; 死而復生,四時是也。
5. 聲不過五,五聲之變,不可勝聽也。
6. 色不過五,五色之變,不可勝觀也。
7. 味不過五,五味之變,不可勝嘗也。
8. 戰勢不過奇正,奇正之變,不可勝窮之也。
9. 奇正相生,如環之無端,孰能窮之？
10. 激水之疾,至於漂石者,勢也;鷙鳥之疾,至於毀折者,節也。
11. 是故善戰者,其勢險,其節短。
12. 勢如張弩,節如發機。
13. 紛紛紜紜,鬥亂而不可亂也。
14. 渾渾沌沌,形圓而不可敗也。
15. 亂生於治,怯生於勇,弱生於強。

16. 治亂,數也;勇怯,勢也;強弱,形也。
17. 故善動敵者,形之,敵必從之;予之,敵必取之。
18. 以利動之,以卒動之。
19. 故善戰者,求之於勢,不責於人,故能擇人而任勢。
20. 任勢者,其戰人也,如轉木石。
21. 木石之性,安則靜,危則動,方則止,圓則行。
22. 故善戰人之勢,如轉圓石於千仞之山者,勢也。

5.1 Sun Zi kertoi kuinka täysi täyttää tyhjän

5.1. Sun Zi kertoi:
Käytännössä suurten joukkojen johtaminen on samanlaista kuin määrältään vähäisten. Jaetaan osiin, jotka nimetään ja luokitellaan. Suurten joukkojen taisteluttaminen toteutetaan kuten lukumäärältään vähäisten. Tehdään näkyviksi ja luokitellaan. Kolme armeijakuntaa tarkoitaa määrällisesti suurta joukkoa, joka kykenee varmasti kohtaamaan vastustajan häviämättä, ja joka toimii odottamattomasti sekä suoraviivaisesti. Soturit ovat kirjaimellisesti se lisävoima, joka saa tilanteen näyttämään siltä kuin jauhaisi myllynkivellä kanan ja kalan munia. Tämä on aito ja todellinen tilanne, jossa täysi täyttää tyhjän.

Sun Tzu said: The control of a large force is the same principle as the control of a few men: it is merely a question of dividing up their numbers. Fighting with a large army under your command is nowise different from fighting with a small one: it is merely a question of instituting signs and signals. To ensure that your whole host may withstand the brunt of the enemy's attack and remain unshaken-- this is effected by maneuvers direct and indirect. That the impact of your army may be like a grindstone dashed against an egg--this is effected by the science of weak points and strong.

5.1. 孫子曰：凡治眾如治寡, 分數是也; 鬥眾如鬥寡, 形名是也; 三軍之眾,可使必受敵而無敗,奇正是也;兵之所加,如以碬投卵者,虛實是也。
孫子 Sūn Zǐ 曰 yuē sanoa, kertoa
凡 fán käytännössä, reealistista on että 治 zhì hallita, johtaa 眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 如 rú kuin, kuten 治 zhì hallita, johtaa 寡 guǎ harva, yksinäinen, leski
分 fēn jakaa, erottaa, osittaa, kohdentaa

數 (数) shǔ numeroida, laskea, kohtalo 分数 fēnshù arvosana, merkki 是 shì olla 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
鬥 (斗) dǒu taistella, torjua 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 如 rú kuin, kuten 鬥 (斗) dǒu taistella, torjua 寡 guǎ harva, yksinäinen, leski
形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla, tulla näkyväksi, näkyväksi tekeminen, nimetä, näkyvä, muoto, näkyväksi tekeminen, maine, nimeäminen 名 míng kuuluisa, luokitella ihmisiä 是 shì olla 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
三軍 (三军) sanjūn kolme armeijakuntaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen
可 kě olla, kyetä 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 必 bì todellakin, varmasti 受 shòu vastaanottaa, hyväksyä 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 敗 (败) bài laskea alas, hylätä
奇 qí epäsuora, outo, epätavallinen, yllättävä, odottamaton 正 zhèng suoraviivainen, puhdas, oikea, odotettu 是 shì olla 正是 zhèng shì juuri sellainen, eksakti 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 加 jiā lisätä, kasvattaa, plus, Kanada
如 rú kuin, kuten 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 碬 duàn hiomakivi, kovasin

投 tóu heittää, pyöritellä 卵 luǎn kananmuna, munasolu, mäti 者 zhě on, ovat, hän joka
虛 (虛) xū valhe, tyhjä, heikko 實 (实) shí tosi, aito, todellinen, kiinteä 虛實 (虚实) xū shí valhetta vai totta, todellinen tilanne 是 shì olla 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

5.2 Voiton varmistaminen

5.2. Käytännössä taisteluissa käytetään suoraviivaisia, siis odotettuja, toimia joukkojen yhdistämisiin sekä kokoontumisiin ja epäsuoria, siis odottamattomia, toimia voiton varmistamiseksi.

5.2. In all fighting, the direct method may be used for joining battle, but indirect methods will be needed in order to secure victory.

5.2. 凡戰者,以正合,以奇勝。
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 正 zhèng suoraviivainen, puhdas, oikea, odotettu 合 hé yhdistää, kokoontua
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 奇 qí epäsuora, outo, epätavallinen, yllättävä, odottamaton 勝 (胜) shèng voitto, voittaa

5.3 Jatkuva yllätyksellisyys

5.3. Siksi ja sen vuoksi on erityisen taitavaa olla yllätyksellinen, loputtomasti kuin taivas ja maa, uupumattomasti kuin suurten jokien virta.

5.3. Indirect tactics, efficiently applied, are inexhaustible as Heaven and Earth, unending as the flow of rivers and streams.

5.3. 故善出奇者,無窮如天地,不竭如江河。
故 gù siksi, sen vuoksi 善 shàn taitava, osaava 出 chū tuottaa, saada aikaan, edetä, kohdata 奇 qí epäsuora, outo, epätavallinen, yllättävä, odottamaton 者 zhě on, ovat, hän joka
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 窮 (穷) qióng köyhä, väsynyt, puutteessa 無窮 (无穷) wúqióng rajaton, loputon, päättymätön 如 rú kuin, kuten 天 tiān päivä, taivas 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
不 bù ei, epä 竭 jié väsyä, uupua 如 rú kuin, kuten 江 jiāng suuri joki 河 hé virta, joki, Keltainen joki

5.4 Ikuinen kehä kiertyy

5.4. Ikuinen kehä kiertyy äärettömästi aina alkuun, kuten auringosta kiertyy kuu, kuten kuoleman jälkeen seuraa uudestisyntyminen ja kuten neljä vuodenaikaa, kehä seuraa toistaan.

5.4. They end but to begin anew; like the sun and moon; like the four seasons, they pass away to return once more.

5.4. 終而復始, 日月是也; 死而復生, 四時是也。
終而復始 (终而复始) zhōngérfùshǐ loppumaton kehä kiertyy alkuun
日月 rìyuè aurinko ja kuu 是 shì olla 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin) 日月是也 rì yuè shì yě auringosta kiertyy kuu
死 sǐ kuolla, kuolema 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 復生 fùshēng elvytys, uudelleen syntymä 死而復生 sǐ ér fùshēng kuoleman jälkeen uudelleen syntymä

四時 (四时) sìshí neljä vuodenaikaa
時 (时) shí vuodenaika
春夏秋冬 chūn xià qiū dōng kevät, kesä, syksy, talvi, vuodenajat
是 shì olla
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

5.5 Viisi sointua

5.5. Sointuja on vain viisi. Viisi sointua luo erilaisuuden. Tätä ei voi hallita vain kuuntelemalla.

5.5. There are not more than five musical notes, yet the combinations of these five give rise to more melodies than can ever be heard.

5.5. 聲不過五, 五聲之變, 不可勝聽也。
聲 (声) sheng ääni, äänne, sointu 過 (过) guò sopeutua, selviytyä, elää, mennä tai päästä yli, kuolla 不過 bùguò ei enempää, vain 五 wǔ viisi, 5
五 wǔ viisi, 5 聲 (声) sheng ääni, äänne, sointu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos
不可勝 (不可胜) bùkě shèng ei voi voittaa, hallita 聽 (听) tīng kuunnella, kuulla, totella 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

5.6 Viisi väriä

5.6. Värejä on vain viisi. Viisi väriä luo erilaisuuden. Tätä ei voi hallita vain katsomalla.

5.6. There are not more than five primary colors (blue, yellow, red, white, and black), yet in combination they produce more hues than can ever been seen.

5.6. 色不過五, 五色之變, 不可勝觀也。

色 sè väri, sävy, varjo, muoto, kauneus 過 (过) guò sopeutua, selviytyä, elää, mennä tai päästä yli, kuolla 不過 bùguò ei enempää, vain 五 wǔ viisi, 5
五 wǔ viisi, 5 色 sè väri, sävy, varjo, muoto, kauneus 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos
不可勝 (不可胜) bùkě shèng ei voi voittaa, hallita 觀 (观) guan katsoa, nähdä, tarkkailla 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

5.7 Viisi makua

5.7. Makuja on vain viisi. Viisi makua luo erilaisuuden. Tätä ei voi hallita vain maistelemalla.

5.7. There are not more than five cardinal tastes (sour, acrid, salt, sweet, bitter), yet combinations of them yield more flavors than can ever be tasted.

5.7. 味不過五,五味之變,不可勝嘗也。
味 wèi maku, tuoksu, haju, herkku 過 (过) guò sopeutua, selviytyä, elää, mennä tai päästä yli, kuolla 不過 bùguò ei enempää, vain 五 wǔ viisi, 5
五 wǔ viisi, 5 味味 wèi maku, tuoksu, haju, herkku 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 變 (变) biàn vaihtua, erillainen, moninaisuus, muutos
不可勝 (不可胜) bùkě shèng ei voi voittaa, hallita 嘗 (尝) cháng maistaa, kokeilla, kokemus 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

5.8 Jatkuva muutos

5.8. Taistelussa voima syntyy vain odottamattomien ja suoraviivaisten tekojen yhdistämisinä. Epäsuorat ja suorat toimet luovat jatkuvan muutoksen. Tätäkään ei voi hallita ikuisesti väsymättä.

5.8. In battle, there are not more than two methods of attack--the direct and the indirect; yet these two in combination give rise to an endless series of maneuvers.

5.8. 戰勢不過奇正, 奇正之變, 不可勝窮之也。
戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 勢 (势) shì teho, voima, vaikutus 過 (过) guò sopeutua, selviytyä, elää, mennä tai päästä yli, kuolla 不過 bùguò ei enempää, vain 奇 qí epäsuora, outo, epätavallinen, yllättävä, odottamaton 正 zhèng suoraviivainen, puhdas, oikea, odotettu
奇 qí epäsuora, outo, epätavallinen, yllättävä, odottamaton 正 zhèng suoraviivainen, puhdas, oikea, odotettu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos
不可勝 (不可胜) bùkě shèng ei voi voittaa, hallita 窮 (穷) qióng huono, köyhä, loppuunkäytetty 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

5.9 Odottamaton ja odotettu

5.9. Odottamattoman ja odotetun, suoraviivaisen, toiminnan vastakohtaisuus ja -vuoroisuus kehittyy kuin ketju, joka kietoutuu kerälle itsestään ilman mitään erityistä syytä. Mikä tai kuka kykenee hallitsemaan ja vastustamaan kulumatta - lannistumatta?

5.9. The direct and the indirect lead on to each other in turn. It is like moving in a circle--you never come to an end. Who can exhaust the possibilities of their combination?

5.9. 奇正相生,如環之無端,孰能窮之？
奇 qí epäsuora, outo, epätavallinen, yllättävä, odottamaton 正 zhèng suoraviivainen, puhdas, oikea, odotettu 相 xiāng keskinäinen, vastavuoroinen

生 sheng syntyä, elämä, kasvaa
如 rú kuin, kuten 環 (环) huán kaulaketju, kietoutua, looppi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 端 duān loppu, pää, portti, kuljettaa 無端 wú duān provosoimatta, ilman syytä
孰 shú hän, joka, mikä, kuka 能 néng kyetä, voi mahdollisesti (myös kielteisessä merkityksessä) 窮 (穷) qióng kehno, köyhä, loppuunkäytetty 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti?

5.10 Voima ja hetki

5.10. Vihaisesti syöksyvä virta murtaa kallion lohkareiksi. Tämä on voima. Vihaisesti syöksyvä petolintu muuttaa suuntaa ja iskee. Tässä on toiminnan hetki.

5.10. The onset of troops is like the rush of a torrent which will even roll stones along in its course. The quality of decision is like the well-timed swoop of a falcon which enables it to strike and destroy its victim.

5.10. 激水之疾,至於漂石者,勢也;鷙鳥之疾,至於毀折者,節也。
激 jī herättää, yllyttää, edistää 水 shuǐ vesi, joki, virta 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 疾 jí sairaus, tauti, viha , kateus
至於 zhìyú kuin, mennä niin pitkälle 漂 piào kiilloitettu 漂 piāo kellua, ajautua, heittelehtiä 漂石 piào lohkareita 石 shí kivi 者 zhě on, ovat, hän joka
勢 (势) shì teho, voima, vaikutus 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
鷙 (鸷) zhì haukka, korppikotka, petolintu 鳥 (鸟) niǎo lintu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

疾 jí sairaus, tauti, viha, kateus
至於 zhìyú kuin, mennä niin pitkälle 毀 (毁) huǐ tuhota, rikkoa 折 (摺) zhé rikkoa, muuttaa suuntaa 折 (摺) zhē kääntää ympäri, ylösalaisin 者 zhě on, ovat, hän joka
節 (节) jié jakso, festivaali, hetki 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

5.11 Luja, tehokas ja nopea

5.11. Siksi ja sen vuoksi taitavan soturin voimankäyttö on luja ja tehokas sekä nopea toiminnan hetkellä.

5.11. Therefore the good fighter will be terrible in his onset, and prompt in his decision.

5.11. 是故善戰者,其勢險,其節短。
是 shì olla, ok 故 gù siksi, sen vuoksi 是故 shìgù sen vuoksi 善 shàn taitava, osaava 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka
其 qí hänen, sen, heidän, sitä 勢 (势) shì teho, voima, vaikutus 險 xiǎn vaara, vaarallinen, karu, luja
其 qí hänen, sen, heidän, sitä 節 (节) jié jakso, festivaali, hetki 短 duǎn lyhyt, puute, heikkokohta

5.12 Jousen viritys ja vapauttaminen

5.12. Voima on kuin viritetty jousi. Hetken nopeus on kuin vapautetun nuolen lähtö.

5.12. Energy may be likened to the bending of a crossbow; decision, to the releasing of a trigger.

5.12. 勢如張弩,節如發機。
勢 (势) shì teho, voima, vaikutus 如 rú kuin, kuten 張 (张) zhāng avoin, jännitetty, viritetty 弩 nǔ jalkajousi, jousipyssy
節 (节) jié jakso, festivaali, hetki 如 rú kuin, kuten 發 (发) fā lähettää matkaan, kehittää, aseen laukaisu 機 (机) jī kone, mahdollisuus, hetki

5.13 Sekavassa kaaoksessa

5.13. Toinen toisiaan seuraavat moninaiset ja sekavat tilat sekä syntyvät sekasorrot ja epäjärjestykset eivät tarkoita taistelun olevan sekavaa kaaosta.

5.13. Amid the turmoil and tumult of battle, there may be seeming disorder and yet no real disorder at all;

5.13. 紛紛紜紜, 鬥亂而不可亂也。
紛紛 fēnfēn toinen toisensa jälkeen 紛紜 fēnyún moninaiset ja sekavat 紜 yún sekasorto, epäjärjestys
鬥 (斗) dǒu taistelu 亂 (乱) luàn kaaos, sekaannus, sekavuus 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不可 bùkě ei voi, ei kykene, ei pidä 亂 (乱) luàn kaaos, sekaannus, sekavuus 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

5.14 Näkyy pyörre

5.14. Sameassa kaaoksessa hitaasti näkyväksi syntyy pyörre, jota ei kyetä vaimentamaankaan.

5.14. Amid confusion and chaos, your array may be without head or tail, yet it will be proof against defeat.

5.14. 渾渾沌沌,形圓而不可敗也。
渾渾 hún hún mutainen, samea 渾沌 húndùn kaaos 沌沌 dùn dùn hidasjärkinen
形 xíng ilmaantua, näyttää, näkyväksi tekeminen 圓 (圆) yuán ympyrä, pyöreä, pallomainen, pyörre 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不可 bùkě ei voi, ei kykene, ei pidä 可 kě voida, kyetä 敗 (败) bài laskea alas, hylätä, vaimentaa 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

5.15 Järjestelyt, rohkeus ja paremmuus

5.15. Kaaos ja sekasorto aiheutetaan järjestelemällä, pelkuruus saadaan aikaan rohkeudella ja heikkouden tunne johtuu toisen paremmuudesta.

5.15. Simulated disorder postulates perfect discipline, simulated fear postulates courage; simulated weakness postulates strength.

5.15. 亂生於治,怯生於勇,弱生於強。
亂 (乱) luàn kaaos, sekaannus, sekavuus 生於 shēng yú syntyä, saada aikaan, aiheuttaa 治 zhì sääntö, hallinta, kontrolli
怯 qiè pelko, urheuden puute 生於 shēng yú syntyä, saada aikaan, aiheuttaa 勇 yǒng rohkeus
弱 ruò heikko, voimaton, nuori, hauras 生於 shēng yú syntyä, saada aikaan, aiheuttaa 強 (强) qiáng vahva, parempi

5.16 Laskelmat, voima sekä näkyväksi tekeminen

5.16. Järjestelyt, kaaos ja laskelmat ovat yhtä. Rohkeus, pelko ja voima liittyvät toisiinsa. Vahvuus, heikkous ja näkyväksi tekeminen kuuluvat yhteen.

5.16. Hiding order beneath the cloak of disorder is simply a question of subdivision; concealing courage under a show of timidity presupposes a fund of latent energy; masking strength with weakness is to be effected by tactical dispositions.

5.16. 治亂,數也;勇怯,勢也;強弱,形也。
治 zhì sääntö, hallinta, kontrolli 亂 (乱) luàn kaaos, sekaannus, sekavuus 數 (数) shǔ numeroida, laskea, kohtalo 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
勇 yǒng rohkeus 怯 qiè pelko, urheuden puute 勢 (势) shì teho, voima, vaikutus 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
強 (强) qiáng vahva, parempi 弱 ruò heikko, voimaton, nuori, hauras 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

5.17 Toimintaan pakottaminen

5.17. Siksi ja sen vuoksi osaava liikuttaa vastustajaa tekemällä näkyväksi seikkoja, joiden vuoksi on toimittava ja tarjoaa tilanteita, joista on pakko tehdä valinta.

5.17. Thus one who is skillful at keeping the enemy on the move maintains deceitful appearances, according to which the enemy will act. He sacrifices something, that the enemy may snatch at it.

5.17. 故善動敵者,形之,敵必從之;予之,敵必取之。
故 gù siksi, sen vuoksi 善 shàn taitava, osaava 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 者 zhě on, ovat, hän joka

形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 必 bì todellakin, varmasti 從 (从) cóng alkaen, mukaan, välityksellä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
予 yú antaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 必 bì todellakin, varmasti 取 qǔ ottaa, saada, valita 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

5.18 Houkutellaan eduilla

5.18. Houkutellaan eduilla toimimaan. Tarkoituksena on saada sotilaat liikkumaan.

5.18. By holding out baits, he keeps him on the march; then with a body of picked men he lies in wait for him.

5.18. 以利動之,以卒動之。
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 利 lì voitto, hyöty, etu 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

5.19 Voiman muodostuminen

5.19. Siksi ja sen vuoksi taitava soturi on hän, joka tukeutuu voimaan eikä siirrä vastuuta yksittäisille miehille. Tämä siksi ja sen vuoksi, että hän kykenee valitsemaan yksilöt ja nimeämään heille sellaiset tehtävät, jotka muodostavat voiman.

5.19. The clever combatant looks to the effect of combined energy, and does not require too much from individuals. Hence his ability to pick out the right men and utilize combined energy.

5.19. 故善戰者,求之於勢,不責於人,故能擇人而任勢。
故 gù siksi, sen vuoksi 善 shàn taitava, osaava 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka
求 qiú kerjätä, etsiä, pyytää 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 勢 (势) shì teho, voima, vaikutus
不 bù ei, epä 責 (责) zé vastuu, velvollisuus, moittia 不責 bù zé ei ole vastuussa 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 人 rén mies, henkilö, kansa 不責於人 bù zé yú rén ei ole vastuussa muista, muille
故 gù siksi, sen vuoksi 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 擇 (择) zé valita, poimia 人 rén mies, henkilö, kansa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 任 rèn määrittää, nimetä, vastuu 任勢 rèn shì mahdollinen, -set 勢 (势) shì teho, voima, vaikutus

5.20 Puu ja kivi

5.20. Voima näkyy taistelijoissa, jotka vastustajan kanssa otellessaan olisivat kuin puuta ja kiveä.

5.20. When he utilizes combined energy, his fighting men become as it were like unto rolling logs or stones.

5.20. 任勢者,其戰人也,如轉木石。

任 rèn määrittää, nimetä, vastuu 勢 (势) shì teho, voima, vaikutus 任勢 rèn shì mahdollinen, -set 者 zhě on, ovat, hän joka
其 qí hänen, sen, heidän, sitä 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 人 rén mies, henkilö, kansa 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
如 rú kuin, kuten 轉 (转) zhuǎn kuljettaa, kääntyä, siirtää 木 mù puu, puuaines, tukki 石 shí kivi 木石 mùshí puuta ja kiveä

5.21 Liikkumaton ja liike

5.21. Kiven ja puun luonne on seuraava: Liikkumattomana, paikallaan ollessaan, ne luovat rauhaa ja hiljaisuutta. Vaara syntyy liikkeestä, jolloin kulmikas pysäyttää ja pyöreä kuljettaa.

5.21. For it is the nature of a log or stone to remain motionless on level ground, and to move when on a slope; if four-cornered, to come to a standstill, but if round-shaped, to go rolling down.

5.21. 木石之性, 安則靜, 危則動, 方則止, 圓則行。
木石 mùshí puuta ja kiveä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 性 xìng luonne, luonto, sukupuoli
安 ān liikkumatta, rauhassa, hiljaa 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 靜 (静) jìng hiljainen, liikkumaton
危 wēi vaarallinen, arveluttava, korkea 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua
方 fang neliö, nelisivuinen, suunta, ainoa, metodi 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 止 zhǐ pysäyttää, lopettaa

圓 (圆) yuán ympyrä, pyöreä, Yuan -raha
則 (则) zé sääntö, periaate, normi
行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea

5.22 Voima on tätä

5.22. Siksi ja sen vuoksi taitavan soturin voima on kuin pyöreät kivet vierimässä tuhatkertaisesti vuoren rinnettä alas laaksoon. Voima on tätä.

5.22. Thus the energy developed by good fighting men is as the momentum of a round stone rolled down a mountain thousands of feet in height. So much on the subject of energy.

5.22. 故善戰人之勢,如轉圓石於千仞之山者,勢也。
故 gù siksi, sen vuoksi 善 shàn taitava, osaava 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 人 rén mies, henkilö, kansa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 勢 (势) shì teho, voima, vaikutus
如 rú kuin, kuten 轉 (转) zhuǎn kuljettaa, kääntyä, siirtää 圓 (圆) yuán ympyrä, pyöreä, Yuan -raha 石 shí kivi 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 千 qiān 1000, monta, lukuisa 仞 rèn mittayksikkö 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 山 shān vuori, kukkula 者 zhě on, ovat, hän joka
勢 (势) shì teho, voima, vaikutus 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

6 Vale vai tosi - xū shí

虛實 篇 第 六 xū shí piān dì liù

虛 實 篇 第 六
虛實 xū shí vale vai tosi, todellinen tilanne 篇 piān kirjoitelma 第六 dì liù kuudes, 6.

1. 孫子曰：凡先處戰地而待敵者佚,後處戰地而趨戰者勞。
2. 故善戰者,致人而不致於人。
3. 能使敵自至者,利之也;能使敵不得至者,害之也。
4. 故敵佚能勞之,飽能飢之,安能動之。
5. 出其所不趨,趨其所不意。
6. 行千里而不勞者,行於無人之地也。
7. 攻而必取者,攻其所不守也。
8. 守而必固者,守其所不攻也。
9. 故善攻者,敵不知其所守。
10. 善守者,敵不知其所攻。
11. 微乎微乎,至於無形,神乎神乎,至於無聲,故能為敵之司命。
12. 進而不可御者,沖其虛也;退而不可追者,速而不可及也。
13. 故我欲戰,敵雖高壘深溝,不得不與我戰者,攻其所必救也;我不欲戰,雖畫地而守之,敵不得與我戰者,乖其所之也。
14. 故形人而我無形,則我專而敵分;我專為一,敵分為十,是以十攻其一也,則我眾而敵寡;能以眾擊寡者,則吾之所與戰者,約矣。

15. 吾所與戰之地不可知,不可知,則敵所備者多,敵所備者多,則吾之所戰者,寡矣。
16. 故備前則後寡,備後則前寡,故備左則右寡,備右則左寡,無所不備,則無所不寡。
17. 寡者備人者也,眾者使人備己者也。
18. 故知戰之地,知戰之日,則可千里而會戰。
19. 不知戰之地,不知戰之日,則左不能救右,右不能救左,前不能救後,後不能救前,而況遠者數十里,近者數里乎？
20. 以吾度之,越人之兵雖多,亦奚益於勝敗哉？！
21. 故曰：勝可為也。
22. 敵雖眾,可使無鬥。
23. 故策之而知得失之計,作之而知動靜之理,形之而知死生之地,角之而知有餘不足之處。
24. 故形兵之極,至於無形;無形,則深間不能窺,智者不能謀。
25. 因形而錯勝於眾,眾不能知;人皆知我所以勝之形,而莫知吾所以制勝之形。
26. 故其戰勝不復,而應形於無窮。
27. 夫兵形象水,水之形避高而趨下,兵之形,避實而擊虛,水因地而制流,兵應敵而制勝。
28. 故兵無常勢,水無常形,能因敵變化而取勝者,謂之神。
29. 故五行無常勝,四時無常位,日有長短,月有死生。

6.1 Sun Zi kertoi joutilaista ja raatajista

6.1. Sun Zi kertoi:
Käytännössä ne, jotka ensin saavuttavat taistelukentän sekä odottavat vihollisen kohtaamista, ovat joutilaita ja hemmoteltuja. He, jotka saapuvat myöhässä taistelukentälle sekä kiirehtivät taisteluun, joutuvat raatamaan.

6.1. Sun Tzu said: Whoever is first in the field and awaits the coming of the enemy, will be fresh for the fight; whoever is second in the field and has to hasten to battle will arrive exhausted.

6.1. 孫子曰：凡先處戰地而待敵者佚, 後處戰地而趨戰者勞。
孫子 Sūn Zǐ 曰 yuē sanoa, kertoa
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 先 xiān aikainen, etukäteen, entinen 處 (处) chǔ asua, asustaa 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 者 zhě on, ovat, hän joka 佚 yì joutilas, toimeeton, laiska
後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana 處 (处) chǔ asua, asustaa 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 趨 (趋) qū kiirehtiä, kävellä kovaa 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka 勞 (劳) láo uurastaa, työllistää, puurtaa

6.2 Liikkuminen

6.2. Siksi ja sen vuoksi taitava soturi on hän, joka liikuttaa muita eikä joudu muiden vietäväksi.

6.2. Therefore the clever combatant imposes his will on the enemy, but does not allow the enemy's will to be imposed on him.

6.2. 故善戰者,致人而不致於人。
故 gù siksi, sen vuoksi 善 shàn taitava, osaava 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka
致 zhì lähettää, aiheuttaa 人 rén mies, henkilö, kansa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 不致 bùzhì ilman 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 人 rén mies, henkilö, kansa

6.3 Etu tai ongelma

6.3. Saada vastustaja tulemaan luokse on etu. Saamatta vastustajaa saapumaan on ongelma.

6.3. By holding out advantages to him, he can cause the enemy to approach of his own accord; or, by inflicting damage, he can make it impossible for the enemy to draw near.

6.3. 能使敵自至者, 利之也; 能使敵不得至者, 害之也。
能 néng kyetä, voi mahdollisesti 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 自 zì itse, joltakin 至 zhì saapua, kunnes 者 zhě on, ovat, hän joka
利 lì voitto, hyöty, etu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
能 néng kyetä, voi mahdollisesti 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata

敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
不得 bùdé ei saa, ei voi
至 zhì saapua, kunnes
者 zhě on, ovat, hän joka
害 hài aiheuttaa harmia, ongelmia, tuho
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

6.4 Vaikuta

6.4. Siksi ja sen vuoksi toimeeton vastustaja on saatava raatamaan, kylläinen on saatava nälkäiseksi ja liikkumaton on saatava liikkeelle.

6.4. If the enemy is taking his ease, he can harass him; if well supplied with food, he can starve him out; if quietly encamped, he can force him to move.

6.4. 故敵佚能勞之,飽能飢之,安能動之。
故 gù siksi, sen vuoksi
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
佚 yì joutilas, toimeeton, laiska
能 néng kyetä, voi mahdollisesti
勞 (劳) láo uurastaa, työllistää, puurtaa
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
飽 (饱) bǎo tyytyväinen, kylläinen
能 néng kyetä, voi mahdollisesti
飢 (饥) jī nälkäinen, nälänhätä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
安 ān liikkumatta, rauhassa, hiljaa
能 néng kyetä, voi mahdollisesti
動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

6.5 Yllätä

6.5. Tee se mitä ei ole tapana tehdä. Kiirehdi tekemään se mitä vähiten odotetaan - yllätä.

6.5. Appear at points which the enemy must hasten to defend; march swiftly to places where you are not expected.

6.5. 出其所不趨,趨其所不意。
出 chū tuottaa, saada aikaan, edetä, kohdata
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
所 suǒ paikka, ajankohta
不 bù ei, epä
趨 (趋) qū kiirehtiä, kävellä kovaa
出其不意 chū qí suǒ bù tehdä jotakin mitä vähiten odotetaan
出其所不趨 chū qí suǒ bù qū ei ole trendikästä, tapana
趨 (趋) qū kiirehtiä, kävellä kovaa
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
所 suǒ tosiasiallisesti, se joka
不 bù ei, epä
意 yì ajatelma, idea, aikomus, Italia
趨其所不意 qū qí suǒ bùyì ei osata odottaa

6.6 Vaivaton taival

6.6. Tuhat *liitä* voi taivaltaa vaivatta kun tie on autio.

6.6. An army may march great distances without distress, if it marches through country where the enemy is not.

6.6. 行千里而不勞者, 行於無人之地也。
行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
千 qiān 1000, monta, lukuisa
里 lǐ kiinal.maili, 500 m, naapurusto
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
不 bù ei, epä
勞 (劳) láo uurastaa, työllistää, puurtaa
者 zhě on, ovat, hän joka
行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea
千 qiān 1000, monta, lukuisa
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole

人 rén mies, henkilö, kansa
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

6.7 Hyökkäyksen hetki

6.7. Hyökkäyksen hetki valitaan niin että vastustajan kimppuun käydään silloin kun hän ei ole suojautunut tai voi puolustautua.

6.7. You can be sure of succeeding in your attacks if you only attack places which are undefended. You can ensure the safety of your defense if you only hold positions that cannot be attacked.

6.7. 攻而必取者,攻其所不守也。
攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 必 bì todellakin, varmasti 取 qǔ ottaa, saada, valita 者 zhě on, ovat, hän joka
攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 不 bù ei, epä 守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

6.8 Luja puolustus

6.8. Puolustuksen on oltava niin luja, että sitä vastaan ei hyökätä.

6.8. Defend shall be so strong that nobody will attack

6.8. 守而必固者,守其所不攻也。
守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida 而 ér ja, yhtä hyvin kuin

必 bì todellakin, varmasti 固 gù kova, vahva, kiinteä, luja 者 zhě on, ovat, hän joka
守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 不 bù ei, epä 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

6.9 Suojaamaton on kohde

6.9. Joten taitava hyökkääjä tietää sen kohteen mitä vastustaja ei tiedä suojata tai puolustaa.

6.9. Hence that general is skillful in attack whose opponent does not know what to defend;

6.9. 故善攻者,敵不知其所守。
故 gù siksi, sen vuoksi 善 shàn taitava, osaava 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 者 zhě on, ovat, hän joka
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida。

6.10 Taitava puolustautuja

6.10. Taitava puolustautuja ei ilmaise sitä mihin vastustaja voi hyökätä.

6.10. He is skillful in defense whose opponent does not know what to attack.

6.10. 善守者,敵不知其所攻。
善 shàn taitava, osaava 守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida 者 zhě on, ovat, hän joka
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä

6.11 Kohtalon hallinta

6.11. Pienen pieneksi tekeytyen ollen kuin näkymätön aineettomuus. Salaperäisen mysteerisenä ollen kuin äänetön puhumattomuus. Näin hallitaan vastustajan kohtaloa.

6.11. O divine art of subtlety and secrecy! Through you we learn to be invisible, through you inaudible; and hence we can hold the enemy's fate in our hands.

6.11. 微於微乎, 至於無形, 神乎神乎, 至於無聲, 故能為敵之司命。
微 wēi pieni, mikro-, pikku- 乎 hū partikkeli, epäilyä tai kysymys 微 wēi pieni, mikro-, pikku- 乎 hū partikkeli, epäilyä tai kysymys
至於 zhìyú kuin, mennä niin pitkälle 無形 (无形) näkymätön, virtuaalinen
神 shén Jumala, mysteeri, epätavallinen 乎 hū partikkeli, epäilyä tai kysymys 神 shén Jumala, mysteeri, epätavallinen 乎 hū partikkeli, epäilyä tai kysymys,
至於 zhìyú kuin, mennä niin pitkälle 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 聲 (声) sheng ääni, äänne 無聲 (聲声) wú sheng hilajainen, äänetön
故 gù siksi, sen vuoksi 能 néng kyetä, voi mahdollisesti

為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
司 sī olla vastuussa, kontrolloida
命 mìng kohtalo, elämä, käsky, ohje

6.12 Ennakoiva toiminta

6.12. Ennakoivaa toimintaa eivät muut kykene ohjailemaan, sillä taitava soturi pesee vastustajansa laimentaen aikeet mitättömiksi. Vetäytyvää ei kyetä karkoittamaan, jos hän toimii nopeasti ja tekee sen ajoissa.

6.12. You may advance and be absolutely irresistible, if you make for the enemy's weak points; you may retire and be safe from pursuit if your movements are more rapid than those of the enemy.

6.12. 進而不可御者,沖其虛也;退而不可追者,速而不可及也。
進 (进) jìn etukäteen, saapua, tulla, edetä 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 進而 (进而) jìn'ér ja seuraavaksi, seuraa että 不 bù ei, epä 可 kě voida, kyetä 御 yù ajaa, ratsastaa, hallita 者 zhě on, ovat, hän joka
沖 (冲) chōng huuhdella, pestä pois, laimentaa 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 虛 (虚) xū turha, tyhjä, mitätön 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
退 tuì vetäytyä, vähetä, astua taakse 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 退而 tuì ér perääntyä, vetäytyä 不 bù ei, epä 可 kě voida, kyetä 追 zhuī karkoittaa, ajaa takaa, jahdata 者 zhě on, ovat, hän joka

速 sù nopea, vikkelä, vauhdikas
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
不 bù ei, epä
可 kě voida, kyetä
及 jí laajentaa, tavoittaa, ulottaa, ajoissa
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin

6.13 Valitse hetki

6.13. Siksi ja sen vuoksi kun haluan taistella, vaikka vastustaja suojaa itsensä korkein vallein ja syvin haudoin, on hänen osallistuttava kamppailuun, sillä hyökkään sinne, mitä hänen on varjeltava. Kun en halua taistella, vaikka maahan olisi vain piirretty viiva suojakseni, vihollinen ei kykene ottelemaan kanssani, sillä oveluudellani harhaanjohdan häntä.

6.13. If we wish to fight, the enemy can be forced to an engagement even though he be sheltered behind a high rampart and a deep ditch. All we need do is attack some other place that he will be obliged to relieve. If we do not wish to fight, we can prevent the enemy from engaging us even though the lines of our encampment be merely traced out on the ground. All we need do is to throw something odd and unaccountable in his way.

6.13. 故我欲戰, 敵雖高壘深溝, 不得不與我戰者, 攻其所必救也; 我不欲戰, 雖畫地而守之, 敵不得與我戰者, 乖其所之也。
故 gù siksi, sen vuoksi 我 wǒ minä, minun, minua 欲 (慾) yù haluta, kaivata, tahtoa 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 雖 (虽) suī vaikka, vaikka jos 高 gāo korkea, pitkä 壘 (垒) lěi maavalli 深 shēn syvä, äärimmäinen 溝 (沟) gōu oja, vallihauta
不得不 bùdébù ei voi olla tekemättä jotakin 與 (与) yú yǔ ja, antaa; 與 (与) yù osallistua 我 wǒ minä, minun, minua 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu

者 zhě on, ovat, hän joka
攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 必 bì todellakin, varmasti 救 jiù pelastaa, auttaa, säästää 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
我 wǒ minä, minun, minua 不 bù ei, epä 欲 (慾) yù haluta, kaivata, tahtoa 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
雖 (虽) suī vaikka, vaikka jos 畫 (画) huà piirtää, piirros, maalaus 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti,
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 不得 bùdé ei saa, ei voi 與 (与) yú yǔ ja, antaa 與 (与) yù osallistua 我 wǒ minä, minun, minua 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka
乖 guāi kuuliainen, hyväkäytöksinen, ovela 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

6.14 Yhtenäistä joukot

6.14. Siksi ja sen vuoksi näkyväksi tehdään joukot ja minua ei ole eikä näy. Toimintaperiaate on että minä tiivistän ja keskitän kun vastustaja hajauttaa. Minun keskitetyt toimivat yksin ja yhtenäisinä. Vastustaja jakaa joukot kymmenen osiin ja käyttää kymmentä hyökkäämään yhtä yhtenäistä vastaan. Minun lukumäärältään suuret

joukkoni ottelevat vastustajan hajatettuja vastaan. Kykenen käyttämään massoja iskemään harvalukuisten kimppuun. Siis minä olen se joka ottelee silloin kuin minulle sopii.

6.14. By discovering the enemy's dispositions and remaining invisible ourselves, we can keep our forces concentrated, while the enemy's must be divided. We can form a single united body, while the enemy must split up into fractions. Hence there will be a whole pitted against separate parts of a whole, which means that we shall be many to the enemy's few. And if we are able thus to attack an inferior force with a superior one, our opponents will be in dire straits.

6.14. 故形人而我無形, 則我專而敵分; 我專為一, 敵分為十 ,是以十攻其一也, 則我眾而敵寡; 能以眾擊寡者, 則吾之所與戰者, 約矣。
故 gù siksi, sen vuoksi 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 人 rén mies, henkilö, kansa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 我 wǒ minä, minun, minua 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 我 wǒ minä, minun, minua 專 (专) zhuān tiivistetty, erikoistunut, ottaa yksin haltuun 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 分 fēn jakaa, erottaa, osittaa, kohdentaa
我 wǒ minä, minun, minua 專 (专) zhuān tiivistetty, erikoistunut, ottaa yksin haltuun 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 一 yī yksi, 1, yhtenäinen
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 分 fēn jakaa, erottaa, osittaa, kohdentaa 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 十 shí kymmenen, 10
是 shì olla 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 十 shí kymmenen, 10 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 其 qí hänen, sen, heidän, sitä

一 yī yksi, 1, yhtenäinen 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 我 wǒ minä, minun, minua 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 寡 guǎ harva, yksinäinen, leski
能 néng kyetä, voi mahdollisesti 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä 寡 guǎ harva, yksinäinen, leski 者 zhě on, ovat, hän joka
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 吾 wú minä, minun 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka
約 (约) yuē sopia, kohdella 矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli

6.15 Hajauttaminen

6.15. Kun ryhdyn taistelemaan, niin kirjaimellisesti määrään paikan, jota ei tunneta. Tätä paikkaa ei voi kukaan tietää. Tarkoittaen, että vastustajan on varauttava ja varustauduttava useassa paikassa. Vastustaja on se jonka on varustauduttava lukuisissa kohteissa hajauttaen joukkojaan. Minulla on vastassani harvalukuiset joukot.

6.15. The spot where we intend to fight must not be made known; for then the enemy will have to prepare against a possible attack at several different points; and his forces being thus distributed in many directions, the numbers we shall have to face at any given point will be proportionately few. Numerical weakness comes from having to prepare against possible attacks; numerical strength, from compelling our adversary to make these preparations against us.

6.15. 吾所與戰之地不可知, 不可知, 則敵所備者多, 敵所備者多, 則吾之所戰, 寡矣。
吾 wú minä, minun 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 不 bù ei, epä 可 kě voida, kyetä 知 zhī tietää, olla tietoinen,
不 bù ei, epä 可 kě voida, kyetä 知 zhī tietää, olla tietoinen,
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua 者 zhě on, ovat, hän joka 多 duō paljon, usea, moni, lukuisa
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua 者 zhě on, ovat, hän joka 多 duō paljon, usea, moni, lukuisa,
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 吾 wú minä, minun 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka
寡 guǎ harva, yksinäinen, leski 矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli

6.16 Varautuminen

6.16. Kun on varautunut edessä, niin selustan joukot harvenevat. Kun on varautunut selustassa, niin edessä joukot harvenevat. Kun on varautunut vasemmalla, niin oikean joukot harvenevat. Kun on varautunut oikealla, niin vasemman joukot harvenevat. Kun ei ole varautumaton, niin sääntö on että ei ole harvalukuinen.

6.16. For should the enemy strengthen his van, he will weaken his rear; should he strengthen his rear, he will weaken his van; should he strengthen his left, he will weaken his right; should he strengthen his right, he will weaken his left. If he sends reinforcements everywhere, he will everywhere be weak.

16. 故備前則後寡, 備後則前寡, 故備左則右寡, 備右則左寡, 無所不備, 則無所不寡。
故 gù siksi, sen vuoksi 備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua 前 qián edessä, aikaisemmin 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana 寡 guǎ harva, yksinäinen, leski
備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua 後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 前 qián edessä, aikaisemmin 寡 guǎ harva, yksinäinen, leski
故 gù siksi, sen vuoksi 備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua 左 zuǒ vasen 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 右 yòu oikea 寡 guǎ harva, yksinäinen, leski
備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua 右 yòu oikea 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 左 zuǒ vasen 寡 guǎ harva, yksinäinen, leski
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole, puuttua 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 不 bù ei, epä 備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua,

則 (则) zé sääntö, periaate, normi
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole, puuttua
所 suǒ tosiasiallisesti, se joka
不 bù ei, epä
寡 guǎ harva, yksinäinen, leski

6.17 Lukumäärä

6.17. Harvalukuiset joukot varustaa kansa. Lukumäärältään suuret joukot palkataan kansalaisten joukosta ja ne varautuvat itse.

6.17. Numerical weakness comes from having to prepare against possible attacks; numerical strength, from compelling our adversary to make these preparations against us.

6.17. 寡者, 備人者也, 眾者, 使人備己者也。
寡 guǎ harva, yksinäinen, leski 者 zhě on, ovat, hän joka
備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua 人 rén mies, henkilö, kansa 者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 者 zhě on, ovat, hän joka
使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 人 rén mies, henkilö, kansa 備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua 己 jǐ itse, itsensä 者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

6.18 Paikka ja aika

6.18.Siksi ja sen vuoksi, kun tuntee taistelukentän toimintaympäristön sekä tietää päivämäärän, niin kykenee kulkemaan 1000 *liitä* ja vielä ottelemaankin.

6.18.Knowing the place and the time of the coming battle, we may concentrate from the greatest distances in order to fight.

6.18. 故知戰之地, 知戰之日, 則可千里而會戰。
故 gù siksi, sen vuoksi 知 zhī tietää, olla tietoinen 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka,
知 zhī tietää, olla tietoinen 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 日 rì aurinko , päivä
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 可 kě voida, kyetä 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 千 qiān 1000, monta, lukuisa 里 lǐ kiinal.maili, 500 m, naapurusto 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 會 (会) huì voida, olla mahdollista 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu

6.19 Etäisyys

6.19. Jos ei tunne taistelukentän sijaintia eikä tiedä ottelulle ajankohtaa, niin ei kykene vasen tukemaan oikeaa tai oikea vasenta, etujoukot pelastamaan selustaa tai selusta etujoukkoja. Minkälainen onkaan tilanne kun välimatkaa on kymmenen *liitä* tai vaikkapa vain yksi?

9.19. But if neither time nor place be known, then the left wing will be impotent to succor the right, the right equally impotent to succor the left, the van unable to relieve the rear, or the rear to support the van. How much more so if the furthest portions of the army are anything under a hundred LI apart, and even the nearest are separated by several LI!

6.19. 不知戰之地,不知戰之日，則左不能救右，右不能救左，前不能救後，後不能救前, 而況遠者數十里, 近者數里乎？
不 bù ei, epä

知 zhī tietää, olla tietoinen 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 日 rì aurinko , päivä,
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 左 zuǒ vasen 不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 救 jiù pelastaa, auttaa, säästää 右 yòu oikea
右 yòu oikea 不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 救 jiù pelastaa, auttaa, säästää 左 zuǒ vasen
前 qián edessä, aikaisemmin 不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 救 jiù pelastaa, auttaa, säästää 後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana
後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana 不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 救 jiù pelastaa, auttaa, säästää 前 qián edessä, aikaisemmin,
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 況 (况) kuàng tilanne, lisäksi, puhumattakaan 遠 (远) yuǎn kaukana, kaukainen, kauko- 者 zhě on, ovat, hän joka 數 (数) shǔ numeroida, laskea, kohtalo 十 shí kymmenen, 10 里 lǐ kiinal.maili, 500 m, naapurusto,

近 jìn lähellä, lähestyä, intiimi
者 zhě on, ovat, hän joka
數 (数) shǔ numeroida, laskea, kohtalo
里 lǐ kiinal.maili, 500 m, naapurusto
乎 hū partikkeli, epäilyä tai kysymys ?

6.20 Voiton menettäminen

6.20. Tarkasteluni perusteella arvioin että Yuen maakunnassa on taistelijoita runsain määrin. Voidaanko tämän katsoa olevan etu ja saadaanko heidät menettämään voitto?

6.20. Though according to my estimate the soldiers of Yueh exceed our own in number, that shall advantage them nothing in the matter of victory.

6.20. 以吾度之, 越人之兵雖多, 亦奚益於勝敗哉 ?
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 吾 wú minä, minun 度 dù valmiudet, tarkastella 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
越 yuè hist. Etelä-Kiina, nyk. Vietnam 越人 Yuè rén Yue-kansa Etelä-Kiinan kansat 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 雖 (虽) suī vaikka, vaikka jos 多 duō paljon, usea, moni, lukuisa,
亦 yì myös, kuten 奚 xī mitä?, missä?, miksi? 益 yì voitto, etu, lisäys, lisätä 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 敗 (败) bài laskea alas, hylätä 哉 huudahdus tai kysymyspartikkeli

6.21 Voitto on mahdollinen

6.21. Siksi ja sen vuoksi kerron että, voitto on mahdollinen.

6.21. I say then that victory can be achieved.

21. 故曰：勝可為也。
故 gù siksi, sen vuoksi 曰 yuē sanoa, kertoa：
勝 (胜) shèng voitto, voittaa 可 kě voida, kyetä 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

6.22 Voimainkoitoksen estäminen

2.22. Vaikka vihollisella on lukumääräisesti ylivoima, niin voidaan voimainkoitos estää.

2.22. Though the enemy be stronger in numbers, we may prevent him from fighting.

22. 敵雖眾, 可使無鬥。
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 雖 (虽) suī vaikka, vaikka jos 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen
可 kě voida, kyetä 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 鬥 (斗) dǒu taistelu, nokittelu

6.23 Selvitä suunnitelmat

6.23. Siksi ja sen vuoksi suunnittele ja selvitä itsellesi edut sekä tappion mahdollisuudet hänen ennakoivissa laskelmissa. Aiheuta liike ja liikkumattomuus, jonka avulla selvität hänen toimintalogiikan. Näkyväksi tekemisen avulla paljasta hänen sijaintinsa, jotta tiedät elämän ja kuoleman mahdollisuudet hänen valitsemalla taistelukentällä. Kahinoi ja painiskele hänen kanssaan selvitääksesi minne hän on sijoitellut liikaa tai liian vähän joukkoja.

6.23. Scheme so as to discover his plans and the likelihood of their success. Rouse him, and learn the principle of his activity or inactivity. Force him to reveal himself, so as to find out his vulnerable spots.

6.23. 故策之而知得失之計, 作之而知動靜之理, 形之而知死生之地, 角之而知有餘不足之處。
故 gù siksi, sen vuoksi 策 cè menettely, suunnnitelma, kehottaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 知 zhī tietää, olla tietoinen 得失 déshī edut ja tappiot 失 shī menettää, epäonnistua, tehdä virhe 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 計 (计) jì laskelmointi, ennakointi
作 zuò tehdä, toimia, suorittaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 知 zhī tietää, olla tietoinen 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua 靜 (静) jìng hiljainen, liikkumaton 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 理 lǐ syy, sisäinen periaate, logiikka
形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 知 zhī tietää, olla tietoinen 死 sǐ kuolla, kuolema 生 shēng elää, elämä, syntyä 死生 sǐshēng elämä ja kuolema 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
角 jiǎo kulma, sarvi, 0.1 yuania, painia, painiskella 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 知 zhī tietää, olla tietoinen 有 yǒu olla

餘 (馀) yú ylijäämä, ekstra, jäljellä
不足 zú riittämätön, ei riittävästi
足 zú riittävä, riittävästi
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti

6.24 Näkymätön näkyväksi

6.24. Siksi vastustajan joukoista kaikkein kaukaisimmatkin tulee saada näkyväksi. On mentävä niin pitkälle että näkymätön muuttuu näkyväksi. Näkymättömyyden periaate on että sijaitsee sellaisissa syvyyksissä kaiken keskellä ja välissä niin, että sitä ei kykene urkkia tai sinne kurkkia. Tällöin kaikken viisaimmatkaan eivät kykene suunnittelemaan tai järjestelemään vastatoimia.

6.24. no translations.

6.24. 故形兵之極, 至於無形; 無形, 則深間不能窺, 智者不能謀。
故 gù siksi, sen vuoksi 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 兵 bīng sotilaallinen, sotilaat, taiste 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 極 (极) jí äärimmäinen, kaukaisin, erittäin
至於 zhìyú kuin, mennä niin pitkälle 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 無形 (无形) näkymätön, virtuaalinen
無形 (无形) näkymätön, virtuaalinen
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 深 shēn syvä, syvyys, syvällinen, kaukana 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 窺 (窥) kuī urkkia, kurkkia, vakoilla
智 zhì viisaus, tieto 者 zhě on, ovat, hän joka 不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 謀 (谋) móu suunnitella, järjestellä suunnitelma, järjestelmä

6.25 Hillitse ja estä

6.25. Näkyväksi tekeminen ja odottamattoman väärän osapuolen voitto lukumäärältään suuresta joukosta, on jotain mitä suuret joukot eivät kykene ymmärtämään. Koko kansakuntamme tietää, että minä olen se, joka tavoittelee voittoa tekemällä vastustajan näkyviksi. Samalla kun kukaan ei tiedä, että minä olen se, joka hallitsee voittamisen hillitse ja estä vastustajan mahdollisuuksia muodostaa tai tehdä omia siirtojaan ja asemiaan näkyviksi.

6.25. Carefully compare the opposing army with your own, so that you may know where strength is superabundant and where it is deficient. In making tactical dispositions, the highest pitch you can attain is to conceal them; conceal your dispositions, and you will be safe from the prying of the subtlest spies, from the machinations of the wisest brains.

6.25. 因形而錯勝於眾, 眾不能知; 人皆知我所以勝之形, 而莫知吾所以制勝之形。
因 yīn koska, sen seurauksena että 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 錯 (错) cuò virhe, väärä, vahinko 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 錯勝 (错胜) cuò sheng väärä voittaa 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen
眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 知 zhī tietää, olla tietoinen;
人 rén mies, henkilö, kansa 皆 jiē kaikki, jokainen, kaikissa 知 zhī tietää, olla tietoinen 我 wǒ minä, minun, minua 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla
而 ér ja, yhtä hyvin kuin

莫 mò älä, ei ole (kukaan)
知 zhī tietää, olla tietoinen
吾 wú minä, minun
所 suǒ tosiasiallisesti, se joka
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
制 zhì kontrolloida, tehdä, säännöstellä
勝 (胜) shèng voitto, voittaa
制勝 zhìshèng alistaa, kukistaa, hillitä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla

6.26 Ääretön määrä

6.26. Siksi ja sen vuoksi kamppailun voitto on peruuttamaton eikä sitä voi toistaa, sillä näkyväksi tekemisen tapoja on ääretön määrä. Keinoja ei voi käyttää loppuun.

6.26. How victory may be produced for them out of the enemy's own tactics--that is what the multitude cannot comprehend.

6.26. 故其戰勝不復, 而應形於無窮。
故 gù siksi, sen vuoksi
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
勝 (胜) shèng voitto, voittaa
不 bù ei, epä
復 (复) fù jälleen, toistaa, takaisin
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole
窮 (穷) qióng kehno, köyhä, loppuunkäytetty

6.27 Näkyvä kuin vesi

6.27. Nämä soturit ovat muodoltaan kuin näkyvä vesi. Muotoutuvat näkyviksi kuin juokseva vesi, ollen ensin piilossa korkealla ja sitten syöksyvät rynnäten alas. Tältä

kirjaimellisesti näyttävät näkyväksi tulevat soturit. Aluksi piiloudutaan joltakin totaalisesti ja sitten kuvittele mielikuvissasi hyökkäys, jossa kuin neste maaston muotoja seuraten virtaa ja leviää. Sotureiden tulee tällä tavoin kohdata vastustajat ja saavuttaa voitto.

6.27. Military tactics are like unto water; for water in its natural course runs away from high places and hastens downwards. Water shapes its course according to the nature of the ground over which it flows; the soldier works out his victory in relation to the foe whom he is facing.

6. 27. 夫兵形象水, 水之形避高而趨下, 兵之形, 避實而擊虛, 水因地而制流, 兵應敵而制勝。
夫 fú tämä, hän, se 夫 fū aviomies, mies, työmies 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 象 xiàng muoto, elefantti 水 shuǐ neste, vesi 象水 xiàng shuǐ kuin vesi
水 shuǐ neste, vesi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 避 bì välttää, piiloutua joltakin 高 gāo korkea, pitkä 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 趨 (趋) qū kiirehtiä, kävellä kovaa 下 xià alas, mennä, saapua johonkin
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla
避 bì välttää, piiloutua joltakin 實 (实) shí tosi, rehellinen, todellinen 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä 虛 (虚) xū turha, tyhjä, mitätön 擊虛 (击虚) jīxū kuvitteellinen hyökkäys
水 shuǐ neste, vesi 因 yīn koska, sen seurauksena että

地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 制 zhì kontrolloida, tehdä, säännöstellä 流 liú virrata, levitä, kiertää
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 應 (应) yìng pitäisi, täytyisi, täytyä 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 制 zhì kontrolloida, tehdä, säännöstellä 勝 (胜) shèng voitto, voittaa。

6.28 Salaperäisen mysteerinen

6.28. Siksi ja sen vuoksi tämä on syy miksi kamppailijat eivät ole aina voimissaan. Veden muotoa ei kukaan kykene ottamaan toistuvasti. Kyky sopeutua vastustajan liikkeisiin ja muuttua saa aikaan voiton. Tämä on se mitä on kutsuttu salaperäisen mysteeriseksi.

6.28. Therefore, just as water retains no constant shape, so in warfare there are no constant conditions. He who can modify his tactics in relation to his opponent and thereby succeed in winning, may be called a heaven-born captain.

6.28. 故兵無常勢,水無常形,能因敵變化而取勝者,謂之神。
故 gù siksi, sen vuoksi 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 常 cháng aina, usein, toistuvasti 勢 (势) shì teho, voima, vaikutus
水 shuǐ neste, vesi 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 常 cháng aina, usein, toistuvasti 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla
能 néng kyetä, voi mahdollisesti 因 yīn koska, sen seurauksena että 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos 化 huà muutos, uudelleen muotoutua 而 ér ja, yhtä hyvin kuin

取 qǔ ottaa, saada, valita 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 者 zhě on, ovat, hän joka
謂 (谓) wèi sanoa, puhua, kutsua jksikin 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 神 shén Jumala, mysteeri, epätavallinen

6.29 Muutos pysyy

6.29. Siksipä mikään viidestä elementistä (puu, tuli, maa, metalli, vesi) ei voita eikä hallitse - valta muuttuu. Neljä vuodenaikaa seuraavat toisiaan – mikään ei ole pysyvää. Päivä on lyhyt ja pitkä – keston vaihtelee. Kuun kuolema ja elämä – kaikki elämä loppuu ja alkaa uudestaan.

6.29. The five elements (water, fire, wood, metal, earth) are not always equally predominant; the four seasons make way for each other in turn. There are short days and long; the moon has its periods of waning and waxing.

(All men can see the tactics whereby I conquer, but what none can see is the strategy out of which victory is evolved. Do not repeat the tactics which have gained you one victory, but let your methods be regulated by the infinite variety of circumstances. So in war, the way is to avoid what is strong and to strike at what is weak.)

6.29. 故五行無常勝, 四時無常位, 日有長短, 月有死生。
故 gù siksi, sen vuoksi 五 wǔ viisi, 5 行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea 五行 wǔxíng (puu 木, tuli 火, maa 土, metalli 金, vesi 水) 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 常 cháng aina, usein, toistuvasti 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
四時 (四时) sì shí neljä vuodenaikaa 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 常 cháng aina, usein, toistuvasti 位 wèi position, paikka, istuin
日 rì aurinko , päivä 有 yǒu olla 短 duǎn lyhyt, puute, heikko kohta 長 (长) cháng pitkä, pituus, aina

長短 (长短) pituus, kesto, oikea ja väärä
月 yuè kuu, kuukausi
有 yǒu olla
死 sǐ kuolla, kuolema
生 shēng elää, elämä, syntyä
死生 sǐshēng kuolema ja elämä

7 Taisteluttaminen - jūn zhēng

軍爭篇第七 jūn zhēng piān dì qī

軍 爭 篇 第 七
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä
軍爭 (军争) jūn zhēng sotajoukkojen taistelu, ottelu
篇 piān kirjoitelma
第七 dì qī seitsemäs, 7.

1. 孫子曰：凡用兵之法,將受命於君,合軍聚眾,交和而舍,莫難於軍爭。
2. 軍爭之難者,以迂為直,以患為利。
3. 故迂其途,而誘之以利,後人發,先人至,此知迂直之計者也。
4. 故軍爭為利,軍爭為危。
5. 舉軍而爭利,則不及;委軍而爭利,則輜重捐。
6. 是故卷甲而趨,日夜不處,倍道兼行,百里而爭利,則擒三將軍,勁者先,疲者後,其法十一而至;五十里而爭利,則蹶上將軍,其法半至;三十里而爭利,則三分之二至。
7. 是故軍無輜重則亡,無糧食則亡,無委積則亡。
8. 故不知諸侯之謀者,不能豫交;不知山林,險阻,沮澤之形者,不能行軍;不用鄉導者,不能得地利。
9. 故兵以詐立,以利動,以分和為變者也。

10. 故其疾如風,其徐如林,侵掠如火,不動如山,難知如陰,動如雷震。
11. 掠鄉分眾,廓地分守,懸權而動。
12. 先知迂直之計者勝,此軍爭之法也。
13. 軍政曰：「言不相聞,故為金鼓；視而不見,故為旌旗。」
14. 夫
    金鼓旌旗者,所以一人之耳目也；人既專一,則勇者不得獨進,怯者不得獨退,此用眾之法也。
15. 故夜戰多火鼓,晝戰多旌旗,所以變人之耳目也。
16. 故三軍可奪氣,將軍可奪心。
17. 是故朝氣銳,晝氣惰,暮氣歸。
18. 故善用兵者,避其銳氣,擊其惰歸,此治氣者也。
19. 以治待亂,以靜待嘩,此治心者也。
20. 以近待遠,以佚待勞,以飽待飢,此治力者也。
21. 無邀正正之旗,無擊堂堂之陣,此治變者也。
22. 故用兵之法,高陵勿向,背丘勿逆,佯北勿從,銳卒勿攻,餌兵勿食,歸師勿遏,圍師遺闕,窮寇勿迫,此用兵之法也。

7.1 Sun Zi kertoi valmistautumisesta

7.1. Sun Zi kertoi:
Käytännössä palkataan soturit kuten lait, määräykset ja toimintaohjeet edellyttävät. Joukkojen komentaja vastaanottaa ja myöntyy hallitsijan käskyyn. Kootut joukot yhdistetään suureksi leiriksi, joka rauhoittuu ja asettuu paikoilleen. Ei ole kenellekään vaikeaa taisteluttaa sotajoukkoja.

7.1. Sun Tzu said: In war, the general receives his commands from the sovereign.
Having collected an army and concentrated his forces, he must blend and harmonize the different elements thereof before pitching his camp.

7.1. 孫子曰：凡用兵之法, 將受命於君, 合軍聚眾, 交和而舍, 莫難於軍爭。
孫子 Sūn Zǐ 曰 yuē sanoa, kertoa
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 用 yòng käyttää, palkata, työllistää 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 受 shòu vastaanottaa, hyväksyä 命 mìng kohtalo, elämä, käsky, ohje 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 君 jūn monarkki, kuningas, hallitsija
合 hé yhdistää, kokoontua 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 聚 jù koota yhteen, yhdistää 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen
交 jiāo toimittaa, muodostaa ystävyyksiä 和 hé ja, sen kanssa, rauha 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 舍 shě talo, asunto, asua, luovuttaa 交和而舍 jiāo hé ér shě liittoutuu ja leiriytyy, rauhoittuu ja asettuu
莫 mò älä, ei ole (kukaan) 難 (难) nán vaikea, työläs, ongelma 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot

爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä
軍爭 (军争) jūn zhēng sotajoukkojen taistelu, ottelu

7.2 Epäsuora ja suora toiminta

7.2. Joukkojen taisteluttaminen on kirjaimellisesti vaikeaa, kun epäsuorasti käytetään suoraviivaista toimintaa, jossa tavoitteena on vaikeuksien ja kärsimysten kautta saavuttaa voitto.

7.2. After that, comes tactical maneuvering, than which there is nothing more difficult. The difficulty of tactical maneuvering consists in turning the devious into the direct, and misfortune into gain.

7.2. 軍爭之難者, 以迂為直, 以患為利。
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä
軍爭 (军争) jūn zhēng sotajoukkojen taistelu, ottelu
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
難 (难) nán vaikea, työläs, ongelma
者 zhě on, ovat, hän joka
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
迂 yū kiertoteitse, mutka, pikkutarkka
為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin
直 zhí suora, vertikaalinen, pystyyn
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
患 huàn kärsiä, vaikeuksia, vaara, huoli
為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin
利 lì voitto, hyöty, etu

7.3 Eduilla houkuttelu

7.3. Siksi ja sen vuoksi kierotietä kulkevalle reitille houkutellaan eduilla ja voittomahdollisuudella. Näin omat joukot lähtevät matkaan myöhemmin ja saapuvat etukäteen. Tämä on tietoinen epäsuora kiertotie suoraan toimintaan perustuen laskelmontiin ja ennakointiin.

7.3. Thus, to take a long and circuitous route, after enticing the enemy out of the way, and though starting after him, to contrive to reach the goal before him, shows knowledge of the artifice of deviation.

7.3. 故迂其途, 而誘之以利, 後人發, 先人至, 此知迂直之計者也。
故 gù siksi, sen vuoksi 迂 yū kiertoteitse, mutka, pikkutarkka 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 途 tú reitti, väylä, polku
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 誘 (诱) yòu suostutella, houkutella 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 利 lì voitto, hyöty, etu
後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana 人 rén mies, henkilö, kansa 發 (发) fā lähettää matkaan, kehittää, aseen laukaisu
先 xiān aikainen, etukäteen, entinen 人 rén mies, henkilö, kansa 至 zhì saapua, kunnes
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 知 zhī tietää, olla tietoinen 迂 yū kiertoteitse, mutka, pikkutarkka 直 zhí suora, vertikaalinen, pystyyn 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 計 (计) jì laskelmointi, ennakointi 者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

7.4 Tavoitteena

7.4. Siksi ja sen vuoksi, että omien joukkojen taisteluttamisella tavoitellaan voittoa, tekee joukkojen taisteluttamisesta arveluttavaa ja vaarallista.

7.4. Maneuvering with an army is advantageous; with an undisciplined multitude, most dangerous.

7.4. 故軍爭為利, 軍爭為危。
故 gù siksi, sen vuoksi 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä 軍爭 (军争) jūn zhēng joukkojen taisteluttaminen 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 利 lì voitto, hyöty, etu
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä 軍爭 (军争) jūn zhēng joukkojen taisteluttaminen 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 危 wēi vaarallinen, arveluttava, korkea

7.5 Jatkuva muonitus

7.5. Jos palkataan sotilaat voittamaan, niin sääntönä on että ei ehditä ajoissa. Lupaamalla palkkion ja osuuden taistelun voitosta, niin sääntönä on että saadaan valloitettuja muonatarvikkeita jatkuvina palkkioina.

7.5. If you set a fully equipped army in march in order to snatch an advantage, the chances are that you will be too late. On the other hand, to detach a flying column for the purpose involves the sacrifice of its baggage and stores.

7.5. 舉軍而爭利, 則不及; 委軍而爭利, 則輜重捐。
舉 (举) jǔ nostaa, toimia, suorittaa 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä 利 lì voitto, hyöty, etu
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 不 bù ei, epä 及 jí laajentaa, tavoittaa, ulottaa, ajoissa
委 wěi provisio, nimittää, käämi(ä) 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä 利 lì voitto, hyöty, etu

則 (则) zé sääntö, periaate, normi
輜 (辎) zī muona- tarvikevaunu, -rattaat
重 chóng raskas, painava, toisto, toistaa
捐 juān lahja, lajoitaa, luovuttaa

7.6 Välimatka

7.6. Siispä jos ja kun ryntäät matkaan käärimällä kamppeet kasaan kiirehtien päivin öin niin etpä pääsekään perille. Enemmän kuin kaksin- tai kolminkertainen taival ja tuplan tuntuinen kulku. Kun matkaa sata *liitä* taisteluun etujen houkuttelemana, niin tästä seuraa kolmen armeijakunnan kenraalien vangitseminen. Vain kovat ja taipumattomat ehtivät ajoissa paikalle. Uupuneet ja heikot myöhästyvät ja jäävät jälkeen. Nämä annetut toimintaohjeet johtavat siihen että yksi kymmenestä saapuu lopulta perille. Viisikymmentä *liitä* matkaa taisteluun etujen houkuttelemana. Tästä seuraa kompurointia matkaan lähdössä, jonka aiheuttavat armeijakuntien komentajat. Nämä toimintaohjeet johtavat siihen että puolet saapuu lopulta perille. Kolmekymmentä *liitä* matkaa taisteluun etujen houkuttelemana. Tästä seuraa säännönmukaisesti että kolmesta kaksi saapuu perille.

7.6. Thus, if you order your men to roll up their buff-coats, and make forced marches without halting day or night, covering double the usual distance at a stretch, doing a hundred LI in order to wrest an advantage, the leaders of all your three divisions will fall into the hands of the enemy. The stronger men will be in front, the jaded ones will fall behind, and on this plan only one-tenth of your army will reach its destination. If you march fifty LI in order to outmaneuver the enemy, you will lose the leader of your first division, and only half your force will reach the goal. If you march thirty LI with the same object, two-thirds of your army will arrive.

7.6. 是故卷甲而趨，日夜不處，倍道兼行，百里而爭利，則擒三將軍，勁者先，疲者後，其法十一而至; 五十里而爭利, 則蹶上將軍, 其法半至; 三十里而爭利, 則三分之二至。
是 shì olla, ok
故 gù siksi, sen vuoksi
是故 shìgù sen vuoksi
卷 juǎn selata, kelata, käpertyä
甲 jiǎ nahka-, metallihaarniska, kynsi
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
趨 (趋) qū kiirehtiä, kävellä kovaa
日 rì aurinko, päivä, päivämäärä
夜 yè yö, pimeä

不 bù ei, epä
處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti

倍 bèi enemmän, 2-,3-, kertainen,
道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao
兼 jiān tupla, kaksinkertainen, samanaikainen
行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea

百 bǎi, sata, lukuisa
里 lǐ kiinal.maili, 500 m, naapurusto
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä
利 lì voitto, hyöty, etu

則 (则) zé sääntö, periaate, normi
擒 qín kaapata, vangita, vallata
三 sān kolme, 3
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
三軍 (三军) sanjūn kolme armeijakuntaa

勁 (劲) jìn kova, vahva, taipumaton
者 zhě on, ovat, hän joka
先 xiān aikainen, etukäteen, entinen

疲 pí heikko, uupunut, väsynyt
者 zhě on, ovat, hän joka
後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana

其 qí hänen, sen, heidän, sitä
法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö
十 shí kymmenen, 10
一 yī yksi, 1, yhtenäinen
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
至 zhì saapua, kunnes;

五 wǔ viisi, 5
十 shí kymmenen, 10
里 lǐ kiinal.maili, 500 m, naapurusto
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä
利 lì voitto, hyöty, etu

則 (则) zé sääntö, periaate, normi
蹶 jué kompuroida
上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö
半 bàn puolet, puolikas, epätäydellinen
至 zhì saapua, kunnes;
三 sān kolme, 3
十 shí kymmenen, 10
里 lǐ kiinal.maili, 500 m, naapurusto
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä
利 lì voitto, hyöty, etu
則 (则) zé sääntö, periaate, normi
三 sān kolme, 3
分 fēn jakaa, erottaa, osittaa, kohdentaa
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
二 èr kaksi, 2
至 zhì saapua, kunnes

7.7 Häviö, tappio ja tuho

7.7. Siis jos ja kun sotajoukoilla ei ole huoltoa ja kuormastoja seuraa häviö; ei ole ruokaa ja muonaa syötäväksi seuraa tappio; ei ole provisioita luvassa seuraa tuho.

7.7. We may take it then that an army without its baggage-train is lost; without provisions it is lost; without bases of supply it is lost.

7.7. 是故軍無輜重則亡,無糧食則亡,無委積則亡。
是 shì olla, ok
是故 shì gù siksi, sen vuoksi
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole
輜重 zīzhòng kuormasto
則 (则) zé sääntö, periaate, normi

亡 wáng kuolo, kuolema, häviö, tappio, tuho
無 (无) wú ei, kukaan, ei 糧 (粮) liáng ruoka, provisiot, vero 食 shí syödä, ateria, ruoka, muona 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 亡 wáng kuolo, kuolema, häviö, tappio, tuho
無 (无) wú ei, kukaan, ei 委 wěi provisio, nimittää, käämi(ä) 積 (积) jī kasvaa, karttua, kerääntyä 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 亡 wáng kuolo, kuolema, häviö, tappio, tuho

7.8 Tietämättömyys

7.8. Siksi ja sen vuoksi kun ei tiedä liittolaistensa aikeita, niin ei kykene etukäteen muodostamaan kumppanuuksia. Jos ei tunne vuoria, metsiä, esteitä, pysäyttäviä soita ja vastapuolen asemia, niin ei kykene siirtelemään ja marssittamaan sotajoukkojaan. Jos ei palkkaa paikallista opasta niin ei kykene valitsemaan suotuisaa ottelupaikkaa.

7.8. We cannot enter into alliances until we are acquainted with the designs of our neighbors. We are not fit to lead an army on the march unless we are familiar with the face of the country--its mountains and forests, its pitfalls and precipices, its marshes and swamps. We shall be unable to turn natural advantage to account unless we make use of local guides.

7.8. 故不知諸侯之謀者, 不能豫交; 不知山林, 險阻, 沮澤之形者, 不能行軍; 不用鄉導者, 不能得地利。
故 gù siksi, sen vuoksi 不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 諸侯 zhūhóu sotalordi ,feodaalivasalli, prinssi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 謀 (谋) móu suunnitella, järjestellä suunnitelma, järjestelmä 者 zhě on, ovat, hän joka
不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 豫 yù rentona, etukäteen, valmistautua

交 jiāo toimittaa, muodostaa ystävyyksiä
不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 山 shān vuori, kukkula 林 lín metsä
險阻 xiǎnzǔ esteitä 險 xiǎn vaara, vaarallinen, karu, luja
沮 jǔ pysäyttää, estää, tuhota 澤 (泽) zé suo, armo 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 者 zhě on, ovat, hän joka
不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 行軍 (行军) xíngjūn marssi, marssia
不 bù ei, epä 用 yòng käyttää, palkata, työllistää 鄉 (乡) xiāng maaseutu, kylä 導(导) dǎo ohjata, opastaa 者 zhě on, ovat, hän joka
不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 得 dé havaita, saada, sallia 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 利 lì voitto, hyöty, etu

7.9 Toimien perusta

7.9. Siksi ja sen vuoksi osaava kamppailija käyttää harhautusta kaiken toiminnan perustana. Tätä siis käytetään hyödyksi muutettaessa voimasuhteita ja ryhmityksiä.

7.9. In war, practice dissimulation, and you will succeed. Whether to concentrate or to divide your troops, must be decided by circumstances.

7.9. 故兵以詐立,以利動,以分和為變者也。
故 gù siksi, sen vuoksi 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 詐 (诈) zhà huijata, pettää, ovela 立 lì seistä, vahvistaa, perustaa, asettaa
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 利 lì voitto, hyöty, etu 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 分 fēn jakaa, erottaa, osittaa, kohdentaa 和 hé ja, sen kanssa, rauha 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos 者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

7.10 Oltava kuin

7.10. Siksi ja sen vuoksi hänen on oltava nopea kuin tuuli, rauhallisen hiljainen kuin metsä, hyökkäävä ja väkivaltainen kuin raivoava tulipalo, liikkumaton kuin vuori, arvoituksellinen ja tiedostava kuin nainen, liike kuin ukkosen jyly.

7.10. In raiding and plundering be like fire, is immovability like a mountain. Let your plans be dark and impenetrable as night, and when you move, fall like a thunderbolt. Let your rapidity be that of the wind, your compactness that of the forest.

7.10. 故其疾如風, 其徐如林, 侵掠如火,不動如山, 難知如陰, 動如雷震。
故 gù siksi, sen vuoksi 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 疾 jí sairaus, tauti, viha, kateus 如 rú kuin, kuten 風 (风) fēng tuuli, viesti, tyyli, ilmapiiri 疾如風 jí rú fēng nopeasti kuin tuuli
其 qí hänen, sen, heidän, sitä 徐 xú rauhallinen, hiljainen, arvokas 如 rú kuin, kuten

林 lín puut, metsä
侵 qīn hyökätä, loukata, lähestyä 掠 lüè väkivalloin, ryöstää, penkoa 如 rú kuin, kuten 火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo
不 bù ei, epä 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua 如 rú kuin, kuten 山 shān vuori, kukkula
難 (难) nán vaikea, työläs, ongelma 知 zhī tietää, olla tietoinen 難知 nán zhī arvoituksellinen, vaikea tietää 如 rú kuin, kuten 陰 nainen, salaisuus, piiloitettu
動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua 如 rú kuin, kuten 雷 lěi ukkonen 震 järistys, ravistelu, vapina

7.11 Vallatut alueet

7.11. Vallattuihin kyliin ja maaseudulle sijoitetaan ja hajautetaan joukot. Autioihin erämaihin järjestetään vartiointi. Järjestetään alueiden hallinta ja valta ennen seuraavaa siirtoa.

7.11. When you plunder a countryside, let the spoil be divided amongst your men; when you capture new territory, cut it up into allotments for the benefit of the soldiery. Ponder and deliberate before you make a move.

7.11. 掠鄉分眾, 廓地分守, 懸權而動。
掠 lüè väkivalloin, ryöstää, penkoa 鄉 (乡) xiāng maaseutu, kylä 分 fēn jakaa, erottaa, osittaa, kohdentaa 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen
廓 kuò leveä, avoin, tyhjä, laajeta 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 分 fēn jakaa, erottaa, osittaa, kohdentaa

守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida
懸 (悬) xuán sulkea, keskeyttää, ripustaa 權 (权) quán viranomainen, valta, oikeus 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua

7.12 Epäsuorat kiertotiet

7.12. Ennalta on tiedettävä epäsuorien kietoteiden sekä suorien reittien mahdollisuuksista sillä laskelmoinnin ja ennakoinnin avulla saavutetaan voitto. Tämä on kaiken sotilaallisen taisteluttamisen toimintaohje.

7.12. He will conquer who has learnt the artifice of deviation. Such is the art of maneuvering.

7.12. 先知迂直之計者勝, 此軍爭之法也。
先 xiān aikainen, etukäteen, entinen 知 zhī tietää, olla tietoinen 先知 xiān zhī ennustaa, edeltäkäsin tietää 迂 yū kiertoteitse, mutka, pikkutarkka 直 zhí suora, vertikaalinen, pystyyn 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 計 (计) jì laskelmointi, ennakointi 者 zhě on, ovat, hän joka 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

7.13 Viestintä

7.13. Armeijan hallinto-ohje sanoo: ”Jos sanat ja puheet eivät mahdollista vuorovaikutteista viestintää silloin kun sanat eivät kuulu niin käytetään kelloja tai

rumpuja. Mikäli huomataan, että tämäkään viesti ei kulje, niin viestit välitetään lipuin ja viirein."

7.13. The Book of Army Management says: On the field of battle, the spoken word does not carry far enough: hence the institution of gongs and drums. Nor can ordinary objects be seen clearly enough: hence the institution of banners and flags.

7.13. 軍政曰:「言不相聞, 故為金鼓； 視而不見, 故為旌旗。」
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 政 zhèng poliittinen, politiikka, hallinto 曰 yuē sanoa, kertoa
「 " (lainaus alkaa, alkumerkki) 言 yán sanat, puhe, puheet 不 bù ei, epä 相 xiāng keskinäinen, vastavuoroinen 聞 (闻) wén kuulla, haistaa, aavistaa
故 gù siksi, sen vuoksi 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 金 jīn kulta, raha 鼓 gǔ rummuttaa, herättää, voittaa
視 (视) shì katsoa, tutkia, huomata, nähdä 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 見 (见) jiàn nähdä, hahmottua, muotoutua
故 gù siksi, sen vuoksi 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 旌旗 jīngqí sotalippu, -viiri 」"(loppulainausmerkki)

7.14 Joukkojen yhtenäistäminen

7.14. Miehet soittamassa kelloja, rummuttamassa ja sotalipuin sekä viirein viestittämässä ovat tosiasiallisesti niitä joiden avulla yksittäiset miehet saavat korvat ja silmät tiedustelua varten. Joukot toimivat heti siitä hetkestä yhteinäisinä. Ohje on että rohkeimmat eivät saa yksin edetä ja yksittäiset miehet eivät saa perääntyä. Nämä ohjeet koskevat suurten joukkojen käsittelyä sekä ohjaamista.

7.14. Gongs and drums, banners and flags, are means whereby the ears and eyes of the host may be focused on one particular point. The host thus forming a single united body, is it impossible either for the brave to advance alone, or for the cowardly to retreat alone. This is the art of handling large masses of men.

7.14. 夫金鼓旌旗者，所以一人之耳目也； 人既專一，則勇者不得獨進，怯者不得獨退，此用眾之法也。
夫 fú tämä, hän, se 夫 fū aviomies, mies, työmies 金 jīn kulta, raha 鼓 gǔ rummuttaa, herättää, voittaa 旌旗 jīngqí sotalippu, -viiri 者 zhě on, ovat, hän joka
所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 一 yī yksi, 1, yhtenäinen 人 rén mies, henkilö, kansa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 耳 ěr korva, vain, käsitellä 目 mù silmä, katse, nähdä 耳目 ěrmù vakoilla, salainen tiedustelu 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
人 rén mies, henkilö, kansa 既 jì jo, siitä hetkestä, 專 (专) zhuān tiivistetty, erikoistunut, ottaa yksin haltuun 一 yī yksi, 1, yhtenäinen
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 勇 yǒng rohkeus 者 zhě on, ovat, hän joka 不 bù ei, epä 不得 bùdé ei saa, ei voi 獨 (独) dú yksin, riippumaton, yksinäinen 進 (进) jìn etukäteen, saapua, tulla, edetä
怯者 zhě on, ovat, hän joka 不 bù ei, epä 不得 bùdé ei saa, ei voi 獨 (独) dú yksin, riippumaton, yksinäinen 退 tuì vetäytyä, vähetä, astua taakse

此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne
用 yòng käyttää, palkata, työllistää
眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

7.15 Silmät ja korvat

7.15. Siksi ja sen vuoksi yöllä ja pimessä taisteltaessa käytetään pääosin tulta ja rumpuja. Päivänvalossa taisteluissa käytetään enimmäkseen lippuja ja viirejä. Näitä käytetään joukkojen sijaintien muutoksiin, jolloin ne ovat kirjaimellisesti salaisia tiedustelijoita toimien kuin miesten omat korvat ja silmät.

7.15. In night-fighting, then, make much use of signal-fires and drums, and in fighting by day, of flags and banners, as a means of influencing the ears and eyes of your army.

7.15. 故夜戰多火鼓, 晝戰多旌旗, 所以變人之耳目也。
故 gù siksi, sen vuoksi 夜 yè yö, yöllä, öisin, pimeys 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 多 duō paljon, usea, moni, lukuisa 火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo 鼓 gǔ rummut, rummuttaa, hakata
晝 (昼) zhòu päivänvalo, päiväsaika 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 多 duō paljon, usea, moni, lukuisa 旌旗 jīngqí sotalippu, -viiri
所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos 人 rén mies, henkilö, kansa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 耳 ěr korva, vain, käsitellä 目 mù silmä, katse, nähdä 耳目 ěrmù vakoilla, salainen tiedustelu 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

7.16 Sisäinen energia ja mielen hallinta

7.16. Kolmen armeijakunnan taistelijoilta voidaan raastaa irti Qi - sisäinen energia. Joukkojen komentajalta voidaan viedä mielen hallinta - raastaa irti sydän ja järki.

7.16. A whole army may be robbed of its spirit; a commander-in-chief may be robbed of his presence of mind.

7.16. 故三軍可奪氣,將軍可奪心。
故 gù siksi, sen vuoksi
三 sān kolme, 3
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
可 kě voida, kyetä
奪 (夺) duó ryöstää, siepata, raastaa irti
氣 (气) qì höyry, -paine, kaasu, viha, voima
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
可 kě voida, kyetä
奪 (夺) duó ryöstää, siepata, raastaa irti
心 xīn sydän, mieli, järki, sielu

7.17 Sisäinen energia Qi - 氣 (气) qì

7.17. Siksi ja sen vuoksi Qin, sisäisen energian, elinvoima on aamulla voimakasta, päivällä Qin energia laantuu, iltahämärissä Qi, sisäinen energia, palautuu.

7.17. Now a soldier's spirit is keenest in the morning; by noonday it has begun to flag; and in the evening, his mind is bent only on returning to camp.

7.17. 是故朝氣銳, 晝氣惰, 暮氣歸。
是 shì olla, ok
是故 shì gù siksi, sen vuoksi
朝 cháo kohdata, aamu
氣 (气) qì höyry, -paine, kaasu, viha, voima
朝氣 (朝气) zhāoqì elinvoima, dynaamisuus

銳 (锐) ruì terävä, innokas, akuutti
晝 (昼) zhòu päivänvalo, päiväsaika 氣 (气) qì höyry, -paine, kaasu, viha, voima 惰 duò laiskistua, veltostua
暮 mù ilta, auringonlasku, loppumassa 氣 (气) qì höyry, -paine, kaasu, viha, voima 暮氣 mù qì iltahämärä 歸 (归) guī palata, palautua

7.18 Vältä vastustajan Qin energiaa

7.18. Siksi todellista taistelutaitoa on se että välttää vastustajan innokasta Qin energiaa, iskee nuutuneeseen tai vasta palautuvaan. Nämä ovat keinot vastustajan Qin sisäisen energian hallintaan.

7.18. A clever general, therefore, avoids an army when its spirit is keen, but attacks it when it is sluggish and inclined to return. This is the art of studying moods.

7.18. 故善用兵者,避其銳氣,擊其惰歸,此治氣者也。
故 gù siksi, sen vuoksi 善 shàn taitava, osaava 用 yòng käyttää, palkata, työllistää 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 者 zhě on, ovat, hän joka 善用兵者 shàn yòngbīng zhě todellista taistelutaitoa on
避 bì välttää, piiloutua joltakin 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 銳 (锐) ruì terävä, innokas, akuutti 氣 (气) qì höyry, -paine, kaasu, viha, voima 锐气 ruìqì lennokkuus
擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 惰 duò laiskistua, veltostua 歸 (归) guī palata, palautua
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 治 zhì sääntö, hallinta, kontrolli 氣 (气) qì höyry, -paine, kaasu, viha, voima

者 zhě on, ovat, hän joka
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

7.19 Mielen tasapaino - 心 xīn

7.19. Kasvata mielen hallintaasi kohdatessasi kaaosta ja sekavuutta. Kasvata mielen rauhaasi kohdatessasi meteliä ja mekkalaa. Nämä ovat keinot hallita mielen tasapainoa, siis hallita ja suojella sydäntäsi ja mieltäsi.

7.19. Disciplined and calm, to await the appearance of disorder and hubbub amongst the enemy:--this is the art of retaining self-possession.

7.19. 以治待亂, 以靜待嘩, 此治心者也。
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 治 zhì sääntö, hallinta, kontrolli 待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 亂 (乱) luàn kaaos, sekaannus, sekavuus
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 靜 (静) jìng hiljainen, liikkumaton 待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 嘩 (哗) huá meteli, melu
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 治 zhì sääntö, hallinta, kontrolli 心 xīn sydän, mieli, järki, sielu 者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

7.20 Voima - 力 lì

7.20. Läheisyys vaatii etäisyyttä. Laiskuus paranee ahertamalla. Kylläisyys korjaantuu paastolla. Nämä ovat keinot hallita voimaa - *li*.

7.20. To be near the goal while the enemy is still far from it, to wait at ease while the enemy is toiling and struggling, to be well-fed while the enemy is famished:--this is the art of husbanding one's strength.

7.20. 以近待遠, 以佚待勞, 以飽待飢, 此治力者也。
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 近 jìn lähellä, lähestyä, intiimi 待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 遠 (远) yuǎn kaukana, kaukainen, kauko-
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 佚 yì joutilas, toimeeton, laiska 待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 勞 (劳) láo uurastaa, työllistää, puurtaa
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 飽 (饱) bǎo tyytyväinen, kylläinen 待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 飢 (饥) jī nälkäinen, nälänhätä
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 治 zhì sääntö, hallinta, kontrolli 力 lì voima, kyky, vaikuttavuus 者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

7.21 Erilaisuuden hallinta

7.21. Jätä haastamatta järjestäyneet banderollit, viirit ja lippurivit. Jätä hyökkäämättä kunnioitusta herättävästi sijoiteltuja joukkoja vastaan. Nämä ovat keinot hallita erillaisuutta.

7.21. To refrain from intercepting an enemy whose banners are in perfect order, to refrain from attacking an army drawn up in calm and confident array:--this is the art of studying circumstances.

7.21. 無邀正正之旗, 無擊堂堂之陣, 此治變者也。
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 邀 yā haastaa, kutsua, kohdatao 正正 zhèng zhèng, järjestetty, järjestynyt 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 旗 qí lippu, banneri, viiri, serpentiini
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä

堂堂 tángtáng arvokas
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
陣 (阵) zhèn joukkojen sijoittelu, aalto
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne
治 zhì sääntö, hallinta, kontrolli
變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos
者 zhě on, ovat, hän joka
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

7.22 Taisteluttamisen laki ja toimintaohjeet

7.22. Siksi ja sen vuoksi soturin toimintaohjeina ovat seuraavat seikat:
Älä koskaan käy kohti korkeita kukkuloita tai vuoria.
Älä koskaan mene kukkulalta laskeutuvaa vastaan.
Älä koskaan lähesty häviötä teeskentelevää.
Älä koskaan hyökkää innokkaita vastaan.
Älä koskaan syö vastapuolen tarjomaa syöttiä.
Älä koskaan estä peräytyviä joukkoja.
Jätä saarretuille joukoille takaportti.
Älä koskaan ahdista jo lyötyä vastustajaa.
Tässä ovat nämä sotureiden taisteluttamisen lait ja toimintaohjeet.

7.22. It is a military axiom not to advance uphill against the enemy, nor to oppose him when he comes downhill. Do not pursue an enemy who simulates flight; do not attack soldiers whose temper is keen.Do not swallow bait offered by the enemy. Do not interfere with an army that is returning home. When you surround an army, leave an outlet free. Do not press a desperate foe too hard. Such is the art of warfare.

7.22. 故用兵之法，高陵勿向，背丘勿逆，佯北勿從，銳卒勿攻，餌兵勿食，歸師勿遏，圍師遺闕, 窮寇勿迫, 此用兵之法也。
故 gù siksi, sen vuoksi
用 yòng käyttää, palkata, työllistää
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö
用兵之法 yòng bīng zhī fǎ olla soturin laki ja toimintaohje
高 gāo korkea, pitkä
陵 ling kumpare, kukkula, vuori

高陵 gāolíng Gaoling maakunta 勿 wù älä, ilman, älä koskaan, ei saa 向 kääntyä kohti, kohdata, suunta
背 bēi takana, taakse, pettää 丘 qiū röykkiö, kukkula, kasa 勿 wù älä, ilman, älä koskaan 逆 nì toisin, taaksepäin, mennä vastaan
佯 yang teeskennellä, väärä, vilpillinen, petollinen 北 běi pohjoinen, pohjois, kukistaa, kukistettu 勿 wù älä, ilman, älä koskaan 從 (从) cóng alkaen, kautta, jostakin, joltakin
銳 (锐) ruì terävä, innokas, akuutti 卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 勿 wù älä, ilman, älä koskaan 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä
餌 (饵) ěr houkutus, syötti, leivoksia 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 勿 wù älä, ilman, älä koskaan 食 shí syödä, ateria, ruoka, muona
歸 (归) guī palata, mennä takaisin, palauttaa 師 (师) shī opettaja, mestari, armeijan joukot, divisioona 勿 wù älä, ilman, älä koskaan 遏 è pysäyttää, tarkastaa, tukahduttaa, hillitä
圍 (围) wéi ympärillä, kiertää, piirittää 師 (师) shī opettaja, mestari, armeijan joukot, divisioona 遺 (遗) yí jättää taakse, väliin, menettää 闕 (阙) quē vika, puutos, virhe, vartiotorni
窮 (穷) qióng kehno, köyhä, loppuunkäytetty 寇 kòu rosvo, varas, vihollinen, vallata 勿 wù älä, ilman, älä koskaan 迫 pò pakottaa, painostaa, ahdistaa
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 用 yòng käyttää, palkata, työllistää 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö 用兵之法 yòng bīng zhī fǎ olla sotureiden laki ja toimintaohje

也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

8 Yhdeksän muutostekijää - ji☙ biàn

九變篇第八 ji☙ biàn piān dì bā

九 變 篇 第 八
九 jiǔ yhdeksän, 9
變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos
篇 piān kirjoitelma
第八 dì bā kahdeksas, 8.

1. 孫子曰：凡用兵之法,將受命於君,合軍聚眾,圮地無舍,衢地交和,絕地勿留,圍地則謀,死地則戰。
2. 途有所不由,軍有所不擊,城有所不攻,地有所不爭,君命有所不受。
3. 故將通於九變之利者,知用兵矣;將不通於九變之利,雖知地形,不能得地之利矣;治兵不知九變之术,雖知地(五)利,不能得人之用矣。
4. 是故智者之慮,必雜於利害。
5. 雜於利,而務可信也;雜於害,而患可解也。
6. 是故屈諸侯者以害,役諸侯者以業,趨諸侯者以利。
7. 故用兵之法,無恃其不來,恃吾有以待也;無恃其不攻,恃吾有所不可攻也。
8. 故將有五危：必死,可殺也;必生,可虜也;忿速,可侮也;廉潔,可辱也;愛民,可煩也。
9. 凡此五者,將之過也,用兵之災也。
10. 覆軍殺將,必以五危,不可不察也。

8.1 Sun Zi kertoi erilaisista tekijöistä

8.1. Sun Zi kertoi:
Käytännössä soturin lakiin ja toimintaohjeisiin liittyy seuraavia tekijöitä. Kenraali vastaanottaa käskyn hallitsijalta. Joukot kootaan ja yhdistetään. Vahingoittavaan ympäristöön (1) ei leiriydytä. Valtaväylien risteysalueilla (2) liittoudutaan ja ylläpidetään rauhaa. Vaaralliseen paikkaan tai maastoon (3) ei jäädä, eikä edes pysähdytä. Piirityksen mahdollistavassa maastossa (4) tulee olla toimintasuunnitelma. Surmanloukussa (5) taistellaan.

8.1. Sun Tzu said: In war, the general receives his commands from the sovereign, collects his army and concentrates his forces. When in difficult country, do not encamp. In country where high roads intersect, join hands with your allies. Do not linger in dangerously isolated positions. In hemmed-in situations, you must resort to stratagem.In desperate position, you must fight.

8.1. 孫子曰： 凡用兵之法，將受命於君，合軍聚眾，圮地無舍，衢地交和，絕地勿留,圍地則謀, 死地則戰。
孫子 Sun Zi 曰 yuē sanoa, kertoa
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 用 yòng käyttää, palkata, työllistää 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö 用兵之法 yòng bīng zhī fǎ olla soturin laki ja toimintaohje
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 受 shòu vastaanottaa, hyväksyä 命 mìng kohtalo, elämä, käsky, ohje 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 君 jūn monarkki, kuningas, hallitsija
合 hé yhdistää, kokoontua 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 聚 jù koota yhteen, yhdistää 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen
圮 pǐ tuhottu, raunioitettu, vahingoittaa 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 圮地 pǐ dì tuhottu, vahingoittava maasto/ympäristö 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole

舍 shě talo, asunto, asua, luovuttaa
衢 qú valtatie, läpikulku, risteys 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 衢地 qú dì risteysalue 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 交 jiāo toimittaa, muodostaa ystävyyksiä 和 hé ja, sen kanssa, rauha
絕 (绝) jué vaara, katkaista 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 絕地 jué dì vaaran paikka, vaarallinen maasto tai paikka 勿 wù älä, ilman, älä koskaan 留 liú jäädä, pysähtyä, seisahtua
圍 (围) wéi ympärillä, kiertää, piirittää 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 圍地 wéi dì piiritysmaasto 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 謀 (谋) móu suunnitella, järjestellä suunnitelma, järjestelmä
死 sǐ kuolla, kuolema 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 死地 sǐdì kuolemanmaasto, kuolemanlaakso, kuolemanpaikka 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu

8.2 Älä ryhdy

8.2. On teitä (6), joita ei kuljeta. On sotajoukkoja (7), joita ei uhmata. On linnoituksia (8), joihin ei hyökätä. On paikkoja (9), joissa ei otella. On hallitsijan käskyjä, joita ei noudateta.

8.2. There are roads which must not be followed, armies which must be not attacked, towns which must be besieged, positions which must not be contested, commands of the sovereign which must not be obeyed.

8.2. 途有所不由,軍有所不擊,城有所不攻,地有所不爭,君命有所不受。
途 tú reitti, väylä, polku 有 yǒu olla 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 不 bù ei, epä

由 yóu seurata, kulkea, jostakin-johonkin
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 有 yǒu olla 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 不 bù ei, epä 擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä
城 chéng linna, kaupunki 有 yǒu olla 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 不 bù ei, epä 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 有 yǒu olla 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 不 bù ei, epä 爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä
君 jūn monarkki, kuningas, hallitsija 命 mìng kohtalo, elämä, käsky, ohje 有 yǒu olla 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 不 bù ei, epä 受 shòu vastaanottaa, hyväksyä

8.3 Yhdeksän tekijää

8.3. Komentaja, joka tietää yhdeksän muutostekijän hyödyt, tietää myös kuinka käyttää taistelijoita. Komentaja, joka ei tunne yhdeksän muutostekijän hyötyjä, vaikkakin tuntisi maaston, ei kykene havaitsemaan maaston tai toimintaympäristön etulyöntiasemia. Sääntönä on, että kun soturi ei ole tietoinen yhdeksään muutostekijään liittyvistä metodeista ja tekniikoista, vaikka olisi tietoinen maaston viidestä edusta, niin hän ei kykene saamaan joukkojaan toimintaan.

8.3. The general who thoroughly understands the advantages that accompany variation of tactics knows how to handle his troops. The general who does not understand these, may be well acquainted with the configuration of the country, yet he will not be able to turn his knowledge to practical account. So, the student of war who is unversed in the art of war of varying his plans, even though he be acquainted with the Five Advantages, will fail to make the best use of his men.

8.3. 故將通於九變之利者，知用兵矣；將不通於九變之利，雖知地形，不能得地之利矣；治兵不知九變之朮, 雖知地五利, 不能得人之用矣。

故 gù siksi, sen vuoksi
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja
通 tōng tietää hyvin, tunnettu
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
九 jiǔ yhdeksän, 9
變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
利 lì voitto, hyöty, etu
者 zhě on, ovat, hän joka

知 zhī tietää, olla tietoinen
用 yòng käyttää, palkata, työllistää
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli

將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja
不 bù ei, epä
通 tōng tietää hyvin, tunnettu
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
九 jiǔ yhdeksän, 9
變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
利 lì voitto, hyöty, etu

雖 (虽) suī vaikka, vaikka jos
知 zhī tietää, olla tietoinen
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla

不 bù ei, epä
能 néng kyetä, voi mahdollisesti
得 dé havaita, saada, sallia
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
利 lì voitto, hyöty, etu
矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli

治 zhì sääntö, hallinta, kontrolli
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi

不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 九 jiǔ yhdeksän, 9 變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 朮 (术) shù metodi, tekniikka, taito
雖 (虽) suī vaikka, vaikka jos 知 zhī tietää, olla tietoinen 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 五 wǔ viisi, 5 利 lì voitto, hyöty, etu
不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 得 dé havaita, saada, sallia 人 rén mies, henkilö, kansa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 用 yòng käyttää, palkata, työllistää 矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli

8.4 Ajattele

8.4. Siksi ja sen vuoksi viisaus ja tieto kuuluvat hänelle, joka huomaa ja ajattelee erilaisten hyötyjen ja haittojen seurauksia.

8.4. Hence in the wise leader's plans, considerations of advantage and of disadvantage will be blended together.

8.4. 是故智者之慮, 必雜於利害。
是 shì olla, ok 故 gù siksi, sen vuoksi 是故 shìgù sen vuoksi 智 zhì viisaus, tieto 者 zhě on, ovat, hän joka 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 慮 (虑) lǜ ajatella, huomata
必 bì todellakin, varmasti

雜 (杂) zá sekoitaa, sekoitettu, erilainen
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
利 lì voitto, hyöty, etu
害 hài aiheuttaa harmia, ongelmia, tuho
利害 lìhài kauhea, tuhoisa, vaikea

8.5 Hyödyt ja haitat

8.5. Erilaiset hyödyt toteutuvat kun on luottamus ja usko niihin. Erilaiset haitat ja huolet väistyvät kun on kyky avata ja selittää syyt.

8.5. If our expectation of advantage be tempered in this way, we may succeed in accomplishing the essential part of our schemes. If, on the other hand, in the midst of difficulties we are always ready to seize an advantage, we may extricate ourselves from misfortune.

8.5. 雜於利, 而務可信也; 雜於害, 而患可解也。
雜 (杂) zá sekoitaa, sekoitettu, erilainen 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 利 lì voitto, hyöty, etu
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 務 (务) wù työ, tehtävä, homma, täytyä 可 kě voida, kyetä 信 xìn luottamus, uskoa 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
雜 (杂) zá sekoitaa, sekoitettu, erilainen 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 害 hài aiheuttaa harmia, ongelmia, tuho
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 患 huàn kärsiä, vaikeuksia, vaara, huoli 可 kě voida, kyetä 解 jiě vapautua, avata, selittää 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

8.6 Aiheuta ja poista

8.6. Taivuta liittolaiset puolellesi aiheuttamalla heille ongelmia. Aseta työllistämis- ja palvelusvelvoitteet liittolaisille, jotta he sitoutuvat toimintaan. Kiirehdi ja juoksuta liittolaisia, jotta he olisivat hyödyksi.

8.6. Reduce the hostile chiefs by inflicting damage on them; and make trouble for them, and keep them constantly engaged; hold out specious allurements, and make them rush to any given point.

8.6. 是故屈諸侯者以害,役諸侯者以業,趨諸侯者以利。
是 shì olla, ok 故 gù siksi, sen vuoksi 是故 shìgù sen vuoksi 屈 qū taipua, murtua, kyhjöttää 諸侯 zhūhóu sotalordi ,feodaalivasalli, prinssi 者 zhě on, ovat, hän joka 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 害 hài aiheuttaa harmia, ongelmia, tuho
役 yì pakkotyö, asepalvelus, sota, taistelu 諸侯 zhūhóu sotalordi ,feodaalivasalli, prinssi 者 zhě on, ovat, hän joka 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 業 (业) yè business, liiketoiminta, tutkimus
趨 (趋) qū kiirehtiä, kävellä kovaa 諸侯 zhūhóu sotalordi ,feodaalivasalli, prinssi 者 zhě on, ovat, hän joka 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 利 lì voitto, hyöty, etu

8.7 Soturin toimintaohjeita

8.7. Siksi ja sen vuoksi soturin toimintaohjeita ovat seuraavaat seikat. Ei saa luottaa, että hän ei saapuisi. Luotettava on ainoastaan omaan valmistautumiseen. Ei saa luottaa, että hän ei hyökkäisi. Luotettava on ainoastaan omaan puolustautumiseen.

8.7. The art of war teaches us to rely not on the likelihood of the enemy's not coming, but on our own readiness to receive him; not on the chance of his not attacking, but rather on the fact that we have made our position unassailable.

8.7. 故用兵之法, 無恃其不來, 恃吾有以待也; 無恃其不攻, 恃吾有所不可攻也。
故 gù siksi, sen vuoksi 用 yòng käyttää, palkata, työllistää 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö 用兵之法 yòng bīng zhī fǎ olla soturin laki ja toimintaohje
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 恃 shì luottaa, tukeutua 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 不 bù ei, epä 來 (来) lái tulla, saapua, palata
恃 shì luottaa, tukeutua 吾 wú minä, minun 有 yǒu olla 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 恃 shì luottaa, tukeutua 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 不 bù ei, epä 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä
恃 shì luottaa, tukeutua 吾 wú minä, minun 有 yǒu olla 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 不 bù ei, epä 可 kě voida, kyetä 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

8.8 Viisi vaaraa

8.8. Siksi ja sen vuoksi joukkojen johtaja kohtaa viisi vaaraa: Kuolevaisena hänet voidaan murhata. Elävänä hänet voidaan vangita. Äkkipikaisena häntä voidaan loukata ja pilkata. Kunniallisen puhtaana häntä voidaan nöyryyttää ja häpäistä. Kansaansa rakastavana hänet saadaan harmistumaan tai huolestumaan.

8.8. There are five dangerous faults which may affect a general: (1) Recklessness, which leads to destruction; (2) cowardice, which leads to capture; (3) a hasty temper, which can be provoked by insults; (4) a delicacy of honor which is sensitive to shame; (5) over-solicitude for his men, which exposes him to worry and trouble.

8.8. 故將有五危：必死,可殺也;必生,可虜也;忿速,可侮也;廉潔,可辱也;愛民,可煩也。
故 gù siksi, sen vuoksi 將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 有 yǒu olla 五 wǔ viisi, 5 危 wēi vaarallinen, arveluttava, korkea：
必 bì todellakin, varmasti 死 sǐ kuolla, kuolema
可 kě voida, kyetä 殺 (杀) shā murhata, tappaa, teurastaa, satuttaa 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
必 bì todellakin, varmasti 生 sheng syntyä, elämä, kasvaa
可 kě voida, kyetä 虜 (虏) lǔ sotavanki, ottaa vangiksi 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
忿 fèn viha, suuttumus, närkästys, ärsyyntyä 速 sù nopea, vikkelä, vauhdikas
可 kě voida, kyetä 侮 wǔ loukata, pilkata, ivata, häpeä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
廉 lián kunniallinen, rehellinen 潔 (洁) jié puhdistaa, puhdas
可 kě voida, kyetä 辱 rǔ nöyryyttää, loukata, hyväksikäyttö 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
愛 (爱) ài pitää, rakastaa, tykätä

民 mín kansa, kansallisuus, kansalainen
可 kě voida, kyetä 煩 (烦) fán vaivata, harmittaa, hankala 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

8.9 Tuho ja katastrofi

8.9. Käytännössä näistä viidestä seikasta on johtajan päästävä omalta osaltaan selvyyteen, muutoin taistelijoiden toiminta johtaa tuhoon ja katstrofiin.

8.9. These are the five besetting sins of a general, ruinous to the conduct of war.

8.9. 凡此五者, 將之過也, 用兵之災也。
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 五 wǔ viisi, 5 者 zhě on, ovat, hän joka
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 過 (过) guò sopeutua, selviytyä, elää, mennä tai päästä yli, kuolla 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin),
用 yòng käyttää, palkata, työllistää 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 災 zāi tuho, onnettomuus, katastrofi 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)。

8.10 Pohdittava syitä

8.10. Kun toiminnan tuloksena ovat kukistetut joukot ja pelistä poistettu johtaja, niin viisi vaaraa on ollut vaikuttamassa. Tätä ei saa olla tutkimatta tarkkaan.

8.10. When an army is overthrown and its leader slain, the cause will surely be found among these five dangerous faults. Let them be a subject of meditation.

8.10. 覆軍殺將, 必以五危, 不可不察也。

覆 fù kattaa, kumota, kaataa
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
殺 (杀) shā murhata, tappaa, teurastaa, satuttaa
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja
必 bì todellakin, varmasti, pakko
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
五 wǔ viisi, 5
危 wēi vaarallinen, arveluttava, korkea
不可不 bùkě bù täytyy, täytyä
不可 bùkě ei voi
不 bù ei, epä
可 kě voida, kyetä
察 chá tutkia, havainnoida
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9 Kuljeta joukot - xíng jūn

行軍篇第九 xíng jūn piān dì jiǔ

行 軍 篇 第 九
行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
篇 piān kirjoitelma
第九 dì jiǔ yhdeksäs, 9.

1. 孫子曰：凡處軍,相敵,絕山依谷,視生處高,戰隆無登,此處山之軍也。
2. 絕水必遠水;客絕水而來,勿迎之於水內,令半濟而擊之,利;欲戰者,無附於水而迎客;視生處高,無迎水流,此處水上之軍也。
3. 絕斥澤,惟亟去無留;若交軍於斥澤之中,必依水草,而背眾樹,此處斥澤之軍也。
4. 平陸處易,而右背高,前死後生,此處平陸之軍也。
5. 凡此四軍之利,黃帝之所以勝四帝也。
6. 凡軍好高而惡下,貴陽而賤陰,養生而處實,軍無百疾,是謂必勝。
7. 丘陵堤防,必處其陽,而右背之。
8. 此兵之利,地之助也。
9. 上雨,水沫至,欲涉者,待其定也。
10. 凡地有絕澗,天井,天牢,天羅,天陷,天隙,必亟去之,勿近也。
11. 吾遠之,敵近之;吾迎之,敵背之。
12. 軍旁有險阻,潢井,葭葦,林木,翳薈者,必謹慎復索之,此伏奸之所處也。
13. 敵近而靜者, 恃其險也; 遠而挑戰者, 欲人之進也; 其所居易者,利也。

14. 眾樹動者,來也;
    眾草多障者,疑也;鳥起者,伏也;獸駭者,覆也;塵高而銳者,車來也;卑而廣者,徒來也;散而條達者,樵采也;少而往來者,營軍也。
15. 辭卑而備者,進也;辭強而進驅者,退也;輕車先出其側者,陣也;無約而請和者,謀也;奔走而陳兵者,期也;半進半退者,誘也。
16. 杖而立者,飢也;汲而先飲者,渴也;見利而不進者,勞也;鳥集者,虛也;夜呼者,恐也;軍擾者,將不重也;旌旗動者,亂也;吏怒者,倦也;粟馬肉食,軍無懸缶而不返其舍者,窮寇也;諄諄翕翕,徐與人言者,失眾也;數賞者,窘也;數罰者,困也;先暴而後畏其眾者,不精之至也;來委謝者,欲休息也。
17. 兵怒而相迎,久而不合,又不相去,必謹察之。
18. 兵非貴益多也,惟無武進,足以并力,料敵,取人而已。
19. 夫惟無慮而易敵者,必擒於人。
20. 卒未親附而罰之,則不服,不服則難用也。
21. 卒已親附而罰不行,則不可用也。
22. 故令之以文,齊之以武,是謂必取。
23. 令素行以教其民,則民服;令素不行以教其民,則民不服。
24. 令素行者,與眾相得也。

9.1 Sun Zi kertoi vuoristosta

9.1. Sun Zi kertoi:
Käytännössä joukojen sijoittaminen on seuraavaa. Vaarallisilla vuorilla kulku tapahtuu laaksojen kautta. Elämälle suotuisassa paikassa sijoitu korkealle. Suureen taisteluun ei kukaan ryhdy ylämäkeen. Tämä koskee joukkojen leiriytymistä vuoristosssa.

9.1. Sun Tzu said: We come now to the question of encamping the army, and observing signs of the enemy. Pass quickly over mountains, and keep in the neighborhood of valleys. Camp in high places, facing the sun. Do not climb heights in order to fight. So much for mountain warfare.

9.1. 孫子曰：凡處軍,相敵, 絕山依谷, 視生處高, 戰隆無登, 此處山之軍也。
孫子 Sun Zi 曰 yuē sanoa, kertoa
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
相 xiāng keskinäinen, vastavuoroinen 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 相敵 xiāng dí
絕 (绝) jué vaara, katkaista 山 shān vuori, kukkula 依 yī mukaan, riippua jstkin,luottaa 谷 vilja, maissi, laakso, rotko 依谷 yī gǔ laaksoja pitkin, kautta
視 (视) shì etsiä, havaita, nähdä 生 sheng syntyä, elämä, kasvaa 處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti 高 gāo korkea, pitkä
戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 隆 long runsas, vauras, rumpujen ääni 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 登 dēng nousta, kiivetä, huomata, havaita
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti 山 shān vuori, kukkula 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot

也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9.2 Vesistöt

9.2. Vaara piilee vedessä; pysy kaukana vesistöistä. Kulkija on vedessä vaarassa niin mennessä kuin tullessa. Älä koskaan kohtaa vastustajaa vedessä. Odota kunnes puolet joukoista on ylittänyt joen ennen kuin hyökkäät ja näin varmistat voiton. Tahtoa taistella ei ole kenelläkään veden äärellä tai halua kohdata ketään vierasta. Löydä leirille paikka korkealla sijaitsevalta seudulta. Ketään ei tule kohdata virtaavassa vedessä. Tämä koskee leiriytymistä vesistöjen äärellä joukkojen kanssa.

9.2. After crossing a river, you should get far away from it. When an invading force crosses a river in its onward march, do not advance to meet it in mid-stream. It will be best to let half the army get across, and then deliver your attack. If you are anxious to fight, you should not go to meet the invader near a river which he has to cross. Moor your craft higher up than the enemy, and facing the sun. Do not move up-stream to meet the enemy. So much for river warfare.

9.2. 絕水必遠水;客絕水而來,勿迎之於水內,令半濟而擊之,利;欲戰者,無附於水而迎客;視生處高,無迎水流,此處水上之軍也。
絕 (绝) jué vaara, katkaista 水 shuǐ neste, vesi 必 bì todellakin, varmasti, pakko 遠 (远) yuǎn kaukana, kaukainen, kauko- 水 shuǐ neste, vesi
客 kè vieras, matkailija 絕 (绝) jué vaara, katkaista 水 shuǐ neste, vesi 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 來 (来) lái tulla, saapua, palata
勿 wù älä, ilman, älä koskaan 迎 yíng kohdata, tervehtiä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 水 shuǐ neste, vesi 內 (内) nèi sisäosa-,-puoli
令 ling käskeä, komentaa, johtaa

半 bàn puolet, puolikas, epätäydellinen 濟 (济) jì ylittää joki, olla avuksi, auttaa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti, 利 lì voitto, hyöty, etu
欲 (慾) yù haluta, kaivata, tahtoa 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 附 fù liittää, kiinnittää 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 水 shuǐ neste, vesi 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 迎 yíng kohdata, tervehtiä 客 kè vieras, matkailija
視 (视) shì etsiä, havaita, nähdä 生 sheng syntyä, elämä, kasvaa 處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti 高 gāo korkea, pitkä
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 迎 yíng kohdata, tervehtiä 水 shuǐ neste, vesi 流 liú virrata, levitä, kiertää
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti 水 shuǐ neste, vesi 上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9.3 Suola-aavikot ja suoalueet

9.3. Suola-aavikoilla sekä suoalueilla on vaarallista. Niiltä tulee kiireesti poistua eikä kukaan saa edes pysähtyä. Jos kokoontuu joukkojen kanssa suola-aavikolla tai

suoalueella niin silloin ollaan kirjaimellisesti keskellä. Tällöin kuljetaan vesireittejä pitkin olkilautoilla ja takana seuraavat suuret sotajoukot puulautoilla tai tukkien avulla. Tämä koskee joukkojen leiriytymistä suola-aavikoilla ja soilla.

9.3. In crossing salt-marshes, your sole concern should be to get over them quickly, without any delay. If forced to fight in a salt-marsh, you should have water and grass near you, and get your back to a clump of trees. So much for operations in salt-marches.

9.3. 絕斥澤, 惟亟去無留; 若交軍於斥澤之中, 必依水草而背眾樹, 此處斥澤之軍也。
絕 (绝) jué vaara, katkaista 斥 chì torua, moittia, nuhdella, suola-aavikko 澤 (泽) zé suoalue, jänkä, armo, loisto 斥澤 (斥泽) chì zé suola-aavikko ja suoalue
惟 wéi mutta, kuitenkin, tästä huolimatta 亟 jí kiirellisesti, välittömästi, usein 去 qù mennä pois, jättää, erota, irrota 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 留 liú jäädä, pysähtyä, seisahtua
若 ruò jos, kuin, tuntua 交 jiāo toimittaa, muodostaa ystävyyksiä 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 斥澤 (斥泽) chì zé suola-aavikko ja suoalue 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 中 zhōng Kiina, keski, keskellä
必 bì todellakin, varmasti, pakko 依 yī mukaan, riippua jstkin,luottaa 水 shuǐ neste, vesi 依水 yī shuǐ vettä pitkin 草 cǎo ruoho, olki, yrtit 依水草 yī shuǐcǎo kasvien avulla, kasvit 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 背 bēi takana, kääntöpuoli, pettää 眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 樹 (树) shù puu, kasvi, asetaa, perustaa
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti 斥 chì torua, moittia, nuhdella, suola-aavikko

澤 (泽) zé suo, armo, loisto, suoalue
斥澤 (斥泽) chì zé suola-aavikko ja suoalue
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)。

9.4 Tasainen maasto

9.4. Tasaiselle maalle leiriytyminen on helppoa ja yksinkertaista. Oikea selusta sijoitetaan ylärinteelle koholle, kuolema on edessä, elämä on takana. Tämä koskee joukkojen leiriytymistä tasaisella maalla.

9.4. In dry, level country, take up an easily accessible position with rising ground to your right and on your rear, so that the danger may be in front, and safety lie behind. So much for campaigning in flat country.

9.4. 平陸處易, 而右背高, 前死後生, 此處平陸之軍也。
平 píng tasainen, rauhallinen 陸(陆) lù maa, maanosa 處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti 易 yì helppo, yksinkertainen
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 右 yòu oikea 背 bēi takaosa, selkä, takana, pettää 高 gāo korkea, pitkä
前 qián edessä, aikaisemmin 死 sǐ kuolla, kuolema 後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana 生 sheng syntyä, elämä, kasvaa
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti 平 píng tasainen, rauhallinen 陸(陆) lù maa, maanosa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9.5 Neljä

9.5. Käytännössä nämä neljä (leirien sijoittelun ohjetta) aikaansaavat joukoista voiton. Keisari Huang-di voitti muut neljä keisaria näillä keinoilla.

9.5. These are the four useful branches of military knowledge which enabled the Yellow Emperor to vanquish four several sovereigns.

9.5. 凡此四軍之利, 黃帝之所以勝四帝也。
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 四 sì neljä, 4 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 利 lì voitto, hyöty, etu
黃 (黄) huáng keltainen, sukunimi Huang 帝 dì ylin määrääjä, hallitsija, jumala 黃帝 huáng-dì Keltainen Keisari(n. 2697-2598 eaa. suom. huomautus) 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 四 sì neljä, 4 帝 dì ylin määrääjä, hallitsija, jumala 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)。

9.6 Yin - alhaalla ja Yang - ylhäällä

9.6. Käytännössä sotajoukkojen olosuhteet ovat hyvät korkealla ja vastaavasti huonot alavilla mailla. Sijainti on arvokas kun Yang vallitsee, siis silloin kaikki on positiivista ja valoisaa, ja sijainti on arvoton kun Yin hallitsee, siis silloin kaikki on negatiivista ja varjoisaa. Huolehdi elämästä leiriytymällä oikein ja rehellisesti. Kun sotajoukoilla ei ole satoja sairauksia vaivoina, niin silloin voidaan sanoa että tuloksena on varma voitto.

9.6. All armies prefer high ground to low and sunny places to dark. If you are careful of your men, and camp on hard ground, the army will be free from disease of every kind, and this will spell victory.

9.6. 凡軍好高而惡下, 貴陽而賤陰, 養生而處實, 軍無百疾, 是謂必勝。

凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
好 hǎo hyvä, hieno (你好 nǐhǎo mitä kuuluu? Kaikki hyvin?)
高 gāo korkea, pitkä
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
惡 (恶) ě vihata, inhota, huono
下 xià alas, mennä, saapua johonkin
貴 (贵) guì kallis, arvokas, jalo
陽 (阳) yáng aurinko, maskuliini, valo, yang
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
賤 (贱) jiàn halpa, arvoton, alhainen
陰 (阴) yīn pilvinen, feminiini, varjoisa, yin
養 (养) yǎng kasvattaa, pitää, tukea
生 sheng syntyä, elämä, kasvaa
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti
實 (实) shí tosi, rehellinen, todellinen
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole
百 bǎi, sata, lukuisa
疾 jí sairaus, tauti, viha, kateus
是 shì olla, ok
謂 (谓) wèi sanoa, puhua, kutsua jksikin
必 bì todellakin, varmasti, pakko
勝 (胜) shèng voitto, voittaa

9.7 Ylhäällä oikeassa selustassa

9.7. Kukkulat, vuoret ja ojat suojaavat varmasti kun leiriin virtaa yang, joka tarkoittaa aurinkoista rinnettä joukkojen oikeassa selustassa.

9.7. When you come to a hill or a bank, occupy the sunny side, with the slope on your right rear.

9.7. 丘陵堤防,必處其陽,而右背之。
丘 qiū röykkiö, kukkula, kasa
陵 ling kumpare, kukkula, vuori

堤 dī oja 防 fang suojata, puolustaa, vartioida jltkin
必 bì todellakin, varmasti, pakko 處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 陽 (阳) yáng aurinko, maskuliini, valo, yang
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 右 yòu oikea 背 bēi takaosa, selkä, takana, pettää 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

9.8 Maaston tuki

9.8. Näin saadaan taistelijoille etu, jota maaston muodot tukevat.

9.8. Thus you will at once act for the benefit of your soldiers and utilize the natural advantages of the ground.

9.8. 此兵之利,地之助也。
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 利 lì voitto, hyöty, etu,
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 助 zhù auttaa, avustaa, tukea 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9.9 Sateen sattuessa

9.9. Sateen sattuessa, veden ryöpytessä, kahlataan ja odotetaan sen asettumista.

9.9. When, in consequence of heavy rains up-country, a river which you wish to ford is swollen and flecked with foam, you must wait until it subsides.

9.9. 上雨,水沫至,欲涉者,待其定也。

上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan 雨 yǔ sade, sateinen
水 shuǐ neste, vesi 沫 mò vaahto, kuplat, kalja 至 zhì saapua, kunnes,
欲 (慾) yù haluta, kaivata, tahtoa 涉 shè kahlata, osallistua, kokea 者 zhě on, ovat, hän joka
待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 定 ding asettaa, päättää, korjata 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9.10 Vaara

9.10. Käytännössä maasto on vaarallinen, jos siinä on vuoristopuroja sekä terasseja, taivaallisia vankiloita, taivasharsoja, päivittäisiä maanvyörymiä ja halkeamia. Todellakin, siis välittömästi, tältä seudulta on poistuttava. Älä koskaan mene edes lähelle.

9.10. Country in which there are precipitous cliffs with torrents running between, deep natural hollows, confined places, tangled thickets, quagmires and crevasses, should be left with all possible speed and not approached.

9.10. 凡地有絕澗, 天井, 天牢, 天羅, 天陷, 天隙, 必亟去之, 勿近也。
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 有 yǒu olla 絕 (绝) jué vaara, katkaista 澗 (涧) jiàn vuoristopuro, puro, oja
天 tiān päivä, taivas, taivaallinen 井 jǐng lähde, kuilu, kuoppa, kaivo 天井 tiānjǐng terassi, patio
天 tiān päivä, taivas, taivaallinen 牢 láo yritys, vankila, talli
天 tiān päivä, taivas, taivaallinen 羅 (罗) luó harso, lintuverkko
天 tiān päivä, taivas, taivaallinen

陷 xiàn maanvyöry, murtuma, upota
天 tiān päivä, taivas, taivaallinen 隙 xì halkeama, särö
必 bì todellakin, varmasti, pakko 亟 jí kiireellisesti, välittömästi, toistuvasti, usein 去 qù mennä pois, jättää, erota, irrota 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti,
勿 wù älä, ilman, älä koskaan 近 jìn lähellä, lähestyä, intiimi 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9.11 Katoa ja kierrä

9.11. Minä kaikkoan pois vastustajaa lähestyen. Minä kohtaan vihollisen hänen taakseen kiertäen.

9.11. While we keep away from such places, we should get the enemy to approach them; while we face them, we should let the enemy have them on his rear.

9.11. 吾遠之,敵近之;吾迎之,敵背之。
吾 wú minä, minun 遠 (远) yuǎn kaukana, kaukainen, kauko- 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 近 jìn lähellä, lähestyä, intiimi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti;
吾 wú minä, minun 迎 yíng kohdata, tervehtiä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti,
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 背 bēi takaosa, selkä, takana, pettää 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

9.12 Muitakin vaaroja

9.12. Sotajoukkojen läheisyydessä on muitakin vaaroja, esteitä ja hidasteita kuten järviä, lampia, lähteitä, kuoppia ja kaivoja; heinikoita, ruovikoita ja kaislikoita; puita, metsiä, tukkeja, risuja, risukkoja ja muita puuaineksia; sekä mitälie rehevää kasvustoa. On oltava todella harkitseva ja varovainen tutkittaessa tälläistä seutua, sillä nämä tarjoavat lymypaikkoja ovelille pettureille.

9.12. If in the neighborhood of your camp there should be any hilly country, ponds surrounded by aquatic grass, hollow basins filled with reeds, or woods with thick undergrowth, they must be carefully routed out and searched; for these are places where men in ambush or insidious spies are likely to be lurking.

9.12. 軍旁有險阻, 潢井, 葭葦, 林木, 翳薈者, 必謹慎復索之, 此伏奸之所處也。
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 旁 pang lähellä, vieressä 有 yǒu olla 險 xiǎn vaara, vaarallinen, karu, luja 阻 zǔ estää, vastustaa, hidastaa 險阻 xiǎnzǔ esteitä
潢 huáng järvi, lampi 井 jǐng lähde, kaivo, kuoppa
葭 jiā ruoko, kaisla 葦 (苇) wěi ruoko, kaisla, ruuhka
林 lín puut, metsä 木 mù puu, puuaines, tukki
翳 yì ? ei ole sanastoissa 薈 (荟) huì rehevä, runsas, kukoistava 者 zhě on, ovat, hän joka
必 bì todellakin, varmasti, pakko 謹 (谨) jǐn harkittu, varovainen 慎 shèn käyttäytyä harkitsevasti 謹慎 (谨慎) jǐnshèn harkita 復 (复) fù jälleen, toistaa, takaisin 索 suǒ etsiä, vaatia, kysyä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 伏 fú kyhjöttää, ryömiä, piilotella 奸 häijy, paha, ovela, uskoton

之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
所 suǒ tosiasiallisesti, se joka
處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9.13 Houkuttelun merkit

9.13. Kun vastustaja on lähellä ja liikkumattomana, niin silloin hän luottaa vahvuuksiinsa. Kun hän on kaukana ja haluaa haastaa taisteluun, niin silloin hän tahtoo joukkosi tulevan, etenevän ja lähestyvän. Hänellä on tosiasiallisesti leiri ja sen varustukset varmastikin aseteltuna omaksi edukseen.

9.13. When the enemy is close at hand and remains quiet, he is relying on the natural strength of his position. When he keeps aloof and tries to provoke a battle, he is anxious for the other side to advance. If his place of encampment is easy of access, he is tendering a bait.

9.13. 敵近而靜者, 恃其險也; 遠而挑戰者, 欲人之進也; 其所居易者, 利也。
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 近 jìn lähellä, lähestyä, intiimi 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 靜 (静) jìng hiljainen, liikkumaton 者 zhě on, ovat, hän joka
恃 shì luottaa, tukeutua 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 險 (险) xiǎn vaara, vaarallinen, karu, luja 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
遠 (远) yuǎn kaukana, kaukainen, kauko- 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 挑 tiāo valita, poimia 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 挑戰 (挑战) haaste, haastaa, uhmata 者 zhě on, ovat, hän joka
欲 (慾) yù haluta, kaivata, tahtoa 人 rén mies, henkilö, kansa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

進 (进) jìn etukäteen, saapua, tulla, edetä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
其 qí hänen, sen, heidän, sitä 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 居 jū vierailla, oleilla, pysähdyksissä 易 yì helppo, yksinkertainen 者 zhě on, ovat, hän joka
利 lì voitto, hyöty, etu 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9.14 Taistelupaikan merkit

9.13. Useat pensaat tai kasvit heiluvat; joku on tulossa. Runsaasti ruohoa, olkia ja heinää on kasattu esteiksi; epäile ansaa. Linnut lehahtavat; joku väijyy. Eläimet säikkyvät; jotakin tapahtui. Pölypilvi, joka on korkealla ja syntyy nopeasti - sotavaunuja tulossa, joka on matala ja laaja - harjoittamattomat joukot lähestymässä marssien, joka on hajanainen ja viipyilevää - polttopuiden keruuta, joka on harvaa sekä ees ja taas kulkevaa - sotajoukot leiriytymässä.

9.13. Movement amongst the trees of a forest shows that the enemy is advancing. The appearance of a number of screens in the midst of thick grass means that the enemy wants to make us suspicious. The rising of birds in their flight is the sign of an ambuscade. Startled beasts indicate that a sudden attack is coming. When there is dust rising in a high column, it is the sign of chariots advancing; When the dust is low, but spread over a wide area, it betokens the approach of infantry. When it branches out in different directions, it shows that parties have been sent to collect firewood. A few clouds of dust moving to and fro signify that the army is encamping.

14. 眾樹動者, 來也; 眾草多障者, 疑也; 鳥起者, 伏也; 獸駭者, 覆也; 塵高而銳者, 車來也; 卑而廣者, 徒來也; 散而條達者, 樵采也; 少而往來者, 營軍也。
眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 樹 (树) shù puu, kasvi, perustaa 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua 者 zhě on, ovat, hän joka
來 (来) lái tulla, saapua, palata 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 草 cǎo ruoho, olki, yrtit

多 duō paljon, usea, moni, lukuisa 障 zhàng estää, rajoittaa, este 者 zhě on, ovat, hän joka
疑 yí epäillä, kyseenalaistaa 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
鳥 (鸟) niǎo lintu 起 qǐ nousta, nostaa, aloittaa toiminta 者 zhě on, ovat, hän joka
伏 fú kyyristyä, ryömiä, maata piilossa 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
獸 (兽) shòu peto, eläin 駭 (骇) hài peloittava, kiehtova, kauhistus 者 zhě on, ovat, hän joka
覆 fù kattaa, kumota, kaataa, vastata kirjeeseen 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
塵 (尘) chén pöly, lika, tuhka 高 gāo korkea, pitkä 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 銳 (锐) ruì terävä, innokas, akuutti 者 zhě on, ovat, hän joka
車 (车) chē auto, kulkuneuvo, kone 車 (车) jū sotavaunu, torni (shakissa) 來 (来) lái tulla, saapua, palata 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
卑 bēi vaatimaton, alhainen, nöyrä, matala 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 廣 (广)guǎng leveä 者 zhě on, ovat, hän joka
徒 tú oppipoika, opetuslapsi, seuraaja 來 (来) lái tulla, saapua, palata 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
散 sǎn verkkainen, löysä, hajanainen 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 條 (条) tiáo kohta, artikkeli, lause, ehto 達 (达) dá saapua, saavuttaa, päästä 者 zhě on, ovat, hän joka
樵 qiáo puun hakkuu, puun keruu, polttopuu

采 (採) cǎi kerätä, koota, poimia 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
少 shǎo vähemmän, harva, harvoin, harva, nuori 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 往 wǎng suunta, kohti, edellinen 來 (来) lái tulla, saapua, palata 者 zhě on, ovat, hän joka
營 (营) yíng leiriytyminen, kasarmi, leiri 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9.15 Vastustajan merkit

9.15. Puheissaan nöyrä; hän valmistautuu etenemään. Puheissaan vahva; hän kiirehtii vetäytymään. Kevyet sotavaunut astetaan alussa sivustoille; hänen sijoittelee joukkkoja ja valmistelee hyökkäystä. Kutsumatta saapuu ja samalla ehdottaa rauhaa; hän järjestelee ja suunnittelee. Juostaan ja ryntäillään, marssitaan, kävellään ja esitellään joukkoja sekä ryhmitellään taistelijoita; hänen aikataulun mukainen hetki on koittanut. Saapuu puoliväliin puolet peräytyen takaisin; hän haastaa ja houkuttee.

9.15. Humble words and increased preparations are signs that the enemy is about to advance. Violent language and driving forward as if to the attack are signs that he will retreat. When the light chariots come out first and take up a position on the wings, it is a sign that the enemy is forming for battle. Peace proposals unaccompanied by a sworn covenant indicate a plot. When there is much running about and the soldiers fall into rank, it means that the critical moment has come. When some are seen advancing and some retreating, it is a lure.

9.15. 辭卑而備者,進也;辭強而進驅者，退也;輕車先出其側者，陣也;無約而請和者，謀也;奔走而陳兵者，期也;半進半退者，誘也。
辭 (辞) cí sanoja, puhe, ilmaisu 卑 bēi vaatimaton, alhainen, nöyrä, matala 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua 者 zhě on, ovat, hän joka
進 (进) jìn etukäteen, saapua, tulla, edetä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);

辭 (辞) cí sanoja, puhe, ilmaisu 強 (强) qiáng vahva, parempi 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 進 (进) jìn etukäteen, saapua, tulla, edetä 驅 (驱) qū karkottaa, kiirehtiä, ajaa nopeasti 者 zhě on, ovat, hän joka
退 tuì vetäytyä, vähetä, astua taakse 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
輕 (轻) qīng kevyt, yksinkertainen, 車 (车) chē auto, kulkuneuvo, kone 車 (车) jū sotavaunu, torni (shakissa) 先 xiān aikainen, etukäteen, entinen 出 chū tuottaa, saada aikaan, edetä, kohdata 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 出其 chūqí sen ulkopuolella 側 (侧) cè sivusuunta, nojata, lateraali 者 zhě on, ovat, hän joka
陣 (阵) zhèn joukkojen sijoittelu, aalto 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 約 (约) yuē sopia, kohdella 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 請 (请) qǐng pyytää, tarjota, ehdottaa 和 hé ja, sen kanssa, rauha 者 zhě on, ovat, hän joka
謀 (谋) móu suunnitella, järjestellä, suunnitelma, järjestelmä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
奔 bēn juosta kovaa, paeta, rynnätä 走 zǒu kävellä,jalkaisin, lähteä, mennä pois 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 陳 (陈) chén esitellä, näyttää, järjestää 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 者 zhě on, ovat, hän joka
期 qī aika, suunniteltu aika, ajoitettu 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
半 bàn puolet, puolikas, epätäydellinen 進 (进) jìn etukäteen, saapua, tulla, edetä

半 bàn puolet, puolikas, epätäydellinen 退 tuì vetäytyä, vähetä, astua taakse 者 zhě on, ovat, hän joka
誘 (诱) yòu suostutella, houkutella 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9.16 Miehistön merkit

9.16. Seisoskelejiat nojailevat sauvoihinsa; he ovat nälkäisiä.
Nostavat vettä kaivosta ja heti juovat; he ovat janoisia.
Näkevät mahdollisuuden mutta eivät etene; he ovat jo uurastaneet tarpeekseen.
Linnut kerääntyvät; he ovat tyhjentäneet leirin.
Yöllä, pimeydessä, kuuluu itkua, huutelua ja huohotusta; he ovat peloissaan.
Sotilaat ärtyneitä ja sekaisin; komentajaa ei kuunnella.
Sotaliput ja -viirit liikkuvat; he ovat epäjärjestyksessä.
Aliupseerit vihaisia ja raivoissaan; he ovat väsyneitä.
Annetaan viljaa hevosille ja lihaa ruuaksi, joukkojen patoja ja kattilota ole kerätty, eikä olla palaamassa takaisin leiriin; he ovat loppunkäytettyjä, kehnoja, rosvoja, varkaita ja vihollisia.
Vilpittömiä ja totisia, samaa mieletä, myöntyväisiä, ja samalla suuta aukovia, henkilöt hillittyjä ja rauhallisia sanoissaan ja puheissaan; he ovat menettäneet paljon ja epäonnistuneet useasti sekä tehneet lukuisia virheitä.
Toistuvasti palkitsevat ihailuilla ja palkkioilla; he ovat hämmentyneitä ja ahdistuneita.
Toistuvasti rankaisevat; heidät on saarrettu vaikeuksin.
Ensin käyttävät väkivaltaa ja jälkeenpäin pelkäävät; heidän toimintansa on epähienoa ja epäpuhdasta.
Saapuu neuvosto pyytelemään anteeksi ja liehittelemään; he ovat pyytämässä ja anomassa aselepoa tai taukoa.

9.16. When the soldiers stand leaning on their spears, they are faint from want of food. If those who are sent to draw water begin by drinking themselves, the army is suffering from thirst. If the enemy sees an advantage to be gained and makes no effort to secure it, the soldiers are exhausted. If birds gather on any spot, it is unoccupied. Clamor by night betokens nervousness. If there is disturbance in the camp, the general's authority is weak. If the banners and flags are shifted about, sedition is afoot. If the officers are angry, it means that the men are weary. When an army feeds its horses with grain and kills its cattle for food, and when the men do not hang their cooking-pots over the camp-fires, showing that they will not return to their tents, you may know that they are determined to fight to the death. The sight of men whispering together in small knots or speaking in subdued tones points to disaffection amongst the rank and file. Too frequent rewards signify that the enemy is at the end of his resources; too many punishments betray a

condition of dire distress. To begin by bluster, but afterwards to take fright at the enemy's numbers, shows a supreme lack of intelligence. When envoys are sent with compliments in their mouths, it is a sign that the enemy wishes for a truce.

9.16. 杖而立者，飢也； 汲而先飲者，渴也； 見利而不進者，勞也； 鳥集者，虛也； 夜呼者，恐也； 軍擾者，將不重也； 旌旗動者，亂也； 吏怒者，倦也； 粟馬肉食，軍無懸缶而不返其舍者，窮寇也； 諄諄翕翕，徐與人言者，失眾也； 數賞者，窘也; 數罰者，困也; 先暴而後畏其眾者，不精之至也; 來委謝者，欲休息也。
杖 (杖) zhàng. sauva, keppi, tanko 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 立 lì seistä, vahvistaa, perustaa, asettaa 者 zhě on, ovat, hän joka
飢 (饥) jī nälkäinen, nälänhätä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
汲 jí nostaa vettä kaivosta, lähteestä 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 先 xiān aikainen, etukäteen, entinen 飲 (饮) yǐn juoda, niellä 者 zhě on, ovat, hän joka
渴 kě janoinen, kuiva, ikävöidä, mänty 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
見 (见) jiàn nähdä, hahmottua, muotoutua 利 lì voitto, hyöty, etu 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 進 (进) jìn etukäteen, saapua, tulla, edetä 者 zhě on, ovat, hän joka
勞 (劳) láo uurastaa, työllistää, puurtaa 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
鳥 (鸟) niǎo lintu 集 jí kokoontua, kerääntyä 者 zhě on, ovat, hän joka
虛 (虚) xū turha, tyhjä, mitätön 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
夜 yè yö, yöllä, öisin, pimeys 呼 hū kutsua, itkeä, huutaa, huohottaa 者 zhě on, ovat, hän joka

恐 kǒng pelko, pelästyä, pelätä, levoton
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
擾 (扰) rǎo häiritä, ärsyttää, sekoittaa
者 zhě on, ovat, hän joka
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja
不 bù ei, epä
重 chóng toisto, toistaa
重 zhòng raskas, vakava, kiinnittää huomiota
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

旌旗 jīngqí sotalippu, -viiri
動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua
者 zhě on, ovat, hän joka
亂 (乱) luàn kaaos, sekaannus, sekavuus
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
吏 lì alipäällystö, aliupseeri
怒 nù viha, raivo, vihainen
者 zhě on, ovat, hän joka
倦 juàn uupunut, väsynyt
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
粟 sù vilja, hirssi
馬 (马) mǎ hevonen
肉 ròu liha, läski
食 shí syödä, ateria, ruoka, muona
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole
懸 (悬) xuán sulkea, keskeyttää, ripustaa
缶 fǒu (savi)pata, kattila
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
不 bù ei, epä
返 fǎn palauttaa, säilyttää
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
舍 shě talo, asunto, asua, luovuttaa
者 zhě on, ovat, hän joka
窮 (穷) qióng kehno, köyhä, loppuunkäytetty
寇 kòu rosvo, varas, vihollinen, vallata

也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
諄諄 (谆谆) zhūnzhūn vilpitön. tosissaan 翕 xì myöntyä, olla samaa mieltä 翕 xī avata ja sulkea (esim. suuta)
徐 xú rauhallinen, hiljainen, arvokas 與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua 人 rén mies, henkilö, kansa 言 yán sanat, puhe, puheet 者 zhě on, ovat, hän joka
失 shī menettää, epäonnistua, tehdä virhe 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);

數 (数) shǔ numeroida, laskea, kohtalo 賞 (赏) shǎng palkita, ihailla, palkkio 者 zhě on, ovat, hän joka
窘 jiǒng ahdistunut, hämmentynyt, nolo 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
數 (数) shǔ numeroida, laskea, kohtalo 罰 (罚) fá rangaistus 者 zhě on, ovat, hän joka
困 kùn piiritetty, ympäröity, vaikea 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
先 xiān aikainen, etukäteen, entinen 暴 bào väkivaltainen, julma, tyrannimainen 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana 畏 wèi pelko, kauhu, kunnoitus 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 者 zhě on, ovat, hän joka
不 bù ei, epä 精 jīng puhdas, hieno, elinvoima, siemenneste 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 至 zhì saapua, kunnes 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);
來 (来) lái tulla, saapua, palata

委 wěi komitean jäsen, neuvosto 來委 lái wěi nimittää, asettaa 謝 (谢) xiè kiittää, pyytää anteeksi, 者 zhě on, ovat, hän joka
欲 (慾) yù haluta, kaivata, tahtoa 休息 xiūxí tauko, lepo, levätä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9.17 Vastustaja ei ryhdy toimiin

9.17. Soturit ovat selvästi vihan vallassa ja kuitenkin kohtaamistilanteessa odottelevat pitkään eivätkä kokoa joukkojaan. Vielä uudestaankin kohdatessamme peräänyvät ja poistuvat paikalta. Tätä tulee harkitun varovaisesti tutkia ja heidän toimiaan tarkastella.

9.17. If the enemy's troops march up angrily and remain facing ours for a long time without either joining battle or taking themselves off again, the situation is one that demands great vigilance and circumspection.

9.17. 兵怒而相迎，久而不合，又不相去，必謹察之。
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 怒 nù viha, raivo, vihainen 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 相 xiāng keskinäinen, vastavuoroinen 迎 yíng kohdata, tervehtiä
久 jiǔ pitkäkestoinen 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 合 hé yhdistää, kokoontua
又 yòu vielä, uudestaan 不 bù ei, epä 相 xiāng keskinäinen, vastavuoroinen 去 qù mennä pois, jättää, erota, irrota
必 bì todellakin, varmasti, pakko 謹 (谨) jǐn harkittu, varovainen 察 chá tutkia, havainnoida 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

9.18 Joukkojen kokoero

9.18. Taistelun voittoon ei tarvitse olla kooltaan suurempi tai lukumäärämäärältä runsaampi. Kenelläkään ei ole minkäänlaista ennakkoetua taistelussa. Riittävällä tavalla yhdistämällä omat voimat ja suuntaamalla sen vaikuttavuus, aavistamalla vastapuolen toimet sekä valitsemalla oikeat ihmiset, tulos näkyy jälkikäteen.

9.18. If our troops are no more in number than the enemy, that is amply sufficient; it only means that no direct attack can be made. What we can do is simply to concentrate all our available strength, keep a close watch on the enemy, and obtain reinforcements.

9.18. 兵非貴益多也，惟無武進，足以并力, 料敵, 取人而已。
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 貴 (贵) guì kallis, arvokas, jalo 益 yì voitto, etu, lisäys, lisätä 多 duō paljon, usea, moni, lukuisa 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
惟 wéi mutta, kuitenkin, ainoa 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 武 wǔ sotilaallinen, taistelullinen, sotaisa 進 (进) jìn etukäteen, saapua, tulla, edetä
足 zú riittävä, riittävästi 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 并 (並) bìng yhdistää, liittää, myös 力 lì voima, kyky, vaikuttavuus
料 liào materiaali, aines, arvata 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
取 qǔ ottaa, olla, valita, ilmaantua 人 rén mies, henkilö, kansa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 已 yǐ jo, sitten, jälkeenpäin

9.19 Älä kuvittele

9.19. Hän, joka ei ole ajatellut ja kuvittelee ottelun yksikertaiseksi, on se, joka varmasti kaapataan, vangitaan ja kaadetaan.

9.19. He who exercises no forethought but makes light of his opponents is sure to be captured by them.

9.19. 夫惟無慮而易敵者，必擒於人。
夫 fú tämä, hän, se
夫 fū aviomies, mies, työmies
惟 wéi mutta, kuitenkin, ainoa
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole
慮 (虑) lǜ ajatella, huomata
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
易 yì helppo, yksinkertainen
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
者 zhě on, ovat, hän joka
必 bì todellakin, varmasti, pakko
擒 qín kaapata, vangita, vallata
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
人 rén mies, henkilö, kansa

9.20 Sitoutumaton

9.20. Alainen, joka ei ole sitoutunut ja jota rangaistaan, ei niele tätä lääkettä. Nielemätön lääke aiheuttaa ongelmia hänen hyödyntämisessään.

9.20. If soldiers are punished before they have grown attached to you, they will not prove submissive; and, unless submissive, then will be practically useless.

19.20. 卒未親附而罰之，則不服，不服則難用也。
卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta
未 wèi ei vielä, ei ole
親 (亲) qīn vanhempi, sukua, suhteessa
附 fù liittää, kiinnittää
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
罰 (罚) fá rangaistus
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
則 (则) zé sääntö, periaate, normi
不 bù ei, epä

服 fú vaatteet, asu, ottaa (lääke)
不 bù ei, epä 服 fú vaatteet, asu, ottaa (lääke) 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 難 (难) nán vaikea, työläs, ongelma 用 yòng käyttää, palkata, työllistää 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)。

9.21 Sitoutunut

9.21. Alaista, joka on sitoutunut ja hänen rangaistustaan ei panna täytäntöön, ei voida myöskään käyttää.

9.21. If, when the soldiers have become attached to you, punishments are not enforced, they will still be unless.

9.21. 卒已親附而罰不行，則不可用也。
卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 已 yǐ jo, sitten, jälkeenpäin 親 (亲) qīn vanhempi, sukua, suhteessa 附 fù liittää, kiinnittää 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 罰 (罚) fá rangaistus 不 bù ei, epä 行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 不 bù ei, epä 可 kě voida, kyetä 用 yòng käyttää, palkata, työllistää 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

9.22 Lempeä wén sekä puhutteleva wǔ

9.22. Siksi ja sen vuoksi käskeminen, komentaminen ja johtaminen toteutetaan tavoitteena wén: kielellinen ja kulttuurinen muodollisuus ja lempeys sekä ymmärrys. Ja

tasavertaisesti ja yhtäläisesti tavoitteena wǔ: sotilallisuus ja sotilaallinen täsmällisyys. Sanotun on oltava varmasti ymmärrettävää.

9.22. Therefore soldiers must be treated in the first instance with humanity, but kept under control by means of iron discipline. This is a certain road to victory.

9.22. 故令之以文，齊之以武，是謂必取。
故 gù siksi, sen vuoksi
令 ling käskeä, komentaa, johtaa
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
文 wén kieli, kulttuuri, muodollinen, lempeä
齊 (齐) qí tasavertaisesti, yhtäläisesti
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
武 wǔ sotilaallinen, taistelullinen, sotaisa
是 shì olla, ok
謂 (谓) wèi sanoa, puhua, kutsua jksikin
必 bì todellakin, varmasti, pakko
取 qǔ ottaa, saada, valita。

9.23 Johtaminen johtaa

9.23. Johtamalla aina sujuvasti ja kompuroimatta opetettaessa kansalaisia, johtaa siihen, että johtajan käskyjä noudatetaan. Johtamalla aina takellellen ja kompuroiden ihmisiä opetettaessa, johtaa siihen, että johtajan käskyjä ei noudateta.

9.23. If in training soldiers commands are habitually enforced, the army will be well-disciplined; if not, its discipline will be bad.

9.23. 令素行以教其民, 則民服; 令素不行以教其民, 則民不服。
令 ling käskeä, komentaa, johtaa
素 sù yleensä, aina, koskaan
行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
教 jiào luokka, koulutus, opettaa
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
民 mín kansa, kansallisuus, kansalainen

則 (则) zé sääntö, periaate, normi 民 mín kansa, kansallisuus, kansalainen 服 fú vaatteet, asu, totella, ottaa (lääke)
令 ling käskeä, komentaa, johtaa 素 sù yleensä, aina, koskaan 不 bù ei, epä 行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea 不行 bùxíng ei tule kysymykseen, ei toimi 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 教 jiào luokka, koulutus, opettaa 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 民 mín kansa, kansallisuus, kansalainen,
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 民 mín kansa, kansallisuus, kansalainen 不 bù ei, epä 服 fú vaatteet, asu, totella, ottaa (lääke)

9.24 Kesinäinen hyväksyntä

9.24. Johtamalla kuin askel kerrallaan kulkeva kävelijä, niin saadaan aikaan paljon keskinäistä ja vastavuoroista hyväksyntää.

9.24. If a general shows confidence in his men but always insists on his orders being obeyed, the gain will be mutual.

9.24. 令素行者，與眾相得也。
令 ling käskeä, komentaa, johtaa 素 sù yleensä, aina, koskaan 行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea 者 zhě on, ovat, hän joka 行者 xíngzhě kävelijä, jalankulkija
與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua 眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 相 xiāng keskinäinen, vastavuoroinen 得 dé havaita, saada, sallia 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

10 Maan muotoja – dì xíng

地形篇第十 dì xíng piān dì shí

地 形 篇 第 十
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla
篇 piān kirjoitelma
第九 dì shí kymmenes, 10.

1. 孫子曰：地形有通者,有挂者,有支者,有隘者,有險者,有遠者。
2. 我可以往,彼可以來,曰通。
3. 通形者,先居高陽,利糧道,以戰則利。
4. 可以往,難以返,曰挂。
5. 挂形者,敵無備,出而勝之,敵若有備,出而不勝,則難以返,不利。
6. 我出而不利,彼出而不利,曰支。
7. 支形者,敵雖利我,我無出也,引而去之,令敵半出而擊之,利。
8. 隘形者,我先居之,必盈之以待敵; 若敵先居之,盈而勿從,不盈而從之。
9. 險形者,我先居之,必居高陽以待敵;若敵先居之,引而去之,勿從也。
10. 遠形者,勢均,難以挑戰,戰而不利。
11. 凡此六者,地之道也,將之至任,不可不察也。
12. 故兵有走者,有馳者,有陷者,有崩者,有亂者,有北者。
13. 凡此六者,非天之災,將之過也。
14. 夫勢均,以一擊十,曰走。
15. 卒強吏弱,曰馳。
16. 吏強卒弱,曰陷。

17. 大吏怒而不服,遇敵懟而自戰,將不知其能,曰崩。
18. 將弱不嚴,教道不明,吏卒無常,陳兵縱橫,曰亂。
19. 將不能料敵,以少合眾,以弱擊強,兵無選鋒,曰北。
20. 凡此六者,敗之道也,將之至任,不可不察也。
21. 夫地形者,兵之助也。
22. 料敵制勝,計險厄遠近,上將之道也。
23. 知此而用戰者必勝;不知此而用戰者必敗。
24. 故戰道必勝,主曰無戰,必戰可也;戰道不勝,主曰必戰,無戰可也。
25. 故進不求名,退不避罪,惟人是保,而利合於主,國之寶也。
26. 視卒如嬰兒,故可以與之赴深谿;視卒如愛子,故可與之俱死。
27. 厚而不能使,愛而不能令,亂而不能治,譬若驕子,不可用也。
28. 知吾卒之可以擊,而不知敵之不可擊,勝之半也;知敵之可擊,而不知吾卒之不可以擊,勝之半也;知敵之可擊,知吾卒之可以擊,而不知地形之不可以戰,勝之半也。
29. 故知兵者,動而不迷,舉而不窮。
30. 故曰：知己知彼,勝乃不殆;知天知地,勝乃可全。

10.1 Sun Zi kertoi maastoista

10.1. Sun Zi kertoi: Maaston olosuhdetta voidaan kuvailla tunnetuksi, huolestuttavaksi, tasavoimaiseksi, suljettavaksi, vaaralliseksi sekä kaukaiseksi.

10.1. Sun Tzu said: We may distinguish six kinds of terrain, to wit: (1) Accessible ground; (2) entangling ground; (3) temporizing ground; (4) narrow passes; (5) precipitous heights; (6) positions at a great distance from the enemy.

10.1. 孫子曰：地形有通者, 有挂者, 有支者, 有隘者, 有險者, 有遠者。
孫子 Sun Zi 曰 yuē sanoa, kertoa
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 有 yǒu olla 通 tōng tietää hyvin, tunnettu, selkeä 者 zhě on, ovat, hän joka
有 yǒu olla 挂 (掛) guà ripustaa, roikkuva, riippuva, laskeutuva, viettävä, huolestua 者 zhě on, ovat, hän joka
有 yǒu olla 支 zhī tukea, suojaa antava, ylläpitävä, säilyttävä, kestävä 者 zhě on, ovat, hän joka
有 yǒu olla 隘 ài välittää, kapea, rajattu, ahdingossa 者 zhě on, ovat, hän joka
有 yǒu olla 險 xiǎn vaara, vaarallinen, karu, luja 者 zhě on, ovat, hän joka
有 yǒu olla 遠 (远) yuǎn kaukana, kaukainen, kauko- 者 zhě on, ovat, hän joka

10.2 Tunnettu

10.2. Minä kykenen lähestymään. Nuo toiset voivat saapua. Tällaista olosudetta pidetään tunnettuna.

10.2. Ground which can be freely traversed by both sides is called accessible.

10.2. 我可以往, 彼可以來, 曰通。
我 wǒ minä, minun, minua 可 kě voida, kyetä 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 往 wǎng suunta, kohti, edellinen
彼 bǐ tämä, tämän, nuo, muut, toiset 可 kě voida, kyetä 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 來 (来) lái tulla, saapua, palata
曰 yuē sanoa, kertoa 通 tōng tietää hyvin, tunnettu

10.3 Yang - energiaa

10.3. Tunnettuna näyttäytyy sellainen maaston olosuhde, johon ensin saapuva asettaa leirin yang – energian mukaisesti, siis korkealle, valoisalle rinteelle. Tämä on palkitseva toimintatapa, dao ja tie, josta seuraa taistelun voitto.

10.3. With regard to ground of this nature, be before the enemy in occupying the raised and sunny spots, and carefully guard your line of supplies. Then you will be able to fight with advantage.

10.3. 通形者, 先居高陽, 利糧道, 以戰則利
通 tōng tietää hyvin, tunnettu, selkeä 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 者 zhě on, ovat, hän joka
先 xiān aikainen, etukäteen, entinen 居 jū vierailla, oleilla, pysähdyksissä 高 gāo korkea, pitkä 陽 (阳) yáng aurinko, maskuliini, valo, yang
利 lì voitto, hyöty, etu 糧 (粮) liáng ruoka, provisiot, vero 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao

以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
則 (则) zé sääntö, periaate, normi
利 lì voitto, hyöty, etu

10.4 Huolestuttava

10.4. Sinne kykenee etenemään mutta sieltä on vaikeaa päästä pois. Tälläistä pidetään huolestuttavana olosuhteena.

10.4. Ground which can be abandoned but is hard to re-occupy is called entangling.

10.4. 可以往, 難以返, 曰挂。
可 kě voida, kyetä 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 往 wǎng suunta, kohti, edellinen
難 (难) nán vaikea, työläs, ongelma 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 返 fǎn palauttaa, säilyttää
曰 yuē sanoa, kertoa 挂 (掛) guà ripustaa, roikkuva, riiippuva, laskeutuva, viettävä, huolestua

10.5 Paluussa ongelmia

10.5. Huolestuttavana olosuhteena näyttäytyy sellainen maasto, jossa valmistautumaton vastustaja kohdataan ja voitetaan tai valmistautunut vastustaja kohdataan eikä häntä voiteta. Sääntönä on, että ongelmia syntyy paluun aikana, perääntymisessä tai vetäytymisvaiheessa eikä tästä seuraa voittoa, etuja tai edes hyötyjä.

10.5. From a position of this sort, if the enemy is unprepared, you may sally forth and defeat him. But if the enemy is prepared for your coming, and you fail to defeat him, then, return being impossible, disaster will ensue.

10.5. 挂形者, 敵無備, 出而勝之, 敵若有備, 出而不勝, 則難以返, 不利。
挂 (掛) guà ripustaa, roikkuva, riiippuva, laskeutuva, viettävä, huolestua 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla

者 zhě on, ovat, hän joka
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua
出 chū tuottaa, saada aikaan, edetä, kohdata 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 若 ruò jos, kuin, tuntua 有 yǒu olla 備 (备) bèi valmistautua, varustautua, varautua
出 chū tuottaa, saada aikaan, edetä, kohdata 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 難 (难) nán vaikea, työläs, ongelma 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 返 fǎn mennä takaisin, palata, palauttaa, säilyttää
不 bù ei, epä 利 lì voitto, hyöty, etu

10.6 Tasavoimainen

10.6. Minä kohtaan enkä voita. Nuo toiset etenevät eivätkä voita. Tätä pidetään tasavoimaisena olosuhteena.

10.6. When the position is such that neither side will gain by making the first move, it is called temporizing ground.

10.6. 我出而不利, 彼出而不利, 曰支。
我 wǒ minä, minun, minua 出 chū tuottaa, saada aikaan, edetä, kohdata 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä

利 lì voitto, hyöty, etu
彼 bǐ tämä, tämän, nuo, muut, toiset 出 chū tuottaa, saada aikaan, edetä, kohdata 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 利 lì voitto, hyöty, etu
曰 yuē sanoa, kertoa 支 zhī tukea, suojaa antava, ylläpitävä, säilyttävä, kestävä

10.7 Epätasapaino

10.7. Tasavoimaisena olosuhteena näyttäytyy sellainen, jossa vihollinen tarjoaakin etua minulle, mutta minä en etene kohtaamaan. Lähden vetäytymään houkutellen ja irroittaudun vastapuolesta. Näin johdatan vastustajan joukoista puolet etenemään ja sitten hyökkään, isken ja lyön. Tästä kirjaimellisesti seuraa voitto.

10.7. In a position of this sort, even though the enemy should offer us an attractive bait, it will be advisable not to stir forth, but rather to retreat, thus enticing the enemy in his turn; then, when part of his army has come out, we may deliver our attack with advantage.

10.7. 支形者, 敵雖利我, 我無出也, 引而去之, 令敵半出而擊之, 利。
支 zhī tukea, suojaa antava, ylläpitävä, säilyttävä, kestävä 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 者 zhě on, ovat, hän joka
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 雖 (虽) suī vaikka, vaikka jos 利 lì voitto, hyöty, etu 我 wǒ minä, minun, minua
我 wǒ minä, minun, minua 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 出 chū tuottaa, saada aikaan, edetä, kohdata 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
引 yǐn lähteä, jännittää (jousi), houkutella 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 去 qù mennä pois, jättää, erota, irrota 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

令 ling käskeä, komentaa, johtaa 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 半 bàn puolet, puolikas, epätäydellinen 出 chū tuottaa, saada aikaan, edetä, kohdata 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
利 lì voitto, hyöty, etu。

10.8 Suljettava

10.8. Suljettavana näyttäytyy sellainen, johon minä leiriydyn ensin, tukkien vastustajan kulkureitit ja jään odottamaan häntä. Jos vastapuoli on leiriytynyt ensin, tukkinut kulkureitit täysin, niin silloin en koskaan kulje tätä kautta. Reittejä, joita ei ole kokonaan tukittu tai suljettu, kuljetaan kohtaamaan vastustaja.

10.8. With regard to narrow passes, if you can occupy them first, let them be strongly garrisoned and await the advent of the enemy. Should the army forestall you in occupying a pass, do not go after him if the pass is fully garrisoned, but only if it is weakly garrisoned.

10.8. 隘形者,我先居之, 必盈之以待敵; 若敵先居之, 盈而勿從, 不盈而從之。
隘 ài välittää, kapea, rajattu, ahdingossa 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 者 zhě on, ovat, hän joka
我 wǒ minä, minun, minua 先 xiān aikainen, etukäteen, entinen 居 jū vierailla, oleilla, pysähdyksissä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti,
必 bì todellakin, varmasti, pakko 盈 yíng täyttää, täynnä, ylitsevuotava 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
若 ruò jos, kuin, tuntua

敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
先 xiān aikainen, etukäteen, entinen
居 jū vierailla, oleilla, pysähdyksissä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
盈 yíng täyttää, täynnä, ylitsevuotava
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
勿 wù älä, ilman, älä koskaan
從 (从) cóng alkaen, kautta, jostakin, joltakin
不 bù ei, epä
盈 yíng täyttää, täynnä, ylitsevuotava
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
從 (从) cóng alkaen, kautta, jostakin, joltakin
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

10.9 Vaarallinen

10.9. Vaarallisena näyttäytyy sellainen, jossa minä leiriydyn ensin, pysähdyn arvokkaaseen yang – energiseen paikkaan, ylös valoon, odottamaan vastustajaa. Jos vihollinen on ensin leiriytynyt, niin lähden pois ja irrottaudun hänestä. Älä koskaan mene sinne.

10.9. With regard to precipitous heights, if you are beforehand with your adversary, you should occupy the raised and sunny spots, and there wait for him to come up. If the enemy has occupied them before you, do not follow him, but retreat and try to entice him away.

10.9. 險形者, 我先居之, 必居高陽以待敵; 若敵先居之, 引而去之, 勿從也。
險 xiǎn vaara, vaarallinen, karu, luja
形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla
者 zhě on, ovat, hän joka
我 wǒ minä, minun, minua
先 xiān aikainen, etukäteen, entinen
居 jū vierailla, oleilla, pysähdyksissä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti,
必 bì todellakin, varmasti, pakko
居 jū vierailla, oleilla, pysähdyksissä
高 gāo korkea, pitkä, kallis, arvokas

陽 (阳) yáng aurinko, maskuliini, valo, yang 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
若 ruò jos, kuin, tuntua 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 先 xiān aikainen, etukäteen, entinen 居 jū vierailla, oleilla, pysähdyksissä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
引 yǐn lähteä, jännittää (jousi), houkutella 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 去 qù mennä pois, jättää, erota, irrota 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
勿 wù älä, ilman, älä koskaan 從 (从) cóng alkaen, kautta, jostakin, joltakin 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)。

10.10 Kaukainen

10.10. Kaukaisena näyttäytyy sellainen, jossa voimasuhteet ovat tasaväkiset ja on vaikea valita haastaako vai ei. Ottelu voi päättyä yhtä hyvin epäedullisesti.

10.10. If you are situated at a great distance from the enemy, and the strength of the two armies is equal, it is not easy to provoke a battle, and fighting will be to your disadvantage.

10.10. 遠形者, 勢均, 難以挑戰, 戰而不利。
遠 (远) yuǎn kaukana, kaukainen, kauko-, 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 者 zhě on, ovat, hän joka
勢 (势) shì teho, voima, vaikutus 均 jūn sama, yhtäläinen
難 (难) nán vaikea, työläs, ongelma 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 挑 tiāo valita, poimia 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 挑戰 (挑战) haaste, haastaa, uhmata

戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
不 bù ei, epä
利 lì voitto, hyöty, etu

10.11 Olosuhteiden tie - dao

10.11. Käytännössä nämä kuusi ovat menettelytapoja – dao - maastoon ja taistelukentälle johtavia teitä, joissa joukkojen komentajalla on vastuu. Tätä ei saa olla tutkimatta tarkkaan.

10.11. These six are the principles connected with Earth. The general who has attained a responsible post must be careful to study them.

10.11. 凡此六者, 地之道也, 將之至任, 不可不察也。
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 六 liù kuusi, 6 者 zhě on, ovat, hän joka
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 至 zhì saapua, kunnes 任 rèn määrittää, nimetä, vastuu
不可不 bùkě bù täytyy, täytyä 不可 bùkě ei voi 不 bù ei, epä 可 kě voida, kyetä 察 chá tutkia, havainnoida 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

10.12 Soturin mielentilat

10.12. Siksi ja sen vuoksi soturi voi olla poistumassa, ryntäilemässä, murtumassa, hajoamassa, kaaoksessa tai kukistettu.

10.12. These are: (1) Flight; (2) insubordination; (3) collapse; (4) ruin; (5) disorganization; (6) rout.

10.12. 故兵有走者, 有馳者, 有陷者, 有崩者, 有亂者, 有北者。
故 gù siksi, sen vuoksi 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 有 yǒu olla 走 zǒu kävellä, jalkaisin, lähteä, mennä pois 者 zhě on, ovat, hän joka
有 yǒu olla 馳 (驰) chí kiirehtiä, juosta, laukata 者 zhě on, ovat, hän joka
有 yǒu olla 陷 xiàn maanvyöry, murtuma, upota 者 zhě on, ovat, hän joka
有 yǒu olla 崩 bēng romahtaa, hajota, kuninkaan kuolema 者 zhě on, ovat, hän joka
有 yǒu olla 亂 (乱) luàn kaaos, sekaannus, sekavuus 者 zhě on, ovat, hän joka
有 yǒu olla 北 běi pohjoinen, pohjois, kukistaa, kukistettu 者 zhě on, ovat, hän joka

10.13 Johtajan selvitettäviä

10.13. Käytännössä nämä kuusi olotilaa eivät ole mitään taivaan vitsauksia. Johtajan on vain selvittävä niistä.

10.13. Now an army is exposed to six several calamities, not arising from natural causes, but from faults for which the general is responsible.

10.13. 凡此六者, 非天之災, 將之過也。
凡 fán käytännössä, reealistista on että 此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 六 liù kuusi, 6 者 zhě on, ovat, hän joka
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 天 tiān päivä, taivas, taivaallinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 災 zāi tuho, onnettomuus, katastrofi
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 過 (过) guò sopeutua, selviytyä, elää, mennä tai päästä yli, kuolla 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

10.14 Paikalta poistuminen

10.14. Voimavarat ovat yhtäsuuret ja silti käytetään yhtä kymmentä vastaan. Kutsun tätä pois kävelemiseksi - paikalta poistumiseksi.

10.14. Other conditions being equal, if one force is hurled against another ten times its size, the result will be the flight of the former.

10.14. 夫勢均, 以一擊十, 曰走。
夫 fú tämä, hän, se 夫 fū aviomies, mies, työmies 勢 (势) shì teho, voima, vaikutus 均 jūn sama, yhtäläinen
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 一 yī yksi, 1, yhtenäinen 擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä 十 shí kymmenen, 10
曰 yuē sanoa, kertoa 走 zǒu kävellä, jalkaisin, lähteä, mennä pois

10.15 Ryntäily

10.15. Työntekijät (sotilaat) ovat osaamisessaan vahvoja ja keskijohdon toimijat (aliupseerit) ovat heikkoja. Kutsun tätä kohkaamiseksi - ryntäilyksi sinne sun tänne.

10.15. When the common soldiers are too strong and their officers too weak, the result is insubordination.

10.15. 卒強吏弱,曰馳。
卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 強 (强) qiáng vahva, parempi 吏 lì alipäällystö, aliupseeri 弱 ruò heikko, voimaton, nuori, hauras
曰 yuē sanoa, kertoa 馳 (驰) chí kiirehtiä, juosta, laukata

10.16 Murtuma

10.16. Keskijohdon toimijat (aliupseerit) ovat osaamisessaan vahvoja ja työntekijät (sotilaat) ovat osaamisessaan heikkoja. Kutsun tätä maanvyöryksi, murtuman syntymiseksi tai jopa uppoamiseksi.

10.16. When the officers are too strong and the common soldiers too weak, the result is collapse.

10.16. 吏強卒弱,曰陷。
吏 lì alipäällystö, aliupseeri 強 (强) qiáng vahva, parempi 卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 弱 ruò heikko, voimaton, nuori, hauras
曰 yuē sanoa, kertoa 陷 xiàn maanvyöry, murtuma, upota

10.17 Romahdus

10.17. Kokenut keskijohto (alipäällystö) on vihainen eikä suostu syömään annettua lääkettä. He kohtaavat vastustajansa vihaisena ja käyvät kamppailuun. Johtaja ei tiedä

heidän osaamisetsaan eikä kyvyistään. Kutsun tätä romahdukseksi, josta seurauksen on kuninkaan kuolema.

10.17. When the higher officers are angry and insubordinate, and on meeting the enemy give battle on their own account from a feeling of resentment, before the commander-in-chief can tell whether or no he is in a position to fight, the result is ruin.

10.17. 大吏怒而不服, 遇敵懟而自戰, 將不知其能, 曰崩。
大 dà suuri, valtava, isän veli 吏 lì alipäällystö, aliupseeri 怒 nù viha, raivo, vihainen 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 服 fú vaatteet, asu, ottaa (lääke)
遇 yù tavata, kohdata, mahdollisuus 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 懟 (怼) duì vihata, ei tykätä 而 ér ja, yhtä hyvin kuin自 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti
曰 yuē sanoa, kertoa 崩 bēng romahtaa, hajota, kuninkaan kuolema

10.18 Kaaos

10.18. Johtaja, joka on heikko ja voimaton, eikä ole suora ja tiukka, ei ohjaa tielle, jota voi seurata. Keskijohto (aliupseerit) ja työn tekijät (sotilaat) eivät pysy tehtävissään. Rivistöt näyttävät kulkevan ylös ja alas, ristiin rastiin, sinne sun tänne. Kutsun tätä kaaokseksi.

10.18. When the general is weak and without authority; when his orders are not clear and distinct; when there are no fixes duties assigned to officers and men, and the ranks are formed in a slovenly haphazard manner, the result is utter disorganization.

10.18. 將弱不嚴, 教道不明, 吏卒無常, 陳兵縱橫, 曰亂。

將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 弱 ruò heikko, voimaton, nuori, hauras 不 bù ei, epä 嚴 (严) yán suoruus, vakava, tiukka
教 jiào luokka, koulutus, opettaa 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao 不 bù ei, epä 明 míng tarkka, terävä
吏 lì alipäällystö, aliupseeri 卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 常 cháng aina, usein, toistuvasti
陳 (陈) chén esitellä, näyttää, järjestää 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 縱 (纵) zòng antaa mennä, pystysuora, vapauttaa 橫 (横) héng vaakasuora, horisontaalinen 縱橫 (纵横) zònghéng ristiin rastiin
曰 yuē sanoa, kertoa 亂 (乱) luàn kaaos, sekaannus, sekavuus

10.19 Kukistuminen

10.19. Kun johtaja ei osaa odottaa kilpailutilannetta tai vihollisen iskua, käyttää vähän resursseja suuria vastaan, käyttää heikkoja vahvoja vastaan, ei valitse sotureiksi terävintä kärkeä. Kutsun tätä kukistumiseksi.

10.19. When a general, unable to estimate the enemy's strength, allows an inferior force to engage a larger one, or hurls a weak detachment against a powerful one, and neglects to place picked soldiers in the front rank, the result must be rout.

10.19. 將不能料敵, 以少合眾, 以弱擊強, 兵無選鋒, 曰北。
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 料 liào materiaali, aines, arvata 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava

以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 少 shǎo vähemmän, harva, harvoin, harva; shào nuori 合 hé yhdistää, kokoontua 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 弱 ruò heikko, voimaton, nuori, hauras 擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä 強 (强) qiáng vahva, parempi
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 選 (选) xuǎn valita, poimia 鋒 (锋) fēng keihään kärki, terävä pää
曰 yuē sanoa, kertoa 北 běi pohjoinen, pohjois, kukistaa, kukistettu

10.20 Tappion tiet

10.20. Käytännössä nämä kuusi ovat häviöön ja tappioon johtavia teitä, joista johtaja vastaa. Tätä ei saa olla tutkimatta tarkkaan.

10.20. These are six ways of courting defeat, which must be carefully noted by the general who has attained a responsible post.

10.20. 凡此六者, 敗之道也, 將之至任, 不可不察也。
凡 fán käytännössä, reealistista on että 此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 六 liù kuusi, 6 者 zhě on, ovat, hän joka
敗 (败) bài laskea alas, hylätä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 至 zhì saapua, kunnes

任 rèn määrittää, nimetä, vastuu
不可不 bùkě bù täytyy, täytyä 不可 bùkě ei voi 不 bù ei, epä 可 kě voida, kyetä 察 chá tutkia, havainnoida 不可不察 bùkě bù chá täytyy mietiskellä, ei voi olla mietiskelemättä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)。

10.21 Avuksi ja tueksi

10.21. Nämä henkilöstön olosuhteiden kuvaukset ovat siis taistelijoiden avuksi ja tueksi.

10.21. The natural formation of the country is the soldier's best ally;

10.21. 夫地形者, 兵之助也。
夫 fú tämä, hän, se 夫 fū aviomies, mies, työmies 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 者 zhě on, ovat, hän joka
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 助 zhù auttaa, avustaa, tukea 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)。

10.22 Johtajan on tie -道 dào

10.22. Ennusta vastustajan toimet ja valmistele voitto. Ennakoi ja arvioi yin ja yang – tasapaino, siis aavista vaarat, vaikeudet niin kaukana kuin lähellä. Lähde ja ryhdy sillä johtajan on tie - dào.

10.22. But a power of estimating the adversary, of controlling the forces of victory, and of shrewdly calculating difficulties, dangers and distances, constitutes the test of a great general.

10.22. 料敵制勝, 計險厄遠近, 上將之道也。
料 liào materiaali, aines, arvata 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 制 zhì kontrolloida, tehdä, säännöstellä 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
計 (计) jì laskelmointi, ennakointi 險 xiǎn vaara, vaarallinen, karu, luja 厄 è vaikeus, hätä, vastoinkäymisiä 遠 (远) yuǎn kaukana, kaukainen, kauko- 近 jìn lähellä, lähestyä, intiimi 遠近 yuǎnjìn kaukana - lähellä
上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan 將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)。

10.23 Tietävä voittaa

10.23. Tietäen nämä seikat ja ryhtyy taisteluun niin varmasti voittaa. Hän, joka ei tunne tosiasioita ja ryhtyy taisteluun häviää varmasti.

10.23. He who knows these things, and in fighting puts his knowledge into practice, will win his battles. He who knows them not, nor practices them, will surely be defeated.

10.23. 知此而用戰者必勝;不知此而用戰者必敗。
知 zhī tietää, olla tietoinen 此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 用 yòng käyttää, palkata, työllistää 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 者 zhě on, ovat, hän joka 必 bì todellakin, varmasti, pakko 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen

此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
用 yòng käyttää, palkata, työllistää
戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
者 zhě on, ovat, hän joka
必 bì todellakin, varmasti, pakko
敗 (败) bài laskea alas, hylätä。

10.24 Hallitsijan rooli

10.24 Jos on selvää, että taistelun tie vie voittoon, vaikka hallitsija kieltää, niin taistellaan. Jos on selvää, että taistelun tie vie tuhoon, vaikka hallitsija käskee, niin ollaan taistelematta.

10.24 If fighting is sure to result in victory, then you must fight, even though the ruler forbid it; if fighting will not result in victory, then you must not fight even at the ruler's bidding.

10.24. 故戰道必勝, 主曰無戰, 必戰可也; 戰道不勝, 主曰必戰, 無戰可也。
故 gù siksi, sen vuoksi 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao 必 bì todellakin, varmasti, pakko 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
主 zhǔ omistaja, mestari, hallitsija 曰 yuē sanoa, kertoa 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
必 bì todellakin, varmasti, pakko 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 可 kě voida, kyetä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao 不 bù ei, epä

勝 (胜) shèng voitto, voittaa
主 zhǔ omistaja, mestari, hallitsija, valtti 曰 yuē sanoa, kertoa 必 bì todellakin, varmasti, pakko 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 可 kě voida, kyetä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)。

10.25 Kansallinen aarre

10.25. Siksi ja sen vuoksi hän, joka edeltäkäsin ei kerjää kunniaa, ei välttele rangaistusta, ja on valmis puolustamaan alaisiaan antaen kaiken kuinnian voitoista ylemmilleen. Tämä on kansallisaarre.

10.25. The general who advances without coveting fame and retreats without fearing disgrace, whose only thought is to protect his country and do good service for his sovereign, is the jewel of the kingdom.

10.25. 故進不求名, 退不避罪, 惟人是保, 而利合於主, 國之寶也。
故 gù siksi, sen vuoksi 進 (进) jìn etukäteen, saapua, tulla, edetä 不 bù ei, epä 求 qiú kerjätä, etsiä, pyytää 名 míng kuuluisa, luokitella ihmisiä
退 tuì vetäytyä, vähetä, astua taakse 不 bù ei, epä 避 bì välttää, piiloutua joltakin 罪 zuì syyllisyys, rikos, häpeä
惟 wéi mutta, kuitenkin, ainoa 人 rén mies, henkilö, kansa 是 shì olla, ok 保 bǎo puolustaa, suojata, vartioida
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 利 lì voitto, hyöty, etu 合 hé yhdistää, kokoontua 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin

主 zhǔ omistaja, mestari, hallitsija, valtti
國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 寶 (宝) bǎo aarre, jalokivi, harvinaisuus 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)。

10.26 Kuika koet

10.26. Kun koet alaiset kuin vastasyntyneinä poikasina, niin saat heidät seuraamaan kauas vuoripuroille saakka. Kun koet alaiset rakkaina lapsinasi, niin saat heidät olemaan valmiita uhrautumaan kaikki yhdessä.

10.26. Regard your soldiers as your children, and they will follow you into the deepest valleys; look upon them as your own beloved sons, and they will stand by you even unto death.

10.26. 視卒如嬰兒, 故可以與之赴深谿; 視卒如愛子, 故可與之俱死。
視 (视) shì etsiä, havaita, nähdä 卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 如 rú kuin, kuten 嬰 (婴) yīng vastasyntynyt, vauva 兒 (儿) ér poika 嬰兒 (婴儿) yīngér vauva
故 gù siksi, sen vuoksi 可 kě voida, kyetä 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 赴 fù mennä (ulkomaille), olla paikalla 深 shēn syvä, syvyys, syvällinen, kaukana 谿 (溪) xī vuoripuro, puro
視 (视) shì etsiä, havaita, nähdä 卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 如 rú kuin, kuten 愛 (爱) ài pitää, rakastaa, tykätä 子 zǐ poika, siemen, lapsi, muna
故 gù siksi, sen vuoksi

可 kě voida, kyetä
與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
俱 jù kaikki, yhdessä, kokonaan
死 sǐ kuolla, kuolema
俱死 jù sǐ kuolla kaikki yhdessä

10.27 Luonne ratkaisee

10.27. Rikassieluisena ja myöntyväisenä ei kykene vaikuttamaan asioihin. Rakastavana ei kykene käskemään. Mieli sekaisena ei kykene johtamaan. Hymy on kuin ylimielisellä lapsella. Häntä ei voi käyttää, työllistä tai ottaa palvelukseen.

10.27. If, however, you are indulgent, but unable to make your authority felt; kind-hearted, but unable to enforce your commands; and incapable, moreover, of quelling disorder: then your soldiers must be likened to spoilt children; they are useless for any practical purpose.

10.27. 厚而不能使, 愛而不能令, 亂而不能治, 譬若驕子, 不可用也。
厚 hòu paksu, antelias, runsas, merkittävä, rikas tai voimakas maku 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata
愛 (爱) ài pitää, rakastaa, tykätä 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 令 ling käskeä, komentaa, johtaa
亂 (乱) luàn kaaos, sekaannus, sekavuus 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 能 néng kyetä, voi mahdollisesti 治 zhì sääntö, hallinta, kontrolli
譬 pì metaphora, esimerkki, hymy 若 ruò jos, kuin, tuntua 驕 (骄) jiāo ylpeä, ylimielinen 子 zǐ poika, siemen, lapsi, muna

不 bù ei, epä
可 kě voida, kyetä
用 yòng käyttää, palkata, työllistää
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

10.28 Tiedän mutta en tiedä

10.28. Tiedän sotilaitteni olevan iskukykyisiä, mutta en tiedä vastustajan kykyä lyödä takaisin, siis voittoa ei saavuteta tai se jää puolinaiseksi. Tiedän vastustajan olevan iskukykyinen, mutta en tiedä sotilaitteni kykyä iskeä takaisin, siis voittoa ei saavuteta tai se jää puolinaiseksi. Tiedän vihollisen olevan iskukykyisen ja tiedän omien sotilaitteni olevat kykeneviä hyökkäykseen, mutta en tunne maaston olosuhteiden vaikutuksia taisteluun. Siis voittoa ei saavuteta tai se jää puolinaiseksi.

10.28. If we know that our own men are in a condition to attack, but are unaware that the enemy is not open to attack, we have gone only halfway towards victory. If we know that the enemy is open to attack, but are unaware that our own men are not in a condition to attack, we have gone only halfway towards victory. If we know that the enemy is open to attack, and also know that our men are in a condition to attack, but are unaware that the nature of the ground makes fighting impracticable, we have still gone only halfway towards victory.

10.28. 知吾卒之可以擊, 而不知敵之不可擊, 勝之半也;知敵之可擊, 而不知吾卒之不可以擊, 勝之半也;知敵之可擊, 知吾卒之可以擊, 而不知地形之不可以戰, 勝之半也。
知 zhī tietää, olla tietoinen 吾 wú minä, minun 卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 可 kě voida, kyetä 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

不 bù ei, epä
可 kě voida, kyetä
擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä

勝 (胜) shèng voitto, voittaa
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
半 bàn puolet, puolikas, epätäydellinen
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);

知 zhī tietää, olla tietoinen
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti可 kě voida, kyetä
擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä,

而 ér ja, yhtä hyvin kuin
不 bù ei, epä
知 zhī tietää, olla tietoinen
吾 wú minä, minun
卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
不 bù ei, epä
可 kě voida, kyetä
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
不可以 bùkěyǐ ei voi, ei saa(ta)
擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä

勝 (胜) shèng voitto, voittaa
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
半 bàn puolet, puolikas, epätäydellinen
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin);

知 zhī tietää, olla tietoinen
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
可 kě voida, kyetä
擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä,

知 zhī tietää, olla tietoinen
吾 wú minä, minun
卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
可 kě voida, kyetä
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena

不可以 bùkěyǐ ei voi, ei saa(ta) 擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä,
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 知 zhī tietää, olla tietoinen 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 不 bù ei, epä 可 kě voida, kyetä 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
勝 (胜) shèng voitto, voittaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 半 bàn puolet, puolikas, epätäydellinen 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)。

10.29 Toimii väsymättä

10.29. Siksi ja sen vuoksi tulee tiedostaa soturin olevan sellainen, joka toimii eikä ole hullu tai hurmahenkinen. Hän suorittaa tehtävänsä uupumatta ja väsymättä.

10.29. Hence the experienced soldier, once in motion, is never bewildered; once he has broken camp, he is never at a loss.

10.29. 故知兵者, 動而不迷, 舉而不窮。
故 gù siksi, sen vuoksi 知 zhī tietää, olla tietoinen 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 者 zhě on, ovat, hän joka
動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 迷 mí lumota, hurmata, olla hulluna
舉 (举) jǔ nostaa, toimia, suorittaa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä

窮 (穷) qióng kehno, köyhä, loppuunkäytetty

10.30 Tunne itsesi ja vihollisesi

10.30. Siksi ja sen vuoksi sanotaan, että tunne itsesi ja tunne vastustajasi, niin voitosta ei ole epäilystä, ja tunne taivas ja tunne maa, niin voitosta tulee täydellinen.

10.20. Hence the saying: If you know the enemy and know yourself, your victory will not stand in doubt; if you know Heaven and know Earth, you may make your victory complete.

10.30. 故曰：知己知彼,勝乃不殆;知天知地,勝乃可全。
故 gù siksi, sen vuoksi 曰 yuē sanoa, kertoa
知 zhī tietää, olla tietoinen 己 jǐ itse, itsensä 知 zhī tietää, olla tietoinen 彼 bǐ tämä, tämän, nuo, muut, toiset
勝 (胜) shèng voitto, voittaa 乃 nǎi olla, sen vuoksi 不 bù ei, epä 殆 dài vaarallinen
知 zhī tietää, olla tietoinen 天 tiān päivä, taivas, taivaallinen 知 zhī tietää, olla tietoinen 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
勝 (胜) shèng voitto, voittaa 乃 nǎi olla, sen vuoksi 可 kě voida, kyetä 全 quán kaikki, kokonaan

11 Yhdeksän maapohjaa - jiǔ dì

九 地 篇 第 十 一 jiǔ dì piān dì shí yī

九 地 篇 第 十 一
九 jiǔ yhdeksän, 9 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 篇 piān kirjoitelma 第十一 dì shíyī yhdestoista, 11.

1. 孫子曰：用兵之法,有散地,有輕地,有爭地,有交地,有衢地,有重地,有圮地,有圍地,有死地。
2. 諸侯自戰其地,為散地。
3. 入人之地不深者,為輕地。
4. 我得則利,彼得亦利者,為爭地。
5. 我可以往,彼可以來者,為交地。
6. 諸侯之地三屬,先至而得天下眾者,為衢地。
7. 入人之地深,背城邑多者,為重地。
8. 山林,險阻,沮澤,凡難行之道者,為圮地。
9. 所從由入者隘,所從歸者迂,彼寡可以擊我之眾者,為圍地。
10. 疾戰則存,不疾戰則亡者,為死地。

11. 是故散地則無戰,輕地則無止,爭地則無攻,交地則無絶,衢地則合交,重地則掠,圮地則行,圍地則謀,死地則戰
12. 所謂古之善用兵者,能使敵人前後不相及,眾寡不相恃,貴賤不相救,上下不相收,卒離而不集,兵合而不齊。
13. 合於利而動,不合於利而止。
14. 敢問 敵眾整而將來,待之若何？ 曰：先奪其所愛,則聽矣。
15. 兵之情,主速乘人之不及,由不虞之道,攻其所不戒也。
16. 凡為客之道：深入則專,主人不克。
17. 掠於饒野,三軍足食。
18. 謹養而勿勞,并氣積力,運并計謀,為不可測。
19. 投之無所往,死且不北;死焉不得,士人盡力。
20. 兵士甚陷則不懼,無所往則固,深入則拘,不得已則鬥。
21. 是故其兵不修而戒,不求而得,不約而親,不令而信。
22. 禁祥去疑,至死無所之。
23. 吾士無餘財,非惡貨也;無餘命,非惡壽也。
24. 令發之日,士卒坐者涕沾襟,偃臥者淚交頤。
25. 投之無所往者,諸,劌之勇也。
26. 故善用兵者,譬如率然。
27. 率然者,常山之蛇也。
28. 擊其首則尾至,擊其尾則首至,擊其中則首尾俱至。
29. 敢問：”兵可使如率然乎？” 曰:” 可”。
30. 夫吳人與越人相惡也,當其同舟而濟,遇風,其相救也,如左右手。
31. 是故方馬埋輪,未足恃也。
32. 齊勇如一,政之道也,剛柔皆得,地之理也。
33. 故善用兵者,攜手若使一人,不得已也。
34. 將軍之事：靜以幽,正以治。
35. 能愚士卒之耳目,使之無知。
36. 易其事,革其謀,使人無識。
37. 易其居,迂其途,使人不得慮。
38. 帥與之期,如登高而去其梯。
39. 帥與之深入諸侯之地,而發其機,焚舟破釜,若驅群羊。
40. 驅而往,驅而來,莫知所之。
41. 聚三軍之眾,投之於險,此謂將軍之事也。

42. 九地之變,屈伸之力,人情之理,不可不察也。
43. 凡為客之道：深則專,淺則散。
44. 去國越境而師者,絕地也;四達者,衢地也;入深者,重地也;入淺者,輕地也;背固前隘者,圍地也;無所往者,死地也。
45. 是故散地,吾將一其志;輕地,吾將使之屬;爭地,吾將趨其後;交地,吾將謹其守;衢地,吾將固其結;重地,吾將繼其食;圮地,吾將進其途;圍地,吾將塞其闕;死地,吾將示之以不活。
46. 故兵之情：圍則御,不得已則鬥,過則從。
47. 是故不知諸侯之謀者,不能預交。
48. 不知山林,險阻,沮澤之形者,不能行軍。
49. 不用鄉導,不能得地利。
50. 四五者,不知一,非霸王之兵也。
51. 夫霸,王之兵,伐大國,則其眾不得聚;威加於敵,則其交不得合。
52. 是故不爭天下之交, 不養天下之權, 信己之私, 威加於敵, 則其城可拔, 其國可隳。
53. 施無法之賞,懸無政之令,犯三軍之眾,若使一人。
54. 犯之以事,勿告以言; 犯之以利,勿告以害。
55. 投之亡地然後存,陷之死地然後生。
56. 夫眾陷於害,然後能為勝敗。
57. 故為兵之事,在於佯順敵之意,并敵一向,千里殺將,是謂巧能成事者也。
58. 是故政舉之日,夷關折符,無通其使;勵於廊廟之上,以誅其事。
59. 敵人開闔,必亟入之,先其所愛,微與之期。
60. 踐墨隨敵,以決戰事。
61. 是故始如處女,敵人開戶,後如脫兔,敵不及拒。

11.1 Sun Zi kertoi maapohjista

11.1. Sun Zi kertoi:
Tässä ovat soturin toimintaohjeet erilaisiin toimintaympäristöihin ja olosuhteisiin, kun ollaan **散地** irtomaalla, **輕地** kevyessä maastossa, **爭地** kilpakentällä, **交地** ystävyysaluella, **衢地** risteysalueella, **重地** vaativassa maastossa, **圮地** vahingoittavassa maastossa, **圍地** piiritysalueella tai **死地** kuolemanlaaksossa.

11.1. Sun Tzu said: The art of war recognizes nine varieties of ground: (1) Dispersive ground; (2) facile ground; (3) contentious ground; (4) open ground; (5) ground of intersecting highways; (6) serious ground; (7) difficult ground; (8) hemmed-in ground; (9) desperate ground.

11.1. 孫子曰：用兵之法,有散地, 有輕地,有爭地, 有交地, 有衢地, 有重地, 有圮地, 有圍地, 有死地。
孫子 Sūn Zi 曰 yuē sanoa, kertoa
用 yòng siksi 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö 用兵之法 yòng bīng zhī fǎ olla soturin toimintaohjeena
有 yǒu olla 散 sǎn verkkainen, löysä, hajanainen, irtonainen 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 散地 sàn dì löyhäpohjainen alusta, irtonainen maa, irtomaa 有 yǒu olla 輕 (轻) qīng kevyesti, vähän, huolettomasti 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 輕地 qīng dì huoleton maaperä, kevyt kenttä 有 yǒu olla 爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 爭地 (争地) zhēng dì taistelukenttä 有 yǒu olla 交 jiāo toimittaa, muodostaa ystävyyksiä 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 交地 jiāo dì ystävyysalue, vuorovaikutusalue 有 yǒu olla

衢 qú valtatie, läpikulku, risteys
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
衢地 qú dì risteysalue, valtaväylä
有 yǒu olla
重 chóng toisto, toistaa
重 zhòng raskas, vakava, kiinnittää huomiota
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
重地 chóng dì vaativa maasto
有 yǒu olla
圮 pǐ tuhottu, raunioitettu, vahingoittaa
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
圮地 pǐ dì tuhottu seutu, vahingoittava maasto
有 yǒu olla
圍 (围) wéi ympärillä, kiertää, piirittää
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
圍地 wéi dì piiritysalue
有 yǒu olla
死 sǐ kuolla, kuolema
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
死地 sǐ dì kuoleman paikka, surman- /kuolemanlaakso

11.2 Irtomaa

11.2. Kun vallanpitäjät taistelevat omalla alueella keskenään, niin tämä on irtomaata.

11.2. When a chieftain is fighting in his own territory, it is dispersive ground.

11.2. 諸侯自戰其地,為散地。
諸侯 zhūhóu sotalordi ,feodaalivasalli, prinssi
自 zì keskenään
戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
為 wèi (为wéi) toimia jonakin, tulla joksikin
散地 irtonainen, löyhä maa-aines, irtomaa

11.3 Kevyt maasto

11.3. Kun kokoonnutaan seudulle, joka ei ole kovinkaan kaukana, niin tämä toimintaympäristö on kevyt maasto.

11.3. When he has penetrated into hostile territory, but to no great distance, it is facile ground.

11.3. 入人之地不深者,為輕地。
入 rù tulla, saapua, liittyä joukkoon
人 rén mies, henkilö, kansa
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
不 bù ei, epä
深 shēn syvä, syvyys, syvällinen, kaukana
者 zhě on, ovat, hän joka
為 wèi (为wéi) toimia jonakin, tulla joksikin
輕 (轻) qīng kevyesti, vähän, huolettomasti
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
輕地 qīng dì huoleton maaperä, kevyt kenttä

11.4 Kilpakenttä

11.4. Kun minä aavistan voittavani, ja nuo muut havaitsevat voiton mahdollisuuden, niin tämä toimintaympäristö on kilpakenttä.

11.4. Ground the possession of which imports great advantage to either side, is contentious ground.

11.4. 我得則利, 彼得亦利者, 為爭地。
我 wǒ minä, minun, minua
得 dé havaita, saada, sallia
則 (则) zé sääntö, periaate, normi
利 lì voitto, hyöty, etu
彼 bǐ tämä, tämän, nuo, muut, toiset
得 dé havaita, saada, sallia
亦 yì myös, kuten
利 lì voitto, hyöty, etu

者 zhě on, ovat, hän joka
為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 爭地 (争地) zhēng dì taistelukenttä, kilpakenttä

11.5 Ystävyysalue

11.5. Kun minä kykenen kulkemaan kohti ja nuo muut voivat saapua, niin tällaista toimintaympäristöä kutsutaan ystävyysalueeksi.

11.5. Ground on which each side has liberty of movement is open ground.

11.5. 我可以往, 彼可以來者, 為交地。
我 wǒ minä, minun, minua 可 kě voida, kyetä 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 往 wǎng suunta, kohti, edellinen
彼 bǐ tämä, tämän, nuo, muut, toiset 可 kě voida, kyetä 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 來 (来) lái tulla, saapua, palata 者 zhě on, ovat, hän joka
為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 交地 jiāo dì ystävyysalue, vuorovaikutusalue

11.6 Risteysalue

11.6. Siellä missä feodaalivasallien ja prinssien maa-alueet kolmesta suunnasta yhdistyvät, niin sinne ajoissa ehtivä saa hallintaansa kaiken maan taivaan alla. Tällaistä toimintaympäristöä kutsutaan risteysalueeksi.

11.6. Ground which forms the key to three contiguous states, so that he who occupies it first has most of the Empire at his command, is a ground of intersecting highways.

11.6. 諸侯之地三屬, 先至而得天下眾者, 為衢地。

諸侯 zhūhóu sotalordi ,feodaalivasalli, prinssi
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
三 sān kolme, 3
屬 muodostua, voi osoittautua, alisteisia
先 xiān aikainen, etukäteen, entinen
至 zhì saapua, kunnes
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
得 dé havaita, saada, sallia
天下 tiānxià maa taivaan alla, Kiina, maailma
眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen
者 zhě on, ovat, hän joka
為 wèi (为wéi) toimia jonakin, tulla joksikin
衢地 qú dì risteysalue, valtaväylä

11.7 Vaativa maasto

11.7. Kun saavutaan kaukaiselle seudulle ja taakse on jäänyt linnoja, kaupunkeja sekä kyliä lukemattomat määrät niin tällaista toimintaympäristöä kutsutaan vaativaksi maastoksi.

11.7. When an army has penetrated into the heart of a hostile country, leaving a number of fortified cities in its rear, it is serious ground.

11.7. 入人之地深,背城邑多者,為重地。
入 rù tulla, saapua, liittyä joukkoon
人 rén mies, henkilö, kansa
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
深 shēn syvä, syvyys, syvällinen, kaukana
背 bēi takaosa, selkä, takana, pettää
城 chéng linna, kaupunki
邑 yì alue, seutu, kaupunki, kylä
多 duō paljon, usea, moni, lukuisa
者 zhě on, ovat, hän joka
為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin
重地 chóng dì vaativa maasto

11.8 Vahingoittava maasto

11.8. Kun vuoria ja metsiä, vaaroja ja esteitä, kulkua estäviä suoalueita sekä muita arkisia vaikeuksia liikkua poluilla ja teillä ilmenee, niin tälläistä toimintaympäristöä kutsutaan vahingoittavaksi.

11.8. Mountain forests, rugged steeps, marshes and fens--all country that is hard to traverse: this is difficult ground.

11.8. 山林,險阻,沮澤,凡難行之道者,為圮地。
山 shān vuori, kukkula 林 lín puut, metsä
險 xiǎn vaara, vaarallinen, karu, luja 阻 zǔ estää, vastustaa, hidastaa 險阻 xiǎnzǔ esteitä
沮 jǔ pysäyttää, estää, tuhota 澤 (泽) zé suo(alue), armo 沮澤 jǔ zé estävä suoalue
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 難 (难) nán vaikea, työläs, ongelma 行 xíng ok, liikkua, kävellä, kulkea 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao 者 zhě on, ovat, hän joka , hän jok
為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 圮地 pǐ dì tuhottu seutu, tuhoava, vahingoittava

11.9 Piiritysalue

11.9. Kun kulkeminen ja perille pääsy tapahtuu kapeikoissa, poistuminen tai palaaminen tapahtu mutkien kautta ja nuo toiset kykenevät vähäisillä määrillä hyökkäämään minun runsaslukuisia vastaan, niin tälläistä toimintaympäristöä kutsutaan piiritysmaastoksi.

11.9. Ground which is reached through narrow gorges, and from which we can only retire by tortuous paths, so that a small number of the enemy would suffice to crush a large body of our men: this is hemmed in ground.

11.9. 所從由入者隘,所從歸者迂,彼寡可以擊我之眾者,為圍地。
所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 從 (从) cóng alkaen, kautta, jostakin, joltakin 由 yóu seurata, kulkea, jostakin-johonkin 入 rù tulla, saapua, liittyä joukkoon 者 zhě on, ovat, hän joka 隘 ài välittää, kapea, rajattu, ahdingossa
所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 從 (从) cóng alkaen, kautta, jostakin, joltakin 歸 (归) guī palata, mennä takaisin, palauttaa 者 zhě on, ovat, hän joka 迂 yū kiertoteitse, mutka, pikkutarkka
彼 bǐ tämä, tämän, nuo, muut, toiset 寡 guǎ harva, yksinäinen, leski 可 kě voida, kyetä 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä 我 wǒ minä, minun, minua 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 者 zhě on, ovat, hän joka
為 wèi (为wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 圍地 wéi dì piiritysalue

11.10 Kuolemanlaakso

11.10. Kun raivoisasti taistelemalla selviydytään ja vaisulla otteella ollaan vainajia, niin tälläistä toimitaympäristöä kutsutaan surmanloukuksi tai kuolemanlaaksoksi.

11.10. Ground on which we can only be saved from destruction by fighting without delay, is desperate ground.

11.10. 疾戰則存,不疾戰則亡者,為死地。
疾 jí sairaus, tauti, viha, kateus 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 則 (则) zé sääntö, periaate, normi

存 cún olemassa, säilyä, tallettaa
不 bù ei, epä 疾 jí sairaus, tauti, viha, kateus 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 亡 wáng kuolo, kuolema, häviö, tappio, tuho 者 zhě on, ovat, hän joka
為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 死地 sǐ dì kuoleman paikka, surman- /kuolemanlaakso

11.11 Seuraa, että

11.11. Tästä seuraa, että irtomaalla ei tule taistella. Kevyelle maastolle mennään ilman taukoja. Kilpakentälle ei tule hyökätä. Ystävyysalueella ei tehdä mitään ehdotonta. Risteysalueella liittoudutaan. Vaativassa maastossa pakkolunastetaan tai ryöstetään. Vahingoittavassa maastossa pysytään liikkeessä. Piiritysalueella tulee olla suunnitelmia. Kuolemanlaaksossa on taisteltava.

11.11. On dispersive ground, therefore, fight not. On facile ground, halt not. On contentious ground, attack not. On open ground, do not try to block the enemy's way. On the ground of intersecting highways, join hands with your allies. On serious ground, gather in plunder. In difficult ground, keep steadily on the march. On hemmed-in ground, resort to stratagem. On desperate ground, fight.

11.11. 是故散地則無戰, 輕地則無止, 爭地則無攻, 交地則無絶, 衢地則合交, 重地則掠, 圮地則行, 圍地則謀, 死地則戰。
是 shì olla, ok 故 gù siksi, sen vuoksi 是故 shìgù sen vuoksi 散地 löyhäpohjaisella alustalla 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 則無戰 (战) zé wú zhàn ei taistella
輕地 qīng dì huoleton maaperä, paikka, kevyt maasto 則無止 zé wú zhǐ tauoton, keskeytymätön
爭地 (争地) zhēng dì taistelukenttä 則無攻 zé wú gōng ei hyökätä

交地 jiāo dì ystävyysalue, vuorovaikutusalue 則無绝 zé wú jué ei ehdotonta
衢地 qú dì risteysalue, valtaväylä 則合交 zé hé jiāo käydään kauppaa ja liittoudutaan
重地 chóng dì vaativa maasto 則掠 zé lüè pakkolunastaa, ryöstää
圮地 pǐ dì tuhottu seutu, tuhoava, vahingoittava 則行 zé xíng ok, liikkua, kävellä
圍地 wéi dì piiritysalue 謀 (谋) móu suunnitella, järjestellä suunnitelma, järjestelmä 則謀 zé móu olla suunnitelma
死地 sǐ dì kuoleman paikka, surman- /kuolemanloukku 則戰 (战) zé zhàn tulee taistella

11.12 Todellista taistelutaitoa

11.12. Kerrotaan, että muinoin todellista taistelutaitoa osoittavat olivat sellaisia, että kykenivät estämään etukäteen ja jälkeenpäin vihollisen joukkojen yhdistymisen, saivat suurten ja pienten sotilasjoukkojen olemaan tukeutumatta toisiinsa, arvokkaat ja alhaiset olivat pelastamatta ja tukematta toisiaan, tulevat ja poislähtevät eivät kohdanneet toisiaan tai olleet tietoisia toisistaan, saivat sotamiehet jättämään kuoleman kentät ja olemaan kerääntymättä yhteen, paikalle kokoontuneet soturit eivät toimineet yhteinäisenä rintamana.

11.12. Those who were called skillful leaders of old knew how to drive a wedge between the enemy's front and rear; to prevent co-operation between his large and small divisions; to hinder the good troops from rescuing the bad, the officers from rallying their men. When the enemy's men were united, they managed to keep them in disorder.

11.12. 所謂古之善用兵者, 能使敵人前後不相及, 眾寡不相恃, 貴賤不相救, 上下不相收, 卒離而不集, 兵合而不齊。
所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 謂 (谓) wèi sanoa, puhua, kutsua jksikin 所謂 suǒwèi kuten kutsutaan, sanotaan 古 gǔ muinainen, vanha 善用 shànyòng joka on taitava käyttämään 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 善用兵 shàn yòngbīng sotilaiden käyttö

者 zhě on, ovat, hän joka
能 néng kyetä, voi mahdollisesti 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 敵人 dírén vihollinen 前 qián edessä, aikaisemmin 後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana 不相 bù xiāng yhteensopimaton 及 jí laajentua/yhdistyä
眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 寡 guǎ harva, yksinäinen, leski 不相 bù xiāng yhteensopimaton 恃 shì luottaa, tukeutua
貴 (贵) guì kallis, arvokas, jalo 賤 (贱) jiàn halpa, arvoton, alhainen 不相 bù xiāng yhteensopimaton 救 jiù pelastaa, auttaa, säästää ylhäiset ja/tai alhaiset
上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan 下 xià alas, mennä, saapua johonkin 不相 bù xiāng yhteensopimaton 收 shōu vastaanottaa, hyväksyä, kerätä, tuotot
卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 離 (离) lí lähteä pois, jättää 卒離 zú lí kuolema jostakin 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 集 jí kokoontua, kerääntyä 不集 bù jí ei ole määrätty, asetettu
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 合 hé yhdistää, kokoontua 兵合 sotilaat yhdessä 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 齊 (齐) qí tasavertaisesti, yhtäläisesti 不齊 bù qí, poissaoleva, puuttuva

11.13 Yhdistäminen ja hajauttaminen

11.13. Yhdistämisen etu on etenemisessä. Hajauttamisen etu on pysähtymisessä.

11.13. When it was to their advantage, they made a forward move; when otherwise, they stopped still.

11.13. 合於利而動,不合於利而止。
合 hé yhdistää, kokoontua 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 利 lì voitto, hyöty, etu 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua
不 bù ei, epä 合 hé yhdistää, kokoontua 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 利 lì voitto, hyöty, etu 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 止 zhǐ pysäyttää, lopettaa

11.14 Hän kuuntelee

11.14. Rohkenen esittää kysymyksen: ”Kun vastustajan suuret, hyvin järjestäytyneet sotajoukot ja kenraali saapuvat, niin miten heidät tulee kohdata?”, minäpä kerron: ”Kun heti aluksi viet väkivalloin häneltä jotain sellaista, jota hän rakastaa, niin siitä seuraa, että hän kuulee sinua.”

11.14. If asked how to cope with a great host of the enemy in orderly array and on the point of marching to the attack, I should say: "Begin by seizing something which your opponent holds dear; then he will be amenable to your will."

11.14. 敢問 敵眾整而將來, 待之若何？ 曰: 先奪其所愛, 則聽矣。
敢 gǎn uskaltaa, seikkailla, olla urhea 問 (问) wèn pyytää, kysyä 敢問 gǎn wèn minä uskallan, rohkenen 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 整 zhěng hyvässä järjestyksessä, täysin

而 ér ja, yhtä hyvin kuin 將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 來 (来) lái tulla, saapua, palata
待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 若 ruò jos, kuin, tuntua 何 hé mitä, miksi, missä, kuka, kuinka ?
曰 yuē sanoa, kertoa:
先 xiān aikainen, etukäteen, entinen 奪 (夺) duó ryöstää, siepata, raastaa irti 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 愛 (爱) ài pitää, rakastaa, tykätä
則 (则) zé sääntö, periaate, normi 聽 (听) tīng kuunnella, kuulla, totella 矣 (了) yǐ vanha lopetuspartikkeli

11.15 Nopeus on tie

11.15. Mestarillisen soturin valttikortti on nopeus. Mestarillinen nopeus ratsastaen ja hevosnelivaljakolla verrattuna kulkuun ihmisten avulla, joka on huonolaatuista ja tapahtuu liian myöhään. Kulkea pelkäämättä on soturin toimintatapa ja seurattava tie - dao. Hyökkäys on tosiasiallisesti toteutettava varoittamatta ja epäröimättä.

11.15. Rapidity is the essence of war: take advantage of the enemy's unreadiness, make your way by unexpected routes, and attack unguarded spots.

11.15. 兵之情主速, 乘人之不及,由不虞之道,攻其所不戒也。
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 情 qíng tunne, tunteet, tilanne, intohimo 主 zhǔ omistaja, mestari, hallitsija, valtti 速 sù nopea, vikkelä, vauhdikas
主 zhǔ omistaja, mestari, hallitsija, valtti 速 sù nopea, vikkelä, vauhdikas 乘 chéng ajomatka, ratsastaa, kyyti

乘 sheng nelivaljakko 人 rén mies, henkilö, ihminen 乘人 chéng rén ihmisten tekemä, avulla 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 不 bù ei, epä 及 jí päästä, saapua, ajoissa 不及 bùjí huono, -laatuinen, ala-arvoinen, myöhässä
由 yóu seurata, kulkea, jostakin-johonkin 不 bù ei, epä 虞 yú pelätä, huolestunut, ahdistunut 不虞 bù yú peloton 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao
攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 不 bù ei, epä 戒 jiè varoittaa, välttää, pidättäytyä 不戒 bù jiè varoittamatta, pidäkkeittä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

11.16 Kaukana pidetään yhtä

11.16. Matkalla ollessamme toimintatapamme – dao – on tietty: Syvälle tunkeutuessamme, kauas mennessämme, pidämme tiiviisti yhtä, jolloin vallanpitäjät eivät kykene meitä alistamaan.

11.16. The following are the principles to be observed by an invading force: The further you penetrate into a country, the greater will be the solidarity of your troops, and thus the defenders will not prevail against you.

11.16. 凡為客之道： 深入則專,主人不克。
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 為 wèi (为wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 凡為 (凡为) fán wèi missä, jossa on 客 kè vieras, matkailija

之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao
深 shēn syvä, syvyys, syvällinen, kaukana 入 rù tulla, saapua, liittyä joukkoon 深入 shēnrù tunkeutua syvälle, mennä läpi 則 (则) zé sääntö, periaate, normi 專 (专) zhuān tiivistetty, erikoistunut, ottaa yksin haltuun
主 zhǔ omistaja, mestari, hallitsija, valtti 人 rén mies, henkilö, ihminen 主人 zhǔrén päällikkö, isäntä, omistaja 不 bù ei, epä 克 kè alistaa hillitä voittaa, kyetä 不克 bù kè ei kykene alistamaan

11.17 Pakkolunasta muona

11.17. Toteuta pakkolunastukset vaurailla seuduilla, niin kolmelle armeijakunnalle on riittävästi muonaa.

11.17. Make forays in fertile country in order to supply your army with food.

11.17. 掠於饒野,三軍足食。
掠 lüè pakkolunastaa, ryöstää 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 饒 (饶) ráo runsas, yltäkylläinen, vauras 野 yě avoin maa, kenttä, seutu, erämaa
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 三軍 (三军) sān jūn kolme armeijakuntaa 足 zú runsaasti, riittävästi 食 shí syödä, ateria, ruoka, muona

11.18 Harjoittele liikettä

11.18. Harkitusti harjoittele itseäsi rasittamatta. Liitä mukaan qi (氣), elämänvoima, jolloin kasvattavat omaa vahvuuttasi ja sen vaikuttavuutta lì (力). Kun liikkeeseen yhdistää laskelmoinnin ja ennakoinnin, niin kehittyy sellaiseksi, jonka tekoja kukaan ei kykene edeltäkäsin aavistamaan.

11.18. Carefully study the well-being of your men, and do not overtax them. Concentrate your energy and hoard your strength. Keep your army continually on the move, and devise unfathomable plans.

11.18. 謹養而勿勞,并氣積力,運并計謀,為不可測。
謹 (谨) jǐn harkittu, varovainen 養 (养) yǎng kasvattaa, pitää, tukea 謹養 jǐn yǎng varo, varokaa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 勿 wù älä, ilman, älä koskaan 勞 (劳) láo uurastaa, työllistää, puurtaa
并 (並) bìng yhdistää, liittää, myös 氣 (气) qì höyry, -paine, kaasu, viha, voima 積 (积) jī kasvaa, karttua, kerääntyä 力 lì voima, kyky, vaikuttavuus
運 (运) yùn liikkua, lähettää, ajaa, kuljettaa 并 (並) bìng yhdistää, liittää, myös 計 (计) jì laskelmointi, ennakointi 謀 (谋) móu suunnitella, järjestellä suunnitelma, järjestelmä 運計謀 yùn jìmóu liikennestrategia
為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 不 bù ei, epä 可 kě voida, kyetä 測 (测) cè tutkia, mitata, arvioida

11.19 Mestarisoturi

11.19. Heitä hänet sinne missä ei ole mitään, sinne missä odottavat molemmat, kuolema ja selviytyminen. Kuolema ei toteudu, sillä harjoitellut ja harjaantunut mestarisoturi yrittää ja tekee kaikkensa, sisukkaasti.

11.19. Throw your soldiers into positions whence there is no escape, and they will prefer death to flight. If they will face death, there is nothing they may not achieve. Officers and men alike will put forth their uttermost strength.

11.19. 投之無所往, 死且不北; 死焉不得, 士人盡力。
投 tóu heittää, pyöritellä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole
所 suǒ tosiasiallisesti, se joka
往 wǎng suunta, kohti, edellinen
無所往 wú suǒ wǎng ei ole mitään, minkäänlaista
死 sǐ kuolla, kuolema
且 qiě molemmat, ja
不 bù ei, epä
北 běi pohjoinen, pohjois, kukistaa, kukistettu
死 sǐ kuolla, kuolema
焉 yān jossa, kuinka, sitten, siksi, miksi
不 bù ei, epä
得 dé havaita, saada, sallia
士 shì valio, erityisosaaja, taistelija
士人 shìrén tutkija, oppinut, oppilas, mestari-
力 lì voima, kyky, vaikuttavuus
盡 (尽) jìn
盡力 jìn lì yrittää parhaansa, kokeilee kaikkensa, on sisukas

11.20 Tavallinen soturi

11.20. Tavallinen soturi joutuessaan ansaan, ei pelkää; sinne missä ei ole mitään, pysyy lujana; kauas rajan taakse, pysyy hillittynä; pakotettuna ahtaalle, taistelee.

11.20. Soldiers when in desperate straits lose the sense of fear. If there is no place of refuge, they will stand firm. If they are in hostile country, they will show a stubborn front. If there is no help for it, they will fight hard.

11.20. 兵士甚陷則不懼, 無所往則固, 深入則拘, 不得已則鬥。
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
士 shì valio, erityisosaaja

兵士 bīng shì tavallinen sotilas 甚 shén suuressa määrin 陷 xiàn joutua ansaan, jumiin, kuoppaan 則 zé seuraa että 不 bù ei, epä 懼 jù pelätä
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 所 suǒ tosiasiallisesti, se joka 往 wǎng suunta, kohti, edellinen 無所往 wú suǒ wǎng ei ole mitään, minkäänlaista 則 zé seuraa että 固 gù kova, vahva, kiinteä, luja
深 shēn syvä, syvyys, syvällinen, kaukana 入 rù tulla, saapua, liittyä joukkoon 深入 shēnrù tunkeutua syvälle, mennä läpi 則 zé seuraa että 拘 jū hillitä, takavarikoida, kaapata
不 bù ei, epä 得 dé havaita, saada, sallia 不得 bù dé ei toteudu 已 yǐ jo, sitten, jälkeenpäin 不得已 bùdéyǐ pakko tapahtua, täytyy 則 zé seuraa että 鬥 (斗) dǒu taistelu 不得已則鬥 bùdéyǐ zé dòu pakotettu taistelemaan, ahdistettuna taistelee

11.21 Soturin toiminta

11.21. Sen vuoksi soturit eivät keksi tekosyitä, eivät odota lupaa, eivät tee toiminnasta henkilökohtaista ja ovat käskemättäkin luotettavia.

11.21. Thus, without waiting to be marshaled, the soldiers will be constantly on the qui vive; without waiting to be asked, they will do your will; without restrictions, they will be faithful; without giving orders, they can be trusted.

11.21. 是故其兵不修而戒, 不求而得, 不約而親, 不令而信。
是 shì olla, ok

故 gù siksi, sen vuoksi 是故 shìgù sen vuoksi 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 不 bù ei, epä 修 xiū rakentaa, korjata, koristaa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 戒 jiè varoittaa, varovaisuus, välttää
不 bù ei, epä 求 qiú kerjätä, etsiä, pyytää 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 得 dé havaita, saada, sallia
不 bù ei, epä 約 (约) yuē sopia, kohdella 不約 (不约) bù yuē ei tietoa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 親 (亲) qīn omaa lihaa ja verta, läheinen
不 bù ei, epä 令 ling käskeä, komentaa, johtaa 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 信 xìn luottamus, usko

11.22 Kuolemalle ei ole sijaa

11.22. Estä ennusteet ja kiellä kyseenalaistamisen kulttuuri, niin kuoleman ajatukselle ei ole sijaa.

11.22. Prohibit the taking of omens, and do away with superstitious doubts. Then, until death itself comes, no calamity need be feared.

11.22. 禁祥去疑, 至死無所之。
禁 jìn kieltää 祥 xiáng hyvä onni, enne, suotuisa, otollinen 去 qù mennä pois, jättää, erota, irrota 疑 yí epäillä, kyseenalaistaa
至 zhì saapua, kunnes 死 sǐ kuolla, kuolema

至死 zhì sǐ kuolla
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole
所 suǒ paikka
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

11.23 Tavarat ja vanhuus

11.23. Sotureillani ei ole ylimääräisiä rikkauksia, ei suinkaan siksi, että vihaisivat tavaraa; Heillä ei ole jäljellä pitkää elämää, ei suinkaan siksi, että vihaisivat vanhuutta.

11.23. If our soldiers are not overburdened with money, it is not because they have a distaste for riches; if their lives are not unduly long, it is not because they are disinclined to longevity.

11.23. 吾士無餘財, 非惡貨也; 無餘命, 非惡壽也。
吾 wú minä, minun 士 shì valio, erityisosaaja, soturi 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 餘 (馀) yú ylijäämä, ekstra, jäljellä 財 cái raha, rikkauksia, omaisuus
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 惡 (恶) ě vihata, inhota 貨 (货) huò tavarat, tuotteet, hyödyke 惡貨 è huò pahuuden tavarat, kirottu tavara 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 餘 (馀) yú ylijäämä, ekstra, jäljellä 命 mìng kohtalo, elämä, käsky, ohje
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 惡 (恶) ě vihata, inhota 壽 (寿) shòu pitkä elämä, vanhuus 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

11.24 Lähtökäskyn päivänä

11.24. Lähtökäskyn päivänä soturit ja sotilaat lähtevät matkaan kostuttaen kyynelillä paitansa kauluksen, toiset kyyristyvät nyyhkien, leukansa alas painaen, poskensa esiin kääntäen.

11.24. On the day they are ordered out to battle, your soldiers may weep, those sitting up bedewing their garments, and those lying down letting the tears run down their cheeks.

11.24. 令發之日,士卒坐者涕沾襟,偃臥者淚交頤。
令 ling käskeä, komentaa, johtaa 發 (发) fā lähettää matkaan, kehittää, aseen laukaisu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 日 rì aurinko, päivä, päivämäärä
士 shì valio, erityisosaaja, soturi 卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 坐 zuò istahtaa, istua, matkustaa 者 zhě on, ovat, hän joka 涕 tì kyynel, nyyhkiä, nenän lima 沾 zhān kostuttaa, kastella, liota 襟 jīn rintapieli, helma, kaulus
偃 yǎn lakata, lopettaa 臥 (卧) wò mennä makuulle, kyyristyä 者 zhě on, ovat, hän joka 淚 (泪) lèi nyyhkiä, itkeä, kyynelehtiä 交 jiāo lähettää, kääntää esiin, maksaa, tehdä ystävyyttä 頤 (颐) yí posket, leuka, takaosa

11.25 Lähetä heidät

11.25. Lähetä heidät, sinne missä kukaan ei ole käynyt, kohti tuntematonta, niin he kaikki ovat viiltävän vahingoittavia sekä ehdottomasti rohkeita.

11.25. But let them once be brought to bay, and they will display the courage of a Chu or a Kuei.

11.25. 投之無所往者,诸,刿之勇也。
投 tóu heittää, pyöritellä

之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole
所 suǒ paikka
往 wǎng suunta, kohti, edellinen
無所往 wú suǒ wǎng ei ole mitään, minkäänlaista
者 zhě on, ovat, hän joka
諸 (诸) zhū kaikki, useat, Zhu sukunimi
劌 (刿) guì leikata, vahingoittaa, pistää
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
勇 yǒng rohkea
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

11.26 Todellista taistelutaitoa

11.26. Siksi ja sen vuoksi todellista taistelutaitoa on sellainen kuin nopeus ja yllättävyys (shuàirán).

11.26. The skillful tactician may be likened to the shuai-jan.

11.26. 故善用兵者, 譬如率然。
故 gù siksi, sen vuoksi
善用 shànyòng joka on taitava käyttämään
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
者 zhě on, ovat, hän joka
善用兵者 shànyòng zhě todellista taistelutaitoa on
譬 pì metaphora, samallainen, esimerkki
如 rú kuin, kuten
譬如 pìrú esimerkiksi, kuten
率 lǜ käskeä, johtaa, suhdeluku
然 rán kyllä, todella, oikein, siis juuri
率然 shuàirán nopeasti, hätäisesti, yllättäen

11.27 Nopeus ja yllättävyys

11.27. Nopeus ja yllättävyys (shuàirán) ovat aina kotoisin vuoren käärmeeltä (Changshan maakunnasta, joka sijaitsee Quzhoussa).

11.27. Now the shuai-jan is a snake that is found in the ChUng mountains.

11.27. 率然者, 常山之蛇也。
率然 shuàirán nopeasti, hätäisesti,yllättäen 者 zhě on, ovat, hän joka
常 cháng aina, usein, toistuvasti 山 shān vuori, kukkula 常山 Chángshān maakunta Quzoussa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 蛇 shé käärme 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

11.28 Pää ja pyrstö

11.28. Iske sen päätä niin saat pyrstöstä. Iske sen pyrstöön niin pää puraisee sinua. Iske sitä keskelle niin pää ja pyrstö yhdessä iskevät sinuun.

11.28. Strike at its head, and you will be attacked by its tail; strike at its tail, and you will be attacked by its head; strike at its middle, and you will be attacked by head and tail both.

11.28. 擊其首則尾至, 擊其尾則首至, 擊其中則首尾俱至。
擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 首 shǒu pää, etuosa, alku 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 尾 wěi häntä, pyrstö, takaosa, loppu 至 zhì saapua, kunnes
擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 尾 wěi häntä, pyrstö, takaosa, loppu 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 首 shǒu pää, etuosa, alku 至 zhì saapua, kunnes
擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä 其 qí hänen, sen, heidän, sitä

中 zhōng Kiina, keski, keskellä
則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että
首 shǒu pää, etuosa, alku
尾 wěi häntä, pyrstö, takaosa, loppu
俱 jù kaikki, yhdessä, kokonaan
至 zhì saapua, kunnes

11.29 Kuin käärme

11.29. Rohkenen esittää kysymyksen: ”Kykeneekö soturi toimimaan nopeasti ja yllättävästi kuin käärme?” Kerron: ”Kykenee”.

11.29. Asked if an army can be made to imitate the shuai-jan, I should answer, Yes.

11.29. 敢問：”兵可使如率然乎？” 曰：” 可”。
敢 gǎn uskaltaa, seikkailla, olla urhea 問 (问) wèn pyytää, kysyä 敢問 gǎn wèn minä uskallan, rohkenen ：
兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 可 kě voida, kyetä 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 如 rú kuin, kuten 率然 shuài rán nopeasti, hätäisesti,yllättäen 乎 hū partikkeli, epäilyä tai kysymys ？
曰 yuē sanoa, kertoa 可 kě voida, kyetä

11.30 Kuin vasen oikeaa

11.30. Olipa kerran aika kun eteläisen Kiinan miehet vihasivat toisiaan. Eräänä päivänä he joutuivat samassa veneessä ylittämään jokea. Tuuli yltyi. Sitten he auttoivat toisiaan kuin vasen oikeaa kättä.

11.30. For the men of Wu and the men of Yueh are enemies; yet if they are crossing a river in the same boat and are caught by a storm, they will come to each other's assistance just as the left hand helps the right.

11.30. 夫吳人與越人相惡也, 當其同舟而濟, 遇風, 其相救也, 如左右手。
夫 fú tämä, hän, se 夫 fū aviomies, mies, työmies 吳人 Wú rén WU-kansa 吳 (吴) wú Etelä-Kiinan valtioita (hist.) 與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua 越人 Yuè rén Yue-kansa (nyk. Vietnam) 越人 yuè rén useimmat ihmiset 相 xiāng keskinäinen, vastavuoroinen 相惡 xiāng è vihata toisiaan 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
當 (当) dāng olla 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 同 tong kuten, sama, samanlainen 舟 zhōu vene, laiva 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 濟 (济) jì ylittä joki, olla avuksi, auttaa
遇 yù tavata, kohdata, mahdollisuus 風 (风) fēng tuuli, viesti, tyyli, ilmapiiri
其 qí hänen, sen, heidän, sitä 相 xiāng keskinäinen, vastavuoroinen 救 jiù pelastaa, auttaa, säästää 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
如 rú kuin, kuten 左 zuǒ vasen 右 yòu oikea 手 shǒu käsi, kädet, tehdä työtä taitavasti 左右手 zuǒyòushǒu vasen ja oikea käsi, yhteistyössä

11.31 Keskinäinen luottamus

11.31. Sen vuoksi aidatut hevoset ja haudatut kärrynpyörät eivät ole riittäviä keinoja keskinäisen luottamuksen aikaansaamiseksi.

11.31. Hence it is not enough to put one's trust in the tethering of horses, and the burying of chariot wheels in the ground

11.31. 是故方馬埋輪, 未足恃也。
是 shì olla, ok 故 gù siksi, sen vuoksi 是故 shìgù sen vuoksi 方 fang neliö, nelisivuinen, suunta, ainoa, metodi 馬 (马) mǎ hevonen 埋 mái salata, haudata 輪 (轮) lún pyörä, rengas, vuoro, pyöriä
未 wèi ei vielä, ei ole 足 zú runsaasti, riittävästi 恃 shì luottaa, tukeutua 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

11.32 Syntyy yhteisistä asioista

11.32. On oltava tasavertaisesti rohkeita yksin ja yhdessä, yhtenäisenä joukkona. Yhteisten asioiden hoitamisen on kirjaimellisesti tapahduttava sovittuja teitä ja reittejä. Kovuus ja pehmeys sekä lujuus ja joustavuus, siis vastavoimien käyttötaito on oltava havaittavissa kaikkialla. Näiden vaikutukset toimintaympäristöön on oltava tiedossa.

11.32. The principle on which to manage an army is to set up one standard of courage which all must reach. How to make the best of both strong and weak--that is a question involving the proper use of ground.

11.32. 齊勇如一, 政之道也, 剛柔皆得, 地之理也。
齊 (齐) qí tasavertaisesti, yhtäläisesti 勇 yǒng rohkea 如 rú kuin, kuten 一 yī yksi, 1, yhtenäinen
政 zhèng poliittinen, politiikka, hallinto 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

剛 (刚) gāng kova, luja
柔 róu pehmeä, joustava
剛柔 gāng róu kovuus ja pehmeys (liitetään usein maahan, maaperään)
皆 jiē kaikki, jokainen
得 děi pakko olla, pitää (dé havaita, saada)
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
理 lǐ syy, sisäinen periaate, logiikka
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

11.33 Käsi kädessä

11.33. Siksi ja sen vuoksi todellista taistelutaitoa on kulkea käsi kädessä yhtenä miehenä. Mitään muuta vaihtoehtoa ei siis ole.

11.33. Thus the skillful general conducts his army just as though he were leading a single man, willy-nilly, by the hand.

11.33. 故善用兵者, 攜手若使一人, 不得已也。
故 gù siksi, sen vuoksi 善用兵者 shàn yòngbīng zhě todellista taistelutaitoa on
攜手 (携手) xiéshǒu käsikädessä 若 ruò jos, kuin, tuntua 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 一 yī yksi, 1, yhtenäinen 人 rén mies, henkilö, ihminen
不得已 bùdéyǐ pakko tapahtua, täytyy 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

11.34 Johtajan velvollisuuksia

11.34. Johtajan velvollisuus on olla tyyni ja hiljainen, tarkoituksena on olla salaperäinen ja eristäytyvä; suoraviivainen ja oikeudenmukainen, tarkoituksena on tilanteiden johtaminen, hallinta ja kontrollointi.

11.34. It is the business of a general to be quiet and thus ensure secrecy; upright and just, and thus maintain order.

11.34. 將軍之事：靜以幽,正以治。
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 事 shì asia, seikka, tapahtuma, tehtävä
靜 (静) jìng hiljainen, liikkumaton 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 幽 yōu yksinäinen, hiljainen, eristäytynyt, salaperäinen
正 zhèng suoraviivainen, puhdas, oikea 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 治 zhì sääntö, hallinta, kontrolli

11.35 Tietämättömät

11.35. On mahdollista, että yksinkertaisia sotilaita vakoillaan. Heidän tulee olla tietämättömiä.

11.35. He must be able to mystify his officers and men by false reports and appearances, and thus keep them in total ignorance.

11.35. 能愚士卒之耳目, 使之無知。
能 néng kyetä, voi mahdollisesti 愚 yú tyhmä, typerä, yksinkertainen 卒 zú (cù) sotilas, palvelija, lopulta 士卒 shìzú 愚士卒 yú shìzú tyhmät sotilaat 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 耳目 ěrmù vakoilla, salainen tiedustelu
使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 知 zhī tietää, olla tietoinen 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 無知 wú zhī tietämätön

11.36 Kukaan ei ymmärrä

11.36. Yksinkertaista on toteuttaa suojauksen suunnitteleminen siten että kukaan ei ymmärrä.

11.36. By altering his arrangements and changing his plans, he keeps the enemy without definite knowledge.

11.36. 易其事, 革其謀, 使人無識。
易 yì helppo, yksinkertainen 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 事 shì asia, seikka, tapahtuma, tehtävä
革 gé nahka, eläimen piilo 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 謀 (谋) móu suunnitella, järjestellä suunnitelma, järjestelmä
使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 人 rén mies, henkilö, ihminen 無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 識 (识) shí havaita, ymmärtää, tietää

11.37 Kukaan ei huomaa

11.37. Yksinkertaista on pysähtyä ja leiriytyä niin että sinne tullaan kiertotietä eikä kukaan kykene huomaamaan sitä.

11.37. By shifting his camp and taking circuitous routes, he prevents the enemy from anticipating his purpose.

11.37. 易其居, 迂其途, 使人不得慮。
易 yì helppo, yksinkertainen 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 居 jū vierailla, oleilla, pysähdyksissä
迂 yū kiertoteitse, mutka, pikkutarkka 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 途 tú, reitti, tie, katu
使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 人 rén mies, henkilö, ihminen

不 bù ei, epä
得 děi pakko olla, pitää (dé havaita, saada)
不得 bùdé ei voi, ei kykene, ei saata
慮 (虑) lǜ ajatella, huomata

11.38 Viisas elää hetkessä

11.38. Viisas elää ajassa ja tarttuu hetkeen kiipeämällä korkealle ja kaatamalla taakseen jääneet tikkaat.

11.38. At the critical moment, the leader of an army acts like one who has climbed up a height and then kicks away the ladder behind him.

11.38. 帥與之期,如登高而去其梯。
帥 (帅) shuài komea, siro, älykäs, hurmaava, komentaja
與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
期 qī aika, kausi, vaihe, jakso
如 rú kuin, kuten
登 dēng nousta, kiivetä, huomata, havaita
高 gāo korkea, pitkä
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
去 qù mennä pois, jättää, erota, irrota
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
梯 tī tikarappuset, portaat, askemat

11.39 Viisas käynnistää hetken

11.39. Viisas on mukana tunkeutumisessa syvälle sotalordien maaperälle. Ja käynnistää tapahtuman hetken polttaen veneet, rikkoen padat, käyttäytyen kuin ajaisi vuohilaumaa.

11.39. He carries his men deep into hostile territory before he shows his hand. He burns his boats and breaks his cooking-pots; like a shepherd driving a flock of sheep, …

11.39. 帥與之深入諸侯之地, 而發其機, 焚舟破釜, 若驅群羊。

帥 (帅) shuài komea, siro, älykäs, komentaja 與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 深入 shēnrù tunkeutua syvälle, mennä läpi 諸侯 zhūhóu sotalordi ,feodaalivasalli, prinssi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 發 (发) fā lähettää matkaan, kehittää, aseen laukaisu 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 機 (机) jī kone, mahdollisuus, hetki
焚 fén polttaa 舟 zhōu vene, laiva 破 pò rikkoa, hajoittaa, tuhota, jakaa 釜 fǔ pata, kattila
若 ruò jos, kuin, tuntua 驅 (驱) qū karkottaa, kiirehtiä, ajaa nopeasti 群 qún lauma, ryhmä 羊 yang lammas, vuohi 群羊 qún yang lammaslauma, lampaat

11.40 Sinne sun tänne

11.40. Kiireellä sinne. Kiireellä tänne. Kukaan voi tietää minne.

11.40. … he drives his men this way and that, and nothing knows whither he is going.

11.40. 驅而往, 驅而來, 莫知所之。
驅 (驱) qū karkottaa, kiirehtiä, ajaa nopeasti 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 往 wǎng suunta, kohti, edellinen
驅 (驱) qū karkottaa, kiirehtiä, ajaa nopeasti 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 來 (来) lái tulla, saapua, palata
莫 mò älä, ei ole (kukaan) 知 zhī tietää, olla tietoinen

所 suǒ paikka
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

11.41 Ylipäällikön tehtävä

11.41. Yhdistä kolme armeijakuntaa yhdeksi suureksi joukoksi. Lähetä se kohtaamaan vaaroja. Tämän sanotaan olevan ylipäällikön tehtävä.

11.41. To muster his host and bring it into danger:--this may be termed the business of the general.

11.41. 聚三軍之眾,投之於險,此謂將軍之事也。
聚 jù koota yhteen, yhdistää 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 三軍 (三军) sān jūn kolme armeijakuntaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen
投 tóu heittää, pyöritellä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 險 xiǎn vaara, vaarallinen, karu, luja
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 謂 (谓) wèi sanoa, puhua, kutsua jksikin 將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 將軍 (将军) jiāngjūn ylipäällikön 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 事 shì asia, seikka, tapahtuma, tehtävä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

11.42 Pitää pohtia

11.42. Yhdeksän ympäristön erillaisuudet, taivuttaminen ja venyttäminen liittyen voimaan sekä humaani ajattelu ja logiikka ovat seikkoja, joita pitää pohtia ja täytyy tuumailla.

11.42. The different measures suited to the nine varieties of ground; the expediency of aggressive or defensive tactics; and the fundamental laws of human nature: these are things that must most certainly be studied.

11.42. 九地之變,屈伸之力,人情之理,不可不察也。
九 jiǔ yhdeksän, 9 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos
屈 qū taipua, murtua, kyhjöttää 伸 shēn laajentaa, ojentaa, avata 屈伸 qūshēn taivuttaminen ja venyttäminen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 力 lì voima, kyky, vaikuttavuus
人 rén mies, henkilö, ihminen 情 qíng tunne, tunteet, tilanne, intohimo 人情 rénqíng inhimillinen, humaani 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 理 lǐ syy, sisäinen periaate, logiikka
不可不 bùkě bù täytyy, täytyä 不可 bùkě ei voi 不 bù ei, epä 可 kě voida, kyetä 察 chá tutkia, havainnoida 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin) 不可不察 bùkě bù chá täytyy mietiskellä, ei voi olla mietiskelemättä

11.43 Matkalla

11.43. Matkalla ollessamme toimintatapamme – dao – on tietty: Kaukana pidämme yhtä ja lähellä ollessamme on löyhempää.

11.43. When invading hostile territory, the general principle is, that penetrating deeply brings cohesion; penetrating but a short way means dispersion.

11.43. 凡為客之道：深則專, 淺則散。
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että

為 wèi (为wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 凡為 (凡为) fán wèi missä, jossa on 客 kè vieras, matkailija 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao
深 shēn syvä, syvyys, syvällinen, kaukana 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 專 (专) zhuān tiivistetty, erikoistunut, ottaa yksin haltuun
淺 (浅) qiǎn matala, pinnallinen 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 散 sǎn verkkainen, irtonainen, löyhä

11.44 Rajan ylittäminen

11.44. Valtakunnan rajan ylittäminen sotajoukoilla johtaa vaaralliseen paikkaan tai maastoon. Kun on mahdollista tulla neljästä suunnasta niin ollaan risteysalueella. Kun ollaan tunkeuduttu syvälle niin ollaan vaativassa maastossa. Kun ollaan vielä lähellä raja-aluetta niin ollaan kevyessä maastossa. Kun selän takana on sulku ja edessä ahdasta niin ollaan saartamisen mahdollistavassa piiritysalueella. Kun ei ole mitään suuntaa minne mennä niin ollaan kuolemanlaaksossa.

11.44. When you leave your own country behind, and take your army across neighborhood territory, you find yourself on critical ground. When there are means of communication on all four sides, the ground is one of intersecting highways. When you penetrate deeply into a country, it is serious ground. When you penetrate but a little way, it is facile ground. When you have the enemy's strongholds on your rear, and narrow passes in front, it is hemmed-in ground. When there is no place of refuge at all, it is desperate ground.

11.44. 去國越境而師者, 絕地也; 四達者, 衢地也; 入深者, 重地也; 入淺者, 輕地也;背固前隘者, 圍地也; 無所往者, 死地也。
去 qù mennä pois, jättää, erota, irrota 國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen 越境 yuèjìng poistua maasta (salaa), rajan ylitys 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 師 (师) shī opettaja, mestari, armeijan joukot, divisioona 者 zhě on, ovat, hän joka

絕 (绝) jué vaara, katkaista 地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka 絕地 jué dì vaaran paikka, vaarallinen maasto tai paikka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
四 sì neljä 達 dá suuntaa, saavuttaa, päästä 者 zhě on, ovat, hän joka
衢地 qú dì risteysalue, valtaväylä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
深入 shēnrù tunkeutua syvälle 者 zhě on, ovat, hän joka
重地 chóng dì vaativa maasto 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
入淺 rù qiǎn mennä lähelle 者 zhě on, ovat, hän joka
輕地 qīng dì huoleton maaperä, paikka, kevyt maasto 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
背 bèi selän takana 固 gù kova, vahva, kiinteä, luja 前 qián edessä 險 ài välittää, kapea, rajattu, ahdingossa 者 zhě on, ovat, hän joka
圍地 wéi dì piiritysalue 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 所 suǒ paikka 往 wǎng suunta, kohti 無所往 wú suǒ wǎng ei ole mitään, minkäänlaista 者 zhě on, ovat, hän joka
死 sǐ kuolla, kuolema 死地 sǐ dì kuoleman paikka, surman- /kuolemanloukku 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

11.45 Komennan toimimaan

11.45. Sen vuoksi minä vaadin ja komennan, että irtomaalla on muodostettava yksi yhteinen tahto, kevyessä maastossa on ryhmityttävä yhtenäiseksi joukoksi, kilpakentällä on kiirehdittävä muiden perään, taistelukentälle on riennettävä odottamaan, vuorovaikutusalueella on varovaisesti suojauduttava, risteysalueella on muodostettava liittoutumia, vaativassa maastossa on huolehdittava ruoka- ja rehuhuollosta, vahingoittavassa maastossa on matkan jatkuttava kulkuväyliä pitkin, piirritysalueella on suljettava takaportit, kuolemanlaaksossa paljastetaan, että tästä ei selvitä hengissä.

11.45. Therefore, on dispersive ground, I would inspire my men with unity of purpose. On facile ground, I would see that there is close connection between all parts of my army. On contentious ground, I would hurry up my rear. On open ground, I would keep a vigilant eye on my defenses. On ground of intersecting highways, I would consolidate my alliances. On serious ground, I would try to ensure a continuous stream of supplies. On difficult ground, I would keep pushing on along the road. On hemmed-in ground, I would block any way of retreat. On desperate ground, I would proclaim to my soldiers the hopelessness of saving their lives.

11.45.
是故散地,吾將一其志;輕地,吾將使之屬;爭地,吾將趨其後;交地,吾將謹其守;衢地,吾將固其結;重地,吾將繼其食;圮地,吾將進其途;圍地,吾將塞其闕;死地,吾將示之以不活。

是 shì olla, ok
故 gù siksi, sen vuoksi
是故 shìgù sen vuoksi
散地 löyhäpohjaisella alustalla, irtomaa
吾 wú minä, minun
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja, ottaa, käyttää
將 (将) qiāng tarjota, pyytää
吾將 (吾将) wú jiāng minä komennan, käsken
吾將 (吾将) wú jiāng onnellisuus
一 yī yksi, 1, yhtenäinen
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
志 zhì tahto

輕地 qīng dì huoleton maaperä, paikka, kevyt kenttä
吾將 (吾将) wú jiāng minä komennan, käsken
使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
屬 (属) shǔ muodostua, voi osoittautua, alisteisia

爭地 (争地) zhēng dì taistelukenttä, kilpakenttä 吾將 (吾将) wú jiāng minä komennan, käsken 趨 (趋) qū kiirehtiä 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana
交地 jiāo dì ystävyysalue, vuorovaikutusalue 吾將 (吾将) wú jiāng minä komennan, käsken 謹 (谨) jǐn harkittu, varovainen 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida
衢地 qú dì risteysalue, valtaväylä 吾將 (吾将) wú jiāng minä komennan, käsken 固 gù kova, vahva, kiinteä, luja 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 結 (结) jié liitto, solmu
重地 chóng dì vaativa maasto 吾將 (吾将) wú jiāng minä komennan, käsken 繼 (继) jì jatkaa, seurata 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 食 shí ruoka, rehu
圮地 pǐ dì tuhottu seutu, tuhoava, vahingoittava 吾將 (吾将) wú jiāng minä komennan, käsken 進 (进) jìn saapua, edistyä, jatkaa 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 途 tú tie, katu, väylä
圍地 wéi dì piiritysalue 吾將 (吾将) wú jiāng minä komennan, käsken 塞 sāi sulkea, pysäyttää 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 闕 (阙) quē vika, puutos, virhe, vartiotorni
死地 sǐ dì kuoleman paikka, surman- /kuolemanlaakso 吾將 (吾将) wú jiāng minä komennan, käsken 示 shì näyttää, esittää, paljastaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 不 bù ei, epä 活 huó olla, säilyä, jäädä henkiin

11.46 Tunteet ja toiminta

11.46. Siksi ja sen vuoksi soturin tunteista seuraa: saarrettuna vastustaa, nurkkaan ajettuna tappelee ja selviytyneenä sitoutuu.

11.46. For it is the soldier's disposition to offer an obstinate resistance when surrounded, to fight hard when he cannot help himself, and to obey promptly when he has fallen into danger.

11.46. 故兵之情： 圍則御, 不得已則鬥, 過則從。
故 gù siksi, sen vuoksi 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 情 qíng tunne, tunteet, tilanne, intohimo :
圍 (围) wéi ympärillä, kiertää, piirittää 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 御 yù ajaa, ratsastaa, hallita
得 děi pakko olla, pitää (dé havaita, saada) 不得 bùdé ei voi, ei kykene, ei saata 不得已 bùdéyǐ pakko tapahtua, täytyy 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 鬥 dòu tapella
過 (过) guò sopeutua, selviytyä, elää, mennä tai päästä yli, kuolla 則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 從 (从) cóng alkaen, kautta, totella, sitoutua

11.47 Verkostoituminen

11.47. Jos ei ole tietoinen liittolaisten suunnitelmista niin ei kykene edeltä käsin verkostoitumaan.

11.47. We cannot enter into alliance with neighboring princes until we are acquainted with their designs.

11.47. 是故不知諸侯之謀者,不能預交。

是 shì olla, ok
故 gù siksi, sen vuoksi
是故 shìgù sen vuoksi
不 bù ei, epä
知 zhī tietää, olla tietoinen
不知 bùzhī ei tiedä
諸侯 zhūhóu sotalordi ,feodaalivasalli, prinssi
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
謀 (谋) móu suunnitella, järjestellä suunnitelma, järjestelmä
者 zhě on, ovat, hän joka
不 bù ei, epä
能 néng kyetä, voi mahdollisesti
不能 bù néng ei voi
預 (预) yù etukäteen
交 jiāo lähettää, kääntää esiin, maksaa, ystävystyä

11.48 Tietämätön

11.48. Tietämättömänä vuorien ja metsien, vaikeakulkuisten reittien tai esteiden, pysäyttävien vesistöjen ja suoalueiden kuvauksista, ei voi lähteä marssimaan joukkojen kanssa.

11.48. We are not fit to lead an army on the march unless we are familiar with the face of the country--its mountains and forests, its pitfalls and precipices, its marshes and swamps.

11.48. 不知山林,險阻,沮澤之形者,不能行軍。
不知 bùzhī tietämätön
山 shān vuori
林 lín metsä
險阻 xiǎnzǔ esteitä
沮 jǔ pysäyttää, estää, tuhota
澤 (泽) zé suo(alue), armo
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
形 xíng ilmaantua, näyttää, kuvailla
者 zhě on, ovat, hän joka
不能 bùnéng ei kykene, ei voi

行 xíng kulkea, matkata
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
行軍 (行军) xíngjūn marssi, marssia

11.49 Ilman opasta

11.49. Ilman paikallista opasta ei saavuta suotuisia sijainteja.

11.49. We shall be unable to turn natural advantages to account unless we make use of local guides.

11.49. 不用鄉導, 不能得地利。
不用 bùyòng ei tarvitse 鄉 (乡) xiāng maaseutu, maa, kylä 導 (导) dǎo ohjata, opastaa, johdattaa
不能 bùnéng ei voi, ei kykene 得 dé löytää, saada, mahdollistaa 地利 dìlì suotuista sijainti, oikea paikka

11.50 Tärkeät 4 – 5 tekijää

11.50. Nämä ovat neljä – viisi tekijää ja jos on yhdestäkin tietämätön, niin ei sovellu soturiarmeijan ylipäälliköksi.

11.50. To be ignored of any one of the following four or five principles does not befit a warlike prince.

11.50. 四五者, 不知一, 非霸王之兵也。
四 sì neljä, 4 五 wǔ viisi, 5 者 zhě on, ovat, hän joka
不知 bùzhī ei tiedä 一 yī yksi, 1, yhtenäinen
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 霸王 bàwáng itsevaltias, ylin päällikkö 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

11.51 Soturiarmeija

11.51. Tämä kansa ja ylipäällikkö ovat soturiarmeija, joka hyökkää ja kaataa vahvankin valtion. Tuloksena on, että vastustaja ei kykene kokoamaan tai yhdistämään joukkojaan, ja valta ja arvovalta kasvavat käydyissä taisteluissa, joka estää vastapuolen liittoutumien syntymisen.

11.51. When a warlike prince attacks a powerful state, his generalship shows itself in preventing the concentration of the enemy's forces. He overawes his opponents, and their allies are prevented from joining against him.

11.51. 夫霸王之兵,伐大國,則其眾不得聚;威加於敵,則其交不得合。
夫 fú tämä, hän, se 夫 fū aviomies, mies, työmies 霸王 bàwáng itsevaltias, ylin päällikkö 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi
伐 fá hyökkäys, leikata, kaataa, vastustaa 國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen 大國 (大国) dàguó voima, vahvuus, valtaapitävä
則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 不得 bùdé ei voi, ei kykene, ei saata 聚 jù koota yhteeen, yhdistää, asentaa
威 wēi valta, teho, arvovalta 加 jiā lisätä, kasvattaa, plus, Kanada 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 交 jiāo lähettää, kääntää esiin, maksaa, ystävystyä 不得 bùdé ei voi, ei kykene, ei saata 合 hé yhdistää, kokoontua

11.52 Itseensä luottaen

11.52. Sen vuoksi kiistämättä koko maailma on hänen ystävänsä ja kumppani. Ja vaikka ei saisikaan tukea kaikkialla maassa taivaan alla, niin hän on viranomainen ja hänellä on valta ja oikeus. Hän luottaa itseensä itsekäästi. Valtaa lisätään ottamalla sitä vastustajalta. Periaatteena hänellä on, että kaupungin muurit kyetään ylittämään ja vastapuolen maat ja kansat voidaan kukistaa ja alistaa.

11.52. Hence he does not strive to ally himself with all and sundry, nor does he foster the power of other states. He carries out his own secret designs, keeping his antagonists in awe. Thus he is able to capture their cities and overthrow their kingdoms.

11.52. 是故不爭天下之交，不養天下之權，信己之私，威加於敵，則其城可拔，其國可隳。
是 shì olla, ok 故 gù siksi, sen vuoksi 是故 shìgù sen vuoksi 不 bù ei, epä 爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä 不爭 (不争) bùzhēng laajalti tiedetty, kiistämätön 下 xià alas, mennä, saapua johonkin 天下 tiānxià maa taivaan alla, Kiina, maailma 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 交 jiāo lähettää, kääntää esiin, maksaa, ystävystyä
不 bù ei, epä 養 (养) yǎng kasvattaa, pitää, tukea 不養 bù yǎng 天下 tiānxià maa taivaan alla, Kiina, maailma 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 權 (权) quán viranomainen, valta, oikeus
信 xìn luottaa, uskoa 己 jǐ itse, itsensä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 私 sī henk.koht.,itsekäs, yksityinen
威 wēi valta, teho, arvovalta 加 jiā lisätä 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että

其 qí hänen, sen, heidän, sitä
城 chéng linna, kaupunki
可 kě voida, kyetä
拔 bá vetää ylös, vetäytyä, poimia
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen
可 kě voida, kyetä
隳 huī tuhota, kukistaa, kaataa

11.53 Loukkaava käytös

Anna osaamattomalle tai kykenemättömälle, juuri siis kirjaimellisesti hänelle, palkintoja ja ihailua. Toimi itse noudattamatta hallintoa tai poliittisia menettelytapoja ja kirjaimellisesti käskytä muut noudattamaan komentotietä. Nämä loukkaavat ja ovat suurta vääryyttä koko henkilöstöä, kolmea armeijakuntaa, kohtaan mitä suurimmassa määrin. Näin voi joukkoa johtaa kuin yhtä miestä.

Bestow rewards without regard to rule, issue orders without regard to previous arrangements; and you will be able to handle a whole army as though you had to do with but a single man.

11.53. 施無法之賞,懸無政之令,犯三軍之眾,若使一人。
施 shī antaa, palkita, toimia
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole
法 fǎ laki, sääntö, määräys, menetelmä, toimintatapa, ohjesääntö
無法 wúfǎ kykenemätön, osaamaton
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
賞 (赏) shǎng palkita, ihailla, palkkio
懸 (悬) xuán sulkea, keskeyttää, ripustaa
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole
政 zhèng poliittinen, politiikka, hallinto
無政 wú zhèng epäpoliittista, ei hallinnon / sääntöjen mukaista
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
令 ling käskeä, komentaa, johtaa
犯 fàn vahingoittaa, loukata, tehdä väärin
三軍 (三军) sān jūn kolme armeijakuntaa
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen
若 ruò jos, kuin, tuntua 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 一 yī yksi, 1, yhtenäinen 人 rén mies, henkilö, ihminen

11.54 Käytetään voittoon

11.54. Loukkauksia on käytettävä päämäärätietoisesti. Älä koskaan paljasta puheitten tarkoitusta. Loukkaukset käytetään eduksi, hyödyksi ja voittamiseen. Älä koskaan käytä puheitasi ongelmien tai harmien aiheuttamiseen.

11.54. Confront your soldiers with the deed itself; never let them know your design. When the outlook is bright, bring it before their eyes; but tell them nothing when the situation is gloomy.

11.54. 犯之以事,勿告以言; 犯之以利,勿告以害。
犯 fàn vahingoittaa, loukata, tehdä väärin 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 事 shì asia, seikka, tapahtuma, tehtävä
勿 wù älä, ilman, älä koskaan 告 gào kertoa, sanoa, tiedottaa 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 言 yán sanat, puhe, puheet
犯 fàn vahingoittaa, loukata, tehdä väärin 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 利 lì voitto, hyöty, etu
勿 wù älä, ilman, älä koskaan 告 gào kertoa, sanoa, tiedottaa 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 害 hài aiheuttaa harmia, ongelmia, tuho

11.55 Selviytynyt ja elossa

11.55. Heitä hänet kuolemaan, myöhemmin voit todeta hänen olevan selviytynyt. Joutuessaan ansaan kuoleman laaksoon, myöhemmin voit todeta hänen olevan elossa.

11.55. Place your army in deadly peril, and it will survive; plunge it into desperate straits, and it will come off in safety.

11.55. 投之亡地然後存, 陷之死地然後生。
投 tóu heittää, pyöritellä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
亡 wáng kuolema, tuho, menetys
地 dì maa (-pallo ja -perä), kenttä, paikka
亡地 wáng de kuolema
然 rán kyllä, todellakin
後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana
然後 (然后) ránhòu jälkeen päin, sitten
存 cún olemassa, säilyä, tallettaa
陷 xiàn joutua ansaan, jumiin, kuoppaan
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
死地 sǐ dì kuoleman paikka, surman- /kuolemanloukku
然後 (然后) ránhòu jälkeen päin, sitten
生 sheng syntyä, elämä, kasvaa

11.56 Miesten ongelmia

11.56. Miehet, mitä suuremmissa määrin, joutuvat ongelmiin, joista on jälkeenpäin mahdollista selvitä vain joko voitoin tai häviöin.

11.56. For it is precisely when a force has fallen into harm's way that is capable of striking a blow for victory.

11.56. 夫眾陷於害, 然後能為勝敗。
夫 (伕) fū mies
眾 (众) zhòng zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
陷於 (陷于) xiànyú pudota, joutua jhnkin (ansaan)
害 hài aiheuttaa harmia, ongelmia, tuho

然後 ránhòu jälkeenpäin
能 néng kykenevä, on mahdollista
為 (为) wéi toimia jonakin, tulla joksikin
勝 (胜) shèng voitto, voittaa
勝敗 shèngbài voitto tai tappio

11.57 Soturin tehtäviä

11.57. Siksi ja sen vuoksi soturin tehtävänä on teeskennellä, oltava petollinen sekä seurata vihollisen tarkoitusperiä, aikomuksia ja ajatuksia. Nämä on yhdistettävä vastatoimiksi, aina ja ikuisesti. Naapurin kenraali voidaan murhata. Tämä tehtävä on annettava osaavalle ja tähän kykenevälle. Tätä on kutsutaan onnistuneesti toteutetuksi tehtäväksi – hänelle, siis.

11.57. Success in warfare is gained by carefully accommodating ourselves to the enemy's purpose. By persistently hanging on the enemy's flank, we shall succeed in the long run in killing the commander-in-chief. This is called ability to accomplish a thing by sheer cunning.

11.57. 故為兵之事, 在於佯順敵之意, 并敵一向, 千里殺將, 是謂巧能成事者也。
故 gù siksi, sen vuoksi 為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 兵 bīng sotilaat, armeija, taistelija, soturi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 事 shì asia, seikka, tapahtuma, tehtävä
在 zài olla, osoitaa toiminnan olevan kesken 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 在於 zàiyú olla, riippua jstkin 在于 zàihu huolehtia 佯 yang teeskennellä, väärä, vilpillinen, petollinen 順 (顺) shùn seurata, noudattaa 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 意 yì ajatelma, idea, aikomus, Italia
并 (並) bìng yhdistää, liittää, myös 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 一 yī yksi, 1, yhtenäinen

一向 yīxiàng aina, ikusesti
千 qiān 1000, monta, lukuisa
里 lǐ kiinal.maili, 500 m,
千里 qiānlǐ naapurusto
殺 (杀) shā murhata, tappaa, teurastaa, satuttaa
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja, ottaa, käyttää
將 (将) qiāng tarjota, pyytää
是 shì olla, ok
謂 (谓) wèi sanoa, puhua, kutsua jksikin
巧 qiǎo otollisesti, nerokas, fiksu
能 néng kykenevä, on mahdollista
成 chéng päätös, loppu, voitto, onnistuminen
事 shì asia, seikka, tapahtuma, tehtävä
者 zhě on, ovat, hän joka
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

11.58 Hovin yläpuolelle

11.58. Tämän vuoksi, kun poliitikot ovat päättäneet päivämäärän, niin silloin suljetaan kulkureitit ja rikotaan onnenkalut sekä sinetit. Kukaan ei saa tietää mitä on tapahtumassa. On päästävä keisarillisen hovin yläpuolelle ja on ryhdyttävä uhkaamaan kuolemantuomioilla.

11.58. On the day that you take up your command, block the frontier passes, destroy the official tallies, and stop the passage of all emissaries. Be stern in the council-chamber, so that you may control the situation.

11.58. 是故政舉之日,夷關折符,無通其使;勵於廊廟之上,以誅其事。
是 shì olla, ok
故 gù siksi, sen vuoksi
是故 shìgù sen vuoksi
政 zhèng poliittinen, politiikka, hallinto
舉 (举) jǔ nostaa, toimia, suorittaa
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
日 rì aurinko, päivä, päivämäärä
夷 yí pyyhkiä pois, tuhota, barbaari
關 (关) guan sulkea, ottaa pois, vuoristosola

折 (摺) zhé rikkoa, muuttaa suuntaa 符 fú sinetti, onnenkalu, sattuma
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 通 tōng tietää hyvin, tunnettu, selkeä 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata
勵 (励) lì yllyttää, kannustaa, pyrkiä 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 廊廟 (廊庙) lángmiào keisarillinen hovi 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 之上 zhīshàng yläpuolella
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 誅 (诛) zhū teloittaa, tappaa, rangaista 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 事 shì asia, seikka, tapahtuma, tehtävä

11.59 Lyhyt hetki

11.59. Kun vihollinen avaa ja sulkee ovia, niin on kiirehdittävä ja päästävä mukaan. Alkuun ollaan kuin rakastuneet ensikohtaamisessa. Lyhyt on antamisen ja osallisuuden hetki.

11.59. If the enemy leaves a door open, you must rush in. Forestall your opponent by seizing what he holds dear, and subtly contrive to time his arrival on the ground.

11.59. 敵人開闔, 必亟入之, 先其所愛, 微與之期。
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 人 rén mies, henkilö, ihminen 敵人 (敌人) dírén vihollinen 開 (开) kāi avata, aloitaa, alkaa 闔 (阖) hé ovi, sulkea, kokonaan, kaikki 開闔 (开阖) kāi hé avata ja sulkea
必 bì todellakin, varmasti, pakko 亟 jí kiireellisesti, välittömästi, toistuvasti, usein 入 rù tulla, saapua, liittyä joukkoon 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
先 xiān aikainen, etukäteen, entinen

其 qí hänen, sen, heidän, sitä 其所 qísuǒ paikka, sovittu kohtaamispaikka 愛 (爰) ài pitää, rakastaa, tykätä
微 wēi pieni, mikro-, pikku- 與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 期 qī aika, kausi, vaihe, jakso

11.60 Otsaan tatuoitu

11.60. Lunastettavana on lupaus, joka on musteella tatuoitu vastustajan otsaan. Tarkoituksena on ratkaisevan taistelun käyminen.

11.60. Walk in the path defined by rule, and accommodate yourself to the enemy until you can fight a decisive battle.

11.60. 踐墨隨敵,以決戰事。
踐 (践) jiàn lunastaa lupaus, kävellä 墨 mò tatuoitu rangaistus otsaan, muste 隨 (随) suí seurata, sallia, noudattaa 墨隨 (墨随) mò suí musteella 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 決戰 (决战) juézhàn ratkaiseva taistelu 事 shì asia, seikka, tapahtuma, tehtävä

11.61 Sisimmat sopukat

11.61. Siis aluksi ollaan kuin kainon neitosen kanssa. Kun vihollinen on avannut sisimmät sopukkansa, niin häivytään paikalta kuin jänis ikään. Vastaanpaneminen on liian myöhäistä.

11.61. At first, then, exhibit the coyness of a maiden, until the enemy gives you an opening; afterwards emulate the rapidity of a running hare, and it will be too late for the enemy to oppose you.

11.61. 是故始如處女,敵人開戶; 後如脫兔,敵不及拒。

是 shì olla, ok 故 gù siksi, sen vuoksi 是故 shìgù sen vuoksi 始 shǐ aloittaa, alussa, aluksi 如 rú kuin, kuten 處 (处) chǔ oleskella, asua, sijainti 女 nǚ nainen, naispuolinen, tytär
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 敵人 dírén vihollinen 開戶 (开户) kāihù avata pankkitili
後 (后) hòu myöhemmin, jälkeeen, takana 如 rú kuin, kuten 脫 (脱) tuō karata, paeta, häipyä 兔 tù jänis
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 不及 bùjí jää lyhyeksi, liian myöhäistä 拒 jù kieltäytyä, vastustaa

12 Tulihyökkäys - huǒ gong

火攻篇第十二 huǒ gong piān dì shí èr

火 攻 篇 第 十 二
火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo
攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä
篇 piān kirjoitelma
第十二 dì shí èr kahdestoista, 12.

1. 孫子曰：凡火攻有五：一曰火人,二曰火積,三曰火輜,四曰火庫,五曰火隊。
2. 行火必有因,煙火必素具。
3. 發火有時,起火有日。
4. 時者,天之燥也。
5. 日者,月在箕,壁,翼,軫也。
6. 凡此四宿者,風起之日也。
7. 凡火攻,必因五火之變而應之。
8. 火發於內,**則早應之於外。**
9. **火發而其**兵靜者,待而勿攻。
10. 極其火力,可從而從之,不可從而止。
11. 火可發於外,無待於內,**以時發之。**
12. **火發上風,無攻下風。**
13. **晝風久,夜風止。**
14. 凡軍必知有五火之變,以數守之。

15. 故以火佐攻者明,以水佐攻者強。
16. 水可以絕,不可以奪。
17. 夫戰勝攻取,而不修其功者凶,命曰“費留”。
18. 故曰：明主慮之,良將修之。
19. 非利不動,非得不用,非危不戰。
20. 主不可以怒而興師,將不可以慍而致戰。
21. 合於利而動,不合於利而止。
22. 怒可以復喜,慍可以復悅,亡國不可以復存,死者不可以復生。
23. 故明君慎之,良將警之。
24. 此安國全軍之道也。

12.1 Sun Zi kertoi tulihyökkäyksen kohteista

12.1. Sun Zi kertoi:
Käytännössä tulihyökkäyksen kohteita on viisi:
1. käristetään ihminen
2. korvennetaan kasvusto
3. kärvennetään kuljetuskalusto
4. liekitetään varastot
5. loimutetaan joukkojen ryhmittymä

12.1. Sun Tzu said: There are five ways of attacking with fire. The first is to burn soldiers in their camp; the second is to burn stores; the third is to burn baggage trains; the fourth is to burn arsenals and magazines; the fifth is to hurl dropping fire amongst the enemy.

12.1. 孫子曰：凡火攻有五：一曰火人,二曰火積,三曰火輜,四曰火庫,五曰火隊。
孫子 SunZi 曰 yuē sanoa, kertoa
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 有 yǒu olla 五 wǔ viisi, 5
一 yī yksi, 1, yhtenäinen 曰 yuē sanoa, kertoa 火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo 人 rén mies, henkilö, ihminen
二 èr kaksi, 2 曰 yuē sanoa, kertoa 火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo 積 (积) jī kasvaa, karttua, kerääntyä
三 sān kolme, 3 曰 yuē sanoa, kertoa 火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo 輜 (辎) zī muona- tarvikevaunu, -rattaat
四 sì neljä, 4 曰 yuē sanoa, kertoa 火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo 庫 (库) kù varastorakennus, -huone
五 wǔ viisi, 5

曰 yuē sanoa, kertoa
火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo
隊 (队) duì joukko, osasto, ryhmä, tiimi

12.2 Tulen käsittely

12.2. Tulen käsittely edellyttää, että savua ja liekkejä hallitaan varmasti oikeilla välineillä.

12.2. In order to carry out an attack, we must have means available. The material for raising fire should always be kept in readiness.

12.2. 行火必有因, 煙火必素具。
行 xíng kulkea, matkata, tehdä, ohjata
行 hang rivi, sarja, ammatti(mainen)
火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo
必 bì todellakin, varmasti, pakko
有 yǒu olla
因 yīn koska, sen seurauksena että
煙 (烟) yān savu, sikari, tupakka
火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo
必 bì todellakin, varmasti, pakko
素 sù pelkkä, puhdas, valkea (silkki)
具 jù työkalu, laite

12.3 Syttyminen ja sytyttäminen

12.3. Tuli syttyy joskus tai silloin tällöin. Sytyttämisellä on oma hetkensä.

12.3. There is a proper season for making attacks with fire, and special days for starting a conflagration.

12.3. 發火有時, 起火有日。
發火 (发火) fāhuǒ syttyä, sytyttää, räjähtää, suuttua
有時 (有时) yǒushí joskus, silloin tällöin
起火 qǐhuǒ sytyttää tuli, raivostua
有 yǒu olla

日 rì aurinko, päivä, päivämäärä

12.4 Oikea hetki

12.4.Oikea hetki on silloin kun taivas on rutikuiva.

12.4.The proper season is when the weather is very dry;

12.4. 時者, 天之燥也。
時 (时) shí kello, aika, tunti, ajanjakso 者 zhě on, ovat, hän joka
天 tiān päivä, taivas, taivaallinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 燥 zào kuiva, rutikuiva, kärsimätön 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)。

12.5 Kuun ja taivaan jaksot

12.5. Päivä valitaan kuun kierron ja taivaan 28-jakson mukaan: keväällä Ji-jaksolla (kevätkauden loppu), talvella Bi-jaksolla (talvikauden loppu), kesällä Yi-jaksolla (kesäkauden toiseksi viimeinen jakso) ja kesällä myös Zhen-jaksolla (kesäkauden viimeinen jakso).

12.5. the special days are those when the moon is in the constellations of the Sieve, the Wall, the Wing or the Cross-bar;

12.5. 日者, 月在箕, 壁, 翼, 軫也。
日 rì aurinko, päivä, päivämäärä 者 zhě on, ovat, hän joka
月 yuè kuu, kuukausi 在 zài olla, osoitaa toiminnan olevan kesken 其 qí syke 箕 jī keväällä Ji-jaksolla - 箕 (Jī) Winnowing Basket (Kevätkauden loppu)
壁 bì talvella Bi-jaksolla - 壁 (Bì) Wall (Talvikauden loppu)
翼 yì kesällä Yi-jaksolla- 翼 (Yì) Wings (Kesäkauden toiseksi viimeinen jakso)
軫 zhěn kesällä Zhen-jaksolla- 軫(Zhěn)Chariot (Kesäkauden viimeinen jakso).

也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

12.6 Tuuli nousee

12.6. Käytännössä, näinä neljänä jaksona, tuuli nousee päivällä.

12.6. for these four are all days of rising wind.

12.6. 凡此四宿者, 風起之日也。
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 四 sì neljä, 4 宿 sù tähdistö, jäädä yöksi 者 zhě on, ovat, hän joka
風 (风) fēng tuuli, viesti, tyyli, ilmapiiri 起 qǐ nousta, nostaa, aloittaa toiminta 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 日 rì aurinko, päivä, päivämäärä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

12.7 Tulihyökkäyksen viisi tapaa

12.7. Käytännössä tulihyökkäykseen liittyy pakosta viisi erilaista muotoa ja tapaa toimia.

12.7. In attacking with fire, one should be prepared to meet five possible developments:

12.7. 凡火攻, 必因五火之變而應之。
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä
必 bì todellakin, varmasti, pakko 因 yīn koska, sen seurauksena että 五 wǔ viisi, 5 火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos

而 ér ja, yhtä hyvin kuin
應 (应) yìng pitäisi, täytyisi, täytyä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

12.8 Sisäpuolelta

12.8. Liekkien sytyttyä sisäpuolelta on sääntönä, että pian onryhdyttävä toimiin ulkopuolelta.

12.8. (1) When fire breaks out inside to enemy's camp, respond at once with an attack from without.

12.8. 火發於內, 則早應之於外。
火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo
發 (发) fā lähettää matkaan, kehittää, aseen laukaisu
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
內 (内) nèi sisäosa-,-puoli
則 (则) zé sääntö, laki, normi, seuraa että
早 zǎo aikainen, pian, aamu
應 (应) yìng pitäisi, täytyisi, täytyä
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin
外 wài ulkopuolella, ulko-, ulkoinen

12.9 Odota

12.9. Liekit leimahtavat. Vastapuolen joukot ovat liikkumatta. Odota. Älä hyökkää.

12.9. (2) If there is an outbreak of fire, but the enemy's soldiers remain quiet, bide your time and do not attack.

12.9. 火發而其兵靜者,待而勿攻。
火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo
發 (发) fā lähettää matkaan, kehittää, aseen laukaisu
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
其 qí hänen, sen, heidän, sitä

兵 bīng sotilaallinen, sotilaat, taistelija
靜 (静) jìng hiljainen, liikkumaton
者 zhě on, ovat, hän joka
待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
勿 wù älä, ilman, älä koskaan
攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä

12.10 Tulen voimalla edetään

12.10. Tulimyrskyn äärimmäisessä raivossa on voima, jos on mahdollista, sen vuoksi ja sen avulla, etene;.Jos on mahdotonta kulkea johonkin jostakin niin pysähdy.

12.10. (3) When the force of the flames has reached its height, follow it up with an attack, if that is practicable; if not, stay where you are.

12.10. 極其火力,可從而從之,不可從而止。
極 (极) jí äärimmäinen, kaukaisin, erittäin
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo
力 lì voima, kyky, vaikuttavuus
可 kě voida, kyetä
從 (从) cóng alkaen, kautta, jostakin, joltakin
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
從而 (从而) cóng'ér siksi, sen vuoksi
從 (从) cóng alkaen, kautta, jostakin, joltakin
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
不 bù ei, epä
可 kě voida, kyetä
不可 bùkě ei kykene
從 (从) cóng alkaen, kautta, jostakin, joltakin
而 ér ja, yhtä hyvin kuin
止 zhǐ pysäyttää, lopettaa

12.11 Ulkopuolelta

12.11. Kun tuli voidaan sytyttää ulkopuolelta, niin ei tarvitse odottaa sen syttymistä sisäpuolelta. Tarkoitus on ajoittaa oma toiminta.

12.11. (4) If it is possible to make an assault with fire from without, do not wait for it to break out within, but deliver your attack at a favorable moment.

12.11. 火可發於外,無待於內,以時發之。
火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo 發 (发) fā lähettää matkaan, kehittää, aseen laukaisu 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 可發於 kě fā yú voi ilmaantua jossakin 外 wài ulkopuolella, ulko-, ulkoinen
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 待 dài kohdella, vastaanottaa, odottaa 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 內 (内) nèi sisäosa-,-puoli
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 時 (时) shí kello, aika, tunti, ajanjakso 發 (发) fā lähettää matkaan, kehittää, aseen laukaisu 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

12.12 Sytytä myötätuuleen

12.12. Tuli sytytetään myötätuuleen. Kukaan ei hyökkää vastatuuleen.

12.12. (5) When you start a fire, be to windward of it. Do not attack from the leeward.

12.12. 火發上風, 無攻下風。
火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo 發 (发) fā lähettää matkaan, kehittää, aseen laukaisu 上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan 風 (风) fēng tuuli, viesti, tyyli, ilmapiiri 上風 (上风) shàngfēng myötätuuli
無 (无) wú ei, kukaan, ei ole 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä

下 xià alas, mennä, saapua johonkin
風 (风) fēng tuuli, viesti, tyyli, ilmapiiri
下風 (下风) xiàfēng vastatuuli

12.13 Päivällä ja yöllä

12.13. Päivällä tuulee. Yöllä tyyntyy.

12.13. A wind that rises in the daytime lasts long, but a night breeze soon falls.

12.13. 晝風久,夜風止。
晝 (昼) zhòu päivänvalo, päiväsaik
風 (风) fēng tuuli, viesti, tyyli, ilmapiiri
久 jiǔ pitkäkestoinen
夜 yè yö, yöllä, öisin, pimeys
風 (风) fēng tuuli, viesti, tyyli, ilmapiiri
止 zhǐ pysäyttää, lopettaa。

12.14 Oma puolustus

12.14. Käytännössä armeijan on pakko olla tietoinen viidestä tulihyökkäyksen eri muodosta. Tätä käytetään ennakoimaan omaa puolustusta.

12.14. In every army, the five developments connected with fire must be known, the movements of the stars calculated, and a watch kept for the proper days.

12.14. 凡軍必知有五火之變, 以數守之。
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että
軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot
必 bì todellakin, varmasti, pakko
知 zhī tietää, olla tietoinen
有 yǒu olla
五 wǔ viisi, 5
火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
變 (变) biàn vaihtua, erillainen, muutos

以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
數 (数) shǔ numeroida, laskea, kohtalo
守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

12.15 Tuli ja vesi

12.15. Siksi ja sen vuoksi hän, joka ymmärtää tulen merkityksen hyökkäyksen apuna, on tarkka ja terävä. Hän, joka käyttää vettä hyökkäyksensä tukena, osoittaa olevansa vahva ja vieläkin parempi.

12.15. Hence those who use fire as an aid to the attack show intelligence; those who use water as an aid to the attack gain an accession of strength.

12.15. 故以火佐攻者明, 以水佐攻者強。
故 gù siksi, sen vuoksi
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
火 huǒ tuli, liekki, viha, raivo
佐 zuǒ olla apuna, avustaa, avustaja, tuki
攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä
者 zhě on, ovat, hän joka
明 míng tarkka, terävä
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
水 shuǐ neste, vesi
佐 zuǒ olla apuna, avustaa, avustaja, tuki
攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä
者 zhě on, ovat, hän joka
強 (强) qiáng vahva, parempi

12.16 Neste voi olla este

12.16. Neste voi olla vain este. Veden avulla ei voi ryöstää tai siepata toiselta.

12.16. By means of water, an enemy may be intercepted, but not robbed of all his belongings.

12.16. 水可以絕, 不可以奪。
水 shuǐ neste, vesi, juoma, pesu 可 kě voida, kyetä 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 絕絕 (绝) jué vaara, katkaista
不 bù ei, epä 可 kě voida, kyetä 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 不可以 bùkěyǐ ei voi, ei saa(ta) 奪 (夺) duó ryöstää, siepata, raastaa irti

12.17 Tilit tastaan

12.17. Hän, joka taistelee ja voittaa, mutta ei rakenna itselle mainetta ja kunniaa eikä esittele tuloksiaan, on kehno ja syyllinen pahaenteiseen tekoon. Elämään kuuluu, että tilit tasataan.

12.17. Unhappy is the fate of one who tries to win his battles and succeed in his attacks without cultivating the spirit of enterprise; for the result is waste of time and general stagnation.

12.17. 夫戰勝攻取, 而不修其功者凶, 命曰"費留"。
夫 (伕) fū mies, miehet 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 攻 gōng hyökätä, opiskella, pahoinpidellä 取 qǔ ottaa, saada, valita
而 ér ja, yhtä hyvin kuin 不 bù ei, epä 而不 ér bù mutta ei 修 xiū rakentaa, korjata, koristaa 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 功 gōng maine, saavutus, tulos 者 zhě on, ovat, hän joka 凶 (兇) xiōng syyllinen, huono, pahaenteinen
命 mìng kohtalo, elämä, käsky, ohje 曰 yuē sanoa, kertoa

費 (费) fèi kulut, maksu, tuhlata
留 liú jäädä jäljelle, säilyä

12.18 Valistunut ja kunnioitettava

12.18. Siksi ja sen vuoksi sanotaan: Valistunut vallanpitäjä huomaa ja harkitsee, kunnioitettava kenraali korjaa ja koristaa.

12.18. Hence the saying: The enlightened ruler lays his plans well ahead; the good general cultivates his resources.

12.18. 故曰：明主慮之, 良將修之。
故 gù siksi, sen vuoksi
曰 yuē sanoa, kertoa
明 míng tarkka, terävä, valaistunut, ymmärtää
主 zhǔ omistaja, mestari, hallitsija, valtti
慮 (虑) lǜ ajatella, huomata
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
良 liáng hyvä, hieno, kunnioitettava
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja, ottaa, käyttää
將 (将) qiāng tarjota, pyytää
修 xiū rakentaa, korjata, koristaa
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

12.19 Jos et...

12.19. Jos et voita, niin älä liiku. Jos et kykene, niin älä ryhdy. Jos et koe uhkaa, niin älä taistele.

12.19. Move not unless you see an advantage; use not your troops unless there is something to be gained; fight not unless the position is critical.

12.19. 非利不動, 非得不用, 非危不戰。
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman
利 lì voitto, hyöty, etu
不 bù ei, epä

動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 得 dé löytää, saada, mahdollistaa 不得 bùdé ei voi, ei kykene, ei saata 不 bù ei, epä 用 yòng siksi 不用 bùyòng ei tarvitse, ei siksi
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 危 wēi vaarallinen, arveluttava, korkea 不 bù ei, epä 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu

12.20 Raivo ja närkästys

12.20. Hallitsija ei saa olla raivona, kun kutsuu koolle armeijan. Kenraali ei saa olla närkästynyt, kun ryhtyy taisteluun.

12.20. No ruler should put troops into the field merely to gratify his own spleen; no general should fight a battle simply out of pique.

12.20. 主不可以怒而興師，將不可以慍而致戰。
主 zhǔ omistaja, mestari, hallitsija, valtti 不可以 bùkěyǐ ei voi, ei saa(ta) 怒 nù viha, raivo, vihainen 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 興 (兴) xìng nostaa, käynnistää, halu jhnkin 師 (师) shī opettaja, mestari, armeijan joukot, divisioona
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja, ottaa, käyttää 將 (将) qiāng tarjota, pyytää 不可以 bùkěyǐ ei voi, ei saa(ta) 慍 (愠) yùn närkästyä, vihainen, loukattu 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 致 zhì lähettää, aiheuttaa 戰 (战) zhàn sota, taistelu, ottelu

12.21 Voitto ja liike

12.21. Yhdistä voitto ja liike. Jos et saavuta voittoa niin pysähdy.

12.21. If it is to your advantage, make a forward move; if not, stay where you are.

12.21. 合於利而動, 不合於利而止。
合 hé yhdistää, kokoontua 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 利 lì voitto, hyöty, etu 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua
不 bù ei, epä 合 hé yhdistää, kokoontua 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 利 lì voitto, hyöty, etu 而 ér ja, yhtä hyvin kuin 止 zhǐ pysäyttää, lopettaa

12.22 Kuolleita ei saa eläviksi

12.22. Raivo voi muuttua iloksi, närkästynyt voi muuttua tyytyväiseksi. Mutta tuhottua kansaa ei saa takaisin, kuolleita ei saa eläviksi.

12.22. Anger may in time change to gladness; vexation may be succeeded by content. But a kingdom that has once been destroyed can never come again into being; nor can the dead ever be brought back to life.

12.22. 怒可以復喜, 慍可以復悅, 亡國不可以復存, 死者不可以復生。
怒 nù viha, raivo, vihainen 可以 kěyǐ voida kyetä käyttää jhnkin 復 (复) fù jälleen, toistaa, takaisin 喜 xǐ pitää, tykätä, riemuita, nauttia
慍 (愠) yùn närkästyä, vihainen, loukattu 可以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 復 (复) fù jälleen, toistaa, takaisin 悅 (悦) yuè tyytyväinen, hyvillään
亡 wáng kuolema, tuho, menetys

國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen
不可以 bùkěyǐ ei voi, ei saa(ta)
復 (复) fù jälleen, toistaa, takaisin
存 cún olemassa, säilyä, tallettaa
死 sǐ kuolla, kuolema
者 zhě on, ovat, hän joka
不可以 bùkěyǐ ei voi, ei saa(ta)
復 (复) fù jälleen, toistaa, takaisin
生 sheng syntyä, elämä, kasvaa

12.23 Harkisee ja kuulostelee

12.23. Siksi ja sen vuoksi huolellinen hallitsija on harkitsee ja kunnoitettava kenraali on kuulostelee.

12.23. Hence the enlightened ruler is heedful, and the good general full of caution.

12.23. 故明君慎之, 良將警之。
故 gù siksi, sen vuoksi
明 míng tarkka, terävä, valaistunut, ymmärtää
君 jūn monarkki, kuningas, hallitsija
慎 shèn käyttäytyä harkitsevasti
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
良 liáng hyvä, hieno, kunnioitettava
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja, ottaa, käyttää
將 (将) qiāng tarjota, pyytää
警 jǐng vartoida, tarkkailla, varoittaa, kuulostelee
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

12.24 Rauha on tie

12.24. Tämä on rauhan tie koko kansalle sekä sotajoukoille. Tämä on siis kulkureitti, tie ja suunta.

12.24. This is the way to keep a country at peace and an army intact.

12.24. 此安國全軍之道也。
此 cǐ tämä, nämä, tuo, nuo, ne 安 ān liikkumatta, rauhassa, hiljaa 國 (国) guó maa, kansa, valtio, kansallinen 全 quán kaikki, kokonaan 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

13 Vakoilijat välitilassa - yòng jiàn

用間篇第十三 yòng jiàn piān dì shí sān

用 間 篇 第 十 三
用 yòng käyttää, palkata
間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa
用間 (用间) yòngjiàn käyttää vakoilijaa tai tiedustelijoita
篇 piān kirjoitelma
第十三 dì shí sān kolmastoista, 13.

1. 孫子曰：凡興師十萬,出征千里,百姓之費,公家之奉,日費千金。
2. 內外騷動,怠於道路,不得操事者,七十萬家。
3. 相守數年,以爭一日之勝,而愛爵祿百金,不知敵之情者,不仁之至也。
4. 非人之將也,非主之佐也,非勝之主也。
5. 故明君賢將,所以動而勝人,成功出於眾者,先知也。
6. 先知者,不可取於鬼神,不可象於事,不可驗於度。
7. 必取於人,知敵之情者也。
8. 故用間有五：有因間,有內間,有反間,有死間,有生間。
9. 五間俱起,莫知其道,是謂神紀,人君之寶也。
10. 因間者,因其鄉人而用之。
11. 內間者,因其官人而用之。
12. 反間者,因其敵間而用之。
13. 死間者,為誑事於外,令吾聞知之,而傳於敵間也。
14. 生間者,反報也。

15. 故三軍之事,莫親於間,賞莫厚於間,事莫密於間。
16. 非聖智不能用間,非仁義不能使間,非微妙不能得間之實。
17. 微哉！微哉！無所不用間也。
18. 間事未發,而先聞者,間與所告者兼死。
19. 凡軍之所欲擊,城之所欲攻,人之所欲殺,必先知其守將,左右,謁者,門者,舍人之姓名,令吾間必索知之。
20. 必索敵人之間來間我者,因而利之,導而舍之,故反間可得而用也。
21. 因是而知之,故鄉間,內間可得而使也;
22. 因是而知之,故死間為誑事可使告敵;
23. 因是而知之,故生間可使如期。
24. 五間之事,君必知之,知之必在於反間,故反間不可不厚也。
25. 昔殷之興也,伊摯在夏;周之興也,呂牙在殷。
26. 故惟明君賢將能以上智為間者,必成大功。
27. 此兵之要,三軍之所恃而動也。

13.1 Sun Zi kertoi kuluista

13.1. Sun Zi kertoi:
Käytännössä sadantuhannen miehen sotajoukko, joka kulkee tuhannen liin matkan hyökätäkseen, on kansalaisten kustannettava ja se maksetaan valtion kassasta. Kulut ovat tuhat kultarahaa kultakin päivältä.

13.1. Sun Tzu said: Raising a host of a hundred thousand men and marching them great distances entails heavy loss on the people and a drain on the resources of the State. The daily expenditure will amount to a thousand ounces of silver.

13.1. 孫子曰：凡興師十萬, 出征千里, 百姓之費, 公家之奉, 日費千金。
孫子Sūn Zǐ 曰 yuē：sanoa
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 興 (兴) xìng nostaa, käynnistää, halu jhnkin 師 (师) shī opettaja, mestari, armeijan joukot, divisioona 十 shí kymmenen 萬 (万) wàn kymmenentuhatta 十 萬 (万) shi wàn satatuhatta
出 chū tuottaa, saada aikaan, edetä, kohdata 征 zhēng hyökkäys, käydä pitkää taistelua 千 qiān tuhat, 1000 里 lǐ kiinal.maili, 500 m, naapurusto
百姓 bǎixìng tavalinen kansa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 費 (费) fèi kulut, maksu, tuhlata
公家 gōngjiā julkiset varat, valtion kassa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 奉 fèng palvella ,tarjota ,ottaa vastaan käskyjä
日 rì aurinko, päivä, päivämäärä 費 (费) fèi kulut, maksu, tuhlata 千 qiān tuhat, 1000 金 jīn kulta, raha, kultainen

13.2 Häiriötekijöitä

13.2. Sisäiset ja ulkoiset häiriötekijät aiheuttavat tehottomuutta tapoihin, toimintoihin ja kulkureittien käyttöön, eikä edes voida harjoittaa tavallisia toimia tai ammatteja. Vaikutukset ulottuvat seitsemään sataantuhanteen perheeseen.

13.2. There will be commotion at home and abroad, and men will drop down exhausted on the highways. As many as seven hundred thousand families will be impeded in their labor.

13.2. 內外騷動, 怠於道路, 不得操事者, 七十萬家。
內 (内) nèi sisäosa-,-puoli 外 wài ulkopuolella, ulko-, ulkoinen 內外 (内外) nèiwài kotimainen ja ulkomainen, sisäinen ja ulkoinen 騷 (骚) sāo ongelma, häiriö, huoli 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua 騷動 (骚动) sāodòng häiriö(tekijä)
怠 dài veltto, tyhjäkäynti, laiska, huolimaton 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao 路 lù tie, polku, katu, matka 道路 dào lù tie, polku, kulkureitti, toimintatapa
不得 bùdé ei saa, ei voi 操 cāo hallita, toimia, harjoittaa 事 shì asia, seikka, tapahtuma, tehtävä 者 zhě on, ovat, hän joka
七十 qīshí 70 numeraali 萬 (万) wàn kymmenentuhatta 七十萬 (万) qīshí wàn 700 000 家jiā perhe, koti

13.3 Äärimmäisen tunteetonta

13.3. Puolin ja toisin, vartioidaan saavutettuja asemia vuodesta toiseen. Tarkoituksena on taistella yhtenä ainoana päivänä voittoisasti ja sitten palkita rakasta aatelistoa sadoin ansiomerkein ja rahalahjoin. Kukaan ei kuitenkaan tiedä vastustajasta tai hänen tilanteestaan mitään. Tämä on erityisesti äärimmäisen tunteetonta.

13.3. Hostile armies may face each other for years, striving for the victory which is decided in a single day. This being so, to remain in ignorance of the enemy's condition simply because one grudges the outlay of a hundred ounces of silver in honors and emoluments, is the height of inhumanity.

13.3. 相守數年,以爭一日之勝, 而愛爵祿百金,不知敵之情者,不仁之至也。
相 xiāng keskinäinen, vastavuoroinen 守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida 數年 (数年) shùnián useita vuosia, vuosikausia
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 爭 (争) zhēng riita, taistelu, pyrkiä 一 yī yksi, 1, yhtenäinen 日 rì aurinko, päivä, päivämäärä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 勝 (胜) shèng voitto, voittaa
而 ér ja, yhtä hyvä, hyvin kuin, mutta, vaikka 愛 (爱) ài pitää, rakastaa, tykätä 爵祿 (爵禄) juélù aatelisto, palkkio 百 bǎi, sata, lukuisa 金 jīn kulta, raha
不知 bùzhī ei tunne, ei tiedä 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 情 qíng tunne, tunteet, tilanne, intohimo 者 zhě on, ovat, hän joka
不仁 bùrén sydämetön, tunteeton 之至 zhīzhì erityisesti, äärimmäisen 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

13.4 Ei oikea henkilö

13.4. Hän ei ole oikea henkilö johtajaksi. Ei ole myöskään sopiva henkilö hallitsijan avuksi. Eikä hän ole myöskään saavuttamassa voittoja hallitsijalleen.

13.4. One who acts thus is no leader of men, no present help to his sovereign, no master of victory.

13.4. 非人之將也, 非主之佐也, 非勝之主也。
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 非人 fēirén ei oikea ihminen, epäinhimillinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja, ottaa, käyttää 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 主 zhǔ omistaja, mestari, hallitsija, valtti 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 佐 zuǒ olla apuna, avustaa, avustaja, tuki 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 勝 (胜) shèng voitto, voittaa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 主 zhǔ omistaja, mestari, hallitsija, valtti 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

13.5 Laskelmat ja ennakointi

13.5. Syy miksi huolellinen hallitsija ja kunnioitettava kenraali saavat aikaan toimintaa, jonka tulos ylittää tavallisen kansalaisen kyvyt, on se, että he tietävät. Menestys syntyy vain lukumäärällisesti suurilla etukäteen tehdyillä laskelmilla ja ennakoinneilla.

13.5. Thus, what enables the wise sovereign and the good general to strike and conquer, and achieve things beyond the reach of ordinary men, is foreknowledge.

13.5. 故明君賢將, 所以動而勝人, 成功出於眾者, 先知也。
故 gù syy, seuraus, sen vuoksi 明 míng tarkka, terävä 君 jūn monarkki, valtias, johtaja 賢 xián arvokas ja virtuoosimainen, ylhäinen 將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja, ottaa, käyttää
所以 suǒyǐ sen seurauksena, tuloksena, syy 以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena 動 (动) dòng käyttää, toimia, liikkua 而 ér ja, mutta, seuraa 勝 (胜) shèng voitto, voittaa, olla parempi kuin

人 rén mies, henkilö, kansa
功 gōng maine, saavutus, tulos 成功 chéng gōng voitto, voittaa, menestyä 出 chū tuottaa, saada aikaan, edetä, kohdata 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 出於 chū yú sen vuoksi, aiheutua jstkin 眾 (众) zhòng moni, usea, lukumäärä, määrä, massat, julkinen 者 zhě on, ovat, hän joka
先知 xiān zhī ennustaa, edeltäkäsin tietää 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

13.6 Edeltäkäsin tietäminen

13.6. Edeltäkäsin tietäminen ei ole henkimaailman ilmestys, se ei ilmaannu tyhjästä eikä sitä voi tarkistaa jostakin koneesta, systeemistä tai mittarista.

13.6. Now this foreknowledge cannot be elicited from spirits; it cannot be obtained inductively from experience, nor by any deductive calculation.

13.6. 先知者, 不可取於鬼神, 不可象於事, 不可驗於度。
先知 xiān zhī ennustaa, edeltäkäsin tietää 者 zhě on, ovat, hän joka
不可 bùkě ei voi, ei saa 取 qǔ ottaa, olla, valita, ilmaantua 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 鬼神 guǐshén yliluonnollinen olento 神 shén Jumala, mysteeri, epätavallinen
不可 bùkě ei voi, ei saa, ei voi 象 xiàng elefantti, muoto, ilmaantuminen, ilmeneminen 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 事 shì asia, seikka, juttu, homma
不可 bùkě ei voi, ei saa, ei voi 驗 (验) yàn tutkia, testata, tarkistaa 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 度 duó kapasitetti, aste, systeemi, mittari

13.7 Kysyttävä ihmisiltä

13.7. Täytyy mennä kysymään, ihan siis ihmiseltä, jos haluaa tietää vastapuolen tilan, tilanteet , intohimot ja tunteet.

13.7. Knowledge of the enemy's dispositions can only be obtained from other men.

13.7. 必取於人, 知敵之情者也。
必 bì täytyy, välttämättä 取 qǔ ottaa, saada, valita 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 人 rén mies, henkilö, kansa
知 zhī tietää, tiedostaa 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 情 qíng tunne, tunteet, tilanne, intohimo 者 zhě on, ovat, hän joka 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

13.8 Vakoilijan viisi tehtävää

13.8. Syitä vakoilijoiden käyttöön on viisi: erityistehtävä, sisäpiiritieto, riidanhaasto, kuoleman kylvö ja eloon jääminen.

13.8. Hence the use of spies, of whom there are five classes: (1) Local spies; (2) inward spies; (3) converted spies; (4) doomed spies; (5) surviving spies.

13.8. 故用間有五： 有因間, 有內間, 有反間, 有死間, 有生間。
故 gù syy, seuraus, sen vuoksi 用 yòng käyttää, palkata 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 用間 (用间) yòngjiàn käyttää vakoilijaa tai tiedustelijoita 有 yǒu olla 五 wǔ viisi, 5
有 yǒu olla 因 yīn koska, sen seurauksena että 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa
有 yǒu olla

內 nèi sisäinen, sisäpiiri 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa
有 yǒu olla 反 vasta-,vastakkainen 反間 (反间) fǎnjiàn vastakkainen, käänteinen, kylvää epäsopua 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 反間諜 fǎnjiàndié vastavakoilu
有 yǒu olla 死 sǐ kuolla, kuolema 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 死間 sǐ jiān kuoleman kylväjä
有 yǒu olla 生 sheng syntymä, elämä, elää, kasvaa 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa

13.9 Kaikki viisi yhtaikaa

13.9. Kun kaikki viisi vakoilutehtävää on yhtaikaa annettu ja käynnistetty, niin kukaan ei ole tietoinen toimintavoista tai menettelytavoista. Tämä salaperäisyyden aika on kansalle ja sen johtajalle kallisarvoinen aarre.

13.9. When these five kinds of spy are all at work, none can discover the secret system. This is called "divine manipulation of the threads." It is the sovereign's most precious faculty.

13.9. 五間俱起, 莫知其道, 是謂神紀, 人君之寶也。
五 wǔ viisi, 5 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 俱 jù kokonaan, poikeuksetta 起 qǐ nousta, nostaa, alkaen, alkaa
莫 mò älä, ei ole kukaan 知 zhī olla tietoinen, tietää 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 道 dào suunta, tapa, menetelmä, tie, polku, joki, periaate, totuus, moraali, syy, taito, menetelmä, Tao
是 shì olla, on 謂 (谓) wèi sanoa, puhua, kutsua jksikin, nimetä

神 shén Jumala, mysteeri, epätavallinen
紀 (纪) jì kurinalaisuus, aika, jakso, tilaus
人 rén mies, henkilö, kansa
君 jūn monarkki, valtias, johtaja
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
寶 bǎo koru, helmi, aarre, arvokas
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

13.10 Eritystehtävä

13.10 Erityistehtävään palkataan paikallisen kylän mies.

13.10 Having local spies means employing the services of the inhabitants of a district.

13.10. 因間者, 因其鄉人而用之。
因 yīn koska, sen seurauksena että
間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa
因間 (因间) yīn jiān erityistehtävään valittu
者 zhě on, ovat, hän joka
因 yīn koska, sen seurauksena että
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
鄉 (乡) xiāng maaseutu, maa, kylä
鄉人 xiāng rén kyläläinen, kylän mies
而 ér ja, mutta, seuraa
用 yòng käyttää, palkata
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

13.11 Sisäpiiritieto

13.11. Sisäpiiritiedon hankintaan palkataan vihollisen virkamies.

13.11. Having inward spies, making use of officials of the enemy.

13.11. 內間者,因其官人而用之。
內 nèi sisäinen, sisäpiiri
間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa

內間 (间) nèi jiān sisäpiiriläinen
者 zhě on, ovat, hän joka
因 yīn koska, sen seurauksena että
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
官 guan virkamies, hallitus
人 rén mies, henkilö, kansa
而 ér ja, mutta, seuraa
用 yòng käyttää, palkata
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

13.12 Riidanhaasto

13.12. Vastavakoilija, riidankyväjä ja -haastaja, palkataan vastapuolen joukoista.

13.12. Having converted spies, getting hold of the enemy's spies and using them for our own purposes.

13.12. 反間者, 因其敵間而用之。
反 vasta-,vastakkainen
間 (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa
反間 fǎn jiàn vastavakoilija, riidankylväjä
者 zhě on, ovat, hän joka
因 yīn koska, sen seurauksena että
其 qí hänen, sen, heidän, sitä
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava
間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa
而 ér ja, mutta, seuraa
用 yòng käyttää, palkata
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti

13.13 Kuoleman kylvö

13.13. Kuoleman kylväjä pettää valheilla ulkopuolisia ja saa aikaan sellaista, jonka minä aavistan ja josta olen tietoinen. Se on tiedon jakamista vihoillisen keskellä.

13.13. Having doomed spies, doing certain things openly for purposes of deception, and allowing our spies to know of them and report them to the enemy.

13.13. 死間者, 為誑事於外, 令吾聞知之, 而傳於敵間也。
死 sǐ kuolla, kuolema 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 死間 sǐ jiān kuolinsyy 死間 sǐ jiān kuoleman kylväjä 者 zhě on, ovat, hän joka
為 wèi (为 wéi) toimia jonakin, tulla joksikin 誑 (诳) kuáng pettää, valhe 事 shì asia, tehtävä, homma 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 外 wài ulkopuolella, ulko-, ulkoinen
令 ling määrätä, saada aikaan jotakin 吾 wú minä, minun 聞 (闻) wén kuulla, haistaa, aavistaa 知 zhī tietää, olla tietoinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
而 ér ja, mutta, seuraa, yhtä hyvin kuin 傳 chuán jakaa, levittää 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

13.14 Henkiin jäävä

13.14. Elossa säilyvä, henkiin jäävä vakoilija, on hän, joka palaa takaisin raportoimaan tilanteesta.

13.14. Surviving spies, finally, are those who bring back news from the enemy's camp.

13.14. 生間者,反報也。
生 sheng syntymä, elämä, elää, kasvaa 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 生間 sheng jiān elossa säilyvä 者 zhě on, ovat, hän joka

反 fǎn käänteinen, vastakkainen, palata
報 bào raportoida, tiedottaa
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

13.15 Salainen tehtävän luonne

13.15. Siksi ja sen vuoksi tämä on koko armeijalle tärkeä tehtävä, mikään ei ole tämän läheisempää, mikään ei ole tämän paremmin palkittua eikä mikään tehtävä ole tämän luottamuksellisempaa tai salaisempaa.

13.15. Hence it is that which none in the whole army are more intimate relations to be maintained than with spies. None should be more liberally rewarded. In no other business should greater secrecy be preserved.

13.15. 故三軍之親事, 莫親於間, 賞莫厚於間, 事莫密於間。
故 gù syy, seuraus, sen vuoksi 三軍 sānjūn kolme armeijakuntaa (ylä-keski- ja alipäällystö; maa-, meri- ja ilmavoimat) 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 親 (亲) qīn hyväksi, läheinen, tärkeä 事 shì asia, tehtävä, homma
莫 mò älä, ei ole (kukaan joka) 親 (亲) qīn omaa lihaa ja verta, läheinen 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa
賞 shǎng palkita, ihailla 莫 mò älä, ei ole (mitään) 厚 hòu paksu, antelias, suosia, painottaa 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa
事 shì asia, tehtävä, homma 莫 mò älä, ei ole (mitään) 密 mì salainen, luottamuksellinen, läheinen 於 (于) yú johonkin, jossakin, jostakin 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa

13.16 Tiedustelun hedelmät

13.16. Ilman pyhää viisautta ja tietoa ei pitäisi käyttää vakoilijoita. Ilman hyväntahtoisuutta ja oikeamielisyyttä ei pitäisi palkata vakoilijoita. Ilman hienovaraisuutta, taitavuutta sekä oveluutta ei kykene havaitsemaan tiedustelun aitoja hedelmiä.

13.16. I Spies cannot be usefully employed without a certain intuitive sagacity. They cannot be properly managed without benevolence and straightforwardness. Without subtle ingenuity of mind, one cannot make certain of the truth of their reports.

13.16. 非聖智不能用間, 非仁義不能使間, 非微妙不能得間之實。
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 聖 (圣) sheng pyhä, pyhitetty 智 zhì viisaus, tieto 不 能 bùnéng ei voi, ei pitäisi 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 用間 (用间) yòng jiàn käyttää vakoilijoita
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 仁義 (仁义) rényì hyväntahtoisuus 不 能 bùnéng ei voi, ei pitäisi 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa
非 fēi väärä, ei ole (sopiva), epä-, ilman 微妙 wēimiào hienovarainen, herkkä, taitava, ovela 不 能 bùnéng ei voi, ei pitäisi 得 děi täytyä, pakko 得 dé havaita, sallia 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 之間 (之间) zhījiān välillä, kesken 實 (实) shí tosi, rehellinen, vilpitön, hedelmä

13.17 Kuinka paljon

13.17. Hienovaraisestiko! Pikkiriikkisenkö! Ei ole sellaista aluetta tai asiaa, jossa ei voisi hyödyntää tai käyttää vakoilijaa.

13.17. Be subtle! be subtle! and use your spies for every kind of business.

13.17. 微哉！微哉！無所不用間也。
微 wēi pieni, pikku-, syvällinen, yksi miljoonasosa 哉 huudahdus tai kysymyspartikkeli ！
微 wēi pieni, pikku-, syvällinen, yksi miljoonasosa 哉 huudahdus tai kysymyspartikkeli ！
無 (无) wú ei, ei kukaan 所 suǒ tosiasiallisesti, alue, paikka 無所不 wú suǒ bù itsenäinen, ulkopuolinen, liittymätön 不用 bùyòng ei tarvitse 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 不用間 (用间) bùyòng jiàn ei käytä vakoilijoita (無所不用間 wú suǒ bù yòng jiān tehdä mitä vain kanssaan 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

13.18 Salaisuuden paljastuttua

13.18. Vaikka vakoilijan tehtävä ei ole vielä käynnistynyt, mutta etukäteen asiasta aavistetaan, niin kaikkien asianosaisten on samanaikaisesti kuoltava.

13.18. If a secret piece of news is divulged by a spy before the time is ripe, he must be put to death together with the man to whom the secret was told.

13.18. 間事未發, 而先聞者, 間與所告者兼死。
間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 事 shì asia, tehtävä, homma 未 wèi ei vielä, ei toteuta 發 (发) fā lähettää matkaan, kehittää, aseen laukaisu 發 (发) fā hius, lähettää, näyttää, kehittää
而 ér ja, mutta, seuraa, yhtä hyvin kuin 先 xiān aikainen, etukäteen, entinen, ensin 聞 (闻) wén kuulla, haistaa, uutinen 先聞 xiān wén kuulla ensin 者 zhě on, ovat, hän joka

間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa
與 (与) yú yǔ ja, antaa; yù osallistua
所 suǒ tosiasiallisesti, alue, paikka
告 gào kertoa, sanoa, tiedottaa
者 zhě on, ovat, hän joka
兼 jiān tuplata, kaksinkertaista, samanaikainen
死 sǐ kuolla, kuolema

13.19 Kaikki tiedot minulle

13.19. Käytännössä on tiedettävä sotajoukosta, jonka kimppuun haluan iskeä, kaupungin muurista, jonka tahdon haastaa, henkilöstä, jonka haluan murhattavan, edeltäkäsin heitä puolustava kenraalin, kuka on oikealla ja kuka vasemalla, kuka on portilla vahdissa, keitä he ovat suku- ja etunimet, kuka asuu talossa. Käsken siis hankkimaan kaikki tiedot minulle. Tinkimättömästi.

13.19. Whether the object be to crush an army, to storm a city, or to assassinate an individual, it is always necessary to begin by finding out the names of the attendants, the aides-de-camp, and door-keepers and sentries of the general in command. Our spies must be commissioned to ascertain these.

13.19. 凡軍之所欲擊, 城之所欲攻, 人之所欲殺, 必先知其守將, 左右,謁者, 門者, 舍人之姓名, 令吾間必索知之。
凡 fán reaalimaailma, arkipäiväinen, maallinen, käytännössä, reealistista on että 軍 (军) jūn armeija, sotilaat, joukot 之所 zhī suǒ jotka, joka 欲 (慾) yù haluta, kaivata, tahtoa 擊 (击) jī iskeä, lyödä, hyökätä
城 chéng kaupungin muurit, kaupunki 之所 zhī suǒ jotka, joka 欲 (慾) yù haluta, kaivata, tahtoa 攻 gong hyökätä, haastaa, tutkia
人 rén mies, henkilö, kansa 之所 zhī suǒ jotka, joka 欲 (慾) yù haluta, kaivata, tahtoa 殺 (杀) shā murhata, tappaa, teurastaa, satuttaa
必 bì täytyy, varmasti, välttämättä

先 xiān aikainen, etukäteen, entinen, ensin 先知 xiān zhī ennustaa, edeltäkäsin tietää 其 qí hänen, sen, heidän, sitä 守 shǒu puolustaa, suojautua, vartioida 將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja, ottaa, käyttää
左右 zuǒ yòu vasen ja oikea, vaikutus
謁 (谒) yè vierailla, kunnioittaa 者 zhě hän ne jotka, joka
門 (门) mén ovi, oviaukko, portti 者 zhě on, ovat, hän joka
舍 shě talo, asunto, asua, luovuttaa 人之 rén zhī ihmisen joka 姓 xìng sukunimi, klaani 名 míng (etu)nimi, arvo, titteli 姓名 xìngmíng suku- ja etunimi 名 míng kuuluisa, luokitella ihmisiä
令 ling käsky 吾 wú minä, minun 間 间 jiān kesken, välillä 必 bì todella, täytyä 索 suǒ etsiä, vaatia 知 zhī tietää, olla tiedossa, tietoinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti。

13.20 Tutkittava vihollisen vakoilijat

13.20. On todella tutkittava vihollisen luota vakoilemaan tuleva. Ja sen tuloksena tarjoan hyötyjä ja etuja hänelle, kirjaimellisesti. Ohjaan hänet hylkäämään entisen sekä pyydän asumaan luokseni. Tästä seuraa, että saan mahdollisen vastavakoilijan ja riidankylväjän palkattua omaan käyttööni.

13.20. The enemy's spies who have come to spy on us must be sought out, tempted with bribes, led away and comfortably housed. Thus they will become converted spies and available for our service.

13.20. 必索敵人之間來間我者 因而利之, 導而舍之, 故反間可得而用也。
必 bì todella, täytyä, ..

索 suǒ tutkia, kysyä 敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava 敵人 dírén vihollinen 之間 (之间) zhījiān välillä, kesken, joukosta 來 lái tulla, saapua 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 我 wǒ minä, minun 者 zhě on, ovat, hän joka
因而 yīn ér ja tuloksena 利 lì voitto, hyöty 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
導 dǎo ohjata, lähettää, johtaa 而 ér ja, yhtähyvin kuin, ja siis 舍 shě asunto, asua, luopua, hylätä 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
故 gù syy, seuraus, sen vuoksi 反間 (反间) fǎn jiàn vastavakoilija, epäsopu, riita, riidankylväjä 可得 kě dé olla käsillä, mahdollista 而 ér ja, yhtähyvin kuin, ja siis 用 yòng käyttää, palkata 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

13.21 Tietää vakoilun tilan

13.21. Sen seurauksena tietää kotimaan vakoilun tilan ja tilanteet (erityistehtävät). Muutkin sisälle päässeet vakoilijat voidaan löytää ja palkata (sisäpiiriläiset).

13.21. It is through the information brought by the converted spy that we are able to acquire and employ local and inward spies.

13.22. 因是而知之,故鄉間,內間可得而使也;
因 yīn koska, sen seurauksena että 是 shì olla 而 ér ja, yhtähyvin kuin, ja siis 知 zhī tietää, olla tiedossa, tietoinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
故鄉 gùxiāng kotimaa, koti

故鄉間 gùxiāng jiān kotimaan tila(nne),
內間 nèi jiān sisäinen tila(nne)
內間 nèi (內间) jiān sisäpiiriläinen
可 kě kyetä, voida
得 dé havaita
而 ér ja, yhtähyvin kuin, ja siis
使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

13.22 Tietää harhautukset

13.22. Sen seurauksena tietää kuoleman kylväjien valehtelevan asioista ja kykenee levittämään omaa tietoaan vihollisen keskuuteen.

13.22. It is owing to his information, again, that we can cause the doomed spy to carry false tidings to the enemy.

13.22. 因是而知之,故死間,為誑事可使告敵;
因 yīn koska, sen seurauksena että
是 shì olla
而 ér ja, yhtähyvin kuin, ja siis
知 zhī tietää, olla tiedossa, tietoinen
之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
故 gù syy, seuraus, sen vuoksi
死 sǐ kuolla, kuolema
死間 sǐ jiān kuoleman aiheuttaja, kylväjä
為 wèi (为) toimia jonakin, tulla joksikin
誑 (诳) kuáng pettää, valhe
事 shì asia, tehtävä, homma
可 kě kyetä, voida
使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata
告 gào kertoa, sanoa, tiedottaa
敵 (敌) dí vihollinen, kilpailu, vastaava

13.23 Tietää mahdollisuudet

13.23. Sen seurauksena tietää henkiin jäävien kykenevän toteuttaa suunnitellut tehtävät sovitusti.

13.23. Lastly, it is by his information that the surviving spy can be used on appointed occasions.

13.23. 因是而知之,故生間,可使如期。
因 yīn koska, sen seurauksena että 是 shì olla 而 ér ja, yhtähyvin kuin, ja siis 知 zhī tietää, olla tiedossa, tietoinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
故 gù syy, seuraus, sen vuoksi 生間 sheng jiān elossa säilyvä
可 kě kyetä, voida 使 shǐ tehdä, aiheuttaa, käyttää, palkata 如 rú kuin, kuten 如期 rúqī kuten suunniteltu, ajoitettu

13.24 Vastavakoilun hinta

13.24. Viisi vakoilun tehtävää on hallitsijan todella tunnettava. Hänen tulee tiedostaa valheiden perustuvan vakoilijoiden toimiin ja riidankylväntään. Siksipä vastavakoilijan palkkio ei saa olla olematta merkittävän runsas.

13.24. The end and aim of spying in all its five varieties is knowledge of the enemy; and this knowledge can only be derived, in the first instance, from the converted spy. Hence it is essential that the converted spy be treated with the utmost liberality.

13.24. 五間之事,君必知之,知之必在於反間,故反間不可不厚也。
五 wǔ viisi, 5 間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 事 shì asia, tehtävä, homma
君 jūn monarkki, valtias, johtaja 必 bì todella, täytyä

知 zhī tietää, olla tiedossa, tietoinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
知 zhī tietää, olla tiedossa, tietoinen 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 必 bì todella, täytyä, .. 在 zài olla, osoitaa toiminnan olevan kesken 在於 zàiyú olla, valehdella 反間 fǎn jiàn epäsopu, vastavakoilija, riidankylväjä
故 gù syy, seuraus, sen vuoksi 反間 fǎn jiàn epäsopu, vastavakoilija, riidankylväjä 不可 bùkě ei voi, ei saa 不 bù ei, epä- 不可不 bùkě bù täytyy, täytyä 厚 hòu antelias, paksu, merkittävä 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

13.25 o muinoin vakoiltiin

13.25. Muinaisina aikoina suurvaltojen valta on vaihtunut taustalla toimivien henkilöiden avulla. Yī Zhì oli Xia - dynastian hovissa ja Lü Ya toimi myöhemmin Shang - dynastian hovissa. Heidän tekonsa tulivat julki vasta seuraavilla hallituskausilla: Yi Zhi paljastui Yin - dynastian aikana ja Lü Ya paljastui vastaavasti seuraavan eli Zhou - dynastian aikana.

13.25. Of old, the rise of the Yin dynasty was due to I Chih who had served under the Hsia. Likewise, the rise of the Chou dynasty was due to Lu Ya who had served under the Yin.

11.25. 昔殷之興也,伊摯在夏;周之興也,呂牙在殷。
昔 xī muinoin, ennen vanhaan 殷 Yīn dynastia Shang kauden lopulla (1600-1046 eaa.) 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 興 (兴) xìng nostaa, käynnistää, halu jhnkin 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
伊摯 Yī Zhì (snimi - enimi) 在 zài olla, osoitaa toiminnan olevan kesken 夏 xià kesä, Xia kausi (2000 eaa.)
周 Zhou –dynastia (1045-256 eaa.)

之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti
興 (兴) xìng nostaa, käynnistää, halu jhnkin
也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)
呂牙 Lü Ya (snimi - enimi)
在 zài olla, osoitaa toiminnan olevan kesken
殷 Shang dynastian lopulla (1600-1046 eaa.)

13.26 Korkean viisauden taso

13.26. Siksi ja sen vuoksi, vain ja ainoastaan, huolellinen hallitsija sekä kunnioitettava kenraali ovat kykeneviä toimimaan tällä korkean viisauden tasolla, joka on heille suureksi maineeksi ja ansioksi.

13.26. Hence it is only the enlightened ruler and the wise general who will use the highest intelligence of the army for purposes of spying and thereby they achieve great results.

13. 26. 故惟明君賢將能以上智為間者,必成大功。
故 gù syy, seuraus, sen vuoksi
惟 wéi mutta, kuitenkin, ainoa
明 míng tarkka, terävä
君 jūn monarkki, valtias, johtaja
賢 xián arvokas ja virtuoosimainen, ylhäinen
將 (将) jiāng kenraali, ylipäällikkö, johtaja, ottaa, käyttää
將 (将) qiāng tarjota, pyytää
能 néng osaava, olla kykenevä
以 yǐ käyttää, jnkin mukaan, tarkoituksena
以上 yǐshàng tällä tai korkeammalla tasolla, tämä tai enemmän
上 shàng päälle, nousta, osallistua, nousta kyytiin, päästä mukaan
智 zhì viisaus, tieto
為 (为) wèi toimia jonakin, tulla joksikin
間 (间) (puoli)väli, kahden ajan tai paikan välissä, välimaastossa, -tilassa
者 zhě on, ovat, hän joka
必 bì todella, täytyä
成 chéng onnistua, saattaa loppuun
大 dà suuri, valtava, vanhin
功 gōng maine, saavutus, tulos
大功 dàgōng suuri ansio, hyvä palvelu

13.27 Soturi kokee tärkeäksi

13.27. Tämän kokee soturi tärkeäksi. Myöskin kaikki armeijakunnat luottavat toisiinsa ja toimivat tehokkaasti, siis.

13.27. Spies are a most important element in water, because on them depends an army's ability to move.

13.27. 此兵之要,三軍之所恃而動也。
此 cǐ tämä, nuo, ne 兵 bīng sotilaat, armeija 之 zhī hän, sen, hänen, on kirjaimellisesti 要 yào tärkeä, elinvoimainen
三 軍 (三军) sān jūn kaikki kolme armeijakuntaa 之所 zhī suǒ jotka, joka 恃 shì luottaa 而 ér ja, yhtähyvin kuin, 動 (动) dòng käyttää, toimii 也 yě myös, siis, myöskin (vakuuttaa jtkin)

JOITAKIN LÄHTEITÄ

Nojonen, M. (2009). Sunzi, Sodankäynnin Taito. Gaudeamus, Esa Print Oy, Tampere.

Sun, Z., Halsti, W. H., Karkkolainen, H., & Griffith, S. B. (1995). Sodankäynnin taito. Tietosanoma.

Sun, Z., Pettersson, B., Ooi, K. B., & Beng, O. K. (2012). Sun Zis krigskonst. Santerus, Scandbook.

http://gbds.us/clientuploads/downloads/The_Art_of_War.pdf
http://ctext.org/art-of-war
http://www.gutenberg.org/cache/epub/24038/pg24038.html
https://translate.google.com/?hl=fi#zh-CN/fi/%E5%85%B5%E5%A3%AB
https://www.mdbg.net/chindict/chindict.php

TAKASIVU